

भारत
सर्वोच्च



आर्घ्य

२०१२-१३



शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.



आर्घ्य

वा र्षि कां क
२०१२ - २०१३

❖ प्रेरक व प्रकाशक ❖
डॉ. शांताराम गो. बुटे
प्राचार्य



❖ मार्गदर्शक ❖
प्रा. डॉ. कु. गोकर्ण मानकर
सहयोगी प्राध्यापक

❖ संपादक ❖
श्री दिनेश विश्वनाथ धुर्डे
कु. मेघा गुणवंतराव बावणे

❖ सदस्य ❖
कु. जया राठोड कु. सुषमा भगत
कु. स्नेहल चव्हाण श्री पंकज कचवे

* अर्पण पत्रिका *



आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार, पहिले मुख्यमंत्री,
राजकीय, सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक क्षेत्रातील
महाराष्ट्राचा थोर वारसा जपणारे एक द्रष्टे विचारवंत

श्री यशवंतराव चव्हाण

यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त विनम्र अभिवादन.

अर्घ्य वार्षिकांक समर्पित.

* अर्पण पत्रिका *



सक्तीचा व मोफत शिक्षणाचा पुरस्कार करून महिलासाठी
शिक्षणशास्त्र प्रशिक्षण महाविद्यालयाची मुहूर्तमेढ रोवणारे युगद्रष्टे

महाराजा सयाजीराव गायकवाड

यांच्या शतकोत्तर मुवर्ण जयंती वर्षानिमित्त विनम्र अभिवादन.

अर्घ्य वार्षिकांक समर्पित.

॥ शुभसदेश ॥



शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला या आपल्या महाविद्यालयाच्या वतीने 'अर्घ्य' वार्षिकांक यावर्षी प्रकाशित करण्यात येणार असल्याचे वाचून मनस्वी आनंद झाला.

आपल्या महाविद्यालयाद्वारे शिक्षक घडविण्याचे उत्तम कार्य निरंतरपणे सुरु आहे. आपण प्रकाशित करित असलेल्या 'अर्घ्य' वार्षिकांकामुळे प्रशिक्षणार्थ्यांच्या सृजनशील लेखनक्षमतेला वाय मिळणार असून त्यांचे मनोबल उंचावण्यास निश्चितपणे मदत होणार आहे. या वार्षिकांकात महाविद्यालयाने वर्षभर राबविलेल्या विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रमांची माहिती, लेख, कविता व इतर साहित्य प्रकाशित होत असल्यामुळे त्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व व सुप्त कलागुणांना चालना मिळणार आहे.

आपल्या महाविद्यालयातर्फे प्रकाशित होणाऱ्या 'अर्घ्य' वार्षिकांकास माझ्या मनःपूर्वक शुभेच्छा ..!

डॉ. मोहन खेडकर

कुलगुरु

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ,
अमरावती.

॥ शुभसंदेश ॥



शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे दरवर्षी वार्षिक अंक प्रकाशित होतो. आपले महाविद्यालय हे विदर्भातील सर्वात प्राचीन व लौकिकप्राप्त असून महाविद्यालयात अध्यापक व विद्यार्थी यांच्या दृष्टीने अनेक व्यक्तीमत्त्व विकास व अनेक योजना कार्यान्वित केल्या जातात. महाविद्यालयात प्रशिक्षणाथ्यांच्या सृजनशील लेखन क्षमतेला वाव देण्यासाठी व वर्षभरातील नाविन्यपूर्ण उपक्रमांचे अहवाल सादर करण्याकरिता 'अर्घ्य' हा अंक प्रकाशित होत आहे.

या उपक्रमाला अधिकाधिक बळकटी देवून पुढे भविष्यातसुद्धा नवोपक्रम, संशोधन व शैक्षणिक विकासात गुणवत्ता वाढीसाठी अधिकाधिक प्रयत्नशील राहावे अशी शुभेच्छा महाविद्यालयास व प्रकाशित होणाऱ्या अंकास या शुभसंदेशाद्वारे देवू इच्छितो !

(डॉ. प्र. रा. गायकवाड)

प्र. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण
महाराष्ट्र राज्य, पुणे.



प्राचार्यांचि मनोगत

“सा विद्या या विमुक्तये ” हे ब्रीद वाक्य असलेल्या व सन १९५६ साली स्थापन झालेल्या शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे दि. १७ जुलै २००२ ला बुलढाणा येथून बदली होऊन प्राचार्यपदी रुजू झालो. सुमारे ४८ वर्षां नंतर स्वतःच्या मालकीच्या सुसज्ज अशा इमारतीत दि. ६ सप्टेंबर

२००४ ला स्थानापन्न झाल्यानंतर शैक्षणिक वर्ष २००५-०६ हे या महाविद्यालयाचे सुवर्ण महोत्सवी वर्ष नुकतेच संपन्न झाले आहे. लगेच दि. २९ ते ३१ ऑक्टोबर २०१२ ला नॅक चमूनी महाविद्यालयाचे मूल्यांकन करून 'ब' श्रेणी प्रदान केली. आजपर्यंत अनेक ख्यातनाम प्राचार्यांनी या महाविद्यालयाची धुरा यशस्वीपणे व समर्थपणे सांभाळली आहे. त्यांचा वसा मी पुढे चालवीत आहे.

या महाविद्यालयात कार्यरत असलेला विस्तार सेवा विभाग, य.च.म.मुक्त विद्यापीठ, नाशिकचे शालेय व्यवस्थापन पदविका अभ्यासक्रम, शिक्षण स्नातक, शिक्षण पारंगत व निष्णात असे चार अभ्यासक्रम समर्थपणे कार्यान्वित आहेत. त्याच प्रमाणे सी. टी. ई. या सर्वांद्वारे शिक्षकांची व्यावसायिक गुणवत्ता विकासाच्या दृष्टीने विविध नावीन्यपूर्ण उपक्रम व प्रशिक्षण समर्थपणे आयोजित केले जातात.

आज या महाविद्यालयास सुसज्ज इमारत व सुरम्य असा परिसर लाभलेला आहे. उच्च विद्याविभूषित गुणवत्ताप्रधान अधिव्याख्याता वर्ग, कर्तव्यनिष्ठ शिक्षकेतर कर्मचारी लाभल्यानेच प्रस्तुत यश या महाविद्यालयाला लाभलेले आहे. अभ्यासक्रम व सहशालेय उपक्रमांमधून प्रशिक्षणार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व बहुआयामी होऊन अध्यापकीय व्यक्तिमत्त्वाचा विकास साधला जातो. आपल्या व्यवसायाला आवश्यक असणारी व्यावसायिक कौशल्ये, तसेच भविष्यात आपले कर्तव्य पार पाडतांना येणारे आव्हाने पेलण्याचे सामर्थ्य त्यांच्यामध्ये निर्माण केले जाते. यावर्षी विद्यापीठ अनुदान आयोगाद्वारा प्रायोजित अकरावी पंचवार्षिक योजना २००७-२०१२ विस्तारसेवा उपक्रमांतर्गत विविध विषयांवर एकूण ९ कार्यशाळांचे आयोजन करण्यात आले ही बाब महाविद्यालयासाठी भूषणावह आहे. महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'जागर जाणीवांचा' अभियान २०१२-१३ अंतर्गत महाविद्यालयास जिल्हा व विद्यापीठ स्तरावर प्रथम तर राज्यस्तरावर द्वितीय क्रमांक प्राप्त झाला आहे.

प्रस्तुत “अर्घ्य” हा वार्षिकांक विद्यार्थ्यांच्या साहित्यिक कलागुणांना चालना देणारा असून वर्षभरातील शैक्षणिक व सहशालेय उपक्रमांचा आढावा, तसेच काही क्षणचित्रे यामध्ये घेण्यात आलेले आहेत. उत्कृष्ट दर्जेदार असे मुखपृष्ठ या अंकास लाभले आहे. याबद्दल मार्गदर्शक अधिव्याख्याता व संपादक मंडळ या सर्वांचे मी मनःपूर्वक अभिनंदन करतो.

आपण ज्ञानाने व कर्तृत्वाने मोठे होऊन समाजाचे आदर्श व मार्गदर्शक होऊन शाळेची प्रतिष्ठा वाढवावी व आपल्या जीवनाची सार्थकता साधावी, अशी प्रामाणिक अपेक्षा व्यक्त करून आपल्या भावी जीवनास शुभेच्छा देतो.



डॉ. शांताराम गोवर्धन बुटे

प्राचार्य



मार्गदर्शिकाचे मनोगत

लोकशिक्षण हेच देशाच्या उन्नतीचे मुख्य साधन असल्यामुळे सक्तीच्या, मोफत शिक्षणाचा पुरस्कार करणारे, स्त्रियांच्या सवलीकरणासाठी महिला शिक्षणशास्त्र प्रशिक्षण महाविद्यालयाची मुहूर्तमेढ रोवणारे युगद्रष्टे महाराजा सयाजीराय गायकवाड यांचे शतकोत्तर सुवर्ण महोत्सवी जयंती वर्ष तसेच साहित्य, संस्कृती इतिहास, कला क्रीडा, तत्त्वज्ञान, संगीत, नाटक, राजकारण, समाजकारण : जीवनाच्या विविध क्षेत्रात सहजपणे अवगाहन करून आपल्या कर्तृत्वाचा ठसा उमटविणारे, देशाचे स्वातंत्र्य सार्वभौमत्व अखंडत्व जीवापाड जपणारे आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार व पहिले मुख्यमंत्री माननीय यशवंतराव चव्हाण यांचे जन्मशताब्दी वर्ष. या द्रष्ट्या महामानवाला विनम्र अभिवादन व अर्घ्य वार्षिकांक समर्पित.

शैक्षणिक सत्र २०१२-१३ चा वार्षिकांक आपणास सादर करतांना मनस्वी आनंद होत आहे. यंदाच शैक्षणिक सत्राचे वैशिष्ट्य म्हणजे नियोजित अभ्यासक्रम. अभ्यासपूरक कार्यक्रमांसोबतच शिक्षण हे समाज परिवर्तन घडवून आणण्याचे महत्त्वाचे साधन असल्यामुळे स्त्री-पुरुष समानतेची बीजे रुजविण्यासाठी महाराज शासन पुरस्कृत 'जागर जाणीवांचा' हे अभियान अतिशय उत्साहाने नाविन्यपूर्णतेने यशस्वीरित्या राबविण्या आले. शिक्षक प्रशिक्षणासोबतच उद्याच्या राष्ट्राच्या शिल्पकारामध्ये सामाजिक जाणीवांची जोपासना, देशभक्ती राष्ट्रीय एकात्मता, विज्ञाननिष्ठा, श्रमनिष्ठा, स्वातंत्र्य, समता, बंधुता या मूल्यांचे संस्कार रुजविण्याच्या दृष्टी विविध उपक्रमांचे जाणीवपूर्वक आयोजन करण्यात आले. नुकतेच स्नेह संमेलन अतिशय उत्साहात आनंदात संपन्न झाले. या सान्यांचा लेखाजोखा तसेच उद्याच्या या भावी शिक्षकांमध्ये सुप्तावस्थेत असलेले लेखनक्षमता, त्यांच्या संवेदना, भावना, कल्पना आविष्कृत करण्यासाठीचे एक व्यासपीठ उपलब्ध करून देण्या हा एक अल्पसा प्रयत्न.

आजच्या या जागतिक स्पर्धेच्या युगात बदलत्या काळाचे आव्हान पेलत आपलं अस्तित्त्व टिकविण्यासाठी गुणवत्तेला पर्याय नाही. आज प्रत्येकालाच निरंतर ज्ञानसाधना करीत गुणवत्ता सिद्ध करून अनिवार्य झाले आहे. त्यादृष्टीने या भावी शिक्षकांना सुयोग्य पाथेय पुरविण्याचे कार्य अभ्यासक्रम, अभ्यासपूरक कार्यक्रम व विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून महाविद्यालयाद्वारे सातत्याने अतिशय निष्ठेने, आत्मीयतेने प्रामाणिकपणे केले जाते. त्याचेच फलित म्हणजे 'अर्घ्य' वार्षिकांक होय.

यावर्षीच्या अर्घ्य वार्षिकांकाच्या प्रारूपा पासून तर अंतिम निर्मिती पर्यंतची संपूर्ण जबाबदारी अर्घ्य मंडळ सचिव कु. मेघा बावणे, श्री दिनेश धुर्डेव इतर सदस्यांनी अत्यंत प्रयत्नपूर्वक व जबाबदारीने पार पाडली त्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन व कौतुक.

अर्घ्य वार्षिकांक पूर्णत्वास नेण्यासाठी अनेकांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. त्यामध्ये आमचे प्रेरणास्थान महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांनी वेळोवेळी केलेल्या मार्गदर्शनाबद्दल मी त्यांच्याप्रती ऋण व्यक्त करते. तसेच महाविद्यालयाचे प्राध्यापकवृंद, कार्यालयीन कर्मचारी वर्ग यांच्याकडून जे महत्त्वपूर्ण सहकार्य लाभले त्यांच्याप्रती मी आभार व्यक्त करते. सर्व प्रशिक्षणार्थींचा मिळालेला उत्स्फूर्त प्रतिसाद त्याबद्दल त्यांचे आभार. अर्घ्य वार्षिकांक कलात्मक व सुबक, आकर्षक रूपात निर्माण करण्याची जबाबदारी श्री मोहन भोजापुणे यांनी सांभाळून त्याबद्दल त्यांना मनःपूर्वक धन्यवाद.

सर्वभवन्तु सुखिनः। सर्वसन्तु निरामयः ॥



आपली स्नेहाकित
डॉ. कु. गोकर्ण मानकर

संपादकीय



"अर्घ्य" हा शब्द उच्चारल्या बरोबर आपल्या समोर उभी राहते एक अजब आणि त्यातून अर्पण केले जाणारे जल !



माणसाचं जीवनही तसचं आहे, नेहमी कुणालाना कुणाला काही ना काही सतत अर्पण करायचं असतं. शिक्षक म्हटलं की, त्याला "अर्घ्य" हे प्रत्येक क्षणाला द्यायचं असते. प्रत्येकाला ज्ञानदान करून समाज आणि राष्ट्राचा विकास घडवायचा असतो. आणि त्यातून निर्माण करायचा असतो. "माणूस" ज्याची माणुसकी ही जात असेल आणि मानवता हा धर्म !

प्रत्येकाकडे भावना असतात. त्या कुठंतरी व्यक्त कराव्याशा वाटतात. सन २०१२ ते २०१३ या शैक्षणिक वर्षाचे शासकीय अध्यापक महाविद्यालय "अर्घ्य" नवी सृजनशीलता व नव्या प्रतिभेसह वाचकांना अर्पण करताना आम्हाला विशेष आनंद वाटतो. सर्व छात्र अध्यापकांनी आपले अमूल्य विचार मांडले आहेत. निबंधात्मक लेख, इ. द्वारा मनातील अंतरमनाच्या भावना सहजतेतून रेखाटल्या आहेत.

खरं तर आम्हाला नेहमी प्रेरणा देणारे पदोपदी मार्गदर्शन करणारे असे आमचे आदरणीय प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या शुभ आशीर्वादाशिवाय अंक प्रकाशित करणे शक्य झाले नसते.

"अर्घ्य" मंडळाच्या मार्गदर्शक प्राध्यापक मा. डॉ. गोकर्णा मानकर यांनी क्षणोक्षणी मदत करून अंकाला नवा आयाम दिला. तसेच आमचे सर्व गुरुवर्य प्राध्यापक डॉ. वसुधा देव, डॉ. सुषमा गणोजे, डॉ. रोहिणी तडस, डॉ. अर्चना वातकर, डॉ. आशा धारस्कर, डॉ. संध्या सामुद्रे, डॉ. मोहन खताळ आणि सर्व कार्यालयीन कर्मचारी व सर्व छात्राध्यापक ज्यांच्याशिवाय "अर्घ्य" प्रकाशित होणे शक्य नव्हते ! त्या सर्वांच्या ऋणातच आम्ही राहू इच्छितो. शेवटी एवढचं म्हणावसं वाटते

द्यायचं असेल तर ते,
मनापासून दिलं पाहिजे
ज्यातून घडेल माणूस,
असं त्यात काही असलं पाहिजे.

दिनेश विश्वनाथ धुर्डे
सचिव



कु. मेघा गुणवंतराव बावणे
सचिव

स्थानिक व्यवस्थापन समिती

❖ अध्यक्ष ❖

डॉ. संतोष व्यंकटराव डोंगरदिवे
शिक्षण सहसंचालक,
उच्च शिक्षण, अमरावती विभाग, अमरावती.

❖ सदस्य सचिव ❖

डॉ. शांताराम गो. वुटे
प्राचार्य, शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.

❖ स्थानिक सदस्य ❖

डॉ. श्रीप्रभू चापके
प्राचार्य, एल. आर. टी. कॉलेज, अकोला.

डॉ. सौ. वीणाताई मोहोड

प्राचार्या, राधादेवी गोयनका महिला महाविद्यालय, अकोला

प्रा. मोहन खडसे

श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अकोला.

❖ महाविद्यालयीन अध्यापक ❖

प्रा. डॉ. सौ. वसुधा वि. देव
प्रा. डॉ. रोहिणी वि. तडस
प्रा. डॉ. श्री मोहन ना. खताळ

❖ कार्यालयीन कर्मचारी ❖

सौ. माधवी व. देशपांडे

यशाचे शिल्पकार

प्राचार्य

डॉ. शांताराम गोवर्धन बुटे

बी. एस्सी., एम्. ए. (राज्य.), एम्. ए. (तत्त्व.),
एम्. ए. (मराठी), एम्. एड., एम्. फिल., पीएच्. डी. (शिक्षण)

प्राध्यापक

डॉ. सौ. वसुधा विनोद देव

एम्. कॉम., एम्. ए. (अर्थ.), एम्. ए. (मराठी, विषय संप्रेषण),
एम्. एड., पीएच्. डी., सेट (शिक्षण), डी. आय. टी.

डॉ. रोहिणी विकास तडस

एम्. एस्सी. (रसायन), एम्. एस्सी. (विषय संप्रेषण),
एम्. एड., हिन्दी पंडित, पीएच्. डी. (शिक्षण), सेट (शिक्षण)

डॉ. सौ. अर्चना गणेशराव वातकर

एम्. एस्सी., (गणित), एम्. एस्सी. (विषय संप्रेषण),
एम्. एड., पीएच्. डी. (शिक्षण).

डॉ. सौ. सुषमा मुकुंद गणोजे

एम्. एस्सी. (रसायन), एम्. एस्सी. (विषय संप्रेषण),
एम्. एड., पीएच्. डी., सेट (शिक्षणशास्त्र)

डॉ. सौ. संध्या उन्वव सामुद्रे

बी. एस्सी. (गणित), बी. ए. (इंग्रजी वाङ्मय), एम्. एस्सी. (विषय संप्रेषण),
एम्. ए. (समाज), एम्. एड., पीएच्. डी. (शिक्षण), MS-ACIT

डॉ. मोहन नामदेव खताळ

एम्. ए. (इति.), एम्. ए. (भूगोल), एम्. एड.,
एम्. फिल., पीएच्. डी. (शिक्षण)

डॉ. कु. गोकर्ण कृष्णचंद्र मानकर

एम्. ए. (राज्य.), एम्. ए. (मराठी), एम्. एड.,
साहित्य विशारद., पीएच्. डी. (शिक्षण)

डॉ. आशा मधुकर धारस्कर

एम्. ए. (इति.समाजशास्त्र, मराठी), एम्. ए. विषय संप्रेषण (शिक्षणशास्त्र)
एम्. एड., एम्. फिल., पीएच्. डी. (दूरशिक्षण), डी. बी. सी. एम्.

यशाचे वाटेकरी

कार्यालयीन कर्मचारी

श्रीमती संध्या मनोहर गावंडे (B. A., M. Lib. & I.Sc.)	●	ग्रंथपाल
श्री अनंत भार्गव दांडेकर (B. Sc.)	●	अधिक्षक
सौ. माधवी वसंतराव देशपांडे	●	मुख्य लिपिक
श्री गोविंद नारायण चांदुरकर	●	वरिष्ठ लिपिक
श्री सुधाकर धर्मा चव्हाण	●	प्रयोगशाळा सहाय्यक

चतुर्थश्रेणी कर्मचारी

श्री प्रमोद गुलाबराव देशमुख	●	शिपाई
श्री राजू सूरजदीन यादव	●	शिपाई
श्रीमती सूर्यकांता मधुकर काटकर	●	शिपाई
श्री अनिल शिवाजी वानखडे	●	शिपाई
श्री गणेश मनोहर पाटक	●	शिपाई
श्री गजानन रामकृष्ण टाकरे	●	चौकीदार

अनुक्रमणिका

मुखपृष्ठ	-	I
अर्पण पत्रिका	-	II - III
शुभसंदेश	-	IV - V
प्राचार्यांचे मनोगत	-	VI
मार्गदर्शकाचे मनोगत	-	VII
संपादकीय	-	VIII
स्थानिक व्यवस्थापन समिती	-	IX
येथे कर आमुचे जुळती	-	X
यशाचे वाटेकरी	-	XI
अनुक्रमणिका	-	XII - XIV
विविध गृह	-	१
दिनविशेष	-	२
विविध मंडळे व उपक्रम	-	३
विद्यार्थी संसद	-	४
संपादक मंडळ	-	५
क्षणचित्रे	-	६ - १३
स्त्री शिक्षण उद्धारक सावित्रीबाई फुले	कु. शीतल रामचंद्र परघरमोल	१४-१५
एवढीच माझी इच्छा	संकलन : कु. वैशाली अरुण कोलते	१५
ज्ञानाची साधना-खरी साधना	मनिषा बेदी	१६
पाऊस	कु. सोनम अ. सरनाईक	१६
माझा महाराष्ट्र	प्रिया मुंदे	१७-१८
जीवन	मो. अकिल रहबर	१८
सर ...	कु. सुषमा तेलतोरें	१८
स्त्रीविषयक घटनात्मक-तरतुदी व कायदे	कु. कविता नेमीनाथ सनांसे	१९-२१
पर्यावरण विषय आवश्यक का ?	कु. सरिता ताडे	२२
कविता माझी तू	अभी इंगळे	२२
लेक वाघवा भविष्य घडवा !	कु. शीतल रामचंद्र परघरमोल	२३-२४
चारोळी	कु. शीतल रा. परघरमोल	२४
तुझी आठवण	कु. शिल्पा डी. नराजे	२४
दुःखाचे मूळ	सनी भास्कर इंगळे	२५

स्त्रीकडे पाहण्याचा स्त्रीचा दृष्टिकोन...	कु. ज्योती काशीनाथ चौधरी	२६-२७
एक पाऊल तेजाचे	राशिता दि. लाजुडकर	२७
नापारांच्या शालेतले वेडे	रुपाली गिन्हे	२८-२९
प्रेमाची परिभाषा	सूरज मोहनलाल पुरोहित	३०
पाऊस	सीमा मिल्हे	३०
मुंबई आणि दहशतवाद	कु. शुभांगी शालीग्राम पल्हाडे	३१
जीवनाविषयी शोड्डेरो सांगतांना	डॉ. संध्या सामुंद्रे	३२-३३
आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार	कु. संध्या गावंडे (अवधार), ग्रंथपाल	३४-३५
हे प्रभो ...	संकलन : कोमल कुलकर्णी	३५
पोशाख नि विचार	दिनेश धुई	३६
एका कळीची दैनंदिनी	सुपमा भगत	३६
स्त्री भुणहत्ता	कु. कल्याणी मंडलिक	३७
ऋणानुबंध	कु. प्राची प्र. मटकरी	३७
गोष्ट वेड्या पावसाची ...	शिवाजी सुभाष खिराडे	३८
मैत्री	कु. गिनल वसंत पाटील	३८
याला जीवन ऐरो नाव	प्रियंका अरूण देवगिरीकर	३९
अर्घ्य	कु. छाया रेंदळे	३९
जीवनात ...	सुनील राठोड	४०
अबोल प्रेम	गनिपकुमार नितानवरे	४०
तुझी सोबत	कु. कविता पडोळे	४१
माझी आई	कु. पूनम बाबुलाल कात्रे	४१
महाविद्यालयात जायचे आहे	पंकज राजेशराय कचवे	४२
निर्णय	कु. भावना ग. खंडारे	४२
कॉलेज जीवन ...	शिवाजी सुभाष खिराडे	४३
स्पर्श	संकलन : सुनिल बोधरे	४३
आयुष्य	वैशाली नानोटी	४३
आई ... फक्त तुझी लाडोबाई	कु. वंदना गौ. शिरसाट	४४
घारोळी	नितेश या. गुळसुंदरे	४४
जीवन	विनोद काळे	४४
घारोळी	छाया रेंदळे	४४
घैर्य	आरती देशमुख	४५
काय हसवले ?	विजय भीमराव जाधव	४५
शब्द भेटले	मोहम्मद अकिल रेहबर	४५
माणुसकी राहिली नाही	पंकज रा. कचवे	४६

स्त्री तुझी कहानी	मेघा बावणे	४६
ईश्वर निष्ठा	कु. वैशाली गो. रावणकार	४७
व्यथा	संकलन : प्रणिता काळे	४७
अब ... बदलाव जरूरी	अमृता शुक्ला	४८-४९
कॉलेज के ये दिन	कु. वैशाली पायघन	४९
आत्मोन्नति	पल्लवी देशमुख	५०-५१
जिंदगी	विपीनसिंह अ. गहिलोत	५१
जिंदगी	नितेश गुळसुंदरे	५२
दोस्ती	मोहम्मद अकिल रहबर	५२
किस्मत	असमा परवीन शेख बन्नु	५२
एक कोशिश और सही	दिनेश धुर्डे	५२
The Art of Living & Human Rights	Dinesh Dhurde	५३
Teachers	Vaishali M Paighan	५४
Exam and Cricket	Iqura fatema Mazhar Khan	५४
On Friendship	Ms. Ketaki J Ghanekar	५४
Golden Words	Sadiya Zohra Shaikh Wazeer.	५४
Fun with Letters	Nilesh K Ghayal	५५
Countries full from	Asma Parveen Shaikh Bannu	५५
STATUS OF WOMAN IN INDIA	Nitesh W. Gulsundare	५६
महाविद्यालयाची यशस्वी वाटचाल		५७ - ५९
अहवाल २०१२-१३		६० - ७९
विस्तारसेवा विभाग		८० - ९६
जागर जाणीवांचा अभियान २०१२-१३ अहवाल		९७ - १०२
नारी सन्मान प्रतिज्ञा		१०३
प्राध्यापक प्रबोधिनी		१०४ - ११२
महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचे उपक्रमातील संपादन		११३
शिक्षण स्नातक ग्रुप फोटो		११४
महाविद्यालय इमारत फोटो		११५
अशी पाखरे येती		११६ - १३०
हार्दिक अभिनंदन !		१३१

विविध गृह

गृह	मार्गदर्शक	गृहप्रमुख
नील गृह	डॉ. सौ. सुपमा गणोजे डॉ. रोहिणी तडस	श्री मनिषकुमार ल. नितनवरे कु. प्रणिता काळे
हरित गृह	डॉ. सौ. अर्चना वातकर डॉ. कु. गोकर्णा मानकर	श्री विपिनसिंह गहिलोत कु. पल्लवी देशमुख
श्वेत गृह	डॉ. सौ. वसुधा देव डॉ. मोहन खताळ	श्री अब्दुल अकिल अ. खलिव कु. छाया तुळशीराम रौंदळे
पीत गृह	डॉ. सौ. संध्या सामुद्रे डॉ. आशा धारस्कर	श्री सौरभ म्हात्रे कु. धनश्री इंगळे

प्रतिनिधी

विद्यापीठ प्रतिनिधी कु. प्रियंका अरुण देवगिरीकर
वर्ग प्रतिनिधी श्री शिवाजी राघोजी सानप
महिला प्रतिनिधी कु. रश्मी अनिल वखरे
सांस्कृतिक प्रतिनिधी श्री अमोल प्रकाशराव वारे
क्रीडा प्रतिनिधी श्री चंद्रकांत पिपळकर

दिनविशेष

दिनांक	दिनविशेष	गृह	प्रमुख अतिथी	अध्यक्ष
१५ ऑगस्ट १२	स्वातंत्र्य दिन	बी. एड. प्रशिक्षणार्थी	प्राचार्य डॉ. बुटे	--
५ सप्टेंबर १२	शिक्षक दिन	नील गृह	श्री वामनरव नाईकवाडे	प्राचार्य, डॉ. बुटे
२ ऑक्टोबर १२	म. गांधी व लालबहादूर शास्त्री जयंती	हरित गृह	श्री शंकरराव राऊत	प्राचार्य, डॉ. बुटे
३ जानेवारी १३	सावित्रीबाई फुले जयंती	श्वेत गृह	श्रीमती सीमा रोटे	प्रा. डॉ. वसुधा देव
१२ जाने. १३	विवेकानंद जयंती (युवादिन)	पीत गृह	श्रीमती श्रद्धा व्यास	प्राचार्य डॉ. बुटे
२६ जाने. १३	प्रजासत्ताक दिन	बी. एड. प्रशिक्षणार्थी	प्राचार्य, डॉ. बुटे	--

परीक्षा फल

२०११-२०१२

(शिक्षण स्नातक -नियमित)

परीक्षेला बसलेले विद्यार्थी	९८
उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी	९३
प्रथम श्रेणीत उत्तीर्ण विद्यार्थी	८४
निकालाची टक्केवारी	९५ %

विविध मंडळे व उपक्रम

मंडळ	सचिव	सदस्य
अर्घ्य मंडळ	दिनेश धुर्डे, मेघा बावणे उपक्रम : अर्घ्य वार्षिकांक	पंकज कचवे, स्नेहल चव्हाण, जया राठोड, सुषमा भगत
क्रीडा मंडळ	चंद्रकांत पिंपळकर, स्वाती चोपडे उपक्रम: क्रीडा सप्ताह, महोत्सव	प्रिया मुंदे, धनश्री इंगळे राहुल गजभिये, अब्दुल अकील
वाचनालय मंडळ	वैशाली रावणकर, कोमल कुलकर्णी उपक्रम : ग्रंथालय सप्ताह	वंदना शिरसाट, ज्योती चौधरी कविता सनांसे
सांस्कृतिक मंडळ	अमोल वारे, कल्याणी मंडलिक उपक्रम: सांस्कृतिक कार्यक्रम	पल्लवी देशमुख, आरती देशमुख, दिपीका बुंदे मिनल नांदुरकर, निलेश घायल
समाजसेवा मंडळ	विपिनसिंह गहिलोट, स्वप्नील तालोट उपक्रम : श्रमदान व समाजसेवा	सुरज पुरोहित, समी इंगळे शुभांगी पल्हाडे, रोहिणी चरखे
वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन मंडळ	सुनिल राठोड, धनश्री काजळे उपक्रम : वृक्षारोपण व दत्तक योजना	विजय जाधव, जयंत पोटे, रूपाली गिन्हे, दिनेश धुर्डे, मनिष नितनवरे
मराठी मंडळ	शिवाजी खिराडे, भावना खंडारे उपक्रम : 'साहित्यसाधना' हस्तलिखित	वैशाली नानोटी, अब्दुल अकिल दिपीका बोरकर, विनोद काळे
हिन्दी मंडळ	अशोक इंगळे, अमृता शुक्ला उपक्रम : 'ज्ञानतरंग' हस्तलिखित	सुरज पुरोहित, अर्चना बारिया, अंकिता चौधरी, सरिता लांजुडकर
इंग्रजी मंडळ	नितेश गुळसुंदरे, प्राजक्ता गोखले उपक्रम : 'Rainbow' हस्तलिखित	निलेश घायल, पूनम कात्रे, शीतल परधरमोल, सोनिया केसवाणी
इतिहास मंडळ	दिनेश धुर्डे, मिनल पाटील उपक्रम : 'अस्मिता' हस्तलिखित	प्रियंका देवगिरीकर, मनिष नितनवरे, शिवाजी खिराडे, कल्याणी मंडलिक
भूगोल मंडळ	कोमल कुलकर्णी, अमोल वारे उपक्रम : 'अवनि' हस्तलिखित	शिवाजी सानप, सुषमा भगत अनिता जेठानी, कविता सनांसे
गणित मंडळ	राजेश बोरचाटे, कविता पडोळे उपक्रम : 'अनंत' हस्तलिखित	प्राची मटकरी, धनश्री इंगळे भाग्यश्री धामोळे, हेमांगी मोरे
विज्ञान मंडळ	केतकी घाणेकर, सनी इंगळे उपक्रम : विज्ञान शलाका हस्तलिखित	भाग्यश्री धामोळे, भूमिका गाडगे जयंत पोटे, आनंद पद्मन
विस्तार सेवा विभाग	दिपीका बोरकर, रश्मी वखरे उपक्रम : विविध कार्यशाळांचे आयोजन	मयुरी काकड, प्रियंका कावरे मनिष खेंडकर, जया दोळे
सराव पाठ मंडळ	अमोल बोळे, प्रतिमा हरकरे उपक्रम:सराव पाठ व छात्र सेवा काल	रूपाली गिन्हे, धनश्री काजळे अशोक इंगळे, पूनम बोचरे

विद्यार्थी संसद



श्री शिवाजी राघोजी सानप
वर्ग प्रतिनिधी



कु. प्रियंका अरुण देवगिरीकर
विद्यापीठ प्रतिनिधी



कु. रश्मी अनिल वखरे
महिला प्रतिनिधी



श्री अमोल प्रकाशराव बारे
सांस्कृतिक प्रतिनिधी



श्री सौरभ म्हात्रे
उत्कृष्ट पुरुष खेळाडू



श्री चंद्रकांत राजेश पिंपळकर
क्रीडा प्रतिनिधी



श्री मनिपकुमार ल. नितनवरे
प्रसिद्धी प्रमुख



कु. पल्लवी राजेंद्र देशमुख
उत्कृष्ट महिला खेळाडू



श्री दिनेश विश्वनाथ धुळे
प्रसिद्धी प्रमुख

संपादक मंडळ



अर्घ्य मंडळ - सत्र २०१२-१३

प्राचार्य	-	डॉ. शांताराम बुटे
मार्गदर्शक	-	डॉ. गोकर्णा मानकर
अर्घ्य मंडळ सचिव	-	श्री दिनेश धुर्डे
अर्घ्य मंडळ सहसचिव	-	कु. मेघा बावणे
सदस्य	-	कु. जया राठोड
सदस्य	-	कु. सुषमा भगत
सदस्य	-	कु. स्नेहल चव्हाण
सदस्य	-	श्री पंकज कचवे

क्षणचित्रे

शिक्षक दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमांमध्ये
श्री नाईकवाडे सरांचे स्वागत करताना
डॉ. शांताराम बुटे, प्राचार्य



२ ऑक्टोबर, महात्मा गांधी व लालबहादूर
शास्त्री जयंती निमित्त मार्गदर्शन करताना
प्रा. नाईकवाडे सर

जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
'मी सावित्री बोलतेय' या विषयावर
मार्गदर्शन करताना सौ. सीमा रोठे



क्षणचित्रे

नेक कमिटी आपला अहवाल
प्राचार्यांना सुपूर्त करताना.



युवा दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना
श्रीमती श्रद्धा व्यास.

शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण)
महाविद्यालयाची पाहणी करताना.



क्षणचित्रे

जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
'लेक वाघवा अभियान' कार्यक्रमांमध्ये
मार्गदर्शन करताना श्री किशोर बळी.



जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
'विभक्त, घटस्फोटीता व परित्यक्त्या महिलांच्या'
कार्यशाळेमध्ये मार्गदर्शन करताना स्वामिनी संस्थेचे मान्यवर.



जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत युवतींसाठी
स्वसंरक्षणार्थ कार्यशाळेमध्ये इमारतीवरून
खाली उतरतांना प्रशिक्षणार्थी.

दाणचित्रे

जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
सामाजिक जाणिव जागृती अंतर्गत मार्गदर्शन
करताना डॉ. आशा मिरगे.



जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
आरोग्य विषयक मार्गदर्शन करताना
डॉ. आशा निकते.

जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
स्त्री-पुरुष समानता या विषयावर पथनाट्य
सादर करण्यासाठी रॅली संबधी मार्गदर्शन
करताना प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे.



दाणविव्रे

जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
'नारी सन्मान प्रतिज्ञा' करताना
सौ. सीमा रोटे व प्राध्यापक वृंद.



जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत
महिला विषयक कायदे व मानवी हक्क
कार्यशाळा अंतर्गत मार्गदर्शन करताना
अॅड. सुहास उंटवाले.

ग्रंथालय सप्ताह अंतर्गत आ. गुरुवर्य
मोर्शिकर सर यांचा सहस्रचंद्रदर्शन
सोहळ्यानिमित्त सत्कार करताना
प्राचार्य डॉ. शांतेराम बुटे.



क्षणचित्रे

ग्रंथालय सप्ताह अंतर्गत मार्गदर्शन करताना सी. स्वाती दामोदरे.



विज्ञान मंडळाद्वारे आयोजित विज्ञान दिवस श्री गजेन्द्र सुळकार यांचा सत्कार करता मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे.

स्नेहसंमेलन प्रसंगी हस्तलिखिताचे विमोचन करताना मा. संजय खडसे, प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे आणि विद्यार्थी संसदेचे विद्यार्थी.



दृषणचित्रे

स्नेहसंमेलनाच्या उद्घाटन प्रसंगी
मार्गदर्शन करताना मा. संजय खडसे.



स्नेहसंमेलनाच्या सांस्कृतिक कार्यक्रमात
नृत्य सादर करताना विद्यार्थिनी.

विद्यापीठ अनुदान आयोग व विस्तारसेवा
विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित
'व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळा'



क्षणचित्रे

क्रीडा सप्ताहामध्ये शपथ घेताना
महाविद्यालयाचे सर्व प्रशिक्षणार्थी



ग्रंथालय सप्ताह अंतर्गत मार्गदर्शन
करताना श्री शिरिष वंजारा.

विस्तारसेवा विभागाद्वारे आयोजित
मराठी विषयाची कार्यशाळा





इतिहासातील शौर आदरणीय स्त्रियांची मातलिका झोळ्यापुढे आणली की, मन आदराने भरून येवून त्यांच्या कर्तृत्वाने जोळे दिपून जावून गरतक नश होऊन जाते.

'विद्येविना गती गेली, गती विना गीती गेली ।

नीती विना गती गेली, गती विना विरा गेले ॥

विता विना रुप खचले, इतके अनर्थ एका अविद्येने केले ।

स्त्री शोषितांच्या जगण्याचा नेमवेण्याने वेध घेऊन वेळप्रसंगी इथल्या समाज व्यवस्थेवर अत्यंत कठोर प्रहार करून हजारा वर्षे बंद असलेली शिक्षणाची कवाडे महात्मा जोतिया फुले आणि त्यांच्या पत्नी सावित्रीबाई फुले यांनीच उघडली.

सावित्री बाईचा जन्म ३ जानेवारी १८३१ ला सातारा जिल्ह्यातील खंडाळा तालुक्यातील नाट्यगाव येथे झाला. त्यांच्या वडिलांचे नाव खंडोजी पाटील व आईचे नाव लक्ष्मीबाई असे होते. पुढे १८४० ला ज्योतिराय आणि सावित्रीबाई यांचा विवाह संपन्न झाला. सुरवरूप, गुप्ती, कर्तृत्ववान ज्योतिराय आणि सद्गुणी सावित्री एकत्र आले आणि त्याहीपेक्षा दोन समविधारी, दोन दिव्यशक्ती तर दोन कर्तृत्ववान व्यक्तींचा हा गिलाप होऊन येथूनच युगप्रवर्तक क्रांतिकार्याची मुहूर्तभेद रोवली गेली. आई ही मुलाचा पहिला गुरु, मुलाच्या मनावर संस्कार घडविते ती आईच 'जिघे हाती पाळण्याची दोरी तीच जगाते उधारी' हेच ज्योतिरायांनी ओळखले होते, जर समाज सुधारणयचा असेल तर, सुरुवातीला स्त्रीला ज्ञान दिले तर घरोघरी शिक्षणाचे काम सुरु होईल, आणि समाज सुधारण्यास वेळ लागणार नाही, हेच विचार ध्यानात ठेवून त्यांनी घरापासून सुरुवात केली. सावित्रीबाईला शिकविण्यास सुरुवात करून ज्ञानदानाच्या मार्गाला सुरुवात केली. यामुळे पुरुष शिकलात तशा स्त्रिया ही शिकू शकतात अशी त्यांना पक्की खात्री झाली आणि सावित्रीबाई ज्योतिबाईया कार्यात तनमनाने एकरूप होऊन कार्य करत. एवढेच नव्हे तर ऐहिक सुखाचा त्याग करून ज्योतिरायांच्या

कार्यात रमताःस्त झोकून दिले.

सावित्रीबाईंची जीवनगाथा म्हणजे सामान्य स्त्रियांसारखी नव्हतीच. "सर्व दिव आम्हा कुटुंबाचा प्रसंग" अशाप्रकारचे जगण सावित्रीबाईंच्या वाटचाला आले होते त्यांनी स्वतः दुःख व मानहानी सोसून इतरांना सुखी केले. त्यांना सन्मान व गणपुस्तकी व मानवी प्रतिष्ठा मिळवून देण्याचा प्रयत्न करून आयुष्याच्या अखेरपर्यंत ज्योतिरायांच्या क्रांतिकारी विचाराने कार्य करित राहिल्या.

पुढे सावित्रीबाईंनी शिक्षकेचा कोर्स पूर्ण केला पण त्यांना वाटाघाट आणण शिकलो म्हणून काय झाले आपल्या रागोपती अंधारच, जसा सूर्य अस्तमानाला जात असतांना पृथ्वीकडे वळून म्हणाला होता की, मी गेल्यावर कोण प्रकाश देईल. हेच सावित्रीबाईंनी ओळखून आणि ज्ञानदानाचं तसेच शिक्षण देण्याचं काम सुरु करून त्यांनी आपलं संपूर्ण जीवन समर्पित केले. समाज परिवर्तनाच्या दृष्टीने काळाचा वेध घेऊन ज्योतिरायांनी सावित्रीबाईंना शिकवून नव्या युगाची वाट दाखविली.

"स्त्री आणि पुरुष" जीवन रथाची दोन चाकं एकरासरखे चालली तर जीवनात सुख मंगलता समृद्धी येते, हेच जणू ज्योतिरायांनी ओळखले असावे, म्हणूनच की काय 'स्त्री शिक्षण' विद्यायांचा पुनर्विवाह इ. सर्व लक्ष्यात ज्योतिरायांसोबत सावित्रीबाई आघाडीवर होत्या. विशेषतः अस्पृश्य तसेच स्त्रियांसाठी त्यांनी केलेले कार्य अत्यंत मोलाचं होतं सावित्रीबाईंना त्यांच्या कार्यापासून दूर करण्याचा परंपरावाद्यांनी बराच प्रयत्न केला पण त्या क्षणभरही खचल्या नाहीत आणि कार्यापासून विचलित न होता सावित्रीबाईंनी ज्या धैर्याने, जिद्दीने शिक्षकेचे पवित्र कार्य केले, त्याला जगाच्या इतिहासात तोड नाही, पुढे त्यांच्या या पवित्र कार्याची दखल घेऊन ज्योतिराय आणि सावित्रीबाईंना समारंभपूर्व गौरविले, सावित्रीबाई शाळेची मुख्याध्यापिका, त्या उत्कृष्ट शिकवत ही बाब फौतुकारपद आहे. सावित्रीबाईंनी 'स्त्री शिक्षणाचे बीज'

हिंदुस्तानात रोवली आणि, आता बघता-बघता तो वृक्ष झाला हेच सावित्रीबाईंच्या शैक्षणिक कार्याला मिळालेली ही जणू पावतीच म्हणावी लागेल.

सावित्रीबाईंच्या आयुष्याचा जसा-जसा सखोल अभ्यास करावा तसा-तसा एखाद्या अनमोल रत्नाचा खजिना हाती आल्यासारखे वाटते, त्यांचे व्यक्तीमत्व म्हणजे साऱ्या उच्च गुणांचा समूह, करुणा हा तर त्यांच्या जीवनाचा अमूल्य स्थायी भाव होता.

सावित्रीबाई उत्तम लेखिका आणि कवयित्री सुध्दा होत्या, त्यांनी लिहिलेले पत्रे, काव्यफुले आणि वाचनकरी, सुबोध रत्नाकर या काव्य संग्रहातून वास्तवतेचे दर्शन होते, सावित्रीबाई ह्या मानवाच्या जीवनातील अंधःकार नाहीसे करून नवीन जीवनाची दृष्टी देणारी ती एक ज्ञानाची प्रकाश ज्योत होती. त्यांच्या अथक परिश्रमामुळे आजची स्त्री प्रगतीपथावर कार्यरत असताना आपल्याला दिसत आहे, संसाराची जबाबदारी सांभाळून अर्थाजन करण्यासाठी ती घराबाहेर पडली हे खरंच कारण आज शिक्षण आवश्यक आहे, स्त्री ही आधुनिक असली, कर्तृत्ववान असली तरी अर्धांगिनी, पतीच्या सुख-दुःखात सहभागी असणारी अशी ही स्त्री आहे, असं म्हणता येईल 'एका यशस्वी पुरुषामागे एका स्त्रीचं योगदान लाभतं तसेच महात्मा फुले यांच्या जीवनात सावित्रीबाई फुले यांचं महत्वपूर्ण योगदान लाभलं आहे, त्यामुळेच आजची स्त्री ही प्रगती पथावर कार्यरत आहे. त्याचे कारण फक्त सावित्रीबाईंच्या शैक्षणिक क्रांतीमुळेच.

१८९० मध्ये महात्मा ज्योतिबा फुले यांचे निधन झाल्यावर सत्य शोधक समाजाचे प्रचार कार्य त्यांनी केले, ज्यावेळी भारतात प्लेगची मोठी साथ पसरल्यामुळे भयंकर जीवित हानी झाली. प्लेग निर्मूलन कार्यात सहभागी होऊन सावित्रीबाईंनी सेवाभावाचे काम केले. पण १० मार्च १८९७ ला सावित्री बाईंची प्राणज्योत अनंतात विलीन झाली असली, तरी सुध्दा त्यांच्या विचारांची ज्योत मात्र सर्वत्र प्रकाश देत आहे. खरं म्हणजे त्यांचा आदर्श मनामध्ये ठेवून आपण अनुपालन केले तर जीवनात यशस्वी होऊ शकतो.

एवढीच माझी इच्छा

संकलन : कु. वैशाली अरुण



विपत्तीमध्ये तू माझे रक्षण कर
ही माझी प्रार्थना नाही.
विपत्तीमध्ये मी भयभीत होवू नये.
एवढीच माझी इच्छा
दुःख तापानं व्यथित झालेल्या माझ्या मनात
तू सांत्वन करावसं
अशी माझी अपेक्षा नाही
दुःखावर जय मिळवता यावा
एवढीच माझी इच्छा
माझ्या मदतीला कोणी न आल्यास
माझं बळ मोडून पडू नये
एवढीच माझी इच्छा
माझं रक्षण तू करावसं मला तारावसं,
ही माझी प्रार्थना नाही
तरुन जाण्याचं सामर्थ्य माझ्यात असावं,
एवढीच माझी इच्छा
माझं ओझं हलकं करुन
तू माझं सांत्वन केलं नाहीस
तरी माझी तक्रार नाही
ते ओझं वाहण्याची शक्ती माझ्यात असावी
एवढीच माझी इच्छा
सुखाच्या दिवसात, नतमस्तक होऊन
मी तुझा चेहरा ओळखून काढीन
दुःखाच्या रात्री सारं जग
जेंव्हा माझी फसवणुक करील
तेंव्हा तुझ्याविषयी माझ्या मनात
शंका निर्माण होऊ नये
एवढीच माझी इच्छा

-- रवीन्द्रनाथ टागोर



भारत ही पुण्यभूमी या भूतलावर गुढ आणि रहस्यमय ज्ञानाचा सागर. कधी काळी सोन्याच्या धुराने घोरोघर झळकत होते. शेती, कला, संगीत, विज्ञान यांची पूर्ण प्रगती दिसणारे काळ या पुण्य भारताने जगाला दाखवले माणसातली माणुसकी जपून सर्व वाजुंनी निसर्गाचा न्हास न करता या भारताने जी प्रगती केली ते अभिमानास्पद आहे.

आता हा प्रश्न आपल्या डोळ्यासमोर येतो की, आपण जे काही पुरातन भारताबद्दल ऐकतो जे काही आपल्या डोळ्यांनी बघतो ती संपदा ते ज्ञान कोठे लोप पावले? इतकी प्रगती असून १००० वर्षे या पावन भूमिने का गुलामगिरी ओढावून घेतली? असे हजारो प्रश्न आपल्या डोळ्यासमोर एक न मिळणाऱ्या उत्तराच्या मांडवाप्रमाणे नाचत राहतात तरी सुध्दा काही गोष्टी माझ्या विचारात आले आणि काही चिंतन केल्यावर जे उमगले ते आपल्यासमोर ठेवण्याचे प्रयत्न करित आहे.

भारताचा पौराणिक अभ्यास केला तर आपल्या डोळ्यासमोर येते की भारतीय लोक हे ज्ञानाचे अभ्यासक होते. खरोखर पाहता शारदा ही ज्ञानाची देवी, लक्ष्मी ही सुख आणि समृद्धीची देवी, आणि काली शक्तीची देवी आणि भारतीय लोक या तिन्ही मातृशक्तीचे पूजक आहे.

शारदा ही सर्वात मोठी बहिण, लक्ष्मी आणि दुर्गाची जिथे तिची पूजा होते जिथे तिची साधना होते, तेथे या लहान्या बहिणी (लक्ष्मी आणि दुर्गा) आनंदाने रांदतात. भारतीय लोक जेव्हा ज्ञानाचे उपासक होते. तेव्हा ते लक्ष्मी आणि शक्ती संपन्न होते पण जेव्हा याच भारतीय लोकांनी ज्ञानाची साधना सोडून लक्ष्मी च्या रागे लागले तेव्हा मोठी बहिण रुसून निघून गेली. मोठ्या बहिणीचा अपमान झाल्याने ती ही सोडून निघून गेली आणि अशी दुरावस्था झाली.

जर भारताला आपली पूर्ण प्रगती करायची असेल आणि आपली पुरातन संस्कृती जपून पुन्हा त्या

मंगलमय सिंहासनावर आरुढ व्हायचे असेल तर भारतातील लोकांना ज्ञानाची साधना केली पाहिजे. पुन्हा त्या रुसलेल्या मातेला क्षमा याचना करून या भारतात आणायला हवे हे काम तुमच्या माझ्या सारख्या शिक्षकाचे आहे हे जर आपण करू शकलो तर मला पूर्ण विश्वास आहे की शारदामातेसोबत लक्ष्मी आणि दुर्गा यांना सुध्दा आपण या भारतभूमीवर आनंदानी विहार करतांना पाहू.

एक भ्रम आपल्या मनात येईल की शारदा मातेची पूजा म्हणजे फुल, हार, दीप आरतीने करायची काय? नाही. या ज्ञानाची पूजा ग्रंथालयातून शाळातून पुस्तकाच्या माध्यमातून झाली पाहिजे. हे आपले कर्तव्य आहे. आपल्यावर या सर्व गोष्टींचा जास्त भार आहे. आपण या भारतमातेच्या प्रगतीसाठी ही देशसेवा अर्पण केली पाहिजे हे आपले कर्तव्य आहे.

चला या मंगलमय आणि सुवर्ण काळाच्या आगमनाचे कारण होवू या आणि आपले जीवन सफल करू या.



पाऊस

पाऊस आला, पाऊस आला
चातक मात्र तहानलेला!
पाऊस आला धरणी ओली
शेते सारी करपून गेली!
पाऊस आला पूरही आहे
तरीही अजून कोरडेच नदी, नाले ।
पाऊस आला धरणे भरली
पण पाण्याची ही टंचाई कसली ।
पाऊस आला सांगून गेला
"पाणी अडवा, पाणी जिरवा"

कु. सोनम अशोकराव सरनाईक



माझा महाराष्ट्राची थोरवी काय आणि कशी गावी यासाठी शब्द आणि लेखणी कमी पडावी. आपण विचारांनी अपुरे पडावे एवढी व्यापकता ह्याच्या फक्त ५० वर्षा साठवली आहे. कारण त्याला तेवढीच व्यापकता मिळाली आहे. भूतकाळातून घडला तो वर्तमान व पुढे घडवायचा आहे तो भविष्यकाळ.

या राज्याला लाभलेला प्रचंड लांबीचा समुद्र किनारा, विशाल सह्याद्रीच्या रांगा डोळ्यांचे पारणे फेडतात. कोकणातील हिरवीगार वनराई, मनाला कायमच भुरळच घालते येथील गोदावरी, कृष्णा, कोयना, प्रवरा, इंद्रायणी, तापी, मीना, नर्मदा, पंचगंगा, सावित्री या नद्यांनी ही भूमी सुपीक करून बळीराजा आणि इथल्या ग्रामीण संस्कृतीचे पालनपोषण केले आहे. महाराष्ट्राच्या संस्कृतीची पहाट गोदावरीच्याच खोऱ्यात झाली. मन्हाठी संस्कृती खऱ्या अर्थाने येथे रुजली, सर्वांगाने बहरली. महाराष्ट्रातील थोर संतकवी येथेच जन्माला आले या नद्यांच्या काठावर उभी असलेली शेकडो तीर्थक्षेत्र, देवळे आणि घाट ही सारी महाराष्ट्राच्या संस्कृतीची ओळख करून देतात. ही भूमी संताची, कवीची, लेखकाची, वीरांची, वीरमातांची आहे. या भूमीतच छत्रपती शिवाजी महाराज होऊन गेले. रयतेचे राज्य ही संकल्पना प्रत्यक्षात आणणारे आदर्श राज्यकारभाराचे उदाहरण त्यांनीच घालून दिले. महात्मा फुले, छत्रपती शाहू महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, लोकमान्य टिळक, स्या. वीर सावरकर यासारख्या थोर समाज सुधारकांनी इथल्या समाजाची जडण घडण केली. समतेचा संदेश दिला. संत ज्ञानेश्वर, तुकाराम, एकनाथ, नामदेव इत्यादी संतांच्या शिकवणीनुसार महाराष्ट्र वाटचाल करित आहे. त्यांच्या जोडीला पंढरीचा विठोवा मख्खपणे उभा आहे. संतांच्या सामाजिक सलोख्याच्या शिकवणीमुळे हा महाराष्ट्र शक्तीशाली बनला आहे.

महाराष्ट्रीय माणसाचा कणखरपणा, निघडःपण राकटपणाही त्याला सह्याद्रीच्या भक्कम रांगांवर मिळालेली देणगी आहे. तर चिवटपणा, काटकपणा इत्यादी झाडाझुडपांनी त्याला बहाल केले आहे. इथल्या नद्या त्याला अदबळे बाजुला सारून सततपुढे जायची प्रेरणा दिली आहे त्याची दृष्टी विशाल केली आहे म्हणून निसर्गाशी महाराष्ट्रीय संस्कृतीचे अतूट नाते आहे. एक महाराष्ट्राला अभिमान वाटावी अशी परंपरा लाभली आहे.

या महाराष्ट्राला समाजसुधारणेची व्यापक पार्श्वभूमी लाभली आहे. देश पातळीवर समाजसुधारण गती आणि दिशा देणारे समाजसुधारक येथे जन्मलेले आहेत. जातीभेद, वर्णव्यवस्था, अंधश्रद्धा, कर्मकांड, विवाह, अस्पृश्यता, स्त्रीदास्यत्व अशा विविध सामाजिक धार्मिक प्रश्नांची सोडवणूक करण्यासाठी ते आज प्रयत्नात राहिले. महाराष्ट्राचा आजचा पुरोगामी चेहरा निर्माण होण्यामागे या समाज सुधारकांची निश्चि महत्त्वाची भूमिका राहिली आहे. या काळात स्थानिक झालेल्या विविध संस्था संघटनांद्वारे मोठ्या प्रमाणात समाज सुधारणा घडवून आणल्या गेल्या.

ह्याच महाराष्ट्राने मराठी अस्मिता कढी ठेवण्यासाठी म्हणजे संयुक्त महाराष्ट्रासाठी आंदोलन केले. त्यात महिलांचाही सहभाग लक्षणीय होता. अशा तऱ्हेचे संघर्ष संपलेला नाही. ह्यात येथील वृत्तपत्रांनीही लक्षणीय भूमिका निभावली होती. शाहीर हे तरातरा निर्माण करणारे त्यांनी डफावर थाप देत संयुक्त महाराष्ट्र आंदोलन गावागावात व घरांघरांत पोहोचविले.

महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती होऊन ५० वर्षे झाली. या ५० वर्षांत महाराष्ट्राच्या सामाजिक सार्वजनिक जीवनात मोठ्या प्रमाणात बदल घडून आले हे सर्वच यावतीत घडून आले. खानपान, पेहराव, राहणीमान बदलले, माध्यमांचा विकास झाला, दळणवटण

सुविधा वाढल्या, महिला सक्षमीकरण ही तर एक मोठीच उपलब्धी आहे.

शासनाच्या अनेक प्रगतीकारक निर्णयांगुळे खेड्या पाड्यातील पारंपारिक जीवधारणेत मूलभूत स्वरूपाचे परिवर्तन झाले. अक्षरांच्या सहवासात विचारांच्या परिवर्तनात गती लाभली जीवधारणेत कमालीचे स्थित्यंतर घडून आले.

साहित्य, कला, क्रीडा, शिक्षण, राजकारण, समाजकारण अशा सर्वांगांनी परिवर्तन झालेला व विकसित महाराष्ट्राच्या ह्या ५० वर्षात अनेक उलथापालथी झाल्या आहेत.

आतंकवाद, नक्षलवाद, शेतकरी आत्महत्या अशा गंभीर समस्या पण या वासून उभ्या आहेत. सोवतच तंत्र विज्ञानाने गगन चुंबी झेप घेतलेली आहे.

अशा ह्या महाराष्ट्राच्या आर्थिक क्षेत्रातील गेगदान देशाच्या विकासासाठी फार मोठे आहे. सोवतच शाला गौरवास्पद व भूषणावह अशा नावलौकिक ह्या महाराष्ट्राने मिळवून दिला आहे.

अशा ह्या महाराष्ट्राला मानाचा मुजरा

■■■■■■■■



सर ...

ओळखलत का सर मला ?

उन्हात आल कोणी,

वेळ होती दुपारची अन्

रेडीओवरती गाणी,

क्षणभर बसला नंतर हसला

बोलला बरती पाहुन

करा सुरु पंखा तेवढा

राहिली गरमी होऊन

माझ घर झोपडीच

पंखा नाही घरी

उकडत होत झोपडीत,

म्हटलं जावं सरच्या दारी,

आई शेतात, बाबा कामात

होते नव्हते गेले, गरमी पासून बचाव

म्हणून हात पंखा तेवढे ठेवून गेले.

या पंख्याच्या साहाय्याने आता गरमिशी

लढतो आहे, लढून-लढून किती लढू,

गरमी चांगलाच घाम काढते आहे,

परिस्थिती ऐकून सरांनी खिशात हात टाकला,

पैसे नकोत पंख्यासाठी जरा उष्ण पणा वाटला,

मोडून पडु उष्णतेने पण मोडणार नाही कणा,

पाठीवरती हात ठेवून फक्त घरी येत जा म्हणा.

कु. सुषमा तेलमोरे



जीवन

माणसानं कसं फुलपाखरासारखं

स्वच्छंद जगावं

मनसोक्त जगून झालं की,

खुशाल मरण मागावं

माणसाचं जगणं कसं

झाडासारख असावं

थकल्या-भागल्या जीवांनी

त्याच्या सावलीत येऊन बसावं

माणसानं शब्दांवर

किती ठेवावा 'विश्वास'

कधी वाटतं माणूस शांत

अन् शब्दचं घेतात 'श्वास'

मो. अकिल रहवर



आपली संस्कृती ही पुरुषप्रधान आहे. तेंव्हा स्त्रियांना समाजात प्रत्येक ठिकाणी दुय्यम स्थान दिल्या जाते. मुळात आपली संस्कृती ही मातृप्रधान आहे. तसा उल्लेख आणि पुरावे आपल्याला इतिहासात (सिंधू-संस्कृतीत) सापडतात. पण काळाच्या ओघात स्त्री मागे राहून पुरुष-प्रधान संस्कृती उदयाला आली आणि ती या कलियुगातही कायम आहे. आजची स्त्री सर्वच क्षेत्रात आपली कामगिरी मोठ्या घाडसाने आणि यशस्वीरित्या पार पाडत आहे. पण बरेचदा स्त्रियांना मोठ्या संकटांना सामोरे जावे लागत आहे. ग्रामीण विभागातील स्त्रियांवर आजही अनेक अत्याचार होत आहेत. म्हणूनच महिलांना अतिरीक्त सुरक्षा देण्याची गरज आहे. त्यानुसार महिला सक्षमीकरण याअंतर्गत उपक्रमांमध्ये महिलांचा पुढाकार आवश्यक आहे. महिला/मुलींना घटनात्मक तरतूदी व कायदे यांची माहिती असणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्याच उद्देशाने हा लेख.

भारतातील महिलांच्या दर्जात गेल्या काही वर्षात मोठ्या प्रमाणात सुधारणा होत आहेत. महिलांच्या विकासासाठी भारतीय राज्यघटनेत पंचवार्षिक योजनेत विविध कायदे, धोरण आणि योजना आखून त्यांची अंमलबजावणी करण्यात आली. १९०१ मध्ये स्त्री-पुरुष प्रमाण हे १०००च्या मागे ९७२ स्त्रिया असे होते आणि २००१ च्या जनगणनेनुसार ते ८३३ पर्यंत कमी झाले. २०११ च्या जनगणनेनुसार देशातील एक हजार पुरुषामागे ९४० स्त्रिया आहेत महाराष्ट्रात हे प्रमाण ९२५ आहे. अशाप्रकारे गेल्या १०० वर्षात भारतात स्त्री-पुरुष प्रमाण कमी झालेले दिसते. भारतातील स्त्री-पुरुष विषमतेचा आणखी काय वेगळा पुरावा असू शकतो ?

तसेच २००१ च्या जनगणनेनुसार भारतातील महिला साक्षरता ५३.६७% तर पुरुषांची साक्षरता ७५.२६% आहे. यावरून स्त्री-साक्षरतेचे प्रमाण कमी असल्याचे आपल्या लक्षात येते. 'मिसिंग वुमेन [Missing

Women] या अमर्त्य सेन यांच्या पुस्तकात जवळपास कोटी स्त्रिया दरवर्षी नाहीशा होतात, असे स्पष्ट त्यात भारतातील स्त्रियांचे प्रमाण सर्वात जास्त असे स्पष्ट केले आहे. "महिलांच्या जीवाचे रक्षण" करणे प्रतिकूल स्थितीमध्ये उपाय योजने महत्त्वाचे आहे. विसाव्या शतकात स्त्रीभ्रूणहत्या मोठ्या प्रमाणात स्त्रियांच्या प्रमाणात घट झाल्याचे स्पष्ट आढळते.

तेंव्हा भारतात स्त्री कल्याणासाठी घटनात्मक उपाययोजना करण्यात आलेल्या आहेत विविध कायदे, तरतूदी, काही योजना, समित्या या माहिती आपण घेऊ.

१) स्त्री-पुरुष समानता आणण्यासाठीचे घटनात्मक देशाच्या सामाजिक आणि आर्थिक विकासात अत्यंत महत्त्वपूर्ण घटक म्हणून स्त्रिया व मुले स्थान आहे. महिलांना पुरुषांच्या बरोबरीने अंमल संरक्षण आणि विकासाची संधी देण्याची जबाबदारी याबाबत भारतीय राज्यघटनेत काही तरतूदी आल्या आहेत. त्या खालीलप्रमाणे...

- १) कलम १४ - राजकीय, आर्थिक आणि सामाजिक क्षेत्रात समान अधिकार आणि संधी.
- २) कलम १५ - लिंगावर आधारित भेदभाव केल्यास प्रतिबंध, तसेच महिलांच्या विकासासाठी सकारण भेदभाव करण्याची तरतूद.
- ३) कलम ३९ - जीवन जगण्याच्या साधनामध्ये संधी तसेच समान कार्य करण्यासाठी समान वेळ.
- ४) कलम ४२ - स्त्रियांना जीवनमानाचा योग्य देण्यासाठी मानवी हक्क तसेच प्रसूतीविषयक उपलब्ध करून देण्याची तरतूद.
- ५) कलम ५१ - महिलांबाबत असलेल्या अयमान प्रथा, परंपरा, रुढी यांचे त्याग करणे, हे पुरुष भारतीयांचे कर्तव्य.

१) महिलांच्या कल्याणासंबंधीचे विविध कायदे :-

- १) अनैतिक व्यापार (निवारण) अधिनियम १९५६
 - २) मातृत्व लाभ अधिनियम १९६१
 - ३) हुंडा बंदी अधिनियम १९६१
 - ४) स्त्रियांची निंदा (निषेध) अधिनियम १९८६
 - ५) सतिप्रथा (निवारण) अधिनियम १९८७
 - ६) राज्यात कौटुंबिक हिंसाधार प्रतियबंधक कायदा २००५
- ही अंमलबजावणी २६ ऑक्टोबर २००६ पासून सुरु करण्यात आली.

२) महिलांच्या विकासासाठी आर्थिक कायदे :-

- १) कारखाना अधिनियम १९४८
- २) किमान वेतन अधिनियम १९७६
- ३) समान वेतन १९७६
- ४) राज्य कर्मचारी अधिनियम १९५१
- ५) वेतनबिगारी श्रमिक अधिनियम १९५१

३) स्त्रियांना संरक्षण देणारे कायदे :-

- १) क्रिमिनल प्रोसिजर कोड १९७३ मधील विशेष तरतुदी
- २) महिला वकील अधिनियम १९२३
- ३) स्त्रीभ्रुणहत्या रोखणारा कायदा देशात सर्वप्रथम महाराष्ट्रात १९८८ मध्ये लागू त्यानंतर १९९४ मध्ये देशभरात लागू झाला आणि त्यातील त्रुटी लक्षात घेऊन २००३ साली आवश्यक त्या दुरुस्त्या करण्यात आल्या.

४) स्त्रियांच्या विकासाबाबतचे सामाजिक कायदे :-

- १) कुटुंब न्यायालय अधिनियम १९८४
- २) बालविवाह नियंत्रण अधिनियम १९२९
- ३) हिंदु वारसा हक्क कायदा १९५६
- ४) बालविवाह प्रतियबंधक कायदा २००६
- ५) भारतीय घटस्फोट अधिनियम १९८६
- ६) सोनोग्राफी यंत्र या तंत्राद्वारे गर्भातील बाळ मुलगा किंवा मुलगी आहे हे तपासणी आणि मुलगी असल्यास गर्भपात करणे अशा दुरुपयोगाला आळा घालण्यासाठी 'तंत्र दुरुपयोग कायदा' अस्तित्वात आला इ.स. २००३ मध्ये अधिनियम सुधारणा करण्यात आल्या.

६) महिला विकाराराठी पंचवार्षिक योजना काळातील नियोजन :-

- १) प्रत्येक पंचवार्षिक योजनेच्या मसुद्यामध्ये महिला विकासासंबंधी बांधिलकी व्यक्त केली आहे.
- २) महिलांच्या कल्याणाच्या या विविध कार्यक्रमात त्यांच्या सहभागाला प्राधान्य देण्यात आले.
- ३) विकासाच्या कोणत्याही लाभापासून महिलांना वंचित न ठेवण्यासाठी विशेष कार्यक्रमाची अंमलबजावणी सुरु झाली.
- ४) नवव्या पंचवार्षिक योजनेत महिला घटकांच्या विकासाच्या योजनांना प्रमुख धोरण स्वीकारण्यात आले. तसेच महिला संबंधित सर्व क्षेत्रांमध्ये किमान ३०% आरक्षण सुरु करण्यात आले.
- ५) दहाव्या पंचवार्षिक योजनेत लैंगिक विषमतेवर आधारित भेदभाव नाहीसे करण्यासाठी जेंडर बजेटिंगची प्रक्रिया सुरु झाली.

७) राष्ट्रीय महिला सबलीकरण धोरण २००१ :-

या धोरणानुसार बजेट प्रक्रियेत महिलांच्या विकास कार्यक्रमांना प्राधान्य देण्यात आले.

८) महिला शिक्षणासाठीचे कार्यक्रम :-

महिलांना शिक्षणाच्या सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी पुढील प्रकारे प्रयत्न करण्यात आले.

१) विद्यापीठ शिक्षण आयोग (१९४८-४९) :-

या आयोगाने महिलांना अधिकाधिक शैक्षणिक सुविधा देण्यासाठी गृहविज्ञानाचे शिक्षण सुरु करण्यास प्रोत्साहन दिले.

२) माध्यमिक शिक्षण आयोग (१९५२-५३) :-

माध्यमिक शैक्षणिक पातळीवर मुलींच्या शिक्षणासाठी वेगळी विद्यालय सुरु करणे तसेच गृहविज्ञानाच्या शिक्षणाची व्यवस्था करण्यासंबंधी शिफारस करण्यात आली.

३) राष्ट्रीय महिला शिक्षण परिषद (१९५९-६०) :-

या परिषदेचा मुख्य उद्देश महिला शिक्षणाबाबत लोकजागृती करून लोकांचा सहभाग मोठ्या प्रमाणात मिळवणे हा होता.

४) पहिले राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण :-
या धोरणाने मुले आणि मुलींना समान शिक्षण देण्यावर
अधिक भर दिला.

५) दुसरे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (१९८६) :-
महिलांसाठी शैक्षणिक संबंधीचा विस्तार करण्यासाठी
गतिशील व्यवस्थापन संरचना निर्माण करण्यावर या
धोरणाने भर दिला.

६) जनार्दन रेड्डी समिती (१९९२) :-
महिलांच्या शिक्षणासाठी विशेष सुविधा आणि प्रोत्साहन
देण्याची शिफारस या आयोगाने केली.

७) कस्तुरबा गांधी शिक्षण योजना (१९९७) :-
महिला साक्षरता दरामध्ये वाढ करते तसेच महिलांच्यासाठी
विशेष शिष्यवृत्ती प्रदान करण्यासाठी ही शिष्यवृत्ती सुरु
करण्यात आली.

९) कस्तुरबा गांधी विद्यालय योजना (२००४) :-
मुलींचे शैक्षणिक मागासलेपण दूर करण्यासाठी निवासी
विद्यालयाची स्थापना या योजने अंतर्गत सुरु करण्यात आली.

१०) महिला समानता कार्यक्रम :-
शैक्षणिक संधी आणि उपलब्धता याबाबत कायमस्वरूपी
लैंगिक विषमता नाहीशी करण्यासाठी सदर कार्यक्रम
सुरु करण्यात आला.

कामगार स्त्रीयांचे अधिकार व हक्कसंबंधीचे कायदे :-

- १) मातृत्व लाभसंबंधीचा कायदा १९६१
- २) खाण कायदा १९५२
- ३) राज्य कामगार विमा कायदा १९४८
- ४) शेती-मळा लागवड कामगार कायदा १९५१
- ५) करार मजूर (नियोजन व निर्मूलन कायदा) १९६०
- ६) विडी-सिगार कामगार (कामाचे नियम) कायदा १९६६
- ७) वेतविगारी प्रथा (प्रतिबंध कायदा) १९७६
- ८) आंतरराज्य स्थलांतरित कामगार (नोकरीच्या अटी
व नोकरी नियमन) कायदा १९७९
- ९) समान वेतन कायदा १९७६
- १०) बालकामगार (प्रतिबंध व नियमन) कायदा १९८६
- स्त्रियांच्या लैंगिक छळ प्रतिबंधासंबंधीचे नियम
- ११) महाराष्ट्र नागरी सेवा (घर्तवणूक) नियम १९७९

मधील तरतूदानुसार लैंगिक छळवणूक हे गैर
आले. (कामाच्या ठिकाणी महिलांना राखणे
इतर कायदे :-

- १) हिंदू अज्ञानत्व व पालकत्व कायदा :-
- २) भिक्षा प्रतिबंधक कायदा १९५९
- ३) अनाथालये व धर्मदाय गृहांसाठीचा
नियमन) कायदा १९६०
- ४) अभियोक्ता / वकिलांसाठीचा कायदा
- ५) कुटुंब न्यायालयाने कायदा १९८४
- ६) विधी सेवा प्राधिकरण कायदा १९८३
- ७) राष्ट्रीय महिला आयोग कायदा १९९३
- ८) वाटप आणि पुरवठा नियमन कायदा :-
- ९) बालन्याय कायदा २०००
- १०) माहिती अधिकार कायदा २००५
- ११) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा :-
- १२) ६ ते १४ वर्षे वयोगटातील विद्यार्थ्यां
शाळेत मोफत व सक्तीचे शिक्षण प्रा-
देणारा 'मोफत व सक्तीचे शिक्षणाचा
२००९' अधिनियमही राज्यात लागू ज-
१३) बालिकांचा जन्मदर वाढावा म्हणून 'कुल-
रावकिण्याचे प्रस्तावित केंद्र शासनाच्या
सावित्रीबाई फुले कन्या कल्याण केंद्र
१४) महाराष्ट्र देवदासी प्रथा प्रतिबंध व निर्मूल-
२००५
- १५) अनुसूचित जाती व जमाती अत्याचार
कायदा १९८९
- १६) अपंग व्यक्ती (हक्क, समानसंधी व दु-
कायदा १९९५
- १७) फौजदारी कायदे :- स्त्रियांचे अश्लिल
प्रतिबंधक कायदा - १९८६

■■■■■■■■



परिवर्तन हा निसर्गाचा नियम आहे. निसर्गाच्या उत्पत्तीपासून आजपर्यंत अनेक घडामोडी घडत आल्या. पुराणशमयुग, नवाशमयुग आणि आज माहिती व तंत्रज्ञान युग येथपर्यंत अनेक क्षेत्रात परिवर्तन घडून आले. मानवाने निसर्गावर मात करण्याचा आटोकाट प्रयत्न केला. दळणवळणाच्या साधनांमुळे तंत्रज्ञानामुळे विश्वातील अंतर अगदी संकुचित झाले. समाजातील सांस्कृतिक, वैज्ञानिक या क्षेत्रांमध्ये झालेल्या प्रगतीमुळे अनेक इष्ट अनिष्ट परिणाम घडून आले. अनेक परिणाम दिसून येतात. पर्यावरणातील संतुलन बिघडले आहे. लोक संख्येतील तंत्रज्ञानातील प्रगती या सर्व गोष्टींमुळे पर्यावरणाचे संतुलन ठेवणे कठीण झाले आहे. आधुनिक विज्ञानाच्या जोरावर अणुबॉम्ब तयार झाले. त्याच्या अवैद्य वापरांमुळे दुसऱ्या महायुद्धात जपानवर झालेला परिणाम दिसून आलाच.

पर्यावरण हे मानवी जीवन नियंत्रित करित असते. पर्यावरण धोक्यात आले तर दुष्काळ, महापूर अवर्षण, अतिवृष्टी या संकटांना तोंड द्यावे लागते. त्यामुळे निसर्गातील कोणत्याही घटकाचा नाश झाल्यास आयुष्य धोक्यात येते. त्यामुळे पर्यावरणाचे संवर्धन करणे आवश्यक आहे. पर्यावरणाच्या वृद्धीसाठी पर्यावरणाची जागृती करण्यासाठी दरवर्षी ५ जून हा जागतिक पर्यावरण दिन म्हणून साजरा केला जातो. इतकेच नव्हे तर पर्यावरणासंबंधीची माहिती आणि महत्त्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवून विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोण निर्माण व्हावा, पर्यावरणासंबंधी जागृती व्हावी म्हणूनच शासनाचे प्राथमिक शिक्षणापासून ते पदव्युत्तर शिक्षणापर्यंत पर्यावरण विषय अनिवार्य केला आहे.

आजपर्यंत वेगवेगळ्या देशांनी पर्यावरणाच्या जागृती संबंधी वेगवेगळी कार्यक्रम जाहीर केले. १९७७ मध्ये तनाम मानवजातीला पर्यावरणाच्या समस्यांची जाणीव

व्हावी म्हणून युनेस्कोने काही मार्गदर्शक तत्वे लोकारांमोर ठेवली. त्या अगोदर १९७० मध्ये संयुक्त संस्थानात "Environmental Protection Agency" युरोपमध्ये European Economy Community ची स्थापना झाली. त्याचप्रमाणे १९८० मध्ये Department of Environment Forest and Wild life ची स्थापना झाली.

पर्यावरणाच्या संतुलनावरोधरथ त्याचा विकास करणे गरजेचे आहे. संयुक्त राष्ट्रसंघाने १९८८-८९ हे वर्ष जागतिक पर्यावरण वर्ष म्हणून साजरे केले. या विविध कार्यक्रमांच्या घर्तीवर शिक्षण मंडळांनेही पर्यावरणा संबंधीचा बसा हाती घेतला. आणि शाळा महाविद्यालयांमध्ये पर्यावरण हा विषय अनिवार्य करण्यात आला.



कविता माझी तू

अभी इंगळे

मनमोडून टाकणाऱ्या सुंदर
फुलाचं हास्य आहेस तू,
सूर्याला सुध्दा लाज वाटावी
अशी उज्वाला आहेस तू,
मनातील भावना डोळ्याने
ओळखणारी नजर आहेस तू
माझ्यासारखीच स्वाभिमानी
च निष्ठूर आहेस तू,
मरणाऱ्याला जगण्याची उम्मीद
वाटावी अस व्यक्तीमत्त्व आहेस तू,
आणि माझ्यासारख्या कल्परचित
कविची एकच कविता आहेस तू



भारतीय संस्कृती ही जगातील प्राचीन संस्कृतींपैकी एक आहे 'यत्र नार्यस्तु पुज्यते, रमन्ते तंत्र देवता : ' म्हणजे जिथे स्त्रियांचा मानसन्मान केला जातो. तिथे देवता वास करतात, अशा अर्थाचे जुने सुभाषित आपल्याकडे आहे. गार्गी, मैत्रेयी यासारख्या प्राचीन काळातील विदुषींपासून ते अलिकडच्या काळातील राणी लक्ष्मीबाई, सावित्रीबाई फुले, डॉ. आनंदीबाई जोशी इंदिराजी गांधी अशा वेगवेगळ्या क्षेत्रातील महिलांनी आपल्या कर्तृत्वाची चुणुक जगाला दाखवून दिली आहे. स्त्री आणि पुरुष ही समाज रथाची दोन चाके असून सुदृढ निरोगी समाजाच्या जडण घडणीसाठी स्त्री-पुरुष प्रमाणाचा समतोल नैसर्गिकरित्या राखणे आवश्यक आहे.

मुलीचा जन्मदर कमी होण्यामागे बदलत चाललेली मानसिकता आणि आधुनिक तंत्राचा वापर यामुळे स्त्रीभ्रूणहत्याचे वाढलेले प्रमाण चिंताजनक परिस्थिती निर्माण झाली आहे. जन्मदर घटत राहिला तर भविष्यात सामाजिक संतुलन विघडण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे आणि हीच बाब विचारात घेऊन त्यासाठी शासनाने स्त्रीभ्रूणहत्या रोखण्यासाठी उपाययोजना आखल्या आहेत. जनजागृतीचे काम सातत्याने करण्यात येत आहे.

वंशाचा दिवा म्हणून मुलाकडे पाहिले जाते तर मुलगी म्हणजे जबाबदारी, दुसऱ्याचे धन अशी मानसिकता वाढू लागल्याने स्त्रीभ्रूणहत्या होत आहेत, वास्तविकता पाहिली तर मुली सर्वत्र क्षेत्रात आघाडीवर आहेत. मुलगा आणि मुलगी हे दोघेही समर्थपणे आपल्या कुटुंबाची जबाबदारी पेलण्यास सक्षम आहेत, खरं तर घराला घरपण देण्याचे काम घरातील स्त्री करीत असते. स्त्रीभ्रूणहत्या होत राहिल्या तर भविष्यात भावाला राखी बांधण्यासाठी वहीण नको का ? हाही विचार करणे गरजेचे आहे. हीच समाजातील मानसिकता बदलण्यासाठी शासन वेगवेगळ्या उपाययोजना करून जसे "लेक वाचवा"

या मोहिमेतून जनजागृती होत आहे. दो हात जोडून कर रही विनती गर्भसे ।

माँ मुझे भी आना है, जीना है गर्वसे ॥

खरचं, गार्गी, मैत्रेयी यांच्यासारख्या विदुषी होवून एवढेच काय तर सावित्रीबाई फुले, राणी लक्ष्मीबाई यांच्या सारख्या कर्तृत्व करणाऱ्या वीरांगणा झाल्या नाही तर माँ जिजाउसारख्या कर्तृत्व माता झाल्या कन्या भ्रूणहत्या होऊ लागल्या तर अशा कन्या आपल्याला प्राप्त होणार नाही म्हणूनच आपण सर्व ति करू कारण मुलगी, माता, वहीण, पत्नी हेच आपण कुटुंबाचे तसेच राष्ट्राचे गौरव मानल्या जातात आणि आपण त्याचा सन्मान करणे आपले पहिले कर्तव्य म्हणूनच तर म्हटल्या जाते.

ओस की एक बूँद सी होती है बेटियाँ ।

स्पर्श खुद पुरा पर हो तो रोती है बेटियाँ ।

रोशन करेगा बेटा एक कुल को ।

दो कुल की लाज होती है बेटियाँ ॥

स्त्रियांची प्रगती तर आज समाजाची व काळ गरज आहे, कारण एक पुरुष सुशिक्षित झाला तर स्वतः पुरताच मर्यादित राहतो, पण एक स्त्री जर सुसंस्कृत झाली तर पूर्ण कुटुंबाची वैचारिक घडणूक बदलते आणि समजले जाते. आज गरज आहे बौद्धिक विकासात स्त्री पुरुषांनी एकमेकांना समजून घेण्याची, पण स्त्रीमुक्तीचा अर्थच कधी कधी वेगळा लावल्या जातो आणि तोच मुळात चुकीचा आहे, स्त्री पुरुष एकमेकांच्या पर्यायी नसून पूरक आहेत कारण संसाररूपी रथाची दोन चाके आपआपल्या चाकोरित अविरत चालत राहिले तरच हा रथ उज्ज्वल भविष्याकडे वाटचाल करेल आणि एका चाकाने दुसऱ्या चाकोरित चालण्याचा प्रगतीही प्रयत्न केल्यास रथ एकाच ठिकाणी खोळंबून राहिलेला मग दुःख दारिद्र्य मानसिक, अशांतता हेच फळ पडते.



तुझी आठवण

कु. शिल्पा डी. नराजे

"तुझी आठवण येत नाही"

असं कधी होतच नाही.....

पहाटे उठल्यापासून रात्री झोपेपर्यंत
तुझा विसर पडत नाही....

रात्री झोपी गेल्यावर देखील
स्वप्नामध्ये घायचे तू विसरत नाही

तुझी आठवण येत नाही

असं कधी होतच नाही.....!

कधी-कधी तुझ्या आठवणीने
मला झोपच लागत नाही....

मग झोप लागावी म्हणून
गाणी ऐकावी म्हटले तर..

ती गाणी देखील तुझ्या आठवणीत
रमवायचं सोडत नाही.....

तुझी आठवण येत नाही
असं कधी होतच नाही....

उद्या तुला आठवायचं नाही
असं रोजच मनाशी ठरवते

मात्र तो उद्याचा दिवसही
कधी उगवतच नाही.....

रोजच तुझी आठवण येते
रोजच असं होतं.....

शेवटी नाईलाज म्हणून
मीही तुझ्या आठवणींना विसरायचा
दृष्ट धरत नाही.....

खरचं,

"तुझी आठवण येत नाही"

असं कधी होतच नाही.....!

पडू शकते, म्हणून स्त्रीयांनी कोणत्याच क्षेत्रात मागे राहू नये. आणि आपल्या प्रगल्भ बुध्दीचा वापर करून प्रत्येक क्षेत्रात प्रगती करावी आणि आज तसेच घडत देखिल आहे. समाजात प्रत्येक क्षेत्रात स्त्रियांची भरारी वा आरूढ झालेल्या आपल्याला दिसत आहे म्हणजेच की, सर्व स्तरावर उज्ज्वल यश संपादन करीत आहे हेच साक्षित्रीयाई फुले यांना देखील अभिप्रेत होते, परंतु तक्रार की, अनुकरणप्रिय मुक्ती नको, समानताच हवी असेल तर केवळ राहणीमानात नसून विवेकबुध्दी, सौजन्य, सामर्थ्य, निश्चय, सतत प्रयत्न, दृढविश्वास यात हवी, ही वेळ एकमेकांना समजून घेण्याची.

खरचं, आज जर समाजातील प्रत्येक घटकांनी 'लेक वाघवा भविष्य घडवा' या संकल्पनेचा आत्मपरीक्षण करून विचार केला तर ही वाघ पूर्णत्वास जाण्यास विलंब लागणार नाही.

॥ चारोळी ॥

१) कर्तव्यातून फुलुनी येते
श्रमाची परिभाषा
त्यातच खरी असते,
भविष्याची सोनेरी आशा.

२) दीप उजळल्या ज्योतीतून
तेज स्नेहाचे दिसावे
जळत्या तेलालातुनी
दुःख मनाचे आटून जावे

३) निघाल्या धुरातुनी,
मन आनंदी व्हावे
पसरल्या प्रकाशाने,
जीवन प्रकाशमान व्हावे

(कु. शीतल रा. परधरमोल)



माणसाच्या आयुष्यातील सर्वात महत्त्वाचा भाग म्हणजे 'सुख - दुःख' जणू काही ह्या दोन गोष्टीतच मानवाचं सर्व आयुष्य गुरफटून गेलय. आनंददायी गोष्टीने मानव सुखावतो पण 'दुःखामुळे'-----खरचं

दुःख म्हणजे काय ? ह्याचा शोध कायम सुरु आहे. आजपर्यंत प्रत्येक धर्मग्रंथात, वाडमयामध्ये दुःखाचा शोध घेण्याचा प्रयत्न केला गेलाय असे म्हणतात की, दुःख म्हणजे अविद्या "दुःखाचे मूळ अज्ञानातच आहे" मग राग, द्वेष, लोभ अशा विविध गोष्टीत दुःखाचे मूळ दडलेले आहे.

आपले शरीर नाशवंत आहे. तरीही आपण त्याला शाश्वत मानून शरीराचे चोचले पुरवितो आणि त्याद्वारे दुःखाचे घनी बनतो. शरीर हे परिवर्तनशील आहे. थोडक्यात हे नाशवंत आहे. मग जीवन नाटकात सजविण्यात जीवनाचे सर्वस्व मानने हे कितपत योग्य म्हणून घालावे. देह म्हणजे शरीर हे नाशवंत आहे. व "आत्मा" हा चैतन्यस्वरूप आहे "आत्मा" हा आनंदस्वरूप आहे. ह्याला दुःख माहीत नसते. हे जर कळले तर "मी-तू" पणाचा नाश होतो. स्वतःविषयी अहंकार असणे किंवा तो बाळगणे म्हणजे दुःखाचे मुख्य कारण होय एखादी गोष्ट आपल्या इच्छेविरुद्ध झाली की चिडतो, रागावतो म्हणून अहंकारयुक्त मानव हा खऱ्या अर्थाने दुःखाचा घनी बनतो.

दुसऱ्यांच्या दोषाकडे दुर्लक्ष करुन त्यांच्या गुणांची मुक्तकंठाने प्रशंसा केली तर थोडे फार का होईना आपल्या वाट्याला दुःख येणार नाही. पण मानवाचा स्वभाव ह्या गोष्टीच्या विरुद्ध स्वतःची बढाई मारण्यातच व इतरांना हलके लेखण्याचा असतो.

त्यामुळे त्यांच्या वाटेला दुःख येणारच, 'आसक्ती' एखाद्या गोष्टीची आसक्ती असणे हे देखील दुःखाचे मुख्य कारण आहे. कुणाला मान-सन्मानाची, कुणाला व्यसनाची, पण मग ज्याला व्यसनाची आसक्ती आहे ती

व्यक्ती घनवान असून देखील समाधानी नाही. पण ऐवजी एखादा गरीब माणूस मीठ भाकरीवरच उमानेला आणि समाधानी राहिल. आपल्याला कीर्ती मिळवून किंवा आपले नाव सतत झळकत राहावे असे स्पर्धकाला वाटणे साहजिकच आहे पण जरा कुटे पडला की, स्वतःच्या मनाला खात राहणे अर्थात देखील एक प्रकारचे दुःखच आहे.

दुःखाबद्दलची ताजी उदाहरणं जी दत्त वृत्तपत्रात वाचायला भेटतात. प्रियकराने प्रेमापोटी प्रेयसखुन केल्याची घटना, एकतर्फी प्रेमातून तरुण प्राणघातक हल्ला, नेपाळच्या विवाहीतेवर सानू बलात्कार, पण हे आसक्तीमुळे प्रेमाचे झालेले हिंसाचारांतून आपल्यालाल पहावयास मिळते. हे विकृत समाजात रुजत चालते ते मिडीयामुळे.

'प्रेम' या शब्दाचा अर्थच मुळी या लोकांमध्ये समजलेला नाही. प्रेम म्हणजे काय ? तर प्रेम म्हणजे एक पवित्र नातं असतं. ज्यामध्ये ज्याच्याशी आपलं जुळतं त्या व्यक्तीविषयी 'विश्वास' त्याच्याविषयी आदर बाळगणे. त्याच्याशी एक स्नेह लागतो. त्याने एखादी गोष्ट मनाविरुद्ध केली तरी पण प्रेमाचाच भाव पण होणे. ते म्हणजे खरं 'प्रेम'.

थोडक्यात आपण फळाची अपेक्षा न करता कर्तव्य करीत राहिलो मृत्युचे भय न बाळगता आपण जीवनाचा आनंदाने आस्वाद घेत राहिलो किंवा कुणाची मत्सर, राग, द्वेष किंवा आपल्या वाईट वृत्तीचा आस्वाद केला तर दुःख होणार नाही. सुख दुःख हे मनाने निर्माण होतात. म्हणून मनाला चांगल्या व पवित्र विचार सांगड घालणे तितकेच आवश्यक आहे. परस्पराने 'प्रेमभाव' जपणे ही दुःख नष्ट करण्याची वाट व सुख गुरुकिल्ली आहे. असे म्हटले तर वावगे ठरणार नाही.





भारताला स्वातंत्र्य मिळून आज ६५ वर्ष झालेली आहेत, तरी सुध्दा स्त्रियांच्या परिस्थितीमध्ये बदल झालेला दिसत नाही. आपण स्त्रीयांना देवीचा दर्जा देतो, तिला शक्तीचे प्रतिक मानतो. जरी आपण असे मानत असलो तरी स्त्रियांचा स्वतःकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन मात्र बदललेला नाही. स्त्रीयांवर होणारे प्रत्याचार वाढतच आहेत. छेडखानी, बलात्कार, शारीरिक, मानसिक, आर्थिक शोषण, स्त्रीभ्रूणहत्या यातही देवसेंदिवस वाढ होत आहे. लग्न होऊन जेव्हा एखादी मुलगी सासरी जाते तेव्हा तिचा छळ करणाऱ्यांमध्ये सासूचा अग्रक्रम दिसतो व तिला साथ देणाऱ्या ह्या गणद किंवा जावू म्हणजे स्त्रियाच असतात. यावरून स्त्रियांचा स्त्रिकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन लक्षात येतो.

'तूच तुझी शत्रू' असे उद्गार 'मागरेट अल्वा' या प्रसिध्द लेखिकेचे आहे. आज स्त्रियांची जी परिस्थिती आहे. त्याला स्त्रियाच जबाबदार आहे. कारण भारतीय संविधानाने स्त्रियांना सर्व अधिकार दिले आहेत. कायद्याने स्त्रियांना पुरुषांच्या बरोबरीत अधिकार दिलेले आहेत. परंतु त्यांचा फायदा घेणाऱ्या स्त्रिया फारच कमी आहेत. त्या स्त्रिया याचा फायदा घेतात त्या जीवनात प्रगती करतात. उदा. आज खुा मुली डॉक्टर, वकील, शिक्षिका, इंजिनियर, अंतराळवीर क्रीडापटू झालेल्या आहेत. स्त्रिया कुठल्याही क्षेत्रात मागे नाहीत. मागील काही वर्षांचे महावी-बारावीचे निकालाचे आकडे लक्षात घेतल्यास मुलांपेक्षा मुलीच जास्त पास झालेले समजते. स्त्री ने तर ठरवले तर ती काहीही करू शकते. यासाठी तिला स्वतःला ओळखून आपल्यामधील सुप्त गुणांचा विकास करावा लागेल. असे म्हटले जाते की,

"जुलम करणेवाले से जुलम सहनेवाला ज्यादा बड़ा गुन्हेगार होता है"

स्त्रीवर अन्याय होतो कारण ती स्वतःवर अन्याय

होऊ देते. उदा. एखादी मुलगी जर रस्त्याने एकटी जात असेल आणि जर एखाद्या मुलाने त्या मुलीला छेडले तर ती मुलगी स्वतः त्याचा विरोध न करता ती दुसऱ्यांना मदत मागते याउलट जर तिने मुलाच्या कानाखाली दोन वाजवली तर तो मुलगा परत तिला त्रास देण्याचे धाडस करणार नाही. पण तसे होत नाही. कारण त्या मुलीची मानसिकताच अशी असते की, ती स्वतःला त्या मुलापेक्षा शारीरिक दृष्ट्या कमजोर समजते. याचेही एक कारण आहे. मुलींनी स्वतःला एवढं नाजूक बनवून ठेवलं आहे, आपल्या चेहऱ्यावर कोणते पावडर लावायचे, कोणती क्रीम लावायची नखांवर कोणत्या रंगाची नेलपॉलीश लावावी ओठांना कोणती लिपस्टीक लावावी या सर्वांमध्ये स्वतःला गुंतवून ठेवले आहे. याउलट शारीरिक कसरत करणे, व्यायाम किंवा योगासने करणे याकडे पूर्णतः दुर्लक्ष करतात.

पूर्वी सुध्दा स्त्रियांवर अन्याय होत असे, याचे उदाहरण महाभारत व रामायणामध्ये दिसून येते. रामायणामध्ये सीतेवर अपवित्र असल्याचा आरोप केला गेला आणि अग्निपरीक्षेची मागणी केली तेव्हा सीतेनेही या अग्निपरीक्षेची मागणी केली तेव्हा सीतेनेही या अग्निपरीक्षेचा विरोध केला नाही. सीता सहा महिने रावणाच्या कैदेत राहिली म्हणून त्याला अग्निपरीक्षा द्यावी लागली त्याच काळात रामही इकडे एकटाच राहिला म्हणून तिला अग्निपरीक्षा मागितली नाही. महाभारतात द्रौपदीला पांडवांनी एखाद्या वस्तूप्रमाणे जुगाराच्या डावावर मांडले तेव्हा तिनेही त्याचा विरोध केला नाही. स्वतःवर होणारा अन्याय तिने निमूटपणे सहन केला. सीता व द्रौपदीसारख्या स्त्रीयांनी जेव्हा आपल्यावर होणारा अन्याय सहन केला तेव्हा साधारण स्त्रियांची काय बाब ?

भारताला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी हिंदू कोड बिलाला कायद्याने मान्यता द्यावी

अशी मागणी केली. यात ते सर्व काही होते जे स्त्री स्वातंत्र्यासाठी आवश्यक होते. परंतु हिंदू कोड वील नामंजूर झाले. कारण याला स्त्रीयांनीच विरोध केला होता. यावरून असे लक्षात येते की, स्त्रिया स्त्रिकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन योग्य नाही. जर ही परिस्थिती बदलायची असेल तर तिला स्वतःला बदलावे लागेल. म्हणूनच म्हणावेसे वाटते

"स्त्रीने झुगारून टाकावी सर्व बंधने
मोकळ्या आकाशात झेप घ्यावी पक्षाप्रमाणे
आकाशही तेंव्हा लहान वाटेल.
आणि तिच्या समोर जगही झुकलेले दिसेल"

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■



एक पाऊल तेजाचे

सरिता दि. लांजुडकर

एक पाऊल तेजाचे
स्पर्श, रूप रसाचे,
रंगामध्ये भिनलेल्या
निराकार गंधाचे !

एक पाऊल तेजाचे
अंतरीच्या झुल्याचे,
आत आत फुलणाऱ्या
चांदण्याच्या फुलाचे !

एक पाऊल तेजाचे
स्वतःशीच बोलण्याचे,
राहून गेल्या आयुष्याला
नवा सूर देण्याचे !

एक पाऊल तेजाचे
मनामघल्या गाण्याचे,
निर्मितीच्या ओढीने
कोरलेल्या लेण्याचे !

एक पाऊल तेजाचे
पाझरणान्या करुणेचे,
आसवांचा रंग घूसून
पेरलेल्या हास्याचे !

एक पाऊल तेजाचे
अनासक्त भक्तिचे,
तुळशीच्या गंधामधून
भेटणाऱ्या विठूचे !

एक पाऊल तेजाचे
जपलेल्या तेजाचे
आंबट - तुरट आठवांच्या
मितलेल्या सुखाचे !

एक पाऊल तेजाचे
स्पर्शातील मायेचे,
आपल्यासाठी झिजलेल्या
कृतकृत्य छायेचे !

एक पाऊल तेजाचे
नात्यांच्या ओढीचे,
घरट्यामध्ये थांबलेल्या
वात्सल्याच्या गोडीचे !

एक पाऊल तेजाचे
जिद्दीचे ! ध्यासाचे !
शिखरावरती झेपावणाऱ्या
अदम्य पंखाचे !

एक पाऊल तेजाचे
निर्णायक क्षणांचे,
निसटणाऱ्या क्षणांना
नवे रूप देण्याचे !

■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■



अभ्यासात ढ पण जगण्यात हुशार असे अनेक जण असतात. परीक्षेत नापास होतात, पण जगण्याची हिंमत हरत नाहीत. म्हणून ते जिंकतात..... कसे.....? आयुष्यात कुठलीच परीक्षा आणि त्यातलं अपयश आपलं जगणं संपवू शकत नाही.

एखादा माणूस जेवढा जास्त वेळा अपयशी होतो, तेवढं मोठं यश त्याला मिळण्याची शक्यता असते..... अशा अर्थाची एक जपानी म्हण आहे. जो कधीच अपयशी ठरत नाही, तो कधीच यशस्वी होऊ शकत नाही असं म्हणतात. कारण वेगळं काहीतरी करणारा, घडका मारमारा, चुका करत शिकणारा माणूसच अपयशी होण्याची शक्यता असते. जो एकच काम जन्मभर करतो किंवा काहीच नवीन करून पाहत नाही. त्याला ना अपयश मिळतं ना यश.

अशा अपयशी झालेल्या, जगण्याच्या परीक्षेत वारंवार नापास झालेल्या काही माणसांची ही गोष्ट. ती माणसं कोण हे आधी विचारू नका. त्यापेक्षा त्यांना किती मोठं अपयश वारंवार आलं हे वाचा..... तुम्हाला आलंच असेल अपयश, झालाच असाल कशात नापास तर कौतुक वाटेल स्वतःच की निदान आपण या यादीपर्यंत पोहचण्याचा प्रयत्न तर करतोय..... प्रयत्न.... ? पूर्ण मेहनत करण्याचा नाहीच जमलं तर पुनः पुन्हा करण्याचा.... कितीही वेळा हार पत्करावी लागली तरी पत्करण्याचा.....! अशी वारंवार हार पत्करून यशस्वी ठरलेल्या माणसांची ही गोष्ट..... वाचा..... त्यातली बरीचशी नावं ग्रेट म्हणून तुमच्या परिचयाचीच आहेत.

१) ते गृहस्थ लहान होते, सहाय्या इ. पहिल्यांदा ते सहावीतच नापास झाले. एकदम उच्चूच मिळाला. मग त्यानंतर मोठं झाल्यावर ते थेट राजकारणातच आले. निवडणुकीला उभे राहायचे. हरायचेच. प्रत्येक लढलेली निवडणूक ते हरले. वयाच्या ६२ व्या वर्षापर्यंत ते हारतच होते. मात्र वयाच्या ६२ व्या वर्षी ते अंतिमतः एक निवडणूक लढले..... आणि जिंकले..... थेट देशाचे पंतप्रधानच झाले.

काय त्याचं नाव..... ?

विस्टन चर्चिल

ब्रिटनचे पंतप्रधान जगाच्या इतिहासाला आकार देणारं एक फार मोठं नाव .

२) तो आयुष्यात पहिल्यांदा स्टेजवर मापण द्यायला उभा राहिला. मन काय असतं. मनाचे खेळ कसे घालतात असं काही वाही बोलू लागला. सगळे त्याला हसले. लोकांनी काहीतरीच वरळतो हा असं म्हणत त्याला हुसकावून लावलं. अन्य शास्त्रज्ञांनी तर त्याला वेड्यातच काढलं होतं. इतका अपमान सहन केल्यावर कुणीही आपला विषय सोडून दिला असता; पण तो मात्र आपलं संशोधन करतच राहिला. आज मानसशास्त्रात त्याचं नाव हे आद्यगुरु असल्यासारखं घेतलं जातं.

काय त्याचं नाव.....?

सायमंड फ्रॉईड

मानसशास्त्र आणि मन यांची उकल फ्रॉईडची दखल घेतल्याशिवाय होऊच शकत नाही.

३) तिला सिनेमा तर मिळाला. काम सुरुही झालं. पण एक दिवस तिला निर्मात्यानं बोलावलं, झाल्या कामाचे पैसे हातावर टेकवले आणि म्हणाला, 'तुटलं आपलं कॉन्ट्रॅक्ट, मी तुला या सिनेमातून काढूनच टाकतो. ती रडवेली झाली. एवढ्या मेहनतीनं सिनेमा मिळाला आणि त्यातूनही असा उच्चू. तिनं त्याला कारण विचारलं तर तो शांतपणे म्हणाला, 'एक तर तू दिसायला फार बरी नाही. कॅमेऱ्यात तर अगदीच वाईट दिसते. एकदम अनअॅट्रॅक्टिव्ह. त्यात तुला अभिनयही घड जमत नाही.

- ती काय करणार ना-पासचा शिकका माथ्यावर मारत घरी परत आली.

काय तिचं नाव.....?

मर्लिन मन्रो

सौंदर्य या शब्दाचे समानार्थी रूप ठरलेली एक नितांत सुंदर अभिनेत्री.

४) वयाच्या चौथ्या वर्षापर्यंत त्याला बोलताच येत नव्हतं. सातव्या वर्षापर्यंत एकही शब्द वाचता येत नव्हता. शेवटी शाळेनं त्याला काढून टाकलं. शिक्षक म्हणत की, तो मतिमंद आहे. त्याला काही समजत नाही, वाचता येत

नाही. वेण्याची शक्यताही नाही. अशा मुलाला शिकवून काही उपयोग नाही. त्याची तंद्री कुतंतरी लागलेली असते. तो भलत्याच विश्वात असतो..... तो कधी काहीच शिकू शकणार नाही. ते खरंच होत..... शाळा त्याला काहीच शिकवू शकली नाही.... कारण तो शिकण्यापेक्षा जगाला नवं काहीतरी शिकवण्यासाठीच जन्माला आला होता.... सतत अपयशी होत राहिल्या... आणि त्याच अपयशातून लागत राहिले काही शोध..... काही अफलातून घोष्टी त्यानं जन्माला घातल्या..... तो नसता तर आजचं जग आज आहे तसं मुळीच दिसलं नसतं....

तो कोण.... ? काय त्याचं नाव.....?

अल्बर्ट आईन्स्टाईन

त्याची काय ओळख सांगणार.....? त्यानं बदलून टाकलं सारं जग.

५) तिचं लहानपण फार वाईट होतं. एकतर कृष्णवर्णीय म्हणून सहन करावे लागलेले घटके. खाण्यापिण्याचे हाल. सतत शिब्यांचा भडिमार. अशा अवरथेत काही करायला जावं तर सतत अपयश. सतत नापास. सतत फुटणारं डोकं. त्याकाळात ती मिळेल ते काम करायला तयार होती. पण काम मिळत नव्हतं. एक नोकरी कशीबशी टीव्हीत मिळाली. पण तिथूनही तिची सुरुवातीच्या काहीच दिवसात हकालपट्टी झाली. तुझं रंग-रूप, बोलणं काहीच दिवसांत शोभेसं साजेसं नाही, असं तिला सांगण्यात आलं. आणि आज....? जगात टीव्हीस्टार म्हणून ज्याचं नावं अग्रणी आहे. त्यात तिचं नाव आहे. जगभरातल्या किती माणसांना तिनं बोलतं केलं, तिच्या शो मध्ये जाता यावं म्हणून जगभरातले सेलिब्रिटी आमंत्रणं मिळवत होती.

कोण ती ? काय तिचं नाव.... ?

ऑपरा विन्फ्रे

जगातली टीव्ही स्टार, जिच्या शोमुळे सारं जग तिला सलाम ठोकतं.

खरे पाहिले तर हेच ते खरे बाजीगर हार हार कर जितनेवाले.....! नापास होणाऱ्या, ज्यांना समाजानं ढ, निकामी ठरवलेलं आहे, जे अभ्यास करत नाहीत असं दिसतं, किंवा ज्यांचं अभ्यासात डोकंघं घालत नाही असं वाटतं, त्यांच्यामुळे समाजात उमेद निर्माण होते.....! - ते घडवतात नवं आयुष्य.....! प्रत्यक्षात जर पाहिलं तर

खरंच असा दिसेल की, अनेकांना अपयशच आणि झगडण्याची खास प्रेरणा देत. एक अपयशच टाकत त्याचं रागळं आयुष्य....! नापास झालेला जण, स्वतः चा व्यवसाय सुरु करतात. काही जण लावतात वडापावची गाडी. पण त्यातून रोजगार होते. काही जण गॅरेजमध्ये काम करतात. काही इलेक्ट्रिशियन होतात आणि स्वतः चा पायात उभे राहतात. कुणी बॅडशिट्स विकतं, कुणी ट्रॅम शिवणकाम, मोबाईल-टीव्ही दुरुस्ती, असे उद्योग करतात. काही जण. कुणी सुरु करतो लग्न उद्योग. यातून रोजगार निर्मिती होते. सरकारी व्यावसाय न पडता पैशाची निर्मिती होते. पैसा किती आणि त्यातून वाढतो. याचा अर्थ नापास होणं का....?

तर तसं कोण म्हणतं. पण आलंय तुम्हाला अपयश तर रडत बसण्यापेक्षा आहे त्या परिस्थितीत तोंड देत नवीन दारं ठोठावणं, नवी संधी शोधणं खरंतर आयुष्याला आकार देण्याचं सूत्र. एक म्हण म्हणते, तुम्ही सात वेळा आपटलात हे सांगून आठव्यांदा उठून उभे राहिलात का हे सगळ्यात महत्त्वाचं म्हणूनच तर अपयश पचवून उठून उभे राहणारे जण नाव यशस्वी किनाऱ्याला लावणारेच कायम जगात उठतात. अपयश आपल्याला हरवू शकत नाही. जीव लढा लढण्यापासून थांबवू शकत नाही. एवढाच त्यासाठी ठेवायचा लक्षात.....!

खडा हिमालय बटा रहा है

डरो न आंधी पानी में ।

खडे रहो तुम अविचल होकर

सब संकट तुफानी में ।

डिगो न अपने प्रण से,

तो तुम सब कुछ पा सकते हो प्यारे.

छू सकते हो नम के तारे ।

अचल रहा जा अपने पथ पर

लाख मुसीबत आने में,

मिली सफलता जग में उस को

जीने में मर जाने में.....

जीने में मर जाने में.....

■■■■■■■■



प्रेम हे माणसाला निसर्गाकडूनच मिळालेली एक देणगी आहे. पृथ्वीवर असणारा प्रत्येक मनुष्य मग तो पुरुष असो अथवा स्त्री प्रत्येक जण आपल्या आयुष्यात कुणावर तरी प्रेम करतात. मनुष्य हा प्रेमाशिवाय जगू शकत नाही. प्रेम म्हणजे एक तरुण मुलगा एक सुंदर मुलीवर प्रेम करतो यालाच प्रेम म्हणतात. असे नाही. तर प्रेम हे कधीही कुणावरही प्रेम केले जायू शकते.

प्रेमाला काही बंधन नाही. काही मर्यादा नाही. मनुष्य मेल्यानंतर किंवा आपल्यापासून दूर गेल्यानंतर आपल्या जयळ राहतात फक्त त्यांच्या आठवणी, प्रेम व यागणूक इ. प्रेम करणे हा काही गुन्हा नाही. पण प्रेम निस्वार्थी, स्वच्छ आणि निर्मळ असणे आवश्यक आहे. आणि आजकाल सुंदरतेवर, शरीरावर, पैशावर आकर्षित केलेले मुळीच नको.

आपल्या भारत देशात होऊन गेलेल्या साधुसंतानी प्रेमाधिषयी खूप काही संदेश दिले.

"ज्योत से ज्योत जगाते चलो

प्रेम की गंगा बहाते चलो."

परंतु असा काही प्रकार दिसत नाही. आपण तात्पुरते असे समजू या की, एक मुलगा एका मुलीवर प्रेम करतो किंवा दोघेही एकमेकांवर प्रेम करतात. पण ते या प्रेमाला समजू शकत नाही. किंवा आपल्याला असे म्हणता येईल की, ते त्या प्रेमाला वाईट दिशा दाखवतात.

प्रेमाचे, खूप काही प्रकार आहे ते म्हणजे जसे वात्सल्य, करुणा, माया आणि मैत्री हेच प्रेमाची दुसरे नाव आहे. प्रेमाने सर्व जग जिंकल्या जाऊ शकते. ही किमया फक्त प्रेमातच आहे. स्वार्थी प्रेमच फिरकाळ टिकू शकत नाही.

प्रेमात वयाचे किंवा जातीचे बंधन नाही. प्रेम हे एकमेकांचे मन किंवा मायना समजून घेतल्याने अणखी घट्ट होते. प्रेम म्हणजे माणसाचा मानसिक गुणधर्म आहे. असे म्हणण्याला काही हरकत नाही.

कुठलीही एक व्यक्ती आपल्या आयुष्या लोकावर प्रेम करीत असते आणि आपले प्रेम दुसऱ्या व्यक्ती समोर व्यक्त करण्याचा प्रयत्न करीत असतो. पण त्याला दुसरी कडून जर प्रतिसाद मिळत नसेल तर तो एकतर्फी प्रेमाचा बळी पडू शकतो.

आपण दुसऱ्यांना सुख देऊ शकत नाही. तर त्याला दुःखी करायचा सुध्दा आपल्याला अधिकार नाही. प्रेम म्हणजे स्वतःपेक्षा समोरच्या व्यक्तीवर जास्त विश्वास ठेवणे व एकमेकांच्या दुःखात सहभागी होणे होय.

■■■■■■■■



पाऊस

सीमा मिलके

आता पाऊस आला
आणि लगेच निघून गेला
पण त्या पावसातून मिळालेल्या
गारवा मनात धर करून गेला

त्या गारव्याचा स्पर्श
जणू तुझाच होता,
असा मास माझ्या
मनात होत होता....

हा गारवा नवीन
उत्साह आणतो मनात
आणि पुन्हा लागतो
नवीन कामास

तुझ्या आठवणींचा गारवा
मनात स्पर्श करून गेला



२६ नोव्हेंबर २००८ रोजी सींदर्य, नजाकत कलाकुसरीच दर्शन रसिकता आणि ऐश्वर्य या गोष्टीसाठी ओळखल्या जाणाऱ्या ताज आणि ओबेरॉय हॉटेलवर झालेला हल्ला ! पूर्वी मुंबई म्हटलं की, एक आदरभाव मनात उत्पन्न व्हायचा मुंबई भारतातील एक महानगर लाखो लोकांच्या डोळ्यातील स्वप्नांची दुनिया, मुंबई आज मात्र लोकसंख्येच्या घुमरघक्रित अडकून दहशतीच्या हातातली एक खेळण बनली आहे. राष्ट्रा-राष्ट्रांच्या या मतभेदांमध्ये भरडला जातोय तो सामान्य लाघार नागरिक ! सकाळी घरातून पडलेला व्यक्ती सुखरूप घरी परत येतो किंवा नाही याचं उत्तरही त्यांना मिळत नाही. अशा वेळी दहशतवादी कारवायांना कोण जबाबदार हे आपण शोधले पाहिजे. सरकार ! की मग स्वतः सामान्य जनता ! जी स्वतःच्या मतदानाच्या हक्काचा दुरुपयोग करतो व अयोग्य उमेदवार निवडून देतो आणि यांच्या मधूनच एक सर्वोच्च पदी जातो. तो सर्वप्रथम ज्या खात्यांचा प्रमुख बनतो प्रथम त्या खात्यालाच खाकून टाकतो. अशा परिस्थितीत सामान्य माणूसच तोंडघशी पडतो.

मुंबईवरील हल्ला, देशातील आजवरचा सर्वांत मोठा दहशतवादी हल्ला होता. अमेरिकेतील वर्ल्ड ट्रेड सेंटरवर झालेल्या हल्ल्याची भयानकता मुंबईकरांनी या निमित्ताने अनुभवली आहे. या हल्ल्यात घाडरी लोक शहीद झाले. मात्र यांच्या मृत्यूवरही माजी मुख्यमंत्री व केंद्रीय मंत्री अ. रा. अंतुले यांनी संशय व्यक्त केला होता. पंतप्रधानांनी "दहशतवादविरोधी लढयात तंत्रज्ञानाचा हवा तसा वापर होत नसल्याबद्दलची खंत व्यक्त केली. तसेच राष्ट्राच्या सुरक्षेसाठी वैज्ञानिक विकासाकडे अधिक लक्ष केंद्रित करायला हवे". असेही पंतप्रधान म्हणाले. मात्र या अगोदरच त्यावर विचारविनिमय करून राष्ट्राच्या सुरक्षिततेसंबंधी काही असे ठोस पावले उचलली गेली. असती तर कदाचित ताज हॉटेल वरील २६ नोव्हेंबर रोजी झालेला हल्ला आपण किंवा सरकार

निश्चितच थांबवू शकलो असतो.

मात्र अशा आतंकवादाच्या दहशतीच्या सावटा आपण कुठ पर्यंत जगायचं ! याला जगण म्हणताय ? नाही. भितीपोटी आपण सर्व तीळ-तीळ मरत जाय. एखादी घटना घडून गेली की, तात्पुरता जनप्रक्षोभ उत्पन्न होतो व राज्य गृहमंत्र्याचे राजीनामे घेतले जातात. निवडणुका होतात. मोठमोठाली आश्वासने दिली जातात आणि काही दिवसांनी "जैसे थे" ची परिस्थिती येते व हे चक्र असेच्या असेच चालत राहते. अविरत, निरंतर याला याचा कोण फोडणार ! या राजकीय घडामोडी जनसामान्यांचा जीव मात्र टांगणीला लागलेला असतो. मृतकांच्या नातेवाईकांना काही पैसे देऊ केले जाऊ शकतात. मिडिया कॅमेऱ्यासमोर सत्तारूढ व विरोधी पक्षाचे तथाकथित पुढारी आपलेपणाचा काळजीचा आव आणतात. व जीव परततात. या पुढाऱ्यांचे आयुष्य देशासाठी गरजेचे असते. मग सामान्य जनतेने काय घोडं मारलंय म्हणून त्वरित सुरक्षिततेकडे दुर्लक्ष केले जात आहे. ही विचार करण्यासाठी गोष्ट नक्कीच आहे.

आज चार वर्षांनंतर का होईना, २६/११ हल्ल्यातील प्रमुख आरोपी मुरकमा अजमल कसाब फासावर लटकविण्यात आले. कसाबला मृत्युदंड टोळण्यात २६/११ ला शहीद झालेल्या जवानांच्या तसेच या हल्ल्यात वळी पडलेला आम नागरिकांच्या आत्म्याला नक्कीच लागली असेल. मुंबई हल्ल्यात शहीद झालेल्या भारतीय उशीर का होईना, ही खरी श्रध्दांजली ठरली.

कसाबला फासावर लटकविण्याचे जे जे भारत सरकारने केले आहे ते खरेच कौतुकारपद आहे. फक्त हेच घाडस अफजल गुरुच्या बाबतीत सरकारने दाखविणार का ? हाच काय तो प्रश्न आहे. शहीद एवढेच म्हणावरस वाटत.

"देर आये दुरुस्त आये ।"



“बहरणे हे असेच असावे
इतरांना सुखद वाटावे
समृद्ध जीवना वाट शोषूनी
प्रेम इतरांना देत जावे

जीवनाचा अर्थ....

जीवनाचे हे बलय फार मोठे आहे त्या बलघात उठणारे तरंग, लाटा, ओळखायला शिकायचे आहे. प्रत्येकच क्षण मनासारखा असेलच असे नाही, तरी सुध्दा निराश व्हायचे नाही. मनासारख्या-सुखावणान्या तरंग लटा आपल्या वाट्याला आल्यात तर खूप वाहावून जायचे नाही मला विश्वास आहे, असे वाहावणं आपणास जमायचं नाही. तुमच्या परीने सुख-दुःखाच्या या तरंग-लटांना हृदयाशी कवटाळीत इतरांची मने जिकण्याचा प्रयत्न करायचा दुसऱ्यांना आनंद देवून स्वतः आनंदी जीवन जगण्यातच जगण्याची कला आहे, यश आहे, ती आत्मसात करण्याचे सामर्थ्य आपणामध्ये येवो हीच सदिच्छा.

आयुष्य हे अनेक उंच-सखल, रुंद-अरुंद अशा खाद्यखळ्यांनी भरलेले असते. भावी जीवनात येणारे अनेक पथदर्शक असे मार्ग मार्गक्रमित करायचे आहेत. आपणास मिळालेला जीवनाचा मार्ग इष्ट दिशा दखवित, ती स्वतःच्या सामर्थ्यावान कल्पनेने, सचोटीने, कौशल्याने आत्मसात करायला शिकायचे मग यथा..... जीवनात यश-यश, आनंद-आनंद, सुख-सुख आपल्या पदरी उडेल. मात्र या सुखाने इतरांना सुख देण्याचा प्रयत्न करा. मला खात्री आहे, वेळ आली की, आपण ते साकारणार आहात, खरचं ना?

या सर्व क्षणमय वायी उत्कृष्टरित्या आत्मसात करायचाच सामर्थ्य आपणास प्राप्त होवो व भावी जीवनात आपल्या वाट्याला फक्त आनंदाचे क्षण येवोत हीच ईश्वरघरणी प्रार्थना !

प्रेरणा....

शिक्षण म्हणजे वर्तन परिवर्तन, एक क्षण असा

येतो की, ज्यातून आपल्यात परिवर्तनाची सुरुवात होते पण, तो क्षण म्हणजे आयुष्य नव्हे. एखाद्या प्रसंगातून, एखाद्या घटनेतून, एखाद्या मोठ्या व्यक्तीच्या सहयासातून आपल्याला एक प्रेरणेचा स्पर्श होतो प्रेरणेच्या स्पर्शातून जीवन आमूलाग्र बदलून जाते. पण केवळ प्रेरणा पुरेशी ठरत नाही. एक क्षण असा येतो, ज्यातून आपल्यातील परिवर्तनाला सुरुवात होते. एका 'क्षणाचे' द्रपाटलेपण म्हणजे यश नव्हे, तर त्या क्षणापासून ज्या एका वेगळ्या आयुष्याला सुरुवात होऊ पाहते आहे, त्याची ती केवळ विंदूमात्र सुरुवात आहे

पुढचे पंखात जेवढे बळ आहे तेवढी भरारी तुम्ही निश्चीत मारू शकता. फक्त मी हे करू शकते / शकतो, इतका निश्चय मनाशी करा ! सकारात्मक वृत्ती असली की, वाटेल ते आपण करू शकतो सकारात्मक मानसिकताच आपल्या कार्याला वेळ व बळ देत असते. १) काम अशक्य नाही पण अवघड आहे. २) अशक्य असले तरी माझ्यासाठी अवघड नाही. " Whatever you think yourself, you will be. If you think yourself strong, strong you will be."

हा चमत्कार नव्हे, तर ती ताकद असते सकारात्मक विचारांची, हा सकारात्मक विचार आपल्याला बळ देत असतो. या सगळ्यांच्या मुळाशी असतो 'मी हे करू शकतो S' हा ठाम विश्वास !

"भावी जीवनाचे स्वप्न, आकाशा पूर्ण होण्यासाठी आपणास आपल्यातील सर्व गुण सदैव सावलीप्रमाणे सोबत करूत हीच सदिच्छा !"

जीवन एक संघर्ष....

जीवनात सुखाची परिभाषा जर समजून घ्यायची असेल तर ती फक्त ज्यांनी आयुष्यात दुःख सोसले आहे, त्यांनाच विचारावी. कारण दुःखा शिवाय सुखाला गोडीच येणार नाही. जीवनात जर सुख सहज मिळायला लागले तर त्याला काहीच किंमत उरणार नाही. म्हणूनच ज्यानं दुःख भोगले तोच सुखकल्पना पटवून देवू शकेन.

आजच्या जीवनात सहजासहजी काहीच मिळत नाही, संघर्ष करावाच लागतो. म्हणूनच जीवनाला काटेरी झुडूपावरील बेल म्हटले आहे. ज्याप्रमाणे वागळीवर असंख्य काटे असतात तसेच आयुष्यातही प्रत्येक क्षणाला, वळणावर, पायवाटेवर असंख्य अडचणी व संकटे असतात. ती संघर्ष करूनच पार पाडावी लागतात आणि यांना जो न डगमगता पार करतो तोच जीवनाच्या रंगमंचावर यशस्वी होतो.

कोणताही आनंद हा चिरकाल टिकणारा नसतोच, सुख ही कल्पनाच 'क्षणिक' आहे. त्यामार्गे दुःखाचे सावट हा एखाद्या मान्याच्या झंझावातासारखे येते व संपूर्ण आयुष्यच वादळी बनवून सोडते. अन् शेवटी उरते फक्त पडझड व डगमगती डामाडौल मनाची... परंतु या निराशेतून ही कुठूनतरी एखाद्या आशेचा किरण दिसतो आणि मग पुन्हा सुरु होते मनाची डागडुजी नवीन आयुष्याला सुरुवात करण्यासाठी, नवीन दुःख ना, संघर्षांना तोंड देण्यासाठी. मनात एक आशा फुलते नकळत एखाद्या निर्जीव, वेजाण वेलीला पालवी फुटावी तशी

जीवनात येणेही एकटेच अन् जाणेही एकटेच. तरीही व्यक्ती प्रत्येकाशी नाते जोडतच असते. परंतु जेव्हा खरोखरच या नात्याची आपल्याला गरज वाटते तेव्हा साथ द्यायला कुणीच नसतं. साधे मन कुणा जवळ हलके करावे म्हटल्यास मनातील भावना ज्वणणारी अशी एकही जवळची व्यक्ती नसते. प्रत्येक जण स्वार्थापोटी काही ना काही मिळेल याच अपेक्षेने नातेसंबंध जोडत असतो. परंतु या स्वार्थापलिकडेही एक सहानुभुतीची, प्रेमाची आशा जागविणारी एक दुनिया असते हे कदाचित ठाऊकच नसेल का त्यांना ?

प्रेमाची ऊर्ध्व मनावरील मोठमोठे घाव भरण्यास मदत करते आणि हेच प्रेम मिळविण्यासाठी करावी लागते मनाची तगमग, जीवनाचा संघर्ष जो कितीही निरंतर चालू ठेवला तरी अनंतच राहतो. मग ते प्रेम आईचे मुलावर, बहिणीचे भावावर, भावाचे बहिणीवरिल..... यात असावा लागतो फक्त प्रेमाचा, आपुलकीचा निःस्त्रीम झरा, जो शेवटपर्यंत प्रवाहित रहावा यासाठीच तर असतो संघर्ष जीवनाचा..... ज्यातच आपलं आयुष्य सरतं.... उरते ती फक्त शरीराची राख, जी आपण राखूही शकत

नाही कारण तेव्हा आपले आयुष्यच नष्ट झालेले म्हणूनच म्हणावेसे वाटते....

"अरु दे मनात प्रेमाचा डारा
मोल त्याचे कळू दे जरा
जीवन एक संघर्ष आहे
ओलावा त्यात मरु दे जरा !"

'जगताना मजा यायला हवी !

आयुष्य मजेत जावे असे कुणाला वाटतं नाही फक्त ही मजा आपल्या शरीरातूनच उत्पन्न होते, मात्र क्व्याच जनांना माहित नसते.

आपल्या शरीर मनाचा सर्वोत्कृष्ट वाहन आपल्याला आपल्या जीवनपध्दतीत करता आला पाहिजे हे करण्यासाठी पहिली गोष्ट म्हणजे आपल्याला आवडते ते शिक्षण घेणे. आपल्याला आवडते ते शिक्षण घेणे आले म्हणजे पुढे आवडता व्यवसाय करायला सोपे जाते.

आपल्या आवडत्या विषयाशी संबंधित असे काही कामे करणे हे योग्य जीवनपध्दतीचे दुसरे वैशिष्ट्य. आवडत्या काम हा एक भाग असेल तर आवडत्या व्यक्तीबरोबर आयुष्य घालविणे हा योग्य जीवनपध्दतीचा तिसरा भाग. आवडता छंद जोपासणे हा योग्य जीवनापध्दतीचा चौथ्या भाग. अगदी मनापासून त्या छंदात मशगुल होणे व त्यात घ्यान धारणेपेक्षा कमी नाही. वयाच्या साठव्या वर्षापर्यंत तुम्ही त्या छंदातील जवळ-जवळ तज्ज्ञच बनता मग तुम्हाला या छंदाचे शिक्षण द्यायचा आनंद तुम्ही घेऊ शकतो.

आपल्या शरीरमनाची सुयोग्य देखभाल करणे हा योग्य जीवनपध्दतीचा पाचवा भाग. त्यासाठी फक्त स्वतःसाठी एक तर काढता येणे फार आवश्यक असते.

सध्याची जीवनपध्दतीत मुठ जशी बंद करणे आली पाहिजे, तशी योग्य वेळी उघडताही आली पाहिजे. सामान्यपणे उत्तम खाणे, उत्तम पुरतके, प्रवास, छंद व मदत या गोष्टींवर खर्च केल्यामुळे आयुष्याचा स्तर वाढतो राहतो अनेक मित्रमंडळी मिळतात. आयुष्य श्रीमंत होते. चालताना थांबण्याचे भान तर थांबल्यावर चालण्याचे भान आयुष्याचा तोल विघडू देत नाही.

आपल्या आयुष्यात मजा सतत आली पाहिजे. मजा करायला लागता कामा नये. एवढे कळले तरी खूप झाले. भागी जीवनासाठी अनेक हार्दिक शुभेच्छा !



'यशवंतराव व्यक्तीदर्शन' हा एक अभ्यासाचा किंवा ग्रंथाचा स्वतंत्र विषय आहे. त्यांच्या जीवनाचा शोध घ्यावा, महत्ता आजमावण्याचा प्रयत्न करावा, जीवन कार्यातून बोध घ्यावा, अशा आधुनिक भारतात निरनिराळ्या प्रदेशात, राष्ट्रीय जीवनात वैशिष्ट्यपूर्ण स्थान प्राप्त झालेल्या अनेक व्यक्ती आहेत. त्यापैकी काही थोड्या व्यक्ती अशा आहेत की, त्यांच्या जीवनात वर्तमान युगाचा गर्भितार्थ सूचित होतो. वर्तमान युगाच्या प्रेरणा, ध्येयवाद आणि महत्त्वाच्या घडामोडी यांचा ध्वनी उमटतो, अर्थ उलगडतो अशा थोड्या व्यक्तीमध्ये महाराष्ट्रातील यशवंतराव चव्हाण अग्रभागी आहेत.

यशवंतराव चव्हाण यांच्या जीवनाकडे दृष्टिक्षेप टाकला तर, एका सामान्य शेतकरी कुटुंबात जन्मलेली व्यक्ती द्विभाषिक राज्याचे मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्याचे मुख्यमंत्री, त्यानंतर देशाचे संरक्षणमंत्री, अर्थमंत्री आणि गृहमंत्री अशा विविध सन्मानजनक पदांपर्यंत पोहोचली याचे आपल्याला आश्चर्य वाटल्या खेरीज राहणार नाही. यशवंतराव चव्हाणांमध्ये असे कोणते अलौकिक गुण सामावले होते की, देवराष्ट्रे सारख्या लहानशा गावात जन्म घेवून ते दिल्लीच्या -देशाच्या राजकारणात विविध पदे भूषवित राहिले ? ही पदे त्यांनी मिळविली नाहीत, तर ही सन्मानाची पदे त्यांच्यापर्यंत सहजगत्या चालत आली. यशवंतरावांच्या व्यक्तिमत्त्वात विचार आणि आचार यांची कमालीची एकसंधता, एकनिष्ठता होती. देवराष्ट्रयापासून दिल्लीपर्यंतचा त्यांचा प्रवास म्हणजे त्यांना मिळालेल्या संस्कारांना मानवंदना होय.

वाचन, चिंतन आणि मनन यामुळे यशवंतरावांना एक स्वतंत्र दृष्टी प्राप्त झाली. विशेष म्हणजे ही दृष्टी त्यांना वयाच्या सोळाव्या वर्षीच मिळाली. आपल्याला जीवनात काय करायचे आहे ही भावना शालेय जीवनातच देशप्रेम, देशनिष्ठा त्यांच्या मनात जागृत झाली. देश स्वतंत्र झाल्याशिवाय आपल्याला आपल्या

देशाला चांगले दिवस पाहता येणार नाहीत हा विचार मनात घर करून वसल्यामुळे स्वातंत्र्य चळवळीशी ते जोडले गेले.

या देशकार्यासाठी यशवंतरावांना अटक झाली. वयाच्या सोळाव्या वर्षी अठरा महिने कैदेची शिक्षा झाली या कैदेने यशवंतरावांना अधिक परिपक्व केले. 'कृष्णाकाठ' या आत्मचरित्रात यशवंतराव लिहीतात -

'' जेलमधले पंधरा महिन्यांचे माझे जीवन म्हणजे जीवनातला एक अत्यंत उत्तम काळा होता. असे आजही मला वाटते, त्याचे कारण मी आता सविस्तरपणाने सांगू शकतो. मी एक गोष्ट कबूल केली पाहिजे की, माझ्या जीवनात भावनाशीलता कमी होऊन विचारांची खोली वाढविण्याची प्रक्रिया या जेलमध्येच सुरू झाली.''

यशवंतरावांना जेलमध्ये आचार्य भागवत, रावसाहेब पटवर्धन, जोशी, डोईफोडे, सेनापती वापट यांचे चिरंजीव वामन वापट यांच्यासारखी बुद्धीवंत आणि विशाल मनाची माणसे भेटली. त्यांच्या वागण्या-बोलण्याने, वैचारिक क्षमतेने त्यांच्यातील वादविवाद, चर्चा या साऱ्यांमुळे यशवंतरावांना स्वतःची स्वतंत्र दृष्टी आणि सृष्टी ही साकार करता आली. या विद्वतजनांची सोबत, त्यांचे विचार यशवंतरावांच्या मनात कायम घर करून राहिले. यशवंतरावांच्या पुढील सर्व वाटचालीत या महानुभावांच्या विचारांचे फार मोठे योगदान होते. यशवंतरावांच्या राजकीय शिक्षणाचा पायाही याच जेलमध्ये घातला गेला होता. काय वाचावे, काय वाचू नये याचे ज्ञानही इथेच मिळाले हो. यशवंतरावांचे वाचन तर झपाट्याने सुरू झाले होत. या मातब्बर मंडळींनी कैदेत वाचनालय सुरू केले होते. यशवंतरावांनी त्याचा पुरेपूर उपयोग करून घेतला.

यशवंतराव म्हणतात, '' चौफेर वाचनामुळे आम्ही पुस्तके निवडू लागलो व वाचू लागलो.''

वाचनाची दिशा आधि खोली बदलू लागली. या जेलच्या सर्व सव्या वर्षाच्या मुक्कामात पुढच्या विद्यार्थी जीवनात जितके वाचले नसेल तितके मी वाचून घेतले. त्यातूनच प्रेरित होऊन त्यांनी 'ऋणानुबंध' हे पुस्तक लिहिले. वाचनाचे वेड त्यांनाही होते. वाचक ही साहित्य क्षेत्रातील प्राथमिक भूमिका यशवंतरावांनी अत्यंत निष्ठेने व चोखपणे पार पाडलेली आढळते. मनाची केव्हाही घालमेल झाली की, पुस्तक काढून वाचत बसणे, प्रवासात नवनवीन पुस्तके नजरेखालून घालणे हा यशवंतरावांचा अतिदुर्लभ असलेला छंद होता. कथा, कविता, कादंबरी वगैरेसाहित्य प्रकार ही ते वाचत असत.

आजच्या राजकारणाच्या आणि राजकीय नेत्याचा विचार केल्यास यशवंतरावांची उंची कितीतरी मोठी होती याचा प्रत्यय येतो. त्यांचे व्यक्तीमत्त्वही हिमालयाच्या उंचीसारखे होते हे नाकारता येत नाही. यशवंतरावांचे 'कृष्णकाठ' हे आत्मचरित्र तर प्रितीसंगम हे त्यांच्या समाधीस्थळाचे नाव आहे म्हणूनच साहित्य व शिक्षणाच्या प्रती त्यांची असलेली ओढ पाहूनच येथील मुक्त विद्यापीठाला त्यांचे नाव दिले गेले.

यशवंतराव चव्हाण यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त मुक्त विद्यापीठाच्या प्रांगणात 'यशवंतराव चव्हाण गॅलरी' स्थापन करण्यात येणार आहे. या गॅलरीमध्ये जतन करण्यात येणाऱ्या त्यांच्या लेखन साहित्य दुर्मिळ छायाचित्रे आदीद्वारे यशवंतराव चव्हाण यांच्या सामाजिक व राजकीय कार्याला उजाळा मिळेल आणि त्यांचे कार्य घेणाऱ्या प्रत्येक पिढीपर्यंत नक्कीच पोहोचेल.

कवी राजा मंगसुळीकर आल्या 'यशवंत' या कवितेत म्हणतात -

या मातीच्या कणाकणांतून
तुझ्या स्फूर्तीची फुलतील सुमने ।
जोवर भाषा असे मराठी
'यशवंताची' घुमतील कवने ॥

.....



हे प्रभो ...

विपत्तीमध्ये तू माझे रक्षण कर, ही माझी प्रार्थना नाही,
विपत्तीमध्ये मी भिऊ नये म्हणजे झाले,
दुःखतापाने व्यथित झालेल्या चित्ताला
तू सांत्वना दिली नाहीस तरी चालेल
मी दुःखावर विजय मिळवू शकावा म्हणजे झाले,
मला जरी सहाय्य मिळवता आले नाही
तरी माझे बल खचू नये
संसारात अनिष्ट गोष्टी घडल्या
आणि प्रतारणाच माझ्या पदरात पडली,
तरी माझ्या मनात ही हानी आहे, असे वाटू नये.
तू माझा उद्धार करावास, ही माझी प्रार्थना नाही.
पण संकटे तरून जाण्यास माझी शक्ती रहावी.
माझा भार हलका करून,
तू मला सांत्वना दिली नाहीस तरी चालेल.
तो भार मला वाहता यावा म्हणजे झाले.
सुखाच्या दिवसात नम्रशिराने मी तुझे दर्शन घेईन
पण दुःखाच्या रात्रीत सारे जग
जेव्हा माझी वंचना करते त्यावेळी
तुझ्याबद्दल मी शंक्ति होऊ नये
म्हणजे झाले.



संकलन : कोमल कुलकर्णी



पोशाख नि विचार

दिनेश धुर्डे

आपले विचार हे आपण धारण केलेल्या पोशाखावर अवलंबून असतात. आपण जर चित्रपट सृष्टीतील नायक नायिकांचे कपडे पाहून तसे कपडे घालू तर तो आपला भविष्यपणा आहे. कारण आपण जर एखाद्या सामान्य व्यक्तीचे उदाहरण पाहिले तर तो आपली पोच ही आपल्या पोशाखातून दाखविण्याचा प्रयत्न करीत असतो. परंतु आपले सौख्य आपल्या विचारावर अवलंबून असते असे असले तरी मनुष्य ज्या प्रकारचे कपडे परिधान करतो त्याच प्रकारचा विचार करतो. त्याच प्रकारच्या विचारांची आंदोलने आणि लहरी त्याच्या आजुबाजुच्या वातावरणात पसरत असतात.

आपण जर शाळा, कॉलेजच्या मुलामुलींचा विचार केला तर त्या शाळेचा किंवा कॉलेजचा गणवेश ठरवून दिलेला असेल तर सर्व विद्यार्थी एका विशिष्ट शाळेचे असल्याचे समजते तसेच त्या विद्यार्थ्यांमध्ये आपण सर्व हे एका कॉलेजचे, शाळेचे, विद्यार्थी आहोत अशी एकीची भावना निर्माण होते. यात धर्म, पंथ, जात, वर्ण याचा प्रश्न आड येत नाही. एखाद्या पोलीस कर्मचाऱ्याचा विचार केला तर तो आपल्या गणवेशात असताना लोकांसमोर कोणत्याही प्रकारे भ्रष्टाचार करणार नाही. कारण त्याला माहिती असतं की, आपण दुष्कृत्य केले तर आपले एकट्याचे नाव जाणार नाही तर संपूर्ण खात्याचे नाव बदनाम होईल, असे विचार धारण केलेल्या गणवेशामुळे होऊ शकतात. परंतु यालाही काही अपवाद आहेत. म्हणून विनोवा भावेंनी आपले विचार मांडतांना असेही म्हटले आहे की,

विचारांचा चिराग विझला तर आचार आंधळा बनेल.

म्हणून आपल्याला शोभेल असाच पोशाख धारण करावा कारण पोशाखामुळे आपले विचार बदलत असातात.



एका कळीची दैनंदिनी

सुपमा भगत

- १५ मे : एक जीव जन्माला येऊ घातला आहे
 १७ मे : केवळ अंशमात्र ऐवढेच माझे अस्तित्व आहे
 ३० जून : आई-बाबा दोघेही आनंदान आहेत, कारण घरात वाळ येणार आहे
 १५ जुलै : आई जे खाते तेच माझे अन्न झाले आहे.
 १५ ऑगस्ट : मला माझ्या हृदयाची धडधड ऐकू येऊ लागली आहे
 १५ सप्टेंबर : हात, पाय, डोके, पोट असे अवयव जाणवू लागले आहेत
 २० सप्टेंबर : आज सोनोग्राफी झाली, मी मुलगी आहे हे स्पष्ट झाले.
 २ ऑक्टो : माझी हत्या केली गेली. कां ? मी केवळ मुलगी आहे म्हणून ? प्रत्येकाला आई आवडते वायको आवडते, मैत्रीणही आवडते मग मुलगी का नाही ?

जाता जाता आठवण म्हणून
 डोळ्यात अश्रू तू देऊन गेलीस
 माझ्या मनाला माझ्यापासून
 परंक तू करून गेलीस



सूरज सु. वेष्टी



स्त्री भ्रुणहत्या

कु. कल्याणी पंढ

गर्भात असतांनाच
नशिव तिचे इटले
जग पाहायच्या आधिच
डोळे तिने मिटले.

आजची वैज्ञानिक प्रगती
वितली तिच्या जिवावर
तिचेच आई-वावा टपले
होते तिच्या जिवावर

या संकटातून वाचून जर
ती आली असतली जन्माला
मात्र मुकली असती ती
आई-वावाच्या प्रेमात

तिने गर्भातच असतांना
खुप स्वप्न असतील रंगवली
पूर्ण व्हायच्या आधीच
तिच्या माणसाने ती भंगवली

तिच्या जन्मामुळे नवे
नाते जुळणार होते
पण नियतीला जणू ते
मान्यच नव्हते

तिला बोंबल्या तोंडातून
आई होत म्हणायच
आईच्या क्रूर वागण्याला
तिने काय समजायचं ?

बाबांना तिला खांद्यावर
नव्हतं का खेळवायचं ?
म्हणूनच का मग
पोटातच तिला तुडवायचं

ह्या सारख्या लाखो
मुली रोज मरण पावतात
त्यांचे नशिव देव नाही
तर ही माणसच ठरवतात.

आई वावा ती तुमचीच होती
तुम्हीच विझवली तुमच्या
घरातली ज्योती

अस मात्र तुम्ही
पुन्हा वागू नका
जिव घेण नाही तर
जिवनदान देणं शिका



ऋणानुबंध

कु. प्राची प्र. मटका

किती जन्मांचे ऋणानुबंध
मी कवेत घेऊन आले आहे
या ऋतूंच्या वर्षावात
सचेतन झालेली माती
गुलमोहराचा गंध पिरून
श्रावणघारांना, उसवत जातेय...
तुझ्या श्वासांना तर
आताच कुठे गुंफायला घेतलय
जन्मांतरीच्या ओळखीत
तुझे अस्तित्व कुठे किन्नारत होते
तो किन्नाराच मी खुडलाय
लाटेवर लाट येण्यापूर्वी

गोष्ट वेड्या पावसाची ...

शिवाजी सुभाष खिराडे

नाही राजा राणीची
नाही मांजर मनीची
ऐका सांगतो तुम्हा मित्रांना
गोष्ट वेड्या पावसाची

मेघातून ऐकटाच आपला
पाऊस रोज फिरत असे
कुणीही नाही खेळायला
हेच त्याचे दुःख होते

पळायला हे अथांग आकाश
पण पकडायला कुणीच नसे
गगनाच्या या अफाट जगात
जो तो आपला मग्न असे

अशाच एका संध्याकाळी
ठरवले त्या पावसाने
अंबरी नाही कुणीच सोबती
जाईन म्हणतो धरतीकडे

अंगावर काळा कोट घालून
ऐटीत तो तयार झाला
ढगाच्या रथात स्वार होवून
दौडत दौडत पृथ्वीवर निघाला

फुले हसली, पाने डोलली
निर्झर खळखळून धावू लागले
या डोंगराहून त्या डोंगरावर
पावसाचे खेळ सुरुच राहिले

असा हा खुळा पाऊस
मनसोक्त खेळून गेला
जाता जाता धरतीचेही
मन तृप्त करून गेला

अशीच झाली होती मैत्री
या पावसाची धरतीशी
कशी वाटली सांगा मित्रांनो
गोष्ट वेड्या पावसाची

मैत्री

कु. मिनल वसंत पाटील

मैत्री असावी कशी
सर्वांना पटणारी
सांगण्यावरून दुसऱ्यांच्या
कधी न तुटणारी

मैत्री असावी कशी
हृदयामध्ये दाटणारी
दुःख मित्र मित्रिणींचे
एकमेकांना वाटणारी

मैत्री असावी कशी
एक दुसऱ्यांना समजणारी
झाल्या जरी चुका
पण माफ करणारी

मैत्री असावी कशी
जन्मात न तुटणारी
जातीभेदाला दूर लोटून
पुढे-पुढे चालणारी

मैत्री असावी कशी
संकटकाळी धावणारी
मित्र-मैत्रिणींच्यासाठी
काहीपण करणारी

मैत्री असावी कशी
सागरालाही लाजवेल
अशी जिखाळ्याने भरलेली
फुलांहूनही सुंदर
अशी प्रेमाने फुललेली



याला जीवन ऐसे नाव

प्रियंका अरुण देवगिरीकर

जीवनाच्या काटेरी वाटेवर चालताना
संघर्षाला सामोरं जावं लागतं
गुलाबाच्या कळीप्रमाणे
सतत हसत रहावं लागतं ॥

अंधाऱ्या रात्री पणती बनून
सर्वांना प्रकाश द्यावा लागतो
स्वतःमात्र वात होऊन
सतत जळत रहावं लागतं ॥

सप्तरंगी नात्यात गुंतलेले जीवन
हसत हसत जगावे लागते
प्रत्येक नात्याला क्षणोक्षणी
खतपाणी घालावे लागते ॥

स्वतः रंगविलेल्या स्वप्नांची
होळी करावी लागते
इतरांच्या अपेक्षा पूर्ण करतांना
आपलेच मन मारावे लागते ॥

वळणावळणाचा हा खडतर प्रवास
असाच सुरु राहतो
जरा काही बरं वाटलं की,
दुसरं संकट डोकाऊ पाहतं ॥

का कुणास ठाऊक
जीवन का ऐसे असते ?
का जीवनात संकटाच्या डोंगराला
सामोरे जावे लागते ॥



अर्घ्य

कु. छाया रौं

प्रवाह माझा शिक्षणाचा ।
होईल ज्ञान संपादनाचा ॥

एक विचार जो चांगला ।
दुसरा होईल वाममार्गाला ॥

नको वाटे हे जीवन मनाला ।
आस होती जीवन जगण्याला ॥

मध्येच विभागूनी प्रवाह माझा ।
अधीर करतो मनाला ॥

काय ठाव या साहित्याला ।
जगणे शिकवितो सकळांना ॥

विचारात आता रंगून जावू ।
सर्व रंगी आपण होवू ॥

हळूच स्पर्शतो 'अर्घ्य' मनाला ।
विश्वासाचा वार्षिषांक हा ॥

दरवर्षीप्रमाणे याही वर्षाला ।
नवीन विचार सांगतो मेंदुला ॥

बसू आता निवांत जागी ।
निश्चय करू ठाम मनी ॥

कॉलेजला आता अमरत्व देवू ।
नाव अखेरचे उज्वल करू ॥

सर्वांना आता मार्ग दाखवू ।
"अर्घ्य" रुपी निरोप घेवू ॥

कळी उमलण्यापूर्वी तोडू नका, पूर्ण सुगंध देईल ही आस सोडू नका.



जीवनात ...

सुनील राठोड

आले जीवनात अपयश
तर खचून जायाचे नसतं
बाळगुन यशाची आशा
जीवन हे जगायचं असते

जीवनात संकटावर मात
ही करायचीचं असते
पाहून या संकटाना
कधीच घाबरायचे नसते

जीवनात प्रत्येक प्रसंगाला
तोंड द्यावेच लागते
कारण जीवनात असं
सदैव घडत असते

जीवनात जे पाहिजे
ते कधीच मिळत नसते
परंतु त्याची आशा
मनी बाळगावीच लागते

जीवनात कुणावरती
परंतु प्रेम करायचे असते
जीवन संपवायचं नसते
जीवनात या काही तरी

करून दाखवायचं असते
दुःख पचवून जीवनात
सदैव हसत राहायचे असते
सदैव हसत राहायचे असते.....



अबोल प्रेम

मनिषकुमार नितनवरे

भेटली होती जेव्हा तू
फुललं होतं चांदणं
मोहित करून जाते
तुझ थोडं थोडं लाजणं

चांदण्या त्या रात्री
हातात होता हात
कुणी नव्हते जवळ
किरणांची होती साथ

चांदण्या त्या रात्री
खुलला होता गजरा
नजर तुझी नजरेला
करत होती मुजरा

मऊ तुझा स्पर्श
खुलला होता साज
वाटते हा चंद्र पाहुन
ती वेळ यावी आज

गहिवरलं माझ मन
पण हा फक्त भास आहे
आजच्या चंद्रकिरणात
तुझा माझा सुवास आहे.





तुझी सोबत

कु. कविता पडोळे

एकदा तेल ओसरल की
यातही पुन्हा जळत नाही
कुणासाठी जगाव.....?
त्या एकटीला कळत नाही

मलाही जीवनाची
ही वाट नवी आहे
दोन पावल चालतानाही
तुझी सोबत हवी आहे

आता सहन होत नाही
तुझ मुकं राहणं
तु येणार नसतानाही
तुझी वाट पाहणं

श्वासांशी आता माझं
आधीसारखं जुळत नाही
एकदा तेल ओसरलं की,
यातही पुन्हा जळत नाही

घोषवाक्य

करूया स्त्री सवलीकरण,
नाहीतर तुमचेच होईल मरण.

आईने घडविले रामाला, शिववाला,
मग का नको मुलगी या जगाला.

नका करू स्त्री जातीला नष्ट,
नाहीतर भोगावे लागतील कष्ट.

आई तू प्रेम वात्सल्याचा भंडार,
येवू दे जन्माला मानेल तुझे आभार.



माझी आई

कु. पूनम बाबुलाल क

तिच माझे जिवन आहे
तिच माझे प्रेरणास्थान आहे
जिने मला घडविले, वाढवले,
ती माझ्यासाठी देवीच आहे

आयुष्याच्या नाजूक वाटेवर
तिनेच मला सावरले आहे
तिचाच आदर्श घेत मी
आज इथवर आले आहे

काबाड कष्ट करुन
तिने मला जपले आहे
तिच्या वात्सल्यासाठी
माझे मन तळमळत आहे

तिच्या आठवणींचा अखंड झरा
माझ्या मनात वाहतो आहे
तिच्या आठवणीच माझ्या
जिवनाचा आधार आहेत

'आपले दुःख कुरवाळण्यापेक्षा
दुसऱ्याचे दुःख दुर करावे'
अशी मोलाची शिकवण
तिने मला दिली आहे

कधीही पूर्ण न होणारे
माझे एक स्वप्न आहे
जग सोडून जातांना मला
तिच्याच कुशीत झोपायचे आहे





महाविद्यालयात जायचे आहे

पंकज राजेशराव कचवे

मी विचार करतो रात्री झोपण्यापूर्वी
सकाळी उठून टाचण काढायचे आहे
त्यानंतर मेसचे जेवण करायचे आहे
परंतु उद्या महाविद्यालयात जायचे आहे

उद्या प्राध्यापिका मॅडम काहीतरी नवीन शिकवेल
त्यातून काहीतरी शिकायचे आहे
ते आपल्या जीवनात आणायचे आहे
शिक्षणातून, कौशल्यातून गुण दाखवायचे आहे

जरी असलो मी कच्ची मूर्ती
तरी गुरु बनवेल साचेयुक्त मूर्ती
सगळ्यांसमोर बोलण्याची कला तुम्हाला
सादर करायची आहे

मात्र उद्या महाविद्यालयात जायचे आहे
हा विचार करतो मी झोपण्यापूर्वी
आपण केलेले नवीन शैक्षणिक साहित्य सर्वांना
दाखवायचे आहे

माझ्यामध्ये आहे एक गुण तो नाही तुमच्याकडे
हे सर्वांना दाखवायचे आहे
सर्वासोबत मैत्रीने राहायचे आहे
परंतु त्यांच्या आठवणी चिरकाल मनात रुजवून
ठेवायच्या आहे

मात्र विचार करतो रात्री झोपण्यापूर्वी
उद्या महाविद्यालयात जायचे आहे
शेवटी लक्षात येते की, उद्याचा रविवार आहे
सुट्टी राहिल महाविद्यालयाला
याचे दुःख वाटले मला कारण
मी विचार केला होता रात्री झोपण्यापूर्वी एवढाच !



निर्णय

कु. भावना ग. खंडारे

निर्णय घेता न येणे या सारखा
दुसरा घातक दोष नाही निर्णय
न घेण्यापेक्षा चूकीचा निर्णय
घेणे हे अधिक बरे

चूकीचे निर्णय घेणाऱ्या
माणसांनी जिजनात यश
मिळविले आहे. परंतु जो निर्णय
घेऊ शकत नाही. ज्यांचे मन

नेहमी "हे की ते" च्या गोंधळात
गुरफटलेले असते
असा मनुष्य मात्र
कधीच यशस्वी झाल्याचे ऐकले नाही

ज्याला निर्णय घेता येत नाही
त्याला कृती करता येत नाही
आणि ज्याला कृती करता येत नाही
त्याला कोणत्याही क्षेत्रात यश
मिळविता येत नाही
यश मिळविता येत नाही.





कॉलेज जीवन ...

शिवाजी सुभाष खिराडे

कॉलेज, कॉलेज, कॉलेज, म्हणतात मुलं गर्वाने
 पण कुणास ठाऊक काय असतात त्यांचे वहाणे
 घरून निघतांना निघतात
 मोठ्या थाटाने
 पण पिरियड नको म्हणून
 वसतात वाहेर शोकाने
 घरी गेल्यावर तेच
 त्यांचे खाणे-पिणे
 सगळ्यांच्या बाबतीत मात्र
 माझे हेच नाही म्हणणे
 कारण वेगवेगळे असतात
 प्रत्येकाच्या जीवनाचे गाऱ्हाणे
 एक उद्देश घेऊन येते
 काही जणांचे कॉलेजला येणे
 परिपूर्ण होतात ते कॉलेजमध्ये
 ग्रंथालयातील वाचनाने
 एक आदर्श विद्यार्थी होतात
 ते कॉलेजच्या शिक्षणाने
 घरी जाऊन अभ्यासही
 करतात ते मनाने
 म्हणूनच एक मोठी व्यक्ती
 होतात ते आदराने
 मग म्हणावे वाटते
 अभिमानाने
 की ही किमया केली आहे
 शासकीय अध्यापक महाविद्यालय,
 अकोला या कॉलेजने



स्पर्श

संकलन : सुनिल बोचरे

तुटलेल्या तान्याप्रमाणे
 वेभान वान्याप्रमाणे
 हृदयाची तार छेडून जा
 सखे अंतकरणाला माझ्या
 स्पर्श करून जा

दे सोडून घरदार
 सोंगाढोंगाचा बाजार
 तिरडीला माझ्या
 पाहून जा सखे
 अंतःकरणाला माझ्या
 स्पर्श करून जा

मेल्यावरती सरणावर
 नकोस घालू हार
 श्रद्धांजलीचे शब्द बोलून जा
 सखे सरणाला माझ्या
 शेवटी जाळून जा



आयुष्य

वैशाली नानोटी

मी एकटाच पक्षी
 घेई उंच गगन भरारी
 माझ्या मात्र कल्पनांचा
 मीच ओ एक पुजारी ॥

जीवनाच्या वाटेवरती
 खाचखडगे किती आले
 नानाविध भावनांचे
 रंग त्यात मी भरले ॥

मागे गेला भूतकाळ
 नाही तो मी स्मरणार
 पुढे आहे आता माझ्या
 जीवनाचा उज्ज्वलकाळ ॥

भविष्याचा सारीपाट
 नाही जाणलेला कोणी
 विधात्याने साथ द्यावी
 हिच आहे आस मनी ॥



आई ... फक्त तुझी लाडोवाई

कु. वंदना गौ. शिरसाट

तुझ्या वदल खूप लिहायसं वाटतं,
आठवणीत तुझ्या रडावसं वाटतं

माझ्यासाठी तु सर्वकाही
तुझ्यासाठी मी नवलाई

माझं रडणं, हसनं तु सर्व काही जाणलं
म्हणून सय्याहून प्रिय तुला मी मानलं

मला अजूनही आठवते
बालपणात दिलेलं प्रेम डोक्यात साठवते

आई गं, आई,

लहाणपणी मला नुसतं बोलायची घाई

पण आता ती मी नाही,
कारण मी आता लाडोवाई

तुझ्या प्रत्येक संस्कारामागे
एक आठवण लपलेली आहे

थारा नाही तिथे कुणाला
हृदयात फक्त तूच लपलेली आहे.

चारोळी

तुझ्यावर रुसनं रागावणं
मला कधी जमलच नाही
कारण तुझ्याशिवाय माझं मन
दुसऱ्या कोणात इतकं रमलच नाही



नितेश वा. गुळसुंदरे



जीवन

विनोद काळे

जीवनाच्या या कालवक्रात
टेन्शन घेऊन चालत नसतं

जीवन हे काटेरी आहे
फूलं वनून चालत नसतं

जीवन हे कठीण आहे
विचार करून चालत नसतं

जीवन हे लहान आहे
वेळ बाया घालून चालत नसतं

जीवन हे संकट आहे.
डोक्याला हात लावून जमत नसतं

जीवन हे अंधार आहे
दिवा बंद करून चालत नसतं

जीवन हे दुःख आहे
सुखाची आशा सोडून जमत नसतं

जीवन हे प्रेमभंज आहे
प्रेमाशिवाय राहायचं नसतं

चारोळी

स्वातंत्र्याचा साधा अर्थ
मला एवढाच कळला
देशी दगडाच्या जात्याखाली
गरिबाचा दाणा दळला



छाया रीदळे



धैर्य

अरती देशमुख

नशिवाने साथ सोडली म्हणून मरायचे नसते
स्वतःच्या हिमतीने जागायचे असते.

मागील आठवणीने रडायचे नसते
भविष्याचा विचार करुन जगायचे असते

कर्तृत्वाने माणूस घडतो, हे महत्वाचे असते
क्षुल्लक संकटांना घाबरायचे नसते

एक ठेव लागली म्हणून थांबायचे नसते
धैर्याने त्याच मार्गावरून जायचे असते

संकटांना कधी कंटाळायचे नसते
त्याला सामोरे जायचे असते.

कोणी नावे ठेविले तर थांबायचे नसते
आपलं चांगलं काम करायचे असते

जीवनात खूप करण्याजोगे असते
आपलं फक्त तिकडे लक्ष नसते

रागात कोणाला बोलायचे नसते
प्रेमाने जग जिंकायचे असते.



काय हरवले ?

विजय भीमराव जाधव

कोट्टूनी आली कळेना
उदासिनता ही मनाला

काय बोटते कळेना
हृदयाच्या अंतरंगाला !

काय घडले असे
जे थेट रुतले हृदयाला

पाणावलेल्या डोळ्यांनी
नाही सावरले अश्रुंना

पाहिले असेल ते
देईल रे मना

उमटू दे पुन्हा
ते स्मित ओढात ।

शब्द भेटले

मोहम्मद अकिल रेहबर

शब्द भेटले
अन् मी जगू लागलो
जीवनातील गणिताची उत्तरं
शब्दांकडेच मागू लागलो
माझ्या मनाचा खेळ
मलाच कळत नाही
माझं मन सोडलं तर बाकी,
मला काहीच छळत नाही.

माणुसकी राहिली नाही

पंकज रा. कचवे

शाळेतील चार गिती शिकवी आम्हा सर्वकाही
तरी माणूस राहिला नाही
घरामध्ये आपुलकी व प्रेम शिकवे काही
तरी माणुसकी राहिली नाही
पुस्तकामधून लहानपणी बोध घ्यायचो काही
आता मात्र वृत्तपत्रात आपल्या वाईट कार्यांचे
प्रकाशन होई
नाते, मैत्री प्रेम सर्व गेलो विसरुन
मी, पैसा सर्वात मोठा हे मानुनी मनुष्य गेला
शटकूनी
तरी माणुसकी राहिली नाही
आता खुलले वृद्धाश्रमे म्हातान्या आई-
वडिलांसाठी
हा विचार करती मुले
मात्र आई-वडीलांनी नाही विचार केला
जेव्हा उघडले होते अनाथाश्रमे
तरी माणुसकी राहिली नाही
काही दिवसानंतर जाग येतो
तेव्हा मात्र खुप त्रास होतो
तरी माणुसकी राहिली नाही.

स्त्री तुझी कहानी

मेघा बावणे

अपेक्षा पूर्ण करता
इच्छा मात्र मारत गेली
बंधनांना कधी न तोडता
त्यातच मी जगत गेली ॥ १ ॥

हसवता हसवता सर्वांना
रडणं ती विसरत गेली
सुखाचा मार्ग दाखविताना
दुःखाच्या मार्गावर एकटीच चालत गेली ॥१॥

मायेची सावली देता
वैशाखाचे चटके सोसत गेली
श्रावण सरीचा (प्रेमाचा) मारवा देता
वादळांशी झटत गेली ॥ २ ॥

प्रकाश सर्वांना देता
वाती सारखी देता
सुगंध प्रेमाचा दाखवून
घंदना सारखी झिजून गेली ॥३॥

घोषवाक्य

सुखी जीवनाचे सूत्र,
मुलीलाच माना पुत्र

अहिंसा तत्वाचे पालन करू या,
स्त्री जन्माचे स्वागत करू या.

पढी लिखी लडकी,
शैशवी हे घरकी

घोषवाक्य

मुलीच्या जन्माचेही स्वागत करूया,
निसर्गाचा समतोल आपणच राखूया.

बेटी होती हे खुशियोंका गहना,
इसलिए लडका-लडकी एक है कहना

बेटी को मरवाओगे तो,
दुल्हन कहा से पावोगे



ईश्वर निष्ठा

कु. वैशाली गो. रावणकार

गजानना चरणी ठेव सदैव तुझ्या आम्हाला
नाही मागत दीर्घायुष्य पण एवढ्याशा आयुष्यात
तुझा कृपा प्रसाद सदैव असू दे ।

ध्यानी, मनी, स्मरणी रहावा तुझाच ध्यास.
जिकडे पहावे तिकडे तूच दिससी नयना.
तुझ्या स्मरणात रममान होऊ दे,
दाही दिशांना तुझाच आधार लाभू दे.

तुझ्यावर असलेल्या विश्वासातच मी सदैव तुला
पाहते.

हा विश्वासच विश्व आहे ॥नमो नमो श्री गजानना ॥
जन्माजन्मी तुझीच सेवा घडावी हीच आहे याचना.
तुझ्या मायेचा स्पर्श नित्य घडू दे,
जीवनातील सर्व सुख तुझ्या चरणा जवळच आहेत.
प्रारब्ध घडविशी तू आणि प्रारब्ध बदलविशी तू.

जीवनातील कठोर अनुभव पाहतांना वाटते
नको हे जीवन, वाटते आता तुझ्या कुशीत तू
आम्हाला सामावून घे.



व्यथा

संकलन : प्रणिता काळे

ओळखलंत का साहेब मला
ऑफिसात आला कुणी,
कपडे होते मळलेले,
केसांना नव्हते पाणी
क्षणभर बसला,
नंतर रडला कूलरकडे पाहून,
पंधरा दिवस झालेत साहेब
नळाला नाही आलं पाणी
माहेरवाशीण झाली बायको,
गेली पोर घेवून
अडीच महीने झालेत साहेब,
राहिलोय वाट पाहून
विहिरी आटल्या, पंप बिघडले,
होते नव्हते संपले
चूळ भरण्यापुरतेही पाणी
घरात नाही उरले
फायलीकडे हात जाताच
रडत रडतच उठला
आश्वासने नकोत साहेब
पाणी हवंय आम्हाला
पाणी हवंय आम्हाला





आए दिन होनेवाली नारी-हत्या, बलात्कार, आत्महत्या, सावलेपन, असुंदरता के कारण नारी का उत्पीडन किया जा रहा है। उसकी हमारी समाज में क्या, स्थिती है यह सभी जानते हैं लेकिन भाषण, मोर्चा, सभा या पथनाट्य से समस्याओं का हल नहीं है इससे भी हट के हमें हर व्यक्ती की सोच बदलने की जरूरत है। हम अपनी भूल को सुधारे और मातृशक्ती के पुनरुत्थान की आवश्यकता समझें। अपनी भूल को सुधारने के स्थान पर हम उसका कलेवर बदलने की ओर अधिक उन्मुख है। उसे जननी, माता, गृहलक्ष्मी और गृह स्वामिनी के रूप में पुनर्प्रतिष्ठित करने के लिए जरा भी प्रयास नहीं किए हैं। उनके प्रति हमारा दृष्टिकोण अब भी नहीं बदला है। कहने को आज की नाही स्वतंत्र हैं, परंतु आधुनिकता, सभ्यता और प्रगतिशीलता के नाम पर उसे जिस दिशा में धकेला जा रहा है उससे लगता है की अब नारी को आत्महत्या के लिए तैयार करने के प्रयत्न चल रहे हैं। पहले उसे जबरन बेडियों में जकड़ा गया, अब उसे बेडियों में गौरव का अभ्यास करा कर उन्हें पहनने के लिए तैयार किया जा रहा है।

स्वतंत्रता की आकांक्षा ईश्वर प्रदत्त है। यह आत्मा की भूख है। इसके लिए बड़े से बड़े कष्ट सहे जा सकते हैं। स्वतंत्रता अपने आप में इतनी बड़ी चीज है जिसके लिए कितना ही बड़ा खतरा उठाया जा सकता है। मनुष्य की आत्मा इस तथ्य से अपरिचित हो, ऐसी बात नहीं है। समर्थों ने दुर्बलों को दास बनाया और उनसे लगभग पशु जैसा व्यवहार किया। नारी की प्रजनन विशेषता के कारण उसे शारीरिक दृष्टि से दुर्बल पाया और उसे भी शोषण का एक सामान बना लिया। यह प्रवृत्ती पूंजीवाद, उपनिवेशवाद, साम्राज्यवाद, अधिनायकवाद, सामंतवाद, पुरोहितवाद आदि के रूप में अभी भी प्रकट और प्रच्छन्न रूप से ढंग और कलेवर

बदलती और सिर उठाती देखी जा सकती है। तर्कों के आधार पर इन सभी अवांछनीयताओं को उचित एवं आवश्यक सिद्ध करने का भी प्रयत्न होता रहता है। सत्ताधारी दुर्बलों को चूसते हैं। दुर्बल व्यक्ति घर की नारियों को पददलित बनाने में नहीं चूकते। वे नारियाँ भी जब सास बनती है तो अपनी पुत्र वधुओं के साथ उसी तरह का व्यवहार करती है। वे पुत्र भी अपने बच्चों को मारने पीटने के समय विचार नहीं करते। यह कुचक्र असुरता की प्रतिच्छाया में ही चलता है। मानवता को पैरों तले कुचल कर ही ये दुष्प्रवृत्तियाँ जीवित रहती और फलती फूलती हैं। समूचे नारी समाज को आज इसी आसुरी शोषण का शिकार रहना पड रहा है। उनका जीवन, उनकी सुख, शांति, उनका भरण पोषण सब कुछ पुरुष वर्ग की प्रसन्नता का अनुगामी है।

पति को स्वामी की पदवी छोडकर साथी का सा व्यवहार करना चाहिए। अपने उदार व्यवहार से नर को चाहिए कि वह नारी में आत्मविश्वास जगाए। उसे आश्वस्त एवं विश्वस्त करें, अपने व्यवहार से तब तक पुरुष वर्ग नारियों के हृदय पर वह छाप नहीं छोडेंगे कि वे उनकी दासी नहीं बल्की संगिनी है, परिवार एवं समाज के लिए उनका बहुत कुछ मूल्य एवं महत्त्व है तब तक नारियों में न आत्मविश्वास उत्पन्न होगा और न उनका मन हीन भावना से मुक्त होगा। जब तक नारी को हृदय से इन दोनों निराशाओं को दूर न किया जाएगा, सुविधा, साधन तथा अवसर पाकर भी वे किसी योग्य न बन पाएगी। पुरुष वर्ग को चाहिए की जो बुराईयाँ आज घर कर रही है कल वही हमारा घर जला डालेंगी। इसलिए नारी वर्ग को आगे लाने में तन, मन, धन से जुट जाना चाहिए। तभी हमारी चतुर्विद उन्नती संभव है। पुरुष वर्ग के विचारों को बदलने की अत्यंत आवश्यकता है उनमें संयम लाने की जरूरत है।

कि भोगविलास ही सब कुछ नहीं है। परिस्थितियों ने ही नारी को दुर्दशा ग्रस्त बना दिया है। इस शारीरिक और मानसिक अस्वस्थता ग्रसित स्थिती से नारी को उबारा जाना चाहिए अन्यथा वह अपने परिवार के लिए, समाज के लिए कुछ महत्त्वपूर्ण योगदान तो दूर पिछड़ेपन के कारण मारभूत ही बनी रहेंगी। तथ्य को समझा जाना चाहिए और विषयवृक्ष के पत्ते तोड़ने की अपेक्षा उसकी जड़ काटी जानी चाहिए। यदि पुरुष वर्ग अपनी इस जिम्मेदारी को समझ ले तो कोई भी कारण नहीं की देश की आधि जनशक्तियाँ अपंग रहें।

न्याय, औचित्य और स्वतंत्रता का समर्थन करनेवाले, मानवी आदर्श को मान्यता देनेवाले, उदात्त लोगों की पंक्ति में हमें खड़े होना चाहिए और इस बाल का प्रयत्न करना चाहिए कि नारी घर, बाहर हर जगह सुरक्षित रह सके। इससे मानव जाति की आधि शक्ती की मुर्च्छित आत्मा को जगाने का पथ प्रशस्त होगा और समूची मानव जाति को इस प्रगतिशील कदम का लाभ मिलेगा।



कॉलेज के ये दिन

फु. वैशाली पाय

कालेज के ये दिन, हमेशा याद आएंगे
आज साथ पढ़ते थे, कल विछड़ जाएंगे
साथ पढ़नेवाले दोस्त अपने,
फिर एकसाथ नहि मिल पाएंगे।
आँखें भी इतनी बड़ी नहीं की,
सब समा ले जाएंगे।
कुछ कदम का साथ है,
फिर रास्ते अलग हो जाएंगे।
जीवन में फिरसे मिलेंगे,
सोचकर यह चलेंगे।
एक साल यूँही हॉसते-हँसने बीत जाएंगे।
अपना-अपना भविष्य बनाने में
हम सब व्यस्त हो जाएंगे।
कभी-किसी मोड़पर मिल जाए तो,
बीते हुए लम्हे फिर याद आएंगे
आए थे आँखों में सपने लेकर
जाएंगे उन राहों पर यादे लेकर

एक सरदार की बीबी
बेहोश हो गई
डॉक्टर, ये मर गई है।
जब उसको दफनाने लगे
तो वो उठ के बोली
मैं जिंदा हूँ
सरदार - चुपचाप पड़ी रहे
तु डॉक्टर से ज्यादा
जानती है क्या ?



(पल्लवी देशमुख)





जगत का हर एक इन्सान उन्नती करना चाहता है। कोई पैसा कमाने में उन्नती चाहता है। तो कोई पढाई लिखाई में तो कोई समाज में प्रतिष्ठा प्राप्त करना चाहता है। अलग-अलग चीजों में हर कोई उन्नति करना चाहता है। हर एक व्यक्ती संसार में इस मायाजाल में फस गया है। उसे सिर्फ 'मैं, और 'मेरा, इसके सिवा और कुछ न सुझता है। न वो सोचता है। मनुष्य का अहंकार इतना बढ गया है की 'मैं, की रट थमती नही पर इन्सान कुछ क्षण सोचे खुद को सवाल पुछे 'मैं, कोण हूँ इस जगत में 'मेरा, काम क्या है। मेरे जीवन का ध्येय क्या है। क्या मेरे जीवन का लक्ष बस संसार में आकार सब चीजों की पूर्ति करना है। बार बार पुछे खुद से तब हम जानेंगे 'स्व, को की हम कौन है और मेरा क्या काम है। मेरे जीवन का उत्थान हो रहा है क्या ?

तब हम जानेंगे मेरे इस किल्ले रुपी शरीर में आत्मा का वास है। जिसे आदि षडरिपू का घेराव है। जो मुझे शून्य बन्ने तक पहुचने नही देता और मैं दिन भर इन आदि षडरिपू माने राग, द्वेष, लोभ, इर्शा मोह, मत्सर, मद इनका फंदा जब टूटेगा तब जाके हम आत्मा में विलीन हो सकते है क्यों की आत्मा को न घूससा आता है न लालच होता है। ये तो सारे शरीर के घौघले है। तो असल में आत्मा क्या है ? कैसी है ? उसे जाने, कहते है ना...

दर्शन आत्मनः कृत्वा जानीयादात्म गौरवम्।

ज्ञात्वा तु तत्तदात्मानं पूर्णात्रति पथं नयेत् ॥

अर्थात् आत्मा को देखे, आत्मा को जाने, उसके गौरव को पहचाने और आत्मोन्नति के मार्ग पर चले।

अपने शरीर को समझने से मनुष्य मायाग्रस्त होता है। और शरीर से संयंघ रखनेवाली सांसारिक उलझनों से ही उलझकर मनुष्य जीवन जैसे अमूल्य सौभाग्य को गँवा देता है। जब यह अनुभूति होने लगती है कि मैं आत्मा हूँ, शरीर तो मेरा एक स्थायू रूप में

वस्त्र मात्र है, तो वह अपना स्वार्थ उन बातों में देखता है। जिनसे आत्महित साधन हो सकता है।

आत्मा, परमेश्वर और उनकी शक्ती इस बारे में हम हमेशा सुनते है। सुनने में हमें बहोत अच्छा लगता है। उन्हे जानने के लिये हम अनेक प्रकार के मार्ग अपनाते है। हर एक धर्म में इस बारे में लिखा है।

हमारे शास्त्रकारों ने 'आत्मवत सर्वभूतेषु' का जो सिध्दांत बतलाया है, उसका वास्तविक तात्पर्य यही है कि मनुष्य सभी को आत्मस्वरूप में देखे और भिन्नत्व की भावना को यथा शक्ती कम से कम घटा दे। हर एक व्यक्ती आत्मा ही होता है। आत्मा शुध्द और पवित्र होता है। और आखिर में वो आत्मा ही परमात्मा के पास जाता है। हम आत्मा माने चैतन्य ऐसा कह सकते है। चैतन्य माने घेतना रूप में हमारे शरीर में वास कर हमारे शरीर को चलीत स्वरूप में बनाता है। और चैतन्य लहरीयों को बहाता है। इन सब को आत्मा कहते है। इसी आत्मा की हमें उन्नती करनी है।

आत्मोन्नति के लिए आत्मज्ञान प्राप्त करना जरूरी है और वो ध्यान धारणासे प्राप्त होता है। आत्मज्ञान प्राप्त होना माने ब्रम्हज्ञान मिलना। जब हम ये समझने लगते है। तब सही मायने में हम आत्मोन्नति के मार्ग पर चलते है। सर्वात महत्त्वपूर्ण हम आत्मनिरीक्षण करने लगते है। जिससे आत्मोन्नती में हमें बहोत फायदा होता है। आत्मोन्नती के मार्ग पर चलने वाले को आत्मनिरीक्षण की प्रवृत्ती अत्यावश्यक है। इसका आशय यह है कि हमको विवेक के प्रकाश में अपने दोषों पर विचार करना और उनको दूर करने का प्रयत्न निरंतर करते रहना चाहिए। आत्मनिरीक्षण से हम मन और बुध्दी दोनो में राजगता ला सकते है।

आत्मपरीक्षण हम कैसे करे:-

आत्मपरीक्षण करते वक्त कुछ सवाल खुद को पुछे मैं नियमित रूप में ध्यान करती हो क्या ?



ध्यान में मुझे निर्वीचारिता प्राप्त होती है क्या ?
 ध्यान में मुझे थंड चैतन्य लहरी और शरीर हलका महसूस होता है क्या ?
 दिनभर में मेरा ध्यान मेरी तरफ होता है क्या ?
 (मतलब क्या सोचती हूँ, बोलती हूँ क्या देखती हूँ और क्या कर रही हूँ ये चीजें)
 मुझे क्रोध आता है क्या ?
 मुझे कभी निराशा महसूस होता है क्या ?
 मैं जब कोई काम करती हूँ तब मुझे बहोत विचार होते हैं क्या ?
 आत्मपरीक्षण करते समय दिन व दिन मुझे मुझमें फरक महसूस होता है क्या ? (मेरे रहन, सहन, मैं मेरी आदतों में और मेरे पुराने संस्कारों में)
 मैं सब को क्षमा करती हूँ क्या ? मैं दुसरो के दोष ढूँढते उनपर टिका टिपणी करती हूँ क्या ?
 मुझे लोगों में मिक्स होना अच्छा लगता है क्या ?
 मैं हमेशा किसी को मदद करती हूँ क्या ?
 नैसर्गिक सौंदर्य की तरफ मेरा ध्यान जाता है क्या ?
 और उसका आनंद मुझे होता है क्या ?
 अलग-अलग कलाकृती करते वक्त मेरे मन में विचार होते हैं क्या ?
 संगीत सुनते वक्त मैं मंत्र मुग्ध होती हूँ क्या ?
 मैं धर्म और जाती का भेद रखकर लोगों से व्यवहार करती हूँ क्या ?
 अभी की जो भौतिक पध्दती में मैं समाधानी हूँ क्या ?
 मेरे परिवार के साथ मैं ध्यार से रहती हूँ क्या ?
 और परिवार के प्रति मेरी जो जिमेंदारी है वो मैं पूरी करती हूँ क्या ?
 हम दुसरो की आलोचना करते हैं क्या ?
 अपनी त्रुटियों पर पर्दा डालने के लिये हम वहाँ ढूँढते हैं क्या ? अपने अंदर की परिचित समस्याओं को सुलझाने के लिये गंभीरता से प्रयत्नशील होते हैं क्या ?
 यह सारी बातों पर हम हमेशा ध्यान दे तो हमारा आत्मउत्थान होना निश्चित है और हर यावती की आत्मोन्नती होना यही जीवन का महत्व है ।

जिदगी को गुडाने के लिए
 किसी आसान से फार्मूले की जरूरत नहीं ।
 किसी मोटी किताब के
 अनगिनत पत्तों में शिर खपाकर
 जीवन जीने के तरीके
 ढूँढने की भी जरूरत नहीं ।
 हर एक आदमी से पूछ - पूछकर
 संभल - संभल कर कदम दर कदम
 आगे बढ़ने जाने की भी जरूरत नहीं ।
 दुनिया भर के शिवीर में जाकर
 किसी एक मत के अनुयायी बनकर
 या दुसरे के विरोधी बनकर
 जीवन जीने की जरूरत नहीं ।
 अगर जरूरत है तो
 इक अपनी नजर फैनी करने की इक अपना
 दिल टटोल को देखने, कुदरत के हर करिश्मे
 में जीवन की हजारों रंग छुपे हैं सूरज और
 चांद के आने जाने में जीवन का सार छुपा है ।
 तारों की झिलमिलाहट में खुशी का राज छुपा है
 रंग बिरंगे फूलों में तितलियों में, भोरपंखों में छुपी है ।
 खुशबू ताजगी और है छिपी सौंदर्य
 बच्चों की मासुम मुस्कान में
 खुशियों का खजाना छुपा है। जीवन की सुंदरता
 अच्छी बातों में है मीठे बचनों में है
 सच्ची बातों में है हंसने में है मुस्कुराने
 में है।
 खुशियों बाटने में है।
 जीवन जीने की बस ऐसी उर्जा हर एक को मिलनी
 चाहिए
 हर एक को अपने पैदा करनी चाहिए।

.....

जिंदगी



नितेश गुळसुंदरे

"फूल बनकर मुरकराना जिंदगी है"
मुरकराके गम भुलाना जिंदगी है।
मिलकर खुश हुए तो क्या हुआ,
बिना मिले ही रिश्ते निगाना भी जिंदगी है।

तकदीर ने चाहा, तकदीर ने हराया।
तकदीर ने हमको और तुमको मिलाया।
खुश नसीब थे हम या दो पल
जब आप जैसा अनमोल दोस्त हमारे जिंदगी में आया

ख्वाइश ऐसी करो की, आसमांतक जा सको,
दुवा ऐसी करो की, खुदा को पा सको,
यूं तो जीने के लिए पल बहुत कम हैं।
इसलिए जीओ तो ऐसे की हरपल में जिंदगी पा सको।

दोस्ती



मोहम्मद अकिल रैहवर

दोस्ती एक साहित्य है, तुफानों के लिए।
दोस्ती एक आईना है, अरमानों के लिए।
दोस्ती एक ख्वाइश है, आप जैसे दोस्त पाने के लिए।
हर आहट जो जान ले,
उसी रिश्ते का नाम है 'दोस्ती'।
कही अनकही बातों की,
हर रंजोगमों की दवा है 'दोस्ती'।
जमीन पर कमी है
इबादत करनेवालों की,
बरना जमीन पर, खुदा है 'दोस्ती'।

किस्मत



असमा परवीन शेख बत्रु

पानी की एक बुंद
जब वह आग में पड़े तब,
उस की जिंदगी खत्म

अगर वही बुंद
कमल के पत्ते पर पड़े
तो 'मोती' जैसी
घमकती है और

अगर वही बुंद जब
सीपी में पड़े तो
'मोती' बन जाता है
लेकिन बुंद वही है फर्क
तिर्फ अपनी किस्मत,
सोहबत का,

एक कोशिश और सही



दिनेश धुर्डे

घर की राह पे जीत की,
एक आस और सही,
टुटे हुए इरादों के साथ
एक कोशिश और सही।

उंची उड़ान घर में
है यही तमन्ना मेरी,
मिले पले ही मंजील की तलाश में,
एक धाव और सही।

गिरे हुए को संमाले ऐसा,
मिलता नहीं दुनिया में कोई
जिंदगी की मझघार में डुबी
अपनी एक नाव और सही।



When a human being is born, immediately the countdown of his death starts. Therefore, the goal of life, knowingly or unknowingly is to die young as late as possible. In order to remain young in the entire length of Life span. He needs to live in a artistic way. Often people leave the path of artistic way of living and resort to artificial way of living.

The path of artistic way of living is very systematic and slow, but the result is pleasing and permanent in nature like that of a Homeopathic or Ayurvedic medicine Administration. The path of artificial way of living is however, unsystematic with instant result but has short innings like alopatic medicine effect.

The artistic way of living produce virtues and satisfaction, whereas artificial way of living produces virty. The result of virtue is enchancement of Life. Feel and remain young throughout the journey of Life and meets the death with the same spirit of youth.

When you Focus before a mirror you can see your own image similaryly you can realise the artistic way living the moment you focus before the Four duties prescribed to you by nature as under

- 1) Duty towards self
- 2) Duty towards you family
- 3) Duty towards your society.
- 4) Duty towards you country.

Generally people procesed with the living without Realising the types of Duties.

One has to perform the Pros and Cons of Duties The Improtance of performing Duties is shape out in (Holly Bhagwat) Geeta in the Chapter of Karma youga. Duties cultivate the Rights. The Rights and Duties are always to be Balance Exceeding duties over the Rights, will imbalance the natural law. Exceeding rights over the Duties will displace the natural law. One has to grow with the nature. People often consider the singitng of Muster Roll and refraining from doing the duties and claiming the Rights. The Natural Theory and Praticce is strictly on balanceing the rights and duties. One can experienced this, be self. When a man exerts more and more (i.e. Duty) He feels more and more Hungry. The demand or Intake of more food can only balance the Duties with Rights. The balanceing Principle those who adopt the path of artistic way of living can only realise as the nature law and not accordingly. Whereas, those who of living will only demand more rights over the the Duties and untimately, They will be defeated in the life and meet the death early with agony and bardships. The artistic way of living produces "DHARMA" and Artificial way of living "ADHARMA". In simple terms, Dharma means virtues and Adharma means vices.



Teachers

Vaishali M Paighan

Oh, our Teachers
We students are listeners
Oh our Teachers, Because they teach
our destiny is with in our reach
When we make mistake
They Correct is at first take.
They have courageous heart
Teaching is an Art
They make us smart
They make us Stars
Teachers have patience
To deal with all Situation
They developers of the World
Passing knowledge generation a another
They do not take teaching as profession
They lead us to our route
Oh, Teachers, To them we salute.

- 1) There is no darkness but ignorance
- 2) A deaf husband & a Blind wife are always a happy Couple.
- 3) Most people would succeed in small thing if they were not troubled with great ambitions.
- 4) Imagination is the eye of the soul.

Mohammad Frshud.

Golden Words

- 1) The best day.....Monday
- 2) The greatest teacher.....Nature
- 3) The greatest Need.....Discipline.
- 4) The weakest feeling.....Fear.
- 5) The best Gift.....Forgiveness.

Sadiya Zohra Shaikh Wazecr.

Exam and Cricket

Iqura fatema
Mazhar Khan

- | | |
|--------------------|------------------|
| 1) Classroom | Stadium |
| 2) Pen | Bat |
| 3) Paper Setter | Bowler |
| 4) Examinor | Umpire |
| 5) Table | Pitch |
| 6) Questions | Ball |
| 7) Questions paper | over |
| 8) Result | Score board |
| 9) Ist Rank | Man of the match |
| 10) Blank paper | cleaned Bowled |

On Friendship

Sometimes, by chance
We happen to meet
stranges from a far

Friends r what
we have b'cum
stranges we no longer r.

We have to b'cum friends b'coz
that what we r supposed to be
it doesn't have to make any sense,

but it does to 'U' & 'Me',
I m glad we met & bonded
I'm glad for the smiles we share

I'm thankful that I have a friend &
I'm glad that u also care.
It matters not how far apart the lands in which

we live,
what matters most to me, my friend
is the friendship we give.

Ms. Ketaki J Ghanekar





Fun with Letters

Nilesh K Ghayal

In we enumerate from
A.....Z as 1.....26.
the sum of some typical words give induenoing factor.

$$\text{LUCK} = 12+21+3+1=47\%$$

$$\text{LOVE} = 12+15+22+5=54\%$$

$$\text{KNOWLEDGE} = 11+14+15+23+12+5+4+7+5=96\%$$

$$\text{HARDWORK} = 8+1+18+4+23+15+18+11=96\%$$

$$\text{ATTITUDE} = 1+20+20+9+20+21+4+5=100\%$$

Hence, Attitude shapes our life.



Countries full from

(imagin a live)

There are the names of some Romatic
countires in the world.

- 1) I.N.D.I.A = I nearly died in Adoraction
- 2) C.H.I.N.A. = Come here i need Affection.
- 3) I.T.A.L.Y. = I Trust and love you.
- 4) N.E.P.A.L. = Never ever part as Lovers.
- 5) L.I.B.Y.A. = Love is Beautiful you also.
- 6) E.G.Y.P.T. = Everything Great you pretty thing
- 7) B.U.R.M.A. = Between us Remember me always.



Asma Parveen Shaikh Bannu

STATUS OF WOMAN IN INDIA

Nitesh W. Gulsundare

Since Independence there has been a lot of change for the better as regards the status and rights of woman in India. Several effective measures have been taken for their progress and protection e.g. equal remuneration Act. Sati prevention Act, Maternity Benefit Act, Prevention of Immoral Traffic, Dowry prevention Act etc. have been passed for giving them equal rights and opportunities and bringing them in national main stream.

The woman belonging to the weaker section of the society are being given opportunities of education and vocational training working women in low income group are being provided safe and cheap hostel accommodation in big cities and towns. Many day-care centres have been opened for that children. As a result of these sustained efforts towards empowerment and employment. We have women Engineers, Judges, Doctors, Advocates, Teachers, Stenographers, Architects and Political leaders. India has produced a very strong powerful personality and able Prime Minister Mrs. Indira Gandhi, she was very successful as a woman Prime Minister in this male dominated word.

She ruled over the destiny of India for about 11 years, women in India now possess all social, political and economic rights. All types of discrimination against women have removed. Indian women are

now free to choose their careers, courses of life, life partners and their destiny.

The future of Indian women is quite safe, secure and bright. They possess great skills, mental ability, courage and will to work. They are not inferior in any way to men. They can rise to the occasion and prove their mettle, morals, and mental powers in any crisis.

But ours is still male dominated society even today women are being exploited. In practice they are being denied their rights yet in the matter of marriage there are problems for women, parents have to arrange large dowry to get their daughters married. In some part of the country the girl infants are killed, women are raped, molested, ill-treated, humiliated, forced to adopt prostitution and burnt alive by their greedy in laws even the educated and employed women have to depend on their husbands or in laws for money etc.

Now women themselves should come forward unitedly and fight for their rights and for their welfare and protection. They should never forget that self help is the best and God helps those who help themselves.





महाविद्यालयाची यशस्वी वाटचारु

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला हे महाराष्ट्रातील सर्वाधिक जुने व शिक्षण क्षेत्रात नावाजलेले असे महाविद्यालय आहे. या महाविद्यालयाची स्थापना १९५६ साली झाली. शालेय तसेच सहशालेय उपक्रमात अग्रणी असलेल्या या संस्थेत शिक्षण स्नातक (नियमित) तसेच यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठांतर्गत शिक्षण स्नातक, शिक्षण पारंगत, शालेय व्यवस्थापन पदविका असे एकूण चार वर्ग चालविले जातात. अनुक्रमे १००,४५,२५,६० विद्यार्थ्यांना या वर्गांमध्ये महाराष्ट्र शासन व विद्यापीठांनार्फत उच्च गुणवत्ता क्रमानुसार प्रवेश दिला जातो.

उत्कृष्ट निकालाची परंपरा लाभलेल्या या महाविद्यालयातून शिक्षण स्नातक नियमित २०१२ च्या उन्हाळी परीक्षेत ९८ विद्यार्थ्यांपैकी ९३ विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले. त्यापैकी ८४ विद्यार्थी प्रथम श्रेणीत उत्तीर्ण झाले आहेत. निकालाची एकूण टक्केवारी पाहता ती ९५% एवढी आहे. या वर्षी सुद्धा ही परंपरा कायम राहिल अशी आशा आहे.

विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन मिळावे या दृष्टिने विद्यापीठ परीक्षेत गुणवत्तेने उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी स्थानिक देणगीदारांकडून अनेक कायमस्वरूपी पारितोषिके दिली जातात. निरंतर पारितोषिक योजना ही आमच्या महाविद्यालयातील नावीन्यपूर्ण तसेच प्रोत्साहनपर योजना. या योजनेतर्गत आज अखेरपर्यंत १,६१,००० इतकी रक्कम मुदतठेव योजनेत I.D.B.I. इतके आहे. या व्याजाचा रकमेतून महाविद्यालयातून सर्वप्रथम नियमित शिक्षण स्नातक विद्यार्थी विद्यार्थिनी मागासवर्गीय विद्यार्थी-विद्यार्थिनी, अपंग विद्यार्थी विद्यार्थिनी, उत्कृष्ट स्त्री-पुरुष खेळाडू अशी १६ बक्षिसे दिली जातात. त्याचबरोबर यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठांतर्गत असलेल्या शिक्षण स्नातक, शिक्षण पारंगत, शालेय व्यवस्थापन पदविका अभ्यासक्रमांमध्ये प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना व्याजाच्या रकमेतून पारितोषिक देण्यात येतात.

निरंतर पारितोषिक योजनेचा प्रभार सहाय्यक प्राध्यापिका डॉ. सौ. वातकर मॅडम सांभाळतात.

शिक्षण स्नातक परीक्षेत २०११-२०१२ या सत्रात स्वप्नील हरिदास वाडकर, शेख राजिक शे. आसिफ यांनी महाविद्यालयातून प्रथम येण्याचा बहुमान मिळवला. मुक्त विद्यापीठाच्या शिक्षण पारंगत परीक्षेत अकोला केंद्रातून २०१० - २०१२ या शैक्षणिक सत्रातून श्री. रमेश गणपत जाधव यांनी महाविद्यालयातून प्रथम क्रमांक मिळविला तसेच शिक्षण स्नातक मध्ये श्री. विनोद नामदेव किरतकर यांनी प्रथम क्रमांक मिळविला तसेच शालेय व्यवस्थापन पदविका अभ्यासक्रमात श्री. अमित मनोहर वाघमारे यांनी महाविद्यालयातून प्रथम येण्याचा बहुमान मिळविला. या सर्वांचे मनःपूर्वक अभिनंदन

यावर्षी महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक सत्राचा शुभारंभ १० ऑगस्ट २०१२ रोजी प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या मार्गदर्शनाने व शुभाशीर्वादाने झाला.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या मार्गदर्शनाखाली दि. १.०९.२०१२ रोजी विद्यार्थी परिषदेचे गठन करण्यात आले. संसद प्रभारी सहाय्यक प्राध्यापिका डॉ. सौ. वातकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली विविध मंडळे स्थापन केली. ती खालीलप्रमाणे.

- | | |
|----------------------|------------------|
| १) अर्घ्य मंडळ | २) क्रिडा मंडळ |
| ३) सांस्कृतिक मंडळ | ४) समाजसेवा मंडळ |
| ५) वाचनालय मंडळ | ६) सरावपाठ मंडळ |
| ७) विस्तारसेवा विभाग | ८) मराठी मंडळ |
| ९) हिंदी मंडळ | १०) इंग्रजी मंडळ |
| ११) गणित मंडळ | १२) विज्ञान मंडळ |
| १३) इतिहास मंडळ | १४) भूगोल मंडळ |

त्याच प्रमाणे महाविद्यालयातील १०० विद्यार्थ्यांची नील, हरित, श्वेत व पीत अशा चार गृहात विभागणी करण्यात आली. सर्व प्रशिक्षणार्थींनी संपूर्ण सत्रात राष्ट्रीय सणांचे आयोजन स्वयंप्रेरणेने व जबाबदारीने केले. तसेच चारही गृहातर्फे चार दिन विशेषांचे आयोजन यशस्वीरित्या

करण्यात आले. यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य आदरणीय डॉ. शांताराम बुटे व सर्व सहयोगी अध्यापक, यांचे सहकार्य लाभले. सरावपाठ व छात्रसेवाकाल हा शिक्षणस्नातक प्राध्यापकमार्ग महत्त्वाचा भाग. यासाठी नामवंत शाळांचे सहकार्य लाभले. याबद्दल शाळांचे मुख्याध्यापक व शिक्षक यांचे महाविद्यालयाचे वतीने आभार. या सरावपाठाचा व छात्रसेवा काळाच्या आयोजनाचा प्रभार सहयोगी प्राध्यापिका डॉ. सौ. सुषमा गणोजे सांभाळतात.

सन २०१२ - २०१३ या आर्थिक वर्षासाठी जिल्हा नियोजन समितीकडून या महाविद्यालयास निधी प्राप्त झाला. त्यातून ग्रंथालयाचे बांधकाम तसेच ग्रंथालय संगणकीकरणाचे काम सुरु आहे. तसेच विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून १,३२,०००/- इतकी रक्कम अकराव्या वॉल्वेने अंतर्गत प्राप्त झाली. त्यातून यावर्षी पासून मुलामुली स्मृती वसतिगृह सुरु करून वसतिगृहासाठी कॉट, टेबल, चुर्ची वी खरेदी करण्यात आली व इतर किरकोळ कामे चालू आहेत. त्याचप्रमाणे मा. शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य पुणे ह्यांचेकडून शैक्षणिक सत्र २०१२-२०१३ करीता २,३५,०००/- इतका निधी लॅन मध्ये प्राप्त झाला. त्यातून मुख्य व्याख्यान कक्षामध्ये एल.सी.डी. प्रोजेक्टर, आर.ओ. महाविद्यालय प्रांगणात सौर लाईट बसविण्यात आले.

विस्तार सेवा विभाग हा या संस्थेत कार्यरत असणारा महत्त्वाचा विभाग. या विभागामार्फत दि. ३१.०७.२०१२ रोजी जिल्हा शिक्षण व नियोजन विकास समिती सभा होऊन सत्र २०१२-२०१३ करीता कार्यक्रमाचे नियोजन करण्या आले. त्या अंतर्गत महाविद्यालयात नवोपक्रम निबंधलेखन कार्यशाळा आयोजित केली. यामध्ये नवोपक्रम स्पर्धेमध्ये श्री. देवेंद्र विजयराव खंडारे (प्राथमिक स्तर) यांनी महाराष्ट्रातून तृतीय क्रमांक प्राप्त केला. त्याबद्दल त्यांचे सर्वांचे हार्दिक अभिनंदन. याशिवाय याच विभागामार्फत अनुद्यावन वर्ग, मराठी विषय कार्यशाळा निर्मिती कार्यशाळा, आय.सी.टी. कार्यशाळा, आणि शैक्षणिक साहित्य निर्मिती कार्यशाळा व ग्रंथालय साखाळाचे आयोजन करण्यात आले. या विभागाचा कार्यभार डॉ. गोकर्ण मानकर सांभाळतात.

महाविद्यालयात दि. ७ नोव्हेंबर ते १० नोव्हेंबर

२०१२ या कालावधीत क्रिडा राष्ट्राह संपन्न झाला. यामध्ये सांघिक खेळ, वैयक्तिक खेळ आयोजित करण्यात आले. अतिशय घुरसीच्या स्पर्धामध्ये उत्कृष्ट पुरुष खेळाडू व उत्कृष्ट स्त्री खेळाडू आणि उत्कृष्ट गृह निवडण्यात येते. या वर्षी उत्कृष्ट पुरुष खेळाडू श्री. सौरभ म्हात्रे उत्कृष्ट स्त्री खेळाडू कु. पल्लवी देशमुख आणि उत्कृष्ट गृह म्हणून नील गृहाची निवड झाली. क्रिडा विभागाचा प्रभार डॉ. सौ. आशा धारस्कर यांनी सांभाळला.

महाविद्यालयात सुसज्ज असे ग्रंथालय व संगणक प्रयोगशाळा आहे. ग्रंथालय विभागाचा कार्यभार संध्या गावंडे मॅडम सांभाळतात. ग्रंथालयात एकूण २६००० ग्रंथ संपदा असून प्रशिक्षणार्थीना व प्राध्यापकांना संदर्भग्रंथ पुरविल्या जातात. ग्रंथालयीन वाचनालयात इंग्रजी, मराठी, हिंदी मिळून एकूण २६ नियतकालिके व मासिके येतात तर ८ दैनिक वृत्तपत्रे येतात.

प्रशिक्षणार्थ्यांच्या साहित्यिक अभिव्यक्तीला वाच देण्यासाठी दरवर्षी 'अर्घ्य' हा वार्षिकांक महाविद्यालयातर्फे प्रकाशित केला जातो. तसेच यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा याचे वतीने 'ज्ञानगंगा' हा अंक दरवर्षी प्रकाशित होतो. यामध्ये प्रशिक्षणार्थ्यांचे लेख, कथा, कविता, नाट्य, वैचारिक चिंतन, विनोदी लेखन यासारख्या उत्स्फूर्त साहित्याचा समावेश असतो. अर्घ्य मंडळाचा प्रभार सहयोगी प्राध्यापिका डॉ. गोकर्ण मानकर सांभाळतात तसेच ज्ञानगंगा द्विवार्षिकांकाचा कार्यभार डॉ. अर्चना वातकर सांभाळतात, यावर्षीचे अर्घ्य वार्षिकांक प्रकाशनाच्या मार्गावर आहे.

विभिन्न स्पर्धांच्या व्यतिरिक्त महाविद्यालयामध्ये विविध बाह्य व अंतर्गत कार्यक्रमांचे आयोजन केले जाते. यात दरवर्षी आंतरमहाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धा व भावगीत स्पर्धा घेतली जाते. सध्या या स्पर्धेचे नामकरण स्व. सौ. सुनंदाताई शांताराम बुटे स्मृती आंतरमहाविद्यालयीन वक्तृत्व व भावगीत स्पर्धा असे करण्यात आले या दोन्ही स्पर्धांसाठी बक्षीसाच्या स्वरूपात आपल्या महाविद्यालयातील माजी विद्यार्थी संघटनेतर्फे प्रथम व द्वितीय क्रमांकासाठी फिरती ढाल आणि तृतीय क्रमांकाला फिरता कप देण्यात येतो.

वरील दोन्ही स्पर्धांचे आयोजन यावर्षी ६ व ७ फेब्रुवारी २०१३ ला करण्यात आले त्यामध्ये यशस्वी

स्पर्धेत पुढील प्रमाणे भावगीत स्पर्धा प्रथम, अबोली अभय गद्रे द्वितीय सनी इंगळे तृतीय मनोज राऊत वक्तृत्व स्पर्धा प्रथम-प्रशांत ठाकरे द्वितीय रविना मिरगे तृतीय शितल मिरगे स्पर्धेत सहभागी सर्व स्पर्धकांना प्रमाणपत्र दिली. विजेत्या विद्यार्थ्यांना हार्दिक शुभेच्छा. आंतरमहाविद्यायीन भावगीत स्पर्धेचे आयोजन सहयोगी प्राध्यापक डॉ. सौ. वसुधा देव यांनी व आंतर महाविद्यायीन वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन सहयोगी प्राध्यापक डॉ. सौ. सुषमा गणोजे यांनी केले. याशिवाय आजपर्यंत महाविद्यालयातील ३५ विद्यार्थ्यांना Placement Cell मार्फत नोकरी मिळाली आहे. Placement Cell मार्फत विद्यार्थ्यांना रोजगार प्राप्त करून देणारे शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला हे महाराष्ट्रातील एकमेव असे महाविद्यालय आहे. Placement Cell संपूर्ण कार्यभार अधिव्याख्याता डॉ. वसुधा देव मॅडम सांभाळतात.

आपल्या शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाला दि. २९ ऑक्टोबर ते ३१ ऑक्टोबर २०१२ रोजी NAAC कमिटीने भेट दिली होती या कमिटीच्या अहवालानुसार महाविद्यालयाला B Grade प्राप्त झाला. NAAC कमिटीचे अध्यक्ष डॉ. सनसनवाल हे होते यावेळी NAAC समन्वयक म्हणून डॉ. मोहन खताळ सर यांनी कार्यभार सांभाळला.

त्याच बरोबर महाराष्ट्र शासनाने सुचविलेल्या जागर जाणिव अभियान कार्यक्रम महाविद्यालयात दि. २५ डिसेंबर ते ३ जानेवारी २०१३ पर्यंत राबविण्यात आला. त्यामध्ये एकूण ६ कार्यशाळा, घोषवाक्य व पोस्टर स्पर्धा, पथनाट्य, छाया चित्र प्रदर्शनी इत्यादी कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या अभियानाच्या समन्वयक म्हणून डॉ. सौ. सुषमा गणोजे यांनी कार्यभार सांभाळला.

युजीसी मर्ज स्किम अंतर्गत व्यक्तिमत्व विकास कार्यशाळेचे आयोजन डॉ. सौ. अर्चना वातकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली करण्यात आले.

महाविद्यालयातील सत्र २०१२-२०१३ मधील प्राध्यापकांचे संपादन खालील प्रमाणे :-

१) प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे सर यांची दि. २९ डिसेंबर २०१२ रोजी झालेल्या निवडणुकांमध्ये शिक्षण विद्याशाखा अभ्यास मंडळाचे संत गाडगेबाब अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे अध्यक्ष म्हणून

अविरोध व एकमताने निवड करण्यात आली.

२) डॉ. सौ. वसुधा देव यांनी chinmayasanskrit.com ह्या वेबसाईडचा प्रारंभ केला.

त्याबरोबरच संस्कारधारा ह्या संपादित पुस्तकाचे प्रकाशन केले.

३) डॉ. सौ. अर्चना वातकर व डॉ. सौ. सुषमा गणोजे यांना पीएच. डी. मार्गदर्शक म्हणून अमरावती विद्यापीठाने मान्यता दिली.

४) डॉ. सौ. संध्या सामुद्रे यांचे माहिती संप्रेषण तंत्रविज्ञान हे पुस्तक २७ डिसेंबर २०१२ रोजी प्रकाशित झाले.

५) डॉ. मोहन खताळ सर यांनी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ पुणे भूगोल अभ्यास मंडळ इयत्ता बारावीच्या पाठ्यपुस्तकाचे लेखन केले.

६) महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांनी MS-ACIA हे परीक्षा उच्च गुणवत्तेसह उत्तीर्ण केली. तसेच श्रीमती नीला पाठक यांची पदोन्नती होऊन बुलढाणा येथे त्यांचे स्नानांतरण झाले त्याबरोबरच श्री गोविंद चांदुरकर यांनाही पदोन्नती मिळाली तसेच श्री अनिल वानखडे यांची शिपाई पदी पदोन्नती झाली

आमच्या सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व प्राचार्य यांच्या यशाबद्दल मनःपूर्वक अभिनंदन व पुढील भविष्याकरिता शुभेच्छा.

विद्यार्थ्यांना विविध उपक्रमात व विविध स्पर्धेत प्रोत्साहित करणारा प्राध्यापक वर्ग या महाविद्यालयाला लाभला आहे. आपल्या प्राध्यापकांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता प्राध्यापक प्रबोधिनी स्थापन करण्यात आली आहे. प्राचार्य व प्राध्यापकांचे लेख, शोध निबंध हे शैक्षणिक मासिके व वृत्तपत्रे यातून सतत प्रसिध्द होत असतात. प्राध्यापक प्रबोधिनीचा कार्यभार सहयोगी प्राध्यापिका डॉ. गोकर्णा मानकर मॅडम सांभाळतात. वार्षिक स्नेहसंमेलन हा विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देणारा आनंदोत्सव आहे. यावधी या स्नेहसंमेलनाच्या प्रभारी पदाची धुरा डॉ. रोहिणी तडस यांच्याकडे आहे असे आयुष्याला नवा आयाम देणारे हे महाविद्यालय. या महाविद्यालयाचे उत्तरोत्तर अशीच प्रगती होवो ही ईश्वर चरणी प्रार्थना व शुभेच्छा !



नील गृह

प्रशिक्षणार्थ्यांमध्ये विविध कला गुणांची रुजवणुक होण्याच्या दृष्टीने आमच्या शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येत असते. यामध्ये विविध सण, थोर पुरुषांची जयंती, पुण्यतिथी व विविध सांस्कृतिक उपक्रम साजरे केले जातात.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला येथे बी.एड. नियमित सत्र २०१२-२०१३ या शैक्षणिक वर्षात ५ सप्टेंबर "शिक्षक दिन" या निमित्त नीलगृहाच्या वतीने कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्रा. डॉ. शांतारामजी बुटे सर होते. तर प्रमुख अतिथी म्हणून प्रा. वानमनाव नाईकवाडे सर लाभले होते.

दि. ५ सप्टेंबर २०१२ रोजी दु. २.३० वाजता कार्यक्रमास सुरुवात झाली. सर्व प्रथम मान्यवरांचे आगमन व स्थान ग्रहणाचा कार्यक्रम पार पडला. त्यानंतर मान्यवरांच्या हस्ते माता सरस्वती व डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या प्रतिमेचे पूजन व दीप प्रज्वलनाने कार्यक्रमास सुरुवात झाली. नीलगृहाच्या प्रशिक्षणार्थ्यांनी शारदा स्तवन सादर केले. यानंतर कार्यक्रमाला लाभलेले प्रमुख अतिथी प्रा. वामनराव नाईकवाडे यांचे स्वागत व सत्कार कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा. डॉ. बुटे सरांनी पुष्पगुच्छ, शाल, श्रीफळ तसेच पुस्तक स्वरुपी भेट वस्तु देवून करण्यात आला.

त्यानंतर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. प्रा. डॉ. बुटे सर यांचे स्वागत व सत्कार नीलगृहाचे गृहप्रमुख मनिष नितनवरे यांच्या हस्ते पुष्पगुच्छ, श्रीफळ व पुस्तक देवून करण्यात आले. तसेच महाविद्यालयातील प्रा. वृंद यामध्ये डॉ. मानकर मॅडम, डॉ. सामुद्रे मॅडम, डॉ. वातकर मॅडम, डॉ. देव मॅडम, व डॉ. खताळ सर ग्रंथपाल सौ. गावंडे मॅडम व आमचे मार्गदर्शक डॉ. गणोजे मॅडम

आणि डॉ. तडस मॅडम यांचे स्वागत व सत्कार नीलगृहाच्या वतीने करण्यात आले.

पुष्पगुच्छ देवून स्वागत झाल्यानंतर स्वागतगीतातून मान्यवरांचे शब्दसुमनांनी नीलगृहाच्या प्रशिक्षणार्थ्यांनी स्वागत केले. प्रमुख अतिथी प्रा. नाईकवाडे यांचा परिचय अमोल वारे यांने करून दिला. त्यानंतर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष व प्रमुख अतिथी यांच्या हस्ते नीलगृह तर्फे ५ सप्टेंबर शिक्षक दिन या निमित्त तयार करण्यात आलेल्या भितीपत्रकाचे विमोचन करण्यात आले. त्यानंतर कु. सोनीया केशवानी कु. रुपाली गिन्हे व प्रतिमा हरकरे यांनी डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांचे शैक्षणिक, राजकीय आणि जीवनातील विविध पैलूंवर आपले मनोगत व्यक्त केले.

त्यानंतर नीलगृहाच्या सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांनी मिळून समूहगीत सादर केले. यानंतर प्रमुख अतिथी प्रा. नाईकवाडे यांनी आपल्या अभिभाषणातून सुंदर व समर्पक शब्दात मार्गदर्शन केले. आजही समाजात चांगल्या शिक्षकांची प्रतिष्ठा आहे. असे ते म्हणाले तसेच सर्व प्रथम माणूस व्हा व इतरांबरोबर माणुसकीने वागा असे त्यांनी आपल्या भाषणात सांगितले व कार्यक्रमाची स्तुती ही केली. इतकेच नव्हे तर संचलन करणाऱ्या नीलगृहाच्या प्रशिक्षणार्थी कोमल कुलकर्णी व केतकी घाणेकर हयांचे सुध्दा कौतुक केले. आपल्या ध्येयाकडे लक्ष केंद्रित करा व आदर्श शिक्षक व्हा असे त्यांनी सांगितले.

अध्यक्षीय भाषणानंतर नीलगृहाच्या प्रशिक्षणार्थी कु. हेमांगी मोरे यांनी आभार प्रदर्शन सर्व मान्यवर मंडळी, प्रा. वृंद, शिक्षकेतर कर्मचारी, प्रशिक्षणार्थी यांचे आभार मानले. कार्यक्रम यशस्वी होण्यासाठी नीलगृहाचे मार्गदर्शक डॉ. तडस मॅडम व डॉ. गणोजे मॅडम यांनी वेळोवेळी मोलाचे मार्गदर्शन केले. त्याबद्दल त्यांचेही आभार व्यक्त करण्यात आले. कार्यक्रमाची सांगता राष्ट्रगीताने करण्यात आली.

कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पाडण्यासाठी नीलगृहाच्या सर्वच प्रशिक्षणार्थीनी अथक परिश्रम घेतले. त्याबद्दल त्यांचे सर्वातर्फे कौतुक करण्यात आले.

गृहप्रमुख : भनिष नितनवरे
प्रणिता काले

मार्गदर्शक : डॉ. रोहिणी तडस
डॉ. सौ. सुषमा गणोजे

हरितगृह

दिनांक ३ ऑक्टोबर २०१२ रोजी शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे चैतन्यपूर्ण वातावरणात "महात्मा गांधी- शास्त्री" जयंती समारोहाचे आयोजन करण्यात आले. कार्यक्रमाचे आयोजन हरित गृहातर्फे करण्यात आले.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्रा. मा. श्री. डॉ. शांताराम बुटे लाभले. कार्यक्रमाची सुरुवात मान्यवरांचे हस्ते सरस्वती पूजन व दीपप्रज्वलन करून झाली.

कार्यक्रमाला लाभलेले प्रमुख अतिथी श्री. शंकरराव राऊत सर यांनी आपल्या भाषणातून प्रारंभी लाल बहादूर शास्त्री यांच्या कार्याबद्दल थोडक्यात आढावा घेतला. तसेच महात्मा गांधी यांच्या आध्यात्मिक जीवनाचे दर्शन आपल्या मनोगतातून घडविले. "सत्य म्हणजे राम आणि राम म्हणजे सत्य" असे गांधीजी मानत असत. गांधीजी एक अद्वितीय पुरुष म्हणून ओळखले जात असे सांगून त्यांनी कार्याबद्दल मार्गदर्शन केले.

प्रा. बुटे सर यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणांमध्ये लाल बहादूर शास्त्री व म. गांधी यांच्या कार्याबद्दल थोडक्यात मार्गदर्शन केले.

"मोहनदास करमचंद गांधी ते राष्ट्रपिता" या प्रवासाविक्रयी थोडक्यात सांगितले.

कार्यक्रमाचे संचालन कु. रश्मी वखरे व कु. माग्यश्री घामोळे या छात्राध्यापकांनी केले. प्रमुख पाहुणे श्री. शंकररावजी राऊत यांचा परिचय श्री. अमोल बोळे यांनी करून दिला. या कार्यक्रमात विविध भाषणे

हरितगृहातील सदस्यांनी केली. ग. गांधीबद्दल हरितगृहाचे सचिव श्री. विपिनसिंह अशोकसिंह गहिलोत, भनिषा खेडकर, व वैशाली नानोटी यांनी भाषणे केली. तर लाल बहादूर शास्त्री बद्दल सरिता लांजुळकर व पल्लवी देशमुख यांनी भाषणे केली. तर आभार प्रदर्शन कु. वैशाली रावनकर यांनी केले.

कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी हरितगृहाच्या मार्गदर्शक डॉ. वातकर मॅडम आणि डॉ. मानकर मॅडम यांचे मार्गदर्शन लाभले तसेच कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पाडण्यासाठी हरितगृहाच्या सर्व प्रशिक्षणार्थीनी अथक परिश्रम घेतले. त्याबद्दल त्यांचे सर्वांनी कौतुक केले.

गृहसचिव - श्री. विपिनसिंह अ. गहिलोत
सौ. पल्लवी देशमुख

मार्गदर्शक - डॉ. कु. गोकर्ण मानकर
डॉ. सौ. अर्चना वातकर

श्वेतगृह

प्रशिक्षणार्थ्यांमधील सुप्त गुणांची, क्षमतांची रुजवणुक होण्याच्या दृष्टीने विविध कार्यक्रमांचे आयोजन आमच्या शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात करण्यात येत असते. यामध्ये विविध सण, थोर पुरुषांच्या जयंत्या, पुण्यतिथी व विविध सांस्कृतिक कार्यक्रमांचे आयोजन केले जाते.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे दि. ०३ जानेवारी २०१३ रोजी 'मी सावित्री बोलतेय' हे कार्यक्रम "शिक्षणज्योती सावित्रीबाई फुले जयंती" व "जागतिक महिला मुक्ती दिन" या निमित्ताने श्वेतगृहाच्या वतीने साजरा करण्यात आला.

सदर कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी म्हणून श्रीमती सौ. सीमा रोठे मॅडम उपस्थित होत्या व कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाच्या प्रा.डॉ. गोकर्ण मानकर हे होते.

सदर कार्यक्रम दु. २.३० याजता शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाच्या मुख्य सभागृहामध्ये सुरू झाला. या कार्यक्रमाला महाविद्यालयीन सर्व प्रा. व

कार्यालयीन कर्मचारी तसेच ग्रंथपाल व सर्व वी. एड. प्रशिक्षणार्थी उपस्थित होते.

या कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती व सावित्रीबाई फुले यांच्या प्रतिमेच्या पुजनाने व दीप प्रज्वलनाने व श्वेतगृहाच्या प्रशिक्षणार्थ्यांनी शारदा स्तवन गाऊन केली. यानंतर कार्यक्रम दळता तो मान्यवरांच्या स्वागत-सत्काराकडे प्रमुख अतिथी श्रीमती सी. सीमा रोठे मॅडम यांचे स्वागत व सत्कार कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष प्रा. डॉ. गोकर्ण मानकर मॅडम यांनी झाले, श्रीफळ व पुष्पगुच्छ देवून केले. तसेच मा. अध्यक्ष प्रा. डॉ. गोकर्ण मानकर मॅडम यांचे स्वागत प्रा. डॉ. सुषमा गणोजे मॅडम यांनी केले. तसेच या कार्यक्रमाचे समन्वयक प्रा. डॉ. सुषमा गणोजे मॅडम यांचे स्वागत प्रा. डॉ. तडस मॅडम यांनी केले.

यानंतर श्वेतगृहाचे मार्गदर्शक प्रा. डॉ. खताळ सर व प्रा. डॉ. देव मॅडम व इतर प्राध्यापक, ग्रंथपाल तसेच वाद्यवृंद यांचे स्वागत पुष्पगुच्छ देवून करण्यात आले. तसेच उपस्थितांचे शब्दसुमनांनी स्वागत करण्यात आले.

यानंतर श्वेतगृहाच्या प्रशिक्षणार्थींनी कु. भावना खंडारे, कु. मिनल नांदुरकर, कु. मेघा मालगण निलेश घायल, अब्दुल अकिल, इरशाद हुसेनखान, सुरज वेट्टी, विनोद काळे यांनी स्वागतगीत सादर केले.

सदर कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथीचा परिचय श्वेतगृहाचे प्रशिक्षणार्थी इरशाद हुसेन खान यांनी करून दिला. प्रमुख अतिथीचे कार्य व शैक्षणिक पात्रता याखाणण्याजोगी असे होते.

यानंतर "शिक्षणज्योती सावित्रीबाई फुले" यांचे विचार व प्रतिमा यावर आधारित श्वेतगृहाचे प्रशिक्षणार्थींनी कु. कल्याणी मंडलिक व सहकारी प्रशिक्षणार्थ्यांनी तयार केलेल्या मित्तीपत्रकाचे अनावरण मा. अध्यक्ष व प्रमुख अतिथी व व्यासपीठावर उपस्थित मान्यवर व उपस्थित सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांच्या समोर करण्यात आले.

यानंतर कु. कल्याणी मंडलिक यांनी 'मी सावित्री बोलतेय' एकांकीकेच्या माध्यमातून सावित्रीबाई फुले यांच्या सामाजिक व शैक्षणिक विचारावर व कार्यावर प्रकाश

टाकला. यानंतर श्वेतगृहाच्या प्रशिक्षणार्थींनी स्त्री जीवनावर आधारित एक संगीतमय पथनाटय सादर करून सर्व उपस्थितांना मंत्रमुग्ध केले.

यानंतर श्वेतगृहाचे गृह सचिव अब्दुल अकिल यांनी "जिदगी के लिए इतना नहीं माँगा करते" गजल गायन करून सर्व उपस्थितांचे मनोरंजन करून कार्यक्रमात विविधता आणली. तसेच श्वेतगृहांच्या सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांनी 'जय हिंद, जय भारत, जय हिंदुस्तान' हे समुहगीत सादर करून सर्व उपस्थितांना मंत्रमुग्ध केले.

यानंतर कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी श्रीमती सी. सीमा रोठे मॅडम यांनी मार्गदर्शनपर भाषण केले तसेच कार्यक्रमाच्या विविधतेची प्रशंसा केली. या पाठोपाठ कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष प्रा. डॉ. गोकर्ण मानकर मॅडम यांनी अध्यक्षीय भाषणात कार्यक्रमाचे नियोजन-आयोजन, सुसुत्रता, सादरीकरण व नाविन्यता, सुंदर-सुरेख मित्तीपत्रकाविषयी संपूर्ण श्वेतगृहाचे प्रशिक्षणार्थी व मार्गदर्शकांचे कौतुक केले. तसेच विषयानुरूप मार्गदर्शन केले.

सदर कार्यक्रमाचे संचालन श्वेतगृहाच्या प्रशिक्षणार्थी कु. मेघा राठोड व कु. सुषमा भगत यांनी केले तर आमार प्रदर्शन प्रशिक्षणार्थी श्री. विनोद काळे यांनी केले.

सदर कार्यक्रमाचे आयोजन, नियोजन व यशस्वीतेसाठी शासकीय महाविद्यालयाचे प्रा. डॉ. मोहन खताळ सर व प्रा. डॉ. वसुधा देव मॅडम यांचे बहुमोल मार्गदर्शन लाभले तसेच सहप्रशिक्षणार्थ्यांनी सहकार्य केले. अशा रितीने "शिक्षणज्योती सावित्रीबाई फुले व जागतिक महिला मुक्ती दिन" नियोजनपूर्वक साजरा करण्यात आला.

गृह सचिव : कु. छाया रीदळे
अब्दुल अकिल

मार्गदर्शक : प्रा. डॉ. वसुधा देव
प्रा. डॉ. मोहन खताळ



पीतगृह

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे दि. १२ जानेवारी २०१३ रोजी युवापिढीचा आदर्श स्वामी विवेकानंद व हिंदवी स्वराज्य स्थापन करणाऱ्या ; शिववांना घडविणाऱ्या माँ जिजाऊ यांची जयंती पीत गृहाच्या वतीने उत्साहात साजरी करण्यात आली. कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी म्हणून रामकृष्ण मठ, मुंबई येथील कार्यकर्त्या मा. श्रध्दा व्यास ह्या उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष स्थान महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. डॉ. शांताराम बुटे यांनी भूषविले. मा. अतिथी व अध्यक्षांनी माता सरस्वती, स्वामी विवेकानंद व राष्ट्रमाता जिजाऊ यांच्या प्रतिमेचे पूजन करून कार्यक्रमाला प्रारंभ केला यावेळी पीतगृहाच्या सदस्यांनी गोड आवाजात शारदा स्तवन सादर केले. मा. अतिथी श्रध्दा व्यास यांचे स्वागत व सत्कार कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांनी शाल व श्रीफळ व पुष्पगुच्छ देवून केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. बुटे सरांचे स्वागत पीत गृहाचे सचिव सौरभ म्हात्रे यांनी केले. उपस्थित प्राध्यापक वृंद ग्रंथपाल, कर्मचारी वृंद यांचे स्वागत पीतगृह सदस्यांनी पुष्पगुच्छ देवून केले. पीतगृह सदस्य कु. शिल्पा नराजे व इतर सदस्यांनी भावपूर्ण असे स्वागतगीत सादर केले. कु. प्रियंका देवगिरीकर हीने अतिथींचा परिचय करून दिला.

स्वागतानंतर स्वामी विवेकानंद व राजमाता जिजाऊंच्या जीवनावर दृष्टीक्षेप टाकणाऱ्या भितीपत्रकाचे विमोचन अध्यक्ष, अतिथी, पीतगृह मार्गदर्शक प्रा. डॉ. संघ्या सामुद्रे, प्रा. डॉ. आशा धारस्कर, पीतगृह सचिव सौरभ म्हात्रे व घनश्री इंगळे यांचे हस्ते करण्यात आले. यावेळी उपस्थिततांकडून भितीपत्रकाची वाहवा करण्यात आली. त्यानंतर अमृता शुक्ला व सनी इंगळे यांनी स्वामी विवेकानंदांच्या जीवनाविषयी व त्यांच्या उदात्त कार्याविषयी माहिती आपल्या भाषणातून सांगितली. शिवरायांना घडविणाऱ्या राष्ट्रमाता जिजाऊ यांच्याबद्दल आपले विचार ज्योती चौधरी हीने सादर केले.

कार्यक्रमाचे अतिथी मा. श्रध्दा व्यास यांनी "स्वामीजीचा आदर्श युवापिढीने आपल्यासमोर ठेऊन

आपल्या जीवनाला नवी दिशा द्यावी. तसेच राजमाता जिजाऊ यांचा आदर्श प्रत्येक युवतीने दोळ्यासमोर ठेवून असे आवाहन विद्यार्थ्यांना केले. अध्यक्ष डॉ. शांताराम बुटे सर यांनी पीतगृह प्रशिक्षणार्थ्यांनी सादर केलेल्या कार्यक्रमाचे नियोजन, आयोजनाचे भरमरून कौतुक व कलात्मक रांगोळ्यांचे, सुस्वर गीतांचे, भितीपत्रकाचे निमंत्रणपत्रिकेचे कौतुक केले. "जिद्द, जोश व चिकित्सा वळावर सर्व काही जिंकता येते. गरज आहे ती प्रयत्नांची" असा मूलमंत्र त्यांनी मनोगतातून दिला. प्राजक्ता गोखले व कु. दिपीका घोरकर यांनी सूत्रसंचालनाची तसेच निलेश लकडे यांनी आभारप्रदर्शन जबाबदारी समर्थपणे स्वीकारली व पार पाडले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी पीतगृहाच्या मार्गदर्शक प्रा. डॉ. संघ्या सामुद्रे व प्रा. डॉ. आशा धारस्कर यांनी मोलाचे मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाची सांगता राष्ट्रगीत करण्यात आली.

गृह सचिव : सौरभ म्हात्रे
कु. घनश्री इंगळे

मार्गदर्शक : प्रा. डॉ. संघ्या सामुद्रे
प्रा. डॉ. आशा धारस्कर

मराठी मंडळ

भावी भारताचा सजग आणि सुजाण नागरिक घडविण्याची महत्त्वाची जबाबदारी ज्या गुरुवर प्रा. डॉ. काळापासून आहे. अशा गुरुंची निर्मिती करण्यास स्वामी विवेकानंद असेल असेल एक नामवंत, प्रसिद्ध अध्यापक महाविद्यालय म्हणजे शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला हे.

प्रशिक्षणार्थ्यांच्या विविध सुप्त कला गुणांना प्रोत्साहित करून मिळावा म्हणून अनेक मंडळे, उपक्रम, कार्यक्रम घेऊन यशस्वी प्रयत्न केला जातो. त्याचाच एक भाग म्हणून मराठी अध्यापन पध्दतीच्या प्रशिक्षणार्थ्यांचे साहित्य सांगत मंडळ स्थापन करण्यात आले. या मंडळाने शैक्षणिक सत्र २०१२-२०१३ मध्ये महाविद्यालयांचे प्राचार्य व सर्वोच्च प्रेरणास्थान मा. डॉ. शांताराम बुटे सर व मार्गदर्शक प्रा. डॉ. वसुधा देव मंडळ यांच्या मार्गदर्शनाखाली साहित्य

सामना हस्तलिखित तयार केले.

मराठी साहित्यामध्ये आपल्या साहित्याद्वारे समृद्ध करणाऱ्या विविध साहित्यिकांच्या कार्याचा परिचय व्हावा व उदात्त हेतूने 'माझे साहित्यिक' नावे हस्तलिखित तयार करण्यात आले.

साहित्यिकांमध्ये संत ज्ञानेश्वरापासून ते आजपर्यंतच्या साहित्यिकांचा समावेश करण्याचा प्रयत्न प्रशिक्षणार्थ्यांनी केला आहे. या सर्व कार्यासाठी मार्गदर्शक मा. प्रा. डॉ. वसुधा देव इंद्र बांचे अनुलनीय मार्गदर्शन लाभले.

मंडळाची कार्यकारीणी पुढीलप्रमाणे

सचिव - शिवाजी सुभाष खिराडे,
भावना गजाननराव खंडारे

सदस्य -	निवडलेले साहित्यिक
दिनेश धुडे	संत तुकाराम
मनिषकुमार नितनवरे	अण्णाभाऊ साठे
चंद्रकांत पिंपळकर	विनोबा भावे
राहुल गजभिये	महात्मा फुले
विनोद काळे	सिंधुताई सपकाळ
पंकज कचवे	कुसुमाग्रज
अब्दुल अकिल	साने गुरुजी
शिवाजी सानप	सावित्रीबाई फुले
अमोल बोळे	गो.ग. आगरकर
प्रियंका देवगिरीकर	इंदिरा संत
मिनल पाटील	शिवाजी सावंत
सरिता ताडे	बालकवी
सोनम सरनाईक	रणजित देसाई
जया राठोड	ह. ना. आपटे
मनिषा वेदी	अनिल अवघट
निलेश लकडे	नागनाथ कोतापल्ले
ज्योती चौघरी	भालचंद्र नेमाडे
वंदना शिरसाट	पु. ल. देशपांडे
वैशाली नानोटी	संत ज्ञानेश्वर
विजय जाधव	प्र. के. अत्रे
दिपिका बुंदेले	आनंद यादव
सुनील बोचरे	वि.स.खांडेकर

दिपिका बोरकर
अंजली भागवत
मेघा राठोड
मेघा मालगण
सुषमा दामाडे
दुर्गा चव्हाण
मनिषा खेडकर
छाया रौंदळे
मेघा दावणे
अमोल वारे
प्रिया मुंदे
कल्याणी मंडलिक
भावना खंडारे
कविता सनासे
सुषमा भगत
नंदकिशोर चव्हाण
सुषमा तेलमोरे
मिनल नांदुरकर
शिवाजी खिराडे

शाहीर राम जोशी
अशोक लक्ष्मण पवार
विजय तेंडुलकर
संत मीराबाई
किरण वेदी
यशवंतराव चव्हाण
इरावती कर्वे
रवींद्रनाथ टागोर
बाबुराव बागुल
गंगाधर गाडगीळ
किशोर शांताबाई काळे
बहिणाबाई चौघरी
यदुनाथ थत्ते
होनाजी बाळा
उध्दव शेळके
संत एकनाथ
बाबासाहेब आंबेडकर
वि.दा. सावरकर
श्रीधर नाझरकर

महाविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक वृंद, कर्मचारी वर्ग यांच्या सहकार्याबद्दल व मार्गदर्शनावद्दल आम्ही सर्व प्रशिक्षणार्थी ऋणी आहोत.

सचिव - शिवाजी सुभाष खिराडे
भावना गजाननराव खंडारे

मार्गदर्शक - मा. प्रा. डॉ. वसुधा देव

हिन्दी मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला. प्रतिवर्ष की भौति इस वर्ष २०१२-२०१३ में शिक्षण स्नातक के छात्रो द्वारा हिंदी मंडळ की और से 'ज्ञानतरंग' इस हस्त पुस्तिका का लेखन कार्य महाविद्यालय के प्रधानाचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे तथा प्रा. डॉ. रोहिणी तडस इनकी प्रेरणा से संभव हुआ ।

'ज्ञानतरंग' इस हस्त पुस्तिका में हमारे सभी प्रशिक्षणार्थीयोंने 'आधुनिक और भारतेंदु-युग के प्रमुख कवि' हिंदी साहित्य का इतिहास से संबंधित है।

हस्तपुस्तिका का मुख्यपृष्ठ तथा मलपृष्ठ आकर्षक रंगों से सजाया हुआ है। छात्रों तथा अव्य महानुभावों द्वारा पढ़ने की सुविधा के लिए इस की मजबूती का ध्यान रखा गया है। तथा हिंदी अध्यापन पध्दती के नऊ प्रशिक्षणार्थीयोंने विषयानुरूप अपना-अपना सहयोग प्रदान किया है।

"आधुनिक काल और भारतेंदु-युग के प्रमुख कवि" छात्रों ने निम्नलिखित अपने विचार गुंफित किया है।

प्रशिक्षणार्थीयों के नाम	संबंधित विषय
सौ. अमृता शुक्ला	आधुनिक काल नामकरण, उपविभाग, परिस्थितीयों, राजनितिक स्थिती और भारतेंदु हरिश्चंद्र।
कु. अंकिता चौधरी	आधुनिक काल के नये संबंध और शिक्षा का पश्चिमीकरण।
कु. सरिता लांजुडकर	आधुनिक काल की समान व्यवस्था यातायात के साधन और कवि जगन्नाथ दास।
कु. स्नेहल चव्हाण	आधुनिक काल में भारतीय जागरण (रेनेसा) और कवि जगमोहन सिंह
सौ. अर्चना बारिया	आधुनिक काल का संगीत, चित्र साहित्य और कवि अंबिकादास व्यास, राधाकृष्णदास।
श्री. सुरज पुरोहित	आधुनिक काल की आधुनिकता, उत्तर संरचना वाद, विखंडन या विश्चना।
श्री. अशोक इंगळे	आधुनिक काल का उत्तर आधुनिकतावाद और नारी-विमर्श।
इरशाद खान	आधुनिक काल के कवि पंडित प्रतापनारायण मिश्र।

सौ. गीता चंदनपत्रे पंडित प्रतापनारायण मिश्र की रचनाओं पर इस प्रकार सभी छात्रों ने अपने स्वर्ण अक्षरों में हस्तलिखित प्रस्तुत किया। इस हस्तपुस्तिकाके लिए। महाविद्यालय के प्रधानाचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे की प्रेरणा तथा प्रा. डॉ. रोहिणी तडस का अच्छा मार्गदर्शन प्राप्त हुआ। साथ ही साथ हस्तपुस्तिका के निर्माण में हमें प्रत्यक्ष और अप्रत्यक्ष रूप में जिन्होंने सहयोग दिया उनकी हम व्यक्तीशः तथा हिंदी मंडळ की ओर से आभार व्यक्त करते है।

हम आशा करते हैं की आपको हस्तपुस्तिका के प्रस्तुत लेख अच्छे लगेंगे

सचिव - अशोक इंगळे
सौ. अमृता शुक्ला

मार्गदर्शक - मा. प्रा. डॉ. रोहिणी तडस

Dept. of English

By the clint of the subline and significant inspiration of our principle Dr. Shantaram Bute of ideas guidance of lecturer incharge. Dr. Ku. Gokarna Mankar "The Rainbow the English handwritten Magazine come out for the academic year 2012-13 which is pure result of loil and Moil of all members of English department.

It is always acknowledge that language is the precious gift which is conferred upon human being. It is also said that language is dress of thought. The language is a often told to be a light of the mind which is nourished and conditioned by us while leading our life. Today English language is bearing the cordinal importance "& sovouring the test of the pleasure which is emanating from the position of being in

the centre of all languages. It is the window through which we may have a peep into the global world, which offers us a solid knowledge of philosophy & something as a thing for the life of the man.

"The Rainbow" had written magazine is somewhat a fragment of such a thing. It is also attempted to be a precious face of that thing which is expected from Language & Literature.

This year "The Rainbow" is set to through a flow of light on those great literary soul who contributed a lot for fringing about moral & emotional development in Romantic age through their work in English.

It has been presented under the title of "Romantic Poetry."

This handwritten Magazine embraces English language to give vent to their emotion, beauty & ideas these writers are John Keats, S. T. Coleridge, Wordsworth, P. B. Shelley & other poets and writer.

Hence we rightly discerned the importance of this great poets poetry and need of their contribution and made the mind to make it the subject matter of this handwritten magazine "Rainbow".

Following students are selected as the member of English literary society.

Secretary - Mr. Nitesh W. Gulsundare.
Miss. Prajakta Gokhale



गणित मंडळ

"World is created by God and mathematics is created by man",

जागतिकीकरणाच्या या युगात भारतीय विद्यार्थ्यांना वैश्विक स्पर्धेत युगात टिकवून ठेवण्यासाठी गणित हा विषय अत्यंत महत्त्वाची भूमिका बजावतो. त्यासाठी विद्यार्थ्यांमध्ये गणितीय दृष्टिकोन निर्माण करणे ही काळाची गरज आहे. ही वाव लक्षात घेऊन शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे सत्र २००३-०४ पासून गणित अध्यापन पध्दतीच्या प्रशिक्षणार्थी विद्यार्थ्यांचे लेखन कौशल्य आणि सूप्त गुणांना वाव मिळावा या उद्देशाने प्रा. डॉ. अर्चना वातकर यांच्या अध्यक्षतेखाली गणित मंडळाची स्थापना करण्यात आली.

सत्र २०१२-२०१३ करिता गणित मंडळाची कार्यकारिणी खालीलप्रमाणे आहे.

श्री. राजेश बोरचाटे	सचिव
कु. कविता पडोळे	सचिव
कु. रुपाली गिन्हे	सदस्य
कु.सौ. धनश्री इंगळे	सदस्य
सौ. प्राची मटकरी	सदस्य

२०१३ यावर्षी आम्ही गणित मंडळाच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी 'अनंत' हे गणित विषयाचे हस्तलिखित तयार केले आणि त्यासाठी गणित शास्त्रज्ञांचा इतिहास या विषयांची निवड करण्यात आली. या सत्रात एकूण सोळा लेख 'अनंत' साठी मिळाले.

'अनंत संपादक मंडळ' व सर्व गणित अध्यापन पध्दतीच्या विद्यार्थ्यांनी सहकार्याने अनंत हस्तलिखित तयार केले.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने व विद्यार्थ्यांचा सहकार्याने 'अनंत' हे हस्तलिखित व दर्जदार करण्यात यश आले.

सचिव - श्री राजेश बोरचाटे

कु. कविता पडोळे

मार्गदर्शक - मा. प्रा. डॉ. अर्चना वातकर

विज्ञान मंडळ

आमच्या शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात शैक्षणिक वर्ष २०१२-२०१३ मध्ये विविध मंडळांची स्थापना करण्यात आली. यातील महत्वाच्या मंडळांपैकी एक "विज्ञान मंडळ" विज्ञान अध्यापन पध्दतीच्या प्रशिक्षणाच्या सुप्त कलागुणांना आणि त्यांच्यामध्ये असलेल्या लेखन क्षमतेला वाव मिळावा या उद्देशाने विज्ञान मंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे.

आमचे प्रेरणास्थान असलेले महाविद्यालयाचे आधारस्तंभ प्राचार्य मा.डॉ. शांताराम वुटे यांच्या प्रेरणेने व विज्ञान मंडळाच्या प्रभारी प्राध्यापिका डॉ. सौ. संध्या सामुद्रे यांच्या मार्गदर्शनाने विज्ञान मंडळाचे कार्य सुरु झाले. शैक्षणिक सत्र २०१२-१३ करीता विज्ञान मंडळाची कार्यकारीणी खालीलप्रमाणे आहे.

कु. केतकी ज. घाणेकर	सचिव
श्री. सनी भास्कर इंगळे	सचिव
कु. भूमिका गाडगे	सदस्य
कु. भाग्यश्री घामोळे	सदस्य
श्री. जयंत पोटे	सदस्य
श्री. आनंद पद्मने	सदस्य

विज्ञान मंडळाच्या वतीने दरवर्षी "विज्ञान शलाका" या हस्तलिखिताची निर्मिती केल्या जाते. या हस्तलिखितासाठी दरवर्षी वेगवेगळ्या विषयांची निवड केली जाते. व त्यावर आधारीत लेख, कविता, विज्ञान अध्यापन पध्दतीच्या प्रशिक्षणाच्याकडून मागविल्या जातात व त्यांचा संग्रह करून त्या हस्तलिखिताच्या स्वरूपात एकत्रित केल्या जातात. या वर्षीच्या "विज्ञान शलाका" साठी "नवीन शोध" हा विषय एकमताने निवडण्यात आला. विज्ञानाचे आधुनिकीकरण व नवीन संशोधने मनुष्य जीवन अधिक सोयीस्कर बनवत आहे.

विज्ञान कोण-कोणत्या नवीन क्षेत्रात प्रगती करत आहे व त्याचा मनुष्य जीवनाला कसा फायदा होऊ शकतो याबद्दलची माहिती याचकांसमोर आणणे त्यामागचा हेतु होता. या हस्तलिखितासाठी

विज्ञान अध्यापन पध्दतीच्या सर्व प्रशिक्षणाच्यांनी लेख दिलेले आहेत. व त्यांचा अंतर्भाव यात करण्यात आलेला आहे.

मराठी विभाग

शोध नवीन सुर्यमालेतील ग्रहांचा	श्री. आनंद पद्मने
ऑस्मॉसिस प्रणाली	कु. वैशाली पायघन
नाटकाची प्रकाश योजना	कु. वैशाली कोलते
सौर उर्जा	पल्लवी राजेंद्र देशमुख
स्मार्ट वेपन	हेमांगी मोरे
त्रिकोणी विमान	कु. भाग्यश्री घामोळे
गोमुत्र	कु. प्रगती वारवडे
कृत्रिम कृष्णविवर	घनश्री इंगळे
ब्रम्हांडाची निर्मिती करणारा कण	कु. स्वाती चोपडे
मेंदू पेशी	कु. आरती देशमुख
रोबो	कु. रुपाली गिन्हे
सोनवाले जीवाणू	कु. रुपाली गिन्हे
नवी कार	कु. रुपाली गिन्हे
नवीन सुर्यमाला	कु. रुपाली गिन्हे
अग्नि क्षेपणास्त्र	कु. पुनम बोचरे
पृथ्वी क्षेपणास्त्र	कु. पुनम बोचरे

इंग्रजी विभाग

Studying stars on Earth	Ku. Kavita Padde
Your amazing body	Pallavi Deshmukh
Health and Medicine	Prachi Matkari
New Inventions	Shri Saurabh Mbare
Solar Dyanamic	
Observatory	Shri Suraj Wetti
Radio- isotope	Ku. Rajani Talot
Batteries that oberate	
with any liquid	Ku. Seema Milke
Robot Centrol by	
rewal signale	Shri Rajshri Berchate
Synthetic Tree	Mohd. Irshaad
NASA's curoosity Rover	Ku. Pratima Harkare
Machines that turns	
plastic back into oil	Ifra Fatema
Quantam World	Ku. Bhoomika Gadge
Mediapps, Cucumber	Ku. Ketaki Ghanekar
Ray of Hope	Ku. Ketaki Ghanekar
Particle Control	Shri Jayant Pote

हिंदी विभाग

कत
कले पर परिणाम
संस्कृतवीसी - २१
अनि - ५

श्री. विपीनसिंह गहिलोत
फुल्लवी देशमुख
धनश्री काजळे
कु. कविता फडोळे

विज्ञान शलाका हे हस्तलिखित तयार

करणसाठी प्रेरणा देणारे महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा.
डॉ. शांताराम बुटे सरांचे आम्हाला मार्गदर्शन लाभले.
विज्ञान मंडळांच्या प्रभारी प्राध्यापिका डॉ. सौ. संध्या
सामुद्रे मंडळ यांनी हस्तलिखित दर्जेदार व्हावे यासाठी
आम्हाला वेळोवेळी मार्गदर्शन केले. हस्तलिखित संपादक
मंडळ व विज्ञान मंडळामध्ये विज्ञान अध्यापन पध्दतीच्या
सर्व प्रशिक्षणाथ्यांनी वैविध्यपूर्ण लेख लिहिण्याचा प्रयत्न
केला. त्यातूनच "विज्ञान शलाका" हे हस्तलिखित
तयार झाले आहे.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला येथे
दि. २८.०२.२०१३ गुरुवार रोजी 'राष्ट्रीय विज्ञान दिन'
ताजरा करण्यात आला. विज्ञान मंडळाच्या प्रभारी
अध्यापिका प्रा. डॉ. सौ. संध्या सामुद्रे यांच्या मार्गदर्शना
अंतर्गत विज्ञान मंडळाच्या वतीने या कार्यक्रमाचे आयोजन
करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. प्राचार्य
डॉ. शांताराम बुटे होते. तर कार्यक्रमाचे प्रमुख अतिथी
मा. श्री. गजेंद्र सुळकार राज्य सरचिटणीस, महाराष्ट्र
अभ्यासपूरक उपक्रम राबविले गेले. या उपक्रमांमधील
एक भाग म्हणजे "इतिहास विषय मंडळाची" स्थापना
हा होय.

सत्र २०१२-१३ मध्ये स्थापन करण्यात आलेल्या
'इतिहास मंडळ' या मंडळा अंतर्गत जे विविध उपक्रम
राबविण्यात आलेत त्यापैकीच एक म्हणजे "हस्तलिखित"
तयार करणे. विद्यार्थ्यांना स्वयं अध्ययनाची आवड निर्माण
व्हावी यासाठी हस्तलिखितामध्ये प्राचीन भारतातील महान
राजे व त्यांचे घराणे, त्यांनी केलेल्या लढाया, त्यांचे
कार्य त्यांची वीरगाथा सर्वांना माहित व्हावी या दृष्टीकोनातून
या उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

आमच्या महाविद्यालयाचे सन्माननीय प्राचार्य डॉ.
शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने आणि आमच्या मार्गदर्शक
प्रा. डॉ. आशा धारस्कर (भायसार) यांच्या मार्गदर्शनाखाली

रानी इंगळे यांनी केले तर आमार प्रदर्शन कु. हेमांगी
पोरे यांनी केले. वक्तव्यांचा परिचय श्री. राजेश कोरवाडे
यांनी दिला. विज्ञान मंडळाच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी या
कार्यक्रमासाठी परिश्रम घेतले. कार्यक्रमाची सांगता
राष्ट्रगीताने करण्यात आली.

सचिव - श्री रानी इंगळे
कु. केतकी घाणेकर

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. संध्या सामुद्रे

इतिहास मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला
शैक्षणिक सत्र २०१२-१३ या कालावधीत विद्यार्थ्यांच्या
सर्जनशील वृत्तीला चालना मिळावी त्यांच्यामध्ये
नवनिर्मातीची प्रेरणा जागृत व्हावी; भारतीय संस्कृतीचे
संरक्षण आणि संवर्धन करण्याची सवय लागावी या उदात्त
ध्येयाने विज्ञाननिष्ठ, समाजनिष्ठ व कर्तव्यनिष्ठ शिक्षक
घडविण्याच्या दृष्टीने तसेच इतिहास विषयाची आवड
निर्माण व्हावी या दृष्टीने महाविद्यालयात अनेक
अभ्यासपूरक उपक्रम राबविले गेले. या उपक्रमांमधील
एक भाग म्हणजे "इतिहास विषय मंडळाची" स्थापना
हा होय.

सत्र २०१२-१३ मध्ये स्थापन करण्यात आलेल्या
'इतिहास मंडळ' या मंडळा अंतर्गत जे विविध उपक्रम
राबविण्यात आलेत त्यापैकीच एक म्हणजे "हस्तलिखित"
तयार करणे. विद्यार्थ्यांना स्वयं अध्ययनाची आवड निर्माण
व्हावी यासाठी हस्तलिखितामध्ये प्राचीन भारतातील महान
राजे व त्यांचे घराणे, त्यांनी केलेल्या लढाया, त्यांचे
कार्य त्यांची वीरगाथा सर्वांना माहित व्हावी या दृष्टीकोनातून
या उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले.

आमच्या महाविद्यालयाचे सन्माननीय प्राचार्य डॉ.
शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने आणि आमच्या मार्गदर्शक
प्रा. डॉ. आशा धारस्कर (भायसार) यांच्या मार्गदर्शनाखाली

तयार केलेले 'अस्मिता' अंतर्गत 'वीरगाथा' हे हस्तलिखित आपणापुढे सादर करतांना आम्हाला अत्यंत आनंद होत आहे. प्राचीन भारतातील महान राजे व त्यांचे घराणे यांची वीरगाथा आपणापुढे मांडण्याचा छोटासा प्रयत्न इतिहास मंडळाने केला आहे.

सचिव - श्री दिनेश घुर्डे

कु. मिनल पाटील

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. आशा म. धारस्कर

भूगोल मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे शैक्षणिक सत्र २०१२-१३ या कालावधीमध्ये भूगोल विषयांतर्गत भूगोल मंडळाची स्थापना करण्यात आली.

प्रशिक्षणार्थ्यांमध्ये असणाऱ्या विविध क्षमता, उपजत कलागुणांना वाव मिळावा याकरीता दरवर्षी या महाविद्यालयात विविध मंडळे व अभ्यासपूरक कार्यक्रम राबविले जातात. मा. प्राचार्य शांतारामजी बुटे सर यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि डॉ. मोहन खताळ सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली भूगोल मंडळाच्या सर्व शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांनी मिळून एक हस्तलिखित तयार करण्यात आले.

'अवनि' या हस्तलिखितामध्ये अवकाशाच्या वाटेवर, हबल दुर्विण, भूकंप, मृतसमुद्र, केरळ-प्रेक्षणीय स्थळ, इकोसिस्टीम, उपग्रह, उटी-नयनरम्य स्थळ, दुष्काळ, गयाना आणि ब्राझील (सफर जगाची) मंगळग्रह, तारा, पृथ्वी, हवाई छायाचित्र

इत्यादी विषयाचे लेख सर्व भूगोल मंडळातील शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांनी लेखन केले. महाविद्यालयाचे प्रेरणास्थान असलेले प्राचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे सर यांच्या प्रेरणेने आणि भूगोल मंडळाचे मार्गदर्शक डॉ. मोहन खताळ सर यांच्या मार्गदर्शनामुळेच 'अवनि' हे हस्तलिखित वेळेत व यशस्वीरित्या पूर्ण झाले.

सचिव - अमोल वारे

कु. कोमल कुळकर्णी

मार्गदर्शक - डॉ. मोहन खताळ

सांस्कृतिक मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात दत्त सांस्कृतिक मंडळाच्या अंतर्गत विविध कार्यक्रमांचे आयोजन केले जाते.

दि. १९.०९.०१२ रोजी "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या वतीने मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे सरांच्या हस्ते गणेश मुर्तीची स्थापना झाली. ह्या दिवशी विद्यार्थ्यांचे उपस्थिती होती. तसेच मा. प्रा. डॉ. खताळ सरांची उपस्थिती होती. दि. १९.०९.२०१२ ते २१.०९.२०१२ ह्या दरम्यान काही स्पर्धेचे आयोजन केले होते. त्या मध्ये सर्वेच विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता. हा संपूर्ण कार्यक्रम "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या समन्वयक मा. प्रा. डॉ. सौ. वसुधा देव मॅडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पडला

स्पर्धेचे विजेते

गाण्याच्या मंडळामध्ये	मुलींचा ग्रुप
जनरल नॉलेज	इफरा खान, मिनल पाटील
संगीत खुर्ची	सुनील राठोड, सरीता लांबुळ
रांगोळी स्पर्धा	वंदना शिरसाट, पल्लवी देशमुख

दि. २१.०९.२०१२ रोजी ३ वाजता मुर्तीचे विसर्जन करण्यात आले व त्यावेळी सर्व प्राध्यापक ग्रंथपाल व कर्मचारी बंधू भगिनी हे हजर होते.

दि. ६.१२.२०१२ रोजी "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या वतीने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयातील मा. प्रा. डॉ. सौ. रोहिणी तडस मॅडम ह्या होत्या. त्यांच्या हस्ते आंबेडकर सरस्वतीच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले. तसेच या कार्यक्रमाला य.च.मु. (यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ) वी.एड. व बी.एड. नियमित प्रशिक्षणार्थी उपस्थिती होते व तसेच सर्व प्राध्यापक वर्ग व कर्मचारी वर्ग उपस्थित होते. ह्या कार्यक्रमात य.च.मु. विद्यापीठ तसेच शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे विद्यार्थ्यांचे गायन व भाषणात सक्रीय सहभाग होता. गायनाकरीता सहभागी विद्यार्थी १) सनी इंगळे २) भायना खंडारे व यशवंतराव चव्हाण

तयार केलेले 'अस्मिता' अंतर्गत 'वीरगाथा' हे हस्तलिखित आपणापुढे सादर करतांना आम्हाला अत्यंत आनंद होत आहे. प्राचीन भारतातील महान राजे व त्यांचे घराणे यांची वीरगाथा आपणापुढे मांडण्याचा छोटासा प्रयत्न इतिहास मंडळाने केला आहे.

सचिव - श्री दिनेश धुर्डे
कु. मिनल पाटील

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. आशा म. धारस्कर

भूगोल मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे शैक्षणिक सत्र २०१२-१३ या कालावधीमध्ये भूगोल विषयांतर्गत भूगोल मंडळाची स्थापना करण्यात आली.

प्रशिक्षणार्थ्यांमध्ये असणाऱ्या विविध क्षमता, उपजत कलागुणांना वाव मिळावा याकरीता दरवर्षी या महाविद्यालयात विविध मंडळे व अभ्यासपूरक कार्यक्रम राबविले जातात. मा. प्राचार्य शांतारामजी बुटे सर यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि डॉ. मोहन खताळ सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली भूगोल मंडळाच्या सर्व शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांनी मिळून एक हस्तलिखित तयार करण्यात आले.

'अवनि' या हस्तलिखितामध्ये अवकाशाच्या वाटेवर, हबल दुर्विण, भूकंप, मृतसमुद्र, केरळ-प्रेक्षणीय स्थळ, इकोसिस्टीम, उपग्रह, उटी-नयनरम्य स्थळ, दुष्काळ, गयाना आणि ब्राझील (सफर जगाची) मंगळग्रह, तारा, पृथ्वी, हवाई छायाचित्र

इत्यादी विषयाचे लेख सर्व भूगोल मंडळातील शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांनी लेखन केले. महाविद्यालयाचे प्रेरणास्थान असलेले प्राचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे सर यांच्या प्रेरणेने आणि भूगोल मंडळाचे मार्गदर्शक डॉ. मोहन खताळ सर यांच्या मार्गदर्शनामुळेच 'अवनि' हे हस्तलिखित वेळेत व यशस्वीरित्या पूर्ण झाले.

सचीव - अमोल वारे
कु. कोमल कुळकर्णी

मार्गदर्शक - डॉ. मोहन खताळ

सांस्कृतिक मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात दर सांस्कृतिक मंडळाच्या अंतर्गत विविध कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते.

दि. १९.०९.०१२ रोजी "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या वतीने मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे सरांच्या हस्ते गणेश मुर्तीची स्थापना झाली. ह्या दिवशी विद्यार्थ्यांच्या उपस्थिती होती. तसेच मा. प्रा. डॉ. खताळ सरांची उपस्थिती होती. दि. १९.०९.२०१२ ते २१.०९.२०१२ ह्या दरम्यान काही स्पर्धेचे आयोजन केले होते. त्या मध्ये सर्वेच विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता. हा संपूर्ण कार्यक्रम "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या समन्वयक मा. प्रा. डॉ. सौ. वसुधा देव मॅडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पडला

स्पर्धेचे विजेते

गाण्याच्या भेंड्यामध्ये	मुर्तीचा गुप
जनरल नॉलेज	इफरा खान, मिनल पाटील
संगीत खुर्ची	सुनील राठोड, सरीता लांबुडकर
रांगोळी स्पर्धा	वंदना शिरसाट, पल्लवी देशमुख

दि. २१.०९.२०१२ रोजी ३ वाजता मूर्ती विसर्जन करण्यात आले व त्यावेळी सर्व प्राध्यापक ग्रंथपाल व कर्मचारी बंधू भगिनी हे हजर होते.

दि. ६.१२.२०१२ रोजी "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या वतीने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिनाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमात अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयातील मा. प्रा. डॉ. सौ. रोहिणी तडस मॅडम ह्या होत्या. त्यांच्या हस्ते आंबेडकर सरस्वतीच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले. तसेच या कार्यक्रमाला य.च.मु. (यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ) वी.एड. व बी.एड. नियमित प्रशिक्षणार्थी उपस्थिती होते. व तसेच सर्व प्राध्यापक वर्ग व कर्मचारी वर्ग उपस्थित होते. ह्या कार्यक्रमात य.च.मु. विद्यापीठ तसेच शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे विद्यार्थ्यांचे गायन व भाषणात सक्रीय सहभाग होता. गायनाकरीता सहभागी विद्यार्थी १) सनी इंगळे २) भावना खंडारे व यशवंतराव चव्हाण

मुक्त विद्यापिठाची एका विद्यार्थ्यांनी ह्यांचा सहभाग होता. सौ. मधुसूदनराव चव्हाण मुक्त विद्यापिठाचे विद्यार्थी व शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे विद्यार्थी १) सनी इंगळे २) शीतल परधरमोल ह्यांचा सहभाग होता. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन सौ. पल्लवी देशमुख ह्यांनी केले.

खुले व्यासपीठ स्पर्धेचे आयोजन

दि. ३१.०१.२०१३ ते १.०२.२०१३ रोजी "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळा अंतर्गत शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. यासाठी १०० विद्यार्थ्यांचे १० विद्यार्थ्यांचा एक गट असे दहा गट तयार करण्यात आले. प्रत्येक गटाला एक कार्यक्रम सादर करायचा होता.

पहिली गट क्रमांक १ चे सहभागी सदस्य

१) सनी इंगळे २) प्रियंका देवगिरीकर
३) सुरज पुरोहित ४) अंकिता चौधरी
या गटाचा विषय काव्यवाचन हे होते. व तसेच पहिल्या गटाचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून इरशाद सर व रजनी तालोट मॅडम हे होते. यांनी योग्य परीक्षण करून त्यांनी (पहिल्या गटाचे तीन विजेते काढले)

प्रथम - सनी इंगळे, द्वितीय - प्रियंका देवगिरीकर,
तृतीय - सोनम सरनाईक

गट क्रमांक २ चे सहभागी सदस्य

१) मिनल पाटील २) रजनी तालोट ३) सरिता ताडे ४) दुर्गा चव्हाण ५) वैशाली कोलते ६) आनंद पद्मन व या गटाचा विषय मुक्त अभिनय स्पर्धा ही होती. व तसेच (२) दुसऱ्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून शिवाजी खिराडे सर व प्रिया मुंडे मॅडम हे होते. यांनी योग्य परीक्षण करून त्यांनी (२) दुसऱ्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - रजनी तालोट, सरिता ताडे
द्वितीय - मिनल पाटील, दुर्गा चव्हाण
तृतीय - वैशाली कोलते, आनंद पद्मने

गट क्रमांक ३ चे सहभागी सदस्य

१) सरिता लांजुडकर २) प्राची मटकरी ३) मेघा बावणे ४) दिपीका बुंदेले ५) अमोल वारे ६) शिवाजी खिराडे ७) वैशाली नानोटी ८) भाग्यश्री धामोळे ९) मनिषा बेदी व या गटाचा विषय कथाकथन हे होते. व तसेच (३०) तिसऱ्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून भावना खंडारे मॅडम व सुनिल राठोड सर हे होते. यांनी योग्य परीक्षण करून त्यांनी ३० तिसऱ्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - अमोल वारे
द्वितीय - वैशाली नानोटी, दिपीका बुंदेले
तृतीय - प्राची मटकरी, भाग्यश्री धामोळे

गट क्रमांक ४ चे सहभागी सदस्य

१) पल्लवी देशमुख २) कोमल कुलकर्णी ३) सुनील बोचरे ४) आरती देशमुख ५) राजेश बोरचाटे ६) रोहिणी चरखे ७) वैशाली पायधन ८) रुपाली गिन्हे ९) कविता पडोळे व या गटांचा विषय चारोळी हा होते व तसेच ४ (चौथ्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून कु. मेघा बावणे मॅडम व श्री. शिवाजी सानप सर हे होते. त्यांनी योग्य परीक्षण करून त्यांनी ४ (चौथ्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - सुनिल बोचरे
द्वितीय - रुपाली गिन्हे
तृतीय - कविता पडोळे

गट क्रमांक ५ चे सहभागी सदस्य

१) भावना खंडारे २) दिपीका बोरकर ३) मुमिका गाडगे ४) छाया रोदळे ५) सुषमा दाभाडे ६) सीमा मिल्के ७) धनश्री काजळे ८) प्रतिमा हरकरे ९) इरशाद हुसेन १०) निलेश लकडे व या गटांचा विषय गीत गायन स्पर्धा ही होती. व तसेच ५ (पाचव्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून सनी इंगळे सर व मनिषकुमार नितनदरे सर हे होते. त्यांनी योग्य परीक्षण करून त्यांनी ५ पाचव्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - भावना खंडारे
द्वितीय - इरशाद खान

तृतीय - प्रतिमा हरकरे

गट क्रमांक ६ चे सहभागी सदस्य

१) सुषमा तेलमोरे २) सुषमा भगत ३) स्नेहल चव्हाण ४) मिनल नांदुरकर ५) सौ. धनश्री इंगळे ६) प्रणिता काळे ७) निलेश गुडसुंदरे ८) वैशाली रावणकर ९) सौ. प्राजक्ता गोखले व या गटांचा विषय कथाकथन हे होते. व तसेच ६ (सहाय्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी म्हणून अब्दुल अकीलसर व पल्लवी देशमुख मॅडम हे होते. त्यांनी योग्य परिक्षण करून त्यांनी ६ (सहाय्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - शितल परघरमोल, हेमांगी मोरे, अर्चना बारिया
द्वितीय - चंद्रकांत पिंपळकर

तृतीय - शिल्पा नराजे, पूनम बोचरे, सुनिल राठोड

गट क्रमांक ८ चे सहभागी सदस्य

१) शुमांगी पल्हाडे २) सोनिया केसवानी ३) अनिता जेठानी ४) पंकज कचवे ५) जयंत पोटे ६) केतकी घानेकर ७) विनोद काळे व या गटांचा विषय जाहिरात स्पर्धा हे होते. व तसेच ८ (आठव्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून अमोल बोळे सर व सुरज पुरोहित सर हे होते. त्यांनी योग्य परिक्षण करून त्यांनी ८ (आठव्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - जयंत पोटे

द्वितीय - केतकी घानेकर

तृतीय - सोनिया केसवानी, अनिता जेठानी

गट क्रमांक ९ चे सहभागी सदस्य

१) अब्दुल अकील २) मनिषकुमार नितनवरे ३) इफरा खान ४) ज्योती चौधरी ५) अंजली भागवत ६) राहूल गजभिये ७) सादिया शेख ८) असया परवीन शेख व या गटांचा विषय गझल गायन स्पर्धा ही होती. व तसेच ९ (नवव्या गटांचे परिक्षण करण्यासाठी परिक्षक म्हणून हेमांगी मोरे मॅडम व शिल्पा नराजे मॅडम ह्या होत्या. त्यांनी योग्य परिक्षण करून त्यांनी ९ (नवव्या गटांचे तीन विजेते काढले.

प्रथम - अब्दुल अकील

द्वितीय - मनिषकुमार नितनवरे

तृतीय - इकरा खान

गट क्रमांक १० चे सहभागी सदस्य

१) विजय जाधव २) निलेश घायल ३) कविता सतासे ४) सुरज वेष्टी व या गटांचा विषय चारोळी व कथाकथन हे होते. व तसेच १० (दहाव्या गटांचे सर्व सहभागी सदस्य हे उत्तेजनार्थ होते. अशा प्रकारे उर्वरित सर्व गटांचे स्पर्धक उत्तेजनार्थ पारितोषिक देऊन गौरविण्यात आले. हा संपूर्ण कार्यक्रम "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाच्या समन्वयक मा. प्रा. डॉ. सौ. वसुध देव मॅडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पडला. अशा प्रकारे "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाचे सदस्य १) अमोर वारे २) आरती देशमुख ३) पल्लवी देशमुख ४) मिनल नांदुरकर ५) निलेश घायल ६) दिपिका बुंदेले यांनी यशस्वीरित्या पार पडला.

दि. ६ व ७.०२.२०१२ रोजी शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अंतर्गत वक्तृत्व स्पर्धा व भावगीत स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते व त्यासाठी दिनांक ०२.०२.२०१३ ला त्या स्पर्धकांची निवड चाचणी करण्यात आली. म्हणजेच स्पर्धा घेण्यात आली. त्या स्पर्धकरीता सहभागी झालेले स्पर्धक

वक्तृत्व स्पर्धा

१) हेमांगी मोरे २) अमोल वारे ३) शितल परघरमोल ४) मनिषकुमार नितनवरे ५) भाग्यश्री धामोळे
वक्तृत्व स्पर्धेचे विजेते

प्रथम - शितल परघरमोल

द्वितीय - मनिषकुमार नितनवरे

उत्तेजनार्थ तयारीने काढलेले वक्तृत्व स्पर्धेचे विद्यार्थी १) अमोल वारे २) भाग्यश्री धामोळे व तसेच स्व. सौ. सुनंदाताई बुटे स्मृती प्रित्यर्थ आंतर महाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धेमध्ये हे ४ (चार) विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

भावगीत स्पर्धा

१) सनी इंगळे २) भावना खंडारे ३) भूमिका गाडगे

४) पल्लवी देशमुख ५) मिनल नादुरकर ६) मेघा वावणे

७) शिल्पा नराजे

भावगीत स्पर्धेचे विजेते

प्रथम - सनी इंगळे, द्वितीय - पल्लवी देखमुख
तसेच उत्तेजनार्थ तयारी ने काढलेले भावगीत स्पर्धेचे
विद्यार्थी

१) भावना खंडारे २) शिल्पा नराजे

तसेच स्व. सौ. सुनंदाताई बुटे स्मृती प्रित्यर्थ
आंतरमहाविद्यालयीन भावगीत स्पर्धेमध्ये हे चार विद्यार्थी
सहभागी झाले होते. व या स्पर्धेचे द्वितीय क्रमांक सनी
इंगळे यांनी पटकाविला. त्यांना मा. प्राचार्यांच्या हस्ते फिरती
बल व प्रशस्तीपत्र देवून गौरविण्यात आले. आणि सर्व
सहभागी स्पर्धकांना प्रशस्तीपत्र देवून गौरविण्यात आले.

हा संपूर्ण कार्यक्रम "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक
मंडळाच्या समन्वयक मा. प्रा. डॉ. सौ. वसुधा देव मॅडम
यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यक्रम यशस्वीरित्या पार पाडला.

अशा प्रकारे "ज्ञानप्रकाश" सांस्कृतिक मंडळाचे
वदस्व १) अमोल वारे २) पल्लवी देशमुख ३) निलेश
शयल ४) आरती देशमुख ५) दिपिका बुंदेले ६) मिनल
नादुरकर यांनी यशस्वीरित्या कार्यक्रम पार पाडला.
सांस्कृतिक मंडळातर्फे सर्व प्राध्यापक वृंद व कार्यालयीन
कर्मचारी यांचे आभार.

सचिव - अमोल प्रकाशराव वारे

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. वसुधा देव



सराव पाठ

सराव पाठ हा शिक्षण स्नातक अभ्यासक्रमाचा
एक अनिवार्य उपक्रम आहे. सराव पाठाच्या माध्यमातून
छात्र अध्यापकांमध्ये अध्यापकीय क्षमता व कौशल्ये
वाढविण्याच्या दृष्टिकोनातून पुढील उपक्रम राबविण्यात
आलेत.

१) सूक्ष्म अध्यापन कृतिसत्र

२) पाठनियोजन कृतिसत्र

३) दिग्दर्शन कृतिसत्र

४) सराव पाठ

या चार भरीव कार्यक्रमातून प्रशिक्षणार्थ्यांमध्ये अध्यापन
कौशल्ये रुजविता येतात. २०१२-१३ या शैक्षणिक सत्रामध्ये
या चारही टप्प्यांची अंमलबजावणी पुढीलप्रमाणे झाली.

१) सूक्ष्म अध्यापन कृतिसत्र :-

शिक्षकाचे अध्यापन म्हणजे अनेक कौशल्यांचा
समुच्चय होय. एकाच वेळी अनेक कृती कौशल्ये पूर्ण
रितीने सादर करण्यासाठी, या प्रत्येक अध्यापकीय कृतीमध्ये
कौशल्य निर्माण होणे आवश्यक आहे व याचकरीता
सूक्ष्म अध्यापन कृतिसत्राचे आयोजन दि. २७ ऑगस्ट
२०१२ ते ७ सप्टेंबर २०१२ या कालावधित करण्यात
आले. या कृतीसत्रात अनुक्रमे फलक, लेखन, सज्जता
प्रवर्तन, प्रश्न कौशल्य, स्पष्टीकरण कौशल्य व चेतक
बदल कौशल्य इ. बदल कृतिसत्रांतर्गत माहिती व मार्गदर्शन
करण्यात आले. प्रात्यक्षिक कार्यात प्रशिक्षणार्थ्यांचे
वेगवेगळ्या गटात विभाजन करण्यात आले. पाठ नियोजन,
सादरीकरण, प्रत्याभरण, पुर्ननियोजन, पुर्नसादरीकरण
या टप्प्यातून प्रत्येक कौशल्याचा सराव प्रशिक्षणार्थींना
देण्यात आला. या कृतिसत्रास सर्व प्राध्यापकांचे सहकार्य
व मार्गदर्शन मिळाले.

२) पाठ नियोजन कृतिसत्र :-

सराव पाठाचे मुलभूत ज्ञान प्रशिक्षणार्थींना व्हावे
या उद्देशाने पाठ नियोजन कृतिसत्राचे आयोजन करण्यात
येते. हे कृतिसत्र दि. ८ सप्टेंबर व १० सप्टेंबर २०१२
या दिवशी संपन्न झाले. या कृतिसत्रात पाठ नियोजन या

विषयांवर मार्गदर्शनपर व्याख्याने झालीत.

कृतिसत्रात अध्यापन पध्दतीनुसार विद्यार्थ्यांचे गटात विभाजन करण्यात येऊन व्याख्यान विषयावर आचारित प्रात्यक्षिक कार्य करून घेण्यात आले.

३) दिग्दर्शन कृतिसत्र :-

सूक्ष्म अध्यापन व पाठनियोजन कृतिसत्र झाल्यानंतर प्रत्यक्ष सराव पाठ घेण्यासाठी जाण्यापूर्वी प्रशिक्षणार्थ्यांमध्ये अध्यापनाचा आत्मविश्वास निर्माण व्हावा व सर्व कौशल्यांचे प्रमायी एकत्रीकरण करण्याच्या दृष्टिकोनातून दिग्दर्शन पाठ कृतिसत्राचे आयोजन करण्यात आले. दि. १३ सप्टेंबर व १४ सप्टेंबर २०१२ रोजी महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांनी दिग्दर्शन पाठ कृतिसत्रास मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य केले. यालून प्रशिक्षणार्थ्यांना सराव पाठ कसा सादर करावा याची कल्पना आली.

४) सराव पाठ :-

अध्यापनाच्या पुरेशा सरावानंतर प्रत्यक्ष शाळेमध्ये जाऊन अध्यापन विषय शिकविणे व अध्यापनाचा अनुभव घेऊन अध्यापन कौशल्यावर प्रभुत्व संपादन करणे, या दृष्टिकोनातून सराव पाठाचे आयोजन करण्यात येते. त्याकरीता सराव पाठ शाळेच्या मुख्याध्यापकांची एक सहविचार सभा घेण्यात आली. प्रत्यक्ष सराव पाठ पुढीलप्रमाणे पार पडले.

दिनांक	सराव पाठ शाळा
२४ ते २८.०९.०१२	१) मनुताई कन्या शाळा, अकोला २) वी.आर. हायस्कूल, अकोला
१० ते १४.१२.०१२	१) जागृती विद्यालय, अकोला २) आदर्श विद्यालय, अकोला ३) नूतन हिंदी विद्यालय
२४ ते २८.१२.०१२	१) न्यू इंग्लिश हाय. अकोला २) ज्युविली इंग्लिश हाय. अकोला ३) नूतन हिंदी विद्या. अकोला
१५ ते २२.०१.०१३	१) मनुताई कन्या शाळा, अकोला २) आदर्श विद्यालय, अकोला

३) जि.प.सा. फुले कन्या शाळा, अकोला

४) भि. खं. विद्यालय, अकोला

वरील सर्व काय पार पाठतांना मा. प्राचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे सर यांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन मिळाले. तसेच सराव पाठ शाळांच्या मुख्याध्यापकांच्या सहाकार्यामुळेच हे पाठ यशस्वी झाले. तसेच महाविद्यालयाच्या सर्व प्राध्यापकांचे वेळोवेळी मार्गदर्शन व सहाकार्य लाभले. सरावपाठ मंडळ सर्वांच्या प्रती ऋण व्यक्त करीत आहे.

सचिव - अमोल बोळे

सदस्य - अशोक इंगळे

धनश्री काजळे

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. सी. सुषमा गणोजे

छात्रसेवाकाल

छात्रसेवाकाल हा शिक्षण स्नातक अभ्यासक्रमाचा एक महत्त्वपूर्ण भाग होय. सूक्ष्मपाठ व सराव पाठाच्या पुरेशा सरावानंतर, प्रशिक्षणार्थ्यांनी शाळेत एक शिक्षक या नात्याने विविध जबाबदाऱ्या कशा रीतीने पेलायच्या. मुख्याध्यापक, पर्यवेक्षक या नात्याने शाळेचे प्रशासन कसे करायचे, विविध स्पर्धा, कार्यक्रम वा उपक्रमाचे आयोजन, परीक्षण कसे करायचे या दृष्टिकोनातून छात्रसेवाकालाचे आयोजन शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे दरवर्षी करण्यात येते. यावर्षी छात्रसेवाकालासाठी जि.प.सा. फुले कन्या शाळा, अकोला, मनुताई कन्या शाळा, अकोला आदर्श विद्यालय अकोला आणि भिकमचंद खंडेलवाल विद्यालय, अकोला या चार शाळांची निवड करण्यात आली. छात्रसेवाकाल दि. १५ जानेवारी ते २२ जानेवारी २०१३ या कालावधीत आयोजित करण्यात आला होता.

छात्रसेवाकालाच्या प्रभारी प्रा. डॉ. सी. सुषमा गणोजे यांच्या मार्गदर्शनाखाली सराव पाठ मंडळाचे सचिव

श्री. अमोल बोळे, कु. प्रतिमा हरकरे व सराय पाठ मंडळाच्या इतर सर्व सदस्यांनी सर्वप्रथम सर्व वी. एड. प्रशिक्षणाथ्यांचे चार गटात विभाजन केले. लोकशाही पद्धतीने, प्रत्येक शाळेकरीता, मुख्याध्यापक, उपमुख्याध्यापक व पर्यवेक्षक यांची निवड करण्यात आली. त्यानंतर चार शाळांसाठी निवडण्यात आलेल्या मुख्याध्यापकांनी आपापल्या शाळेतील प्रशिक्षणाथ्यांची समा आयोजित करून वेळापत्रक समिती, अहवाल समिती, शालेय दफ्तर समिती, सांस्कृतिक समिती, शारीरिक शिक्षण समिती आणि मूल्य परिपाठ समिती अशा सहा समित्यांचे गठण केले. तसेच प्रत्येक शाळेतील वर्ग ८ व वर्ग ९ च्या प्रत्येक तुकडी करीता वर्गशिक्षकांची नेमणूक करण्यात आली.

जि. प. सावित्रिबाई फुले कन्या शाळा, अकोला येथे मुख्याध्यापक म्हणून श्री. अमोल बोळे, उपमुख्याध्यापक श्री. शिवाजी खिराडे तर पर्यवेक्षिका म्हणून कु. मेधा बावणे यांनी जबाबदारी सांभाळली. मनुताई कन्या शाळा, अकोला येथे मुख्याध्यापक म्हणून श्री. सुनील राठोड, उपमुख्याध्यापिका कु. अमृता शुक्ला तर पर्यवेक्षिका म्हणून कु. असमा परचीन शेख यांनी जबाबदारी सांभाळली. आदर्श विद्यालय अकोला येथे मुख्याध्यापक म्हणून श्री. मनिषकुमार नितनवरे, उपमुख्याध्यापिका. कु. पल्लवी देशमुख तर पर्यवेक्षक श्री. राजेश वोरचाटे यांनी जबाबदारी सांभाळली. स्व. भिकमचंद खंडेलवाल विद्यालय अकोला येथे मुख्याध्यापक म्हणून श्री. सौरभ म्हात्रे, उपमुख्याध्यापक श्री. सनी इंगळे तर पर्यवेक्षक म्हणून श्री. सुरज पुरोहित यांनी जबाबदारी सांभाळली.

छात्रसेवाकालांतर्गत प्रार्थनेपासून ते शेवटच्या तासिकेपर्यंत अध्यापन तसेच विविध स्पर्धा व प्रशासनाचे कार्य वी. एड. प्रशिक्षणाथ्यांनी उत्स्फूर्तपणे पार पाडले.

जि. प. सा. फुले कन्या शाळेमध्ये संगीत खुर्ची, समयस्फूर्त भाषण, भावगीत गायन, लिंबु-चमचा, निबंध व चित्रकला या स्पर्धा घेण्यात आल्या. मनुताई कन्या शाळा अकोला येथे वन मिनीट शो, संगीत खुर्ची, घालता-बोलता बांधणी साखळी, चित्रकला प्रदर्शनी,

भावगीत गायन या स्पर्धा घेण्यात आल्या. आदर्श विद्यालयामध्ये भावगीत गायन, सुविचार, प्रश्नमंजूषा, चित्रकला या स्पर्धा तर व्यक्तीमत्त्व विकास, तणावाचे व्ययरथापन, आहारविषयक मार्गदर्शन हे उपक्रम राबविण्यात आले. तसेच वृक्षसंवर्धन व संगोपन यामध्ये खत निर्माती विषयी माहिती सांगितली. स्व. भिकमचंद खंडेलवाल विद्यालयामध्ये वक्तृत्व स्पर्धा, चित्रकला, सामान्य ज्ञान, निबंध, बटाटा रेस या स्पर्धा घेण्यात आल्या. तसेच चारही शाळांमध्ये शनिवार दि. १९ जानेवारी २०१३ रोजी कवायत घेण्यात आली. प्रत्येक शाळेतील शालेय दफ्तर समितीने शाळेच्या कार्यालय प्रमुखांना पाचारण करून शालेय दफ्तरविषयक माहिती मिळविली.

छात्रसेवाकालामध्ये प्रत्येक शाळेतील वी. एड. प्रशिक्षणाथ्यांना महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे व सर्व प्राध्यापक वृंदाचे सहकार्य व मार्गदर्शन लाभले. जि.प.सा. फुले कन्या शाळेमध्ये प्रा. डॉ. मोहन खताळ व प्रा. डॉ. अर्चना वातकर मनुताई कन्या शाळेमध्ये प्रा. डॉ. संध्या सामुद्रे व प्रा. डॉ. सुषमा गणोजे, आदर्श विद्यालयामध्ये प्रा. डॉ. आशा धारस्कर व प्रा. डॉ. गोकर्ण मानकर, स्व. भिकमचंद खंडेलवाल विद्यालयामध्ये प्रा. डॉ. वसुधा देव व प्रा. डॉ. रोहिणी तडस यांचे सर्व वी. एड. प्रशिक्षणाथ्यांना मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाले. तसेच शनिवार दि. १९ जानेवारी २०१३ रोजी महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे यांनी चारही शाळांना भेट दिली.

छात्रसेवाकालच्या शेवटच्या दिवशी दिनांक २२ जानेवारी २०१३ ला प्रत्येक शाळेमध्ये समारोपीय कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. त्यात यशस्वी तसेच सहभागी विद्यार्थ्यांना बक्षिसे व प्रमाणपत्राचे वाटप करण्यात आले. छात्रसेवाकालमुळे प्रशिक्षणाथ्यांमध्ये मुख्याध्यापक, उपमुख्याध्यापक, पर्यवेक्षक, शिक्षक म्हणून विविध जबाबदाऱ्या पार पाडातांना अनुषंगिक कर्तव्ये व अधिकार यांची जाणीव निर्माण झाली. आपण आपल्यावर येणारी प्रत्येक जबाबदारी उत्कृष्टपणे पार पाडू शकतो असा आत्मविश्वास निर्माण झाला. कोणत्याही कार्यक्रम,

उपक्रमाचे आयोजन करतांना येणाऱ्या अडघर्णीची कल्पना आली. या अडघर्णीवर मात करून यशस्वी शिक्षक करो व्हायचे हे या अनुमयातून कळले.

डॉ. सी. सुधमा गणोजे
प्रभारी व सहयोगी प्राध्यापक
सचिव - प्रतिमा हरकरे
सदस्य - पुनम बोघरे व रुपाली गिन्हे

समाजसेवा मंडळ

आपण समाजात राहत असतांना समाजातील व्यक्तींचे ऋण फेडणे म्हणजे समाज सेवा आणि आपण ती वेळोवेळी पार पाडत असतो मनुष्य हा समाजशील प्राणी असल्याने त्याचा व समाजाचा अतिशय घनिष्ठ संबंध असतो. प्रत्येकजण एकमेकांवर आधारित असतो. समाजात राहूनच आपणास आपला विकास साधणे हे कार्य करायचे असते. शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाची गौरवशाली परंपरा कायम राहण्यात समाजसेवा मंडळाचे कार्य महत्त्वाचे आहे. समाजसेवा मंडळाद्वारे सत्र २०१२ - २०१३ मध्ये विविध उपक्रम राबवले ऑगस्ट महिन्यात समाजसेवा मंडळाची स्थापना झाली.

विविध उपक्रम

१) श्रमदान :-

समाजसेवा विभागांतर्गत दि. २२ ऑक्टोबर ते २७ ऑक्टोबर २०१२ रोजी सर्व शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांनी महाविद्यालयाचे प्रांगण, वर्गखोल्या यांची स्वच्छता केली. तसेच वसतिगृहाच्या परिसरातील सर्व गवत, तण, कचरा यांची स्वच्छता केली. हा उपक्रम आम्ही शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे व समाजसेवा विभागाचे प्रभारी मार्गदर्शक प्रा. डॉ. खताळ सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली केले.

२) पथनाट्य (जागर जाणियांचा अभियान)

समाजसेवा विभागांतर्गत दि. ९ जानेवारी २०१३ रोजी आम्ही सर्व शिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांनी शिवापूर येथील

गातोश्री वृद्धाश्रमाला भेट दिली. तेथील वृद्धांची उपक्रम पाहून मन फार खिन्न, उदास झाले अखण्ड मनाला ही भावना शिदली.

जेंव्हा नशिय चारंवार
घणाच्या घावाने घायाळ करते
तेव्हाच अंतरीच्या वेदनांना
अश्रुद्वारे बांध फुटतो

जीवनामध्ये आपण आपल्याच भासा-वित्यांना इतके दुःख फसे देवू शकतो हेच समजले नाही.

३) अंध विद्यालय भेट :-

समाजसेवा विभागांतर्गत दुसरी भेट दिनांक ९ जानेवारी २०१३ रोजी मलकापूर येथे कत्रुनाई वंग या अंध विद्यालयास भेट दिली या सामाजिक भेटीच्या आयोजनातून महाविद्यालयीन शिक्षक प्रशिक्षणार्थीत सामाजिक बांधिलकीची जाणीव निर्माण करून त्यांचा सर्वांगीण विकास घडून आणणे यासाठी समाजसेवा मंडळ सतत प्रयत्न करते.

वर्षभर आम्हाला वरील सर्व उपक्रम राबविण्यात आमचे विभाग प्रमुख डॉ. मोहन खताळ सरांचे मोलाचे मार्गदर्शन लाभले. सोबतच संपुर्ण अधिव्याख्याता वर्गाचे मोलाचे सहकार्य लाभले तसेच वेळोवेळी आमचे प्राचार्य डॉ. शांतारामजी बुटे सर यांनीही मार्गदर्शन केले. तसेच सर्व वी. एड. प्रशिक्षणार्थ्यांनी समाजसेवा मंडळात सहकार्य केले.

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. मोहन खताळ
सचिव - श्री. विपिनसिंह अ. गहिलोत,
कु. रजनी तालोट



शिक्षणावरोधक साहित्य क्षेत्रात प्रशिक्षणार्थीच्या अंगी अरालेल्या रूपा गुणांना याच निळावा, त्या गुणांना अतीकाधिक विकास व्हावा तसेच लेखनक्षमता अधिक प्रफुल्लित व्हावी म्हणून दरवर्षी 'अर्घ्य' वार्षिकीक प्रकाशित करण्यात येतो. त्यावरिती अगदी सुरवातीलाच अर्घ्य मंडळाची कार्यकारिणी मंडित करण्यात येते. या कार्यकारिणीमध्ये सचिव, सहसचिव व सदस्यांचा समावेश होतो. अर्घ्य मंडळ महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम वुटे यांचे प्रेरणेने तसेच प्रगारी अधिव्याख्याता डॉ. कु. गोकर्ण मानकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्य करतात.

अर्घ्य मंडळाचे सदस्य सर्व प्रशिक्षणार्थीकरून विविध प्रकारचे साहित्य गोळा करतात, त्यानंतर त्याची योग्य वर्गवारी करणे, योग्य निष्पत्त्या आधारे दर्जेदार प्रकारात विभागणी करणे. आवश्यकतेनुसार त्यावर सांपादकीय संस्करण करणे, अर्थात यारावटी डॉ. मानकर यांचे मोलाचे मार्गदर्शन मिळत अराले.

अर्घ्य वार्षिकांकामध्ये अर्पण पत्रिकेपासून तर अशी पाखरे येती या सदराखालील वर्षमराठील सर्व माहिती प्रकाशित करण्यात आलेली असते. म्हणून अर्घ्य वार्षिकांकाला महाविद्यालयाच्या कार्याचे प्रतिविंब दाखविणारा आरसा म्हटले तर वायगे ठरणार नाही.

दरवर्षी प्रमाणे यावर्षीसुद्धा अर्घ्य मंडळाने आपली जबाबदारी अत्यंत आनंदाने पूर्ण केली आहे. त्याचे फलित म्हणून २०१२-१३ या नियमित शिक्षण स्नातक सत्राचा वार्षिकांक आपणास सादर करीत आहोत.

सचिव - दिनेश घुडे
कु. मेघा वावणे

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. कु. गोकर्ण मानकर



प्रशिक्षणार्थीच्या मनोवृत्ती, बुद्धिबळा, चादनाचा, विद्यार्थ्या योग्य दिशा देवून त्यांना उभूंग भरारी मारण्याचे सामर्थ्य निर्माण करण्यास कर्तव्य असणारे आमचे भारतीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला हे विद्यार्थीद्वार पुढे महाविद्यालय आहे.

२१ वे शतक हे विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्या उभूंग भरारीचे शतक आहे. पण ही भरारी भारत असल्यांना आगच्या पयारी असणारे नाते कुठेचारी सुटत आहे. त्याची विवेकानंद म्हणतात. 'भारताचे अंतरंग बघायचे असल तर भारतीय अध्यापक पुनरुज्जीवीत करावे लागत'. ज्याप्रमाणे भारतीपारून सुरेख मंडे तयार करण्यासाठी गरज असते कुशल कुमाराची त्याचप्रकारे उन्नत व उत्तम समाज निर्माण करण्यासाठी गरज असते ती योग्य शिक्षकांची म्हणून याच बाबी शिक्षकांमध्ये योग्य मूल्ये रुजविण्यासाठी अभ्यासक्रमाचाच एक भाग म्हणून साकारला आहे हा मूल्यपरिषाठ

७ ऑगस्ट २००२ पासून मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम वुटे यांच्या प्रेरणेने व सर्व अधिव्याख्यातांच्या मार्गदर्शनात हा मूल्य परिषाठ महाविद्यालयात सुरु झाला. प्रत्येक रानियारी सकाळी ८.०० ते ८.३० या वेळेत या मूल्य परिषाटाचे आयोजन केले जाते. या मूल्यपरिषाटाचे उद्दिष्टे पुढीलप्रमाणे आहेत.

- १) आपल्या वैयक्तिक व सामाजिक जीवनात जबाबदारीच्या मूल्यांची जोपासना करणे.
- २) लांकशाही समाजवाद व धर्मनिरपेक्षता या मूल्यांची जोपासना करणे.
- ३) विद्यार्थ्यांचा उदार वैज्ञानिक दृष्टिकोन विकसीत करणे.
- ४) विद्यार्थ्यांना रचसामर्थ्याची ओळख करून देणे व प्रेरणा देणे.
- ५) आत्मसन्मान जागृत करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रयत्नशील बनविणे.
- ६) एकाग्रता, चिंतन, मनन अशा अभ्यास पोषक गुणांचा

विकास करणे.

- ७) मूल्यांचे आचरण व्हावे अशी परिस्थिती व संधी उपलब्ध करून देणे.

या उद्दिष्टांची पूर्तता करण्यासाठी या मूल्य परिपाठाचे स्वरूप सर्वानुमते ठरविण्यात आले. प्रथम मॉन, ध्यान करून सामुदायिक प्रार्थना केली जाते. त्यानंतर विद्यार्थी सुविचार व बोधकथा सांगतात, नंतर समूहगीत गायिले जाते. प्रत्येक आठवड्यात असणारे विद्यार्थ्यांचे, कार्यालयीन कर्मचारी, प्राध्यापक व प्राचार्य यांचे वाढदिवस व शैक्षणिक संपादन लक्षात घेवून शनिवारला या मूल्यपरिपाठाचे वेळी गुलाब पुष्प देवून अभिनंदन केले जाते. व पुढील यशासाठी शुभेच्छा दिल्या जातात. नंतर विद्यार्थ्यांना मूल्यपरिपाठाचे नियोजित अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य मार्गदर्शन करतात. राष्ट्रगीताने या परिपाठाची सांगता होते.

या मूल्य परिपाठाच्या समन्वयक म्हणून प्रा. डॉ. सौ. संध्या सामुद्रे प्रभार सांभाळतात. मूल्यपरिपाठाचे दिवशी फलक लेखन केले जाते. ही जबाबदारी या वर्षीचे प्रशिक्षणार्थी श्री. शिवाजी खिराडे सांभाळतात. या परिपाठाची संपूर्ण तयारी व जबाबदारी कु. प्रतिमा हरकरे, कु. पुनम बोचरे, कु. वैशाली पायघन, कु. रुपाली गिन्हे, कु. धनश्री काजळे यांनी सांभाळली.

सचिव :- कु. पुनम बोचरे

मार्गदर्शक :- प्रा. डॉ. सौ. संध्या सामुद्रे

क्रीडा मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला. येथे शैक्षणिक सत्र २०१२-२०१३ या कालावधीत विविध मंडळ स्थापन करण्यात आली. महाराष्ट्रात उच्च दर्जा प्राप्त व नावलांकिक प्राप्त महाविद्यालय म्हणून शासकीय अध्यापक महाविद्यालय सदोदित विद्यार्थ्यांच्या विकासाचे कार्य करीत आहे. याचाच एक भाग म्हणून सत्र २०१२-२०१३ मध्ये प्रा. डॉ. आशा धारस्कर यांच्या मार्गदर्शनाखाली आणि महाविद्यालयाचे प्रेरणास्थान असलेले प्राचार्य मा. डॉ.

शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने या मंडळाची स्थापना करण्यात आली.

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासातील महत्त्वाचा घटक म्हणजे शारीरिक विकास, सहकार्य सदाचार, संयम, खिलाडुवृत्ती, नेतृत्वगुण, समायोजन, कल्पकता इ. सद्गुणांची जोपासना व्हावी याकरीता खेळाचे जीवनात अनन्य साधारण महत्त्व आहे.

वरील सर्व गुणांची जोपासना प्रशिक्षणाथ्यांमध्ये व्हावी व त्यांनी भविष्यात आपल्या विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवावी याकरीता दरवर्षी महाविद्यालयामध्ये क्रीडा सत्राचे आयोजन करण्यात येते.

दरवर्षीप्रमाणे याचिही महाविद्यालयामध्ये दि. ७ ऑक्टोबर ते १० ऑक्टोबर २०१२ या कालावधीमध्ये तीन दिवसीय क्रीडा महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले.

दि. ७ ऑक्टोबर २०१२ ला सकाळ ठीक ११.३० वा महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. डॉ. शांताराम बुटे सर यांच्या हस्ते आणि क्रीडा मंडळाच्या मार्गदर्शक प्रा. डॉ. आशा धारस्कर यांच्या मार्गदर्शनाखाली क्रीडा सत्राचे उद्घाटन करण्यात आले. या प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राध्यापक वर्ग तसेच सर्व कर्मचारी वर्ग व प्रशिक्षणार्थी उपस्थित होते.

१) हरित गृह २) नील गृह ३) श्वेत गृह ४) पीत गृह या चारही गृहांमध्ये सांघिक व वैयक्तिक स्पर्धा घेण्यात आल्या. या तीन दिवसीय क्रीडा सत्रामध्ये वैयक्तिक खेळ १) कॅरम २) बुध्दीबळ ३) गोळा फेक ४) माला फेक ५) थाळी फेक इ. खेळ घेण्यात आले आणि सांघिक खेळामध्ये १) क्रिकेट २) हॉलीबॉल ३) शो बॉल (मुली) ४) खो-खो हे खेळ होते.

दि. ७ ऑक्टोबर २०१२ ला उद्घाटन झाल्यावर मुलांची हॉलीबॉलची पहिली फेरी घेण्यात आली. त्यानंतर दुपारच्या सत्रात ३ वाजता पासून वैयक्तिक खेळ गोळा फेक, मालापेक तसेच थाळीफेक स्पर्धेचे सामने घेण्यात आले.

स्पर्धेच्या दुसऱ्या दिवशी दि. ८ ऑक्टोबर २०१२ मुलांचा हॉलीबॉलचा अंतिम सामना व मुलींचा शो बॉलचा अंतिम सामना तसेच मुलांचे खो-खो चे अंतिम व मुलींचे

करी खो-खो तर दुपारच्या सत्रात मुलांचे क्रिकेट
मंडळाचे अंतिम सामने घेण्यात आला.

क्रीडा सत्राचा तिसरा व अंतिम दिवस १०
ऑक्टोबर २०१२ या दिवशी जवळ-जवळ सर्वच स्पर्धेचे
अंतिम सामने घेण्यात आले. नंतर मुलींचा क्रिकेटचा
प्रकार व त्यानंतर वैयक्तिक खेळांमध्ये कॅरम व चेस
अशा प्रकारचे खेळ घेण्यात आले. दि. १० ऑक्टोबर
२०१२ रोजी क्रीडा सत्राचा समारोपीय कार्यक्रमाला अध्यक्ष
प्र. डॉ. शांताराम बुटे यांचे मार्गदर्शन लाभले. नंतर
क्रीडा सत्राचा समारोप झाला.

या तीन दिवसीय क्रीडा सत्रामधून उत्कृष्ट पुरुष
खेळाडू व उत्कृष्ट स्त्री खेळाडू निवडण्यात आले. उत्कृष्ट
पुरुष खेळाडू म्हणून श्री. सौरभ म्हात्रे तर उत्कृष्ट स्त्री
म्हणून पत्त्वती देशमुख यांची निवड करण्यात आली. तसेच
उत्कृष्ट गृह म्हणून नील गृह निवडण्यात आले.

अशा प्रकारे तीन दिवसीय क्रीडा सत्राच्या
शरतींसाठी क्रीडा मंडळाच्या मार्गदर्शक प्रा. डॉ. आशा
घारस्कर मंडळ क्रीडा मंडळाचे सचिव श्री. चंद्रकांत पिंपळकर
व स्वाती चौपडे तसेच क्रीडा मंडळाचे सदस्य श्री. राहुल
गणपिथे, अब्दुल अकिल, कु. प्रिया मुंडे, धनश्री इंगळे या
क्रीडा मंडळातील सदस्यांनी परिश्रम घेतले.

क्रीडा सत्रासाठी डॉ. तडस, डॉ. देव, डॉ.
वातकर, डॉ. मानकर, डॉ. खताळ, डॉ. सामुंदे, डॉ.
गणोजे यांचे सहकार्य लाभले. तसेच कार्यालयीन कर्मचारी
सौ. देशपांडे व सर्व कर्मचारी वृंद यांचे मोलाचे सहकार्य
मिळाले.

सचिव - श्री चंद्रकांत पिंपळकर
कु. स्वाती चौपडे

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. आशा घारस्कर - भावसार



वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन योजना

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे
शैक्षणिक सत्र २०१२-१३ वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन या
योजनेची अंमलबजावणी करण्यात आली. या विषयाचा
अहवाल अर्ध्यामध्ये देताना अतिशय आनंद होत आहे.

या योजनेची पार्श्वभूमी पाहतांना वृक्षसंवर्धन व
वृक्षारोपण योजनेची पहिली बैठक महाविद्यालयाचे
प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या अध्यक्षतेखाली
दि. २५.०८.२०१२ ला अधिव्याख्याता कक्षात घेण्यात
आली. आणि या योजनेची सुरुवात झाली. या योजनेची
उद्दिष्टे, स्वरूप व कार्यवाही करणारी समिती याच बैठकीत
निश्चीत करण्यात आली ती पुढीलप्रमाणे

समितीची रचना

पदसिद्ध अध्यक्ष	-	मा. प्राचार्य
सदस्य सचिव	-	डॉ. गोकर्ण गानकर
सदस्य	-	सर्व अधिव्याख्याता
सहाय्यक सदस्य	-	वरिष्ठ लिपिक
सचिव	-	सुनिल राठोड

अशाप्रकारे समितीची रचना करण्यात आली.
मा. प्राचार्य शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने सुरु झालेली ही
वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन योजना पुढील उद्दिष्टांवर आधारित
आहे.

- १) महाविद्यालय परिसरात वृक्षारोपण करणे
- २) महाविद्यालयाच्या सुशोमनासाठी कुंड्यात शोभिवंत
झाडे लावणे.
- ३) महाविद्यालयात हिरवळ विकसित करणे
- ४) विद्यार्थ्यांना वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धनाचे महत्त्व पटवून
देणे.
- ५) विद्यार्थ्यांना पर्यावरण रक्षणाची जाणीव करून देणे.
- ६) लावलेल्या वृक्षाचे संवर्धन करणे

स्वरूप :- या योजने अंतर्गत प्रत्येक शैक्षणिक सत्रात
महाविद्यालयाच्या परिसरात व कुंड्यात झाडे लावण्यात
येतात. आणि शैक्षणिक सत्रातील प्रत्येक प्रशिक्षणाध्यानी
प्रत्येकी एक झाडे दत्तक देण्यात आली. सत्राच्या

सुरुवातीपासून ते सत्र संपेपर्यंत त्या झाडाची निगा राखण्याची जबाबदारी संबंधित विद्यार्थ्यांवर असते. या योजनेसाठी लागणारे आर्थिक सहाय्य शासनाकडून तसेच सामाजिक संस्था, खाजगी व्यक्तींकडून प्राप्त होत असते.

वृक्ष दत्तक योजना :- महाविद्यालयाच्या परंपरेनुसार प्रत्येक शैक्षणिक सत्रातील विद्यार्थ्यांला एक झाड दत्तक देण्यात येते. व त्यानंतर त्या वृक्षाची निगा राखण्यासाठी संपूर्ण जबाबदारी संबंधित विद्यार्थ्यांकडे असते. याप्रमाणे शै. सत्र २०१२-१३ या वर्षात दि. ०८.१०.२०१२ रोजी वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन मंडळाच्या प्रमारी अधिव्याख्याता डॉ. मानकर यांनी कुंडीतील एक झाड एक प्रशिक्षणार्थी याप्रमाणे वाटून दिली. व विद्यार्थ्यांना दत्तक झाड योजना याची माहिती दिली. त्यांना त्याची जबाबदारी अतिशय उत्साहाने स्विकारली व वर्षभर झाडांची देखभाल करण्याची ग्वाही दिली. वृक्षारोपणाचे महत्त्व म्हणून वर्षभर झाडास योग्यास पाणी घालणे व वृक्षाचे बालकाप्रमाणे संगोपण करण्याचे काम प्रशिक्षणार्थींनी संपूर्ण वर्षभर आपल्या झाडाची अगदी लहान मुलाप्रमाणे काळजी घेतली. वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन या योजनेचे फलीत म्हणजे आज आपल्या महाविद्यालयात ३५०० चौ. फुट हिरवळ आणि गुलाबाच्या फुलांनी बहरलेली वाग हे होय. आज महाविद्यालयाला भेट देणारी कोणतीही व्यक्ती या वागेकडे हिरवळीकडे आकर्षित झाल्याशिवाय राहत नाही.

सचिव - सुनिल प्र. राठोड

जयंत पोटे

मार्गदर्शक - प्रा. डॉ. गोकर्ण मानकर

वाचनालय मंडळ

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे १३ ते १६ फेब्रुवारी २०१३ या कालावधीमध्ये ग्रंथालय मंडळ व विस्तार सेवा विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने ग्रंथालय सप्ताहाचे आयोजन करण्यात आले होते. यामध्ये सहा विषयांवर वक्त्यांनी आपले विचार मांडले.

दि. १३.०२.२०१३ पहिल्या पुष्पाला प्रमुख अतिथी म्हणून श्री. मोरेश्वर मोशीकर यांनी गीतार्थ पठन करून घेतले. सर्व प्रशिक्षणाथ्यांचे यामध्ये पत्र करून घेतले.

दि. १४.०२.२०१३ द्वितीय पुष्पाला प्रमुख अतिथी म्हणून श्री. संजय ठाकरे यांनी 'आधाज संस्कृती' या विषयावर मार्गदर्शन केले.

तृतीय पुष्पाला प्रमुख अतिथी म्हणून स्वाती दामोदरे 'वैज्ञानिक दृष्टीकोन' या विषयावर प्रशिक्षणाथ्यांचे मार्गदर्शन केले.

दि. १५.०२.२०१३ चतुर्थ पुष्पाला प्रमुख अतिथी म्हणून मा. श्री. ज्ञानेश्वर मिरगे यांनी पसायदानाचा अर्थ या विषयावर मार्गदर्शन केले.

पाचव्या पुष्पाला प्रमुख अतिथी म्हणून मा. श्री. संजय गायकवाड यांनी गीतेतील भक्तीयोग या विषयावर अनमोल असे प्रशिक्षणाथ्यांना मार्गदर्शन केले.

दि. १६.०२.२०१३ मा. श्री. शिरिष वंजारा यांनी वेलसेड या विषयावर प्रशिक्षणाथ्यांना मार्गदर्शन केले.

यामध्ये वाचनालय मंडळ व विस्तार सेवा विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी प्रतिसाद दिला.

वाचनालय मंडळाद्वारे नियमित फलक लेखन, सुविचार लेखन हा उपक्रम यशस्वीरित्या राबविण्यात आला. त्याच प्रमाणे वाचनालय मंडळाच्या प्रशिक्षणार्थींनी या ग्रंथालय सप्ताहाच्या आयोजनात सक्रीय सहभाग घेवून अभ्यास विद्यार्थ्यांसाठी संदर्भ ग्रंथ उपलब्ध करून दिले.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालयातील विस्तार सेवा विभागाच्या प्रमारी अधिव्याख्याता मा.डॉ.कु. गोकर्ण मानकर यांनी वेळोवेळी ग्रंथालयात होणाऱ्या विविध प्रकारच्या उपक्रमांना प्रेरणा देऊन मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल कु. संघ्या गावंडे यांचे ग्रंथालय सप्ताहासाठी वाचनालय मंडळाच्या सदस्यांना मार्गदर्शन लाभले.

सचिव - वैशाली गोवर्धन रावणकार

कु. कोमल कुलकर्णी

मार्गदर्शक - कु. संघ्या गावंडे (ग्रंथपाल)

विस्तारसेवा विभाग

जिल्हा शिक्षण व नियोजन विकास समिती सभा

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला येथे

विस्तार सेवा विभागाची जिल्हा शिक्षण व नियोजन विकास समितीची सभा दि. ३१.०७.०१२ मंगळवार रोजी विस्तारसेवा विभागात संपन्न झाली.

सभेच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य व विस्तार सेवा विभागाचे मानद संचालक डॉ. श्री. शांताराम बुटे हे उपस्थित होते. तसेच शिक्षणाधिकारी मा. श्री. सोनोने साहेब (माध्यमिक विभाग जि.प.अकोला) व विस्तार अधिकारी सी. स्मिता परोपटे ह्या प्रामुख्याने उपस्थित होत्या.

कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती पूजनाने झाली. व त्यानंतर सन्माननीय सदस्याचे स्वागत व सत्कार करण्यात आला. विस्तारसेवा विभागाच्या समन्वयक डॉ. कु. गोकर्णा मानकर यांनी सभेचे प्रास्ताविक व श. सत्र २०११-२०१२ चा विस्तार सेवा विभागाचा अहवाल सादर केला.

सल्लागार समितीच्या सदस्या सी. कल्पना कौतारकर व श्री. सुहास देशपांडे यांची अनुक्रमे जीजाऊ कन्या शाळा अकोला व वी.आर. हायस्कूल अकोला इथे मुख्याध्यापक पदी नियुक्ती झाल्याबद्दल अभिनंदनाचा ठराव पारित करण्यात आला.

अहवाल वाचनानंतर उपस्थित असलेल्या विषय संघटनांच्या प्रतिनिधींनी अकोला व वाशीम या दोन जिल्ह्यांसाठी खालील उपक्रम घेण्याचे एकमताने ठरविले.

- १) नवोपक्रम निबंधलेखन उद्योगन वर्ग अकोला व वाशीम जिल्ह्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांसाठी या कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात येईल.
- २) सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन कार्यशाळा इयत्ता ५ ते ८ ला शिकविणाऱ्या शिक्षकांसाठी २ दिवसीय कार्यशाळा.
- ३) नवोपक्रम निबंधलेखन अनुघावन वर्ग
- ४) मराठी विषय कार्यशाळा वर्ग ९ ला मराठी प्रथम भाषा शिकविणाऱ्या शिक्षकांसाठी .

- ५) विज्ञान विषय कार्यशाळा वर्ग ९ ला विज्ञान विषयाचे अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांसाठी.
- ६) गणित विषय कार्यशाळा - वर्ग ९ ला गणित विषय शिकविणाऱ्या शिक्षकांसाठी
- ७) इंग्रजी विषय कार्यशाळा वर्ग ९ ला इंग्रजी विषय शिकविणाऱ्या शिक्षकांसाठी
- ८) शैक्षणिक साधन निर्मिती कार्यशाळा माध्यमिक शाळेतील वर्ग ८ व ९ च्या शिक्षकांसाठी
- ९) आय.सी.टी. कार्यशाळा माध्यमिक शाळेतील आय.सी.टी. विषय शिकविणाऱ्या शिक्षकांसाठी
- १०) अंशशब्दा निर्मूलन कार्यशाळा - वर्ग ८ व ९ ला शिकविणाऱ्या शिक्षकांसाठी
- ११) ग्रंथालय सप्ताह
- १२) राज्य व राष्ट्रीय पुरस्कार प्राप्त शिक्षकांचा सत्कार या समेला प्रमुख उपस्थिती असलेल्या शिक्षणाधिकारी श्री. सोनोने यांनी श. गुणवत्ता विकासाच्या दृष्टीने विस्तार सेवा विभागाचे उपक्रम स्तुत्य आहेत. ते यशस्वी होण्यासाठी असा उपक्रमामध्ये शिक्षकांची उपस्थितीत वाढ होण्याच्या दृष्टीने सर्वांचे प्रयत्न करू असे आश्वासन दिले.

मा. प्राचार्यांनी अध्यक्षीय मनोगतात. सर्वांचे कौतुक व अभिनंदन केले. विस्तार सेवा विभागाचे कार्यक्रम यशस्वी होण्याच्या दृष्टीने सहकार्य करण्याचे आवाहन केले.

सन्माननीय सदस्य

- १) डॉ. शांताराम बुटे प्राचार्य व मानदसंचालक
- २) डॉ. कु. गोकर्णा मानकर समन्वयक
- ३) मा. शिक्षणाधिकारी माध्य. जि. प. अकोला सदस्य
- ४) मा. शिक्षणाधिकारी प्राथ. जि. प. अकोला सदस्य
- ५) मा. शिक्षणाधिकारी प्राथ. जि.प. वाशीम सदस्य
- ६) मा. शिक्षणाधिकारी प्राथ. जि. प. वाशीम सदस्य
- ७) श्री. सुहास देशपांडे वी.आर. हायस्कूल मुख. सदस्य
- ८) श्री. विलास रोडे लक्ष्मीवाई गणगणे वि. अकोट
- ९) डॉ. रोहिणी तडस शा. अध्या. महाविद्यालय, अकोला
- १०) डॉ. सुपमा गणोजे शा. अध्या. महाविद्यालय, अकोला

- ११) डॉ. संध्या सामुद्रे शा. अघ्या. महाविद्यालय, अकोला
 १२) डॉ. मोहन खताळ शा. अघ्या. महाविद्यालय, अकोला
 १३) सौ. कल्पना कोलारकर जिजाऊ कन्या शाळा, अकोला
 १४) सौ. शुभदा सोनटक्के जि. प. सा. क. शाळा
 १५) श्री. संजय आगाशे न्यु ईरा हायस्कूल
 १६) श्री. अरुण परमणीकर भारत विद्यालय, अकोला
 आमार प्रदर्शनाने सभेची सांगता झाली.

नवोपक्रम लेखन उद्बोधन वर्ग

दि. २२.०८.०१२

अकोला जिल्हा प्राथमिक व माध्यमिक
 वाशिम जिल्हा प्राथमिक व माध्यमिक
 तज्ज्ञ मार्गदर्शक - डॉ. रोहिणी तडस

महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद पुणे. यांच्या मार्गदर्शनानुसार शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला व वाशीम जिल्ह्यातील प्राथमिक व माध्यमिक विभागासाठी नवोपक्रम लेखन उद्बोधन वर्गाचे आयोजन दि. २२.०८.२०१२ बुधवार रोजी करण्यात आले.

या वर्गाचे उद्घाटन दि. २२.०८.०१२ बुधवार रोजी दुपारी १२.०० वाजता. मा. प्राचार्य व विस्तारसेवा विभागाचे मानद संचालक डॉ. शांताराम बुटे यांच्या शुभहस्ते संपन्न झाले. सुरुवातीला सरस्वती पूजन व दीप प्रज्वलन करुन मा. अध्यक्षानी उद्बोधन वर्गाचे रीतसर उद्घाटन केले. कार्यक्रमाचे उद्घाटन मा. प्राचार्य व तज्ज्ञ मार्गदर्शक डॉ. रोहिणी तडस यांचे स्वागत करण्यात आले.

कार्यक्रमाचे प्रारंभिक डॉ. कु. गोकर्णा मानकर यांनी केले. मा. प्राचार्यांनी उपस्थित शिक्षकांचे अभिनंदन व स्वागत करुन मा. प्राचार्यांना आपले अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करतांना "नवोपक्रम लेखन स्पर्धा" म्हणजे शिक्षकांच्या ठिकाणी असलेल्या सुप्तशक्तींना विकसित करण्याची संधी होय. आत्मविश्वास, जिद्द, परिश्रम, चिकाटी, आणि सातत्य हे गुण असलेले शिक्षक निश्चित यशस्वी होतात.

या वर्गाला उपस्थित असलेल्या शिक्षकांनी वरील स्पर्धेत मोठ्या संख्येने सहभागी होऊन यशस्वी व्हावे

अशी प्रेरणा दिली.

या उद्घाटन सोहळ्याची सांगता आमार प्रदर्शनाने झाली. संपूर्ण कार्यक्रमाचे नियोजन व संचलन डॉ. कु. गोकर्णा मानकर (विस्तारसेवा विभाग समन्वयक यांनी केले)

दुपारच्या १ ल्या सत्रात डॉ. रोहिणी तडस यांनी नवोपक्रम म्हणजे काय ? नवोपक्रमाचे उद्दिष्टे, कार्यवाही, लेखन इ. विषयी सविस्तर मार्गदर्शन केले.

दुपारच्या दुसरे सत्रात डॉ. रोहिणी तडस डॉ. सुषमा गणोजे, डॉ. संध्या सामुद्रे, कु. मानकर यांनी विषय निश्चिती व कार्यवाही संबंधी सर्वकष मार्गदर्शन केले. या वर्गाला अकोला व वाशीम जिल्ह्यातून प्राथमिक विभागातून असलेले ४ व माध्यमिक विभागातून १६ असे २० शिक्षक उपस्थित होते.

मराठी विषय कार्यशाळा

दि. २८ व २९ ऑगस्ट २०१२

तज्ज्ञ मार्गदर्शक

१) डॉ. स्नेहा जोशी,

श्री. ना. दा. ठाकरसी कन्या शाळा, नारायणपेट, पुणे
 २) सौ. कल्पना कोलारकर, ३) श्री. सुहास देशपांडे

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय विस्तारसेवा विभाग व महाराष्ट्र मराठी शिक्षक संघ शाखा अकोला यांच्या संयुक्त विद्यमाने मराठी विषयाची कार्यशाळेचे आयोजन दि.२८ व २९ ऑगस्ट २०१२ ला करण्यात आले होते.

या कार्यशाळेचे उद्घाटन सकाळी ११.०० वाजता या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी असलेले महाविद्यालयाचे प्राचार्य तथा विस्तारसेवा विभागाचे मानद संचालक यांच्या शुभहस्ते दीप प्रज्वजन व सरस्वती पूजनाने संपन्न झाले. प्रारंभिक डॉ. कु. गोकर्णा मानकर यांनी केले. तर तज्ज्ञांचा मार्गदर्शकाचा परिचय सौ. कल्पना कोलारकर यांनी करुन दिला.

या कार्यशाळेसाठी तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून डॉ. स्नेहा जोशी, श्री. ना. दा. ठाकरसी कन्या शाळा, पुणे व सौ. कल्पना कोलारकर जिजाऊ कन्या शाळा, अकोला

श्री. सुहास देशपांडे मुख्याध्यापक वी.आर. हायस्कूल अकोला यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

उद्घाटन प्रसंगी तज्ज्ञ मार्गदर्शक डॉ. स्नेहा जोशी यांचा शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ व अघ्य व ज्ञानगंगा हे वार्षिकांक देऊन मा. प्राचार्यांच्या हस्ते भावपूर्ण स्थापन सत्कार करण्यात आला. त्याच प्रमाणे सौ. कल्याना कौलारकर व श्री. सुहास देशपांडे या दोन्ही तज्ज्ञांचे भावपूर्ण स्वागत करण्यात आले. या प्रसंगी आपल्या प्रेरक आणि उद्बोधक भाषणांतून अध्यक्ष डॉ. वुटे यांनी मराठी विषयाचे शालेय अभ्यासक्रमातील स्थान मातृभाषेच्या अध्यापनाच्या दृष्टीने या कार्यशाळेचे महत्त्व विषद करतांना नवीन पुर्वरचित अभ्यासक्रमावर आधारित ९ व्या वर्गाच्या मराठी पाठ्यपुस्तकाच्या अध्यापनाच्या दृष्टीने कार्यशाळेतून निष्पत्तीस मार्गदर्शन संबंधित शिक्षकांना कसे उपयुक्त दृष्टीस आणू शकता हे स्पष्ट केले. तद्नंतर मराठी विषय संघटना सशक्त करून विविध उपक्रम राबविले जावेत असे आवाहनही केले.

याप्रसंगी श्री. सुहास देशपांडे महाराष्ट्र मराठी शिक्षक संघ अकोला शाखेचे जिल्हाध्यक्ष या नात्याने गेल्या दोन वर्षांत झालेल्या घडामोडी अकोला शाखेने घेतलेल्या कार्यक्रमाचा थोडक्यात आढावा घेऊन जास्तीत जास्त शिक्षक बंधुनी सदस्यत्व स्वीकारून पुढील योजना राबविण्यासाठी सहकार्य करावे अशी आग्रहाची विनंती केली. त्यानंतर आभार प्रदर्शनाने उद्घाटन सोहळ्याची सांगता झाली. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व सह प्राध्यापक डॉ. कु. गोकर्ण मानकर यांनी केले.

प्रथम सत्रात दुपारी १२.०० वाजता सुरु झाले. या सत्रात डॉ. जोशी यांनी विविध शैक्षणिक आयोगाचा वाफला आढावा घेत. ज्ञानरचनावाद संकल्पना, उद्दिष्टे, महत्त्व, पध्दती इ. विषयी सविस्तर मार्गदर्शन केले. दुपारच्या सत्रात इयत्ता ९ वी चा नवीन पाठ्यपुस्तकाचे अंतरंग व अंतरंग ह्यावर विस्तारपूर्वक चर्चा झाली. सहभागी शिक्षकांनी उत्साहाने घर्षत माग घेतला.

दि. २९.०८.०१२ ला प्रथम सत्राची सुरुवात सकाळी ११.०० वाजता झाली. यात गटकार्य

करण्यात आले. नवीन पाठ्यपुस्तकातील गद्य, पद्य, स्थूलवाचन पाठ्याचे व जीवनकौशल्यानुसार वर्गीकरण गटकार्यात करण्यात आले. त्यानंतर डॉ. स्नेहा जोशी ह्यांनी प्रश्नपत्रिका संपादन व मुल्यमापन ह्या विषयी सविस्तर चर्चा केली. सहभागी शिक्षकांनी आपल्या सर्व शंकांचे निरसन करून घेतले.

दुसरे सत्र दु. २.०० वाजता सुरु झाले. ह्यात ज्ञानरचना वादावर आधारित नमुना पाठ सौ. स्मिता जोशी यांनी घेतला. या पाठाला शिक्षकांनी उत्तम प्रतिसाद दिला.

दु. ४.३० ला समारोपीय कार्यक्रम सुरु झाला अध्यक्ष्यानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य व विस्तारसेवा विभागाचे मानद संचालक डॉ. शांताराम वुटे होते. कार्यशाळेत सहभागी निवडक शिक्षकांनी प्रतिक्रिया व्यक्त केल्या. यामध्ये सौ. आकांक्षा देशमुख, श्री. बुरघाटे, श्री. तायडे यांचा समावेश होता. कार्यक्रमाचे संचालन श्री. संजय गायकवाड यांनी केले. समारोपीय कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. शांताराम वुटे ह्यांच्या मार्गदर्शनाने कार्यशाळेचा समारोप झाला. या कार्यशाळेत ४० शिक्षकांनी सहभाग घेतला.

या कार्यशाळेच्या आयोजनासाठी डॉ. कु. गोकर्ण मानकर, श्री. सुहास देशपांडे सौ. कल्याना कौलारकर, सौ. अलका बोर्डे, श्री. श्याम कायरे, श्री. प्रवीण डोरे, सौ. ज्योती गढे या सर्वांनी विशेष परिश्रम घेतले.

इयत्ता ९ वी च्या इंग्रजी शिक्षकांकरिता कार्यशाळा

तज्ज्ञ मार्गदर्शक :- प्रा. श्री. दीपक दामोदरे
प्रा. सौ. जया दिलीप काळे
प्रा. श्री. श्रीकांत उखळकर

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय विस्तार सेवा विभागाच्या बतीने दि. १८.०९.२०१२ ला इयत्ता ९ वीच्या इंग्रजी शिक्षकांकरिता कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

या वर्गाचे उद्घाटन दि. १८.०९.२०१२ ला ११.३० वाजता मा. प्राचार्य विस्तार सेवा, डॉ. शांताराम वुटे यांच्या हस्ते सरस्वती पूजन व दीपप्रज्वलनाने संपन्न झाले. या कार्यशाळेसाठी तज्ज्ञ म्हणून लाभलेले

प्रा. श्री. दीपक दामोदरे, प्रा. सौ. जया काळे व प्रा. श्रीकांत उखळकर यांचे पुष्पगुच्छ अर्घ्य वार्षिकांक देऊन मा. प्राचार्यांनी भावपूर्ण स्वागत केले.

उद्घाटन प्रसंगी अध्यक्ष डॉ. बुटे यांनी नवीन पुनर्रचीत अभ्यासक्रमावर आधारित इयत्ता ९ वीच्या इंग्रजी पाठ्यपुस्तकाच्या अध्यापनाच्या दृष्टीने या कार्यशाळेद्वारे मिळणारे मार्गदर्शन संबंधित शिक्षकांना कसे उपयुक्त ठरणार आहे. हे स्पष्ट केले. तसेच उपस्थित मार्गदर्शक व सहभागी शिक्षकांचे अभिनंदन व स्वागत केले. आभार प्रदर्शनाने उद्घाटन सोहळ्याची सांगता झाली. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व संचालन सह प्राध्यापक डॉ. कु. गोकर्णा मानकर यांनी केले.

पहिल्या सत्रात प्रा. दीपक दामोदरे पाठ्यपुस्तक निर्मिती मंडळाचे इंग्रजी विषयाचे लेखक यांनी इंग्रजी भाषेच्या अभ्यासक्रमा संबंधी त्यानुसार लिहिल्या गेलेल्या पाठ्यपुस्तका संबंधी त्यातील पाठ्यांशा संबंधी तसेच या पाठ्यांशाच्या अनुषंगाने राबवावयाच्या उपक्रमाविषयी पॉवर-पाईंट प्रेझेंटेशन द्वारे कार्यशाळेच्या दुसऱ्या सत्रात प्रा. सौ. जया काळे यांनी Communication Skills चे महत्त्व व उपयुक्तता यावर प्रकाश टाकला. शिक्षक व विद्यार्थी यांच्या दृष्टीने Communication Skills महत्त्वाचे असून आत्मसात करणे कसे आवश्यक आहे. हे पटवून दिले. व ते अवगत करण्यासाठी कसे प्रयत्न प्रभावी अध्यापन कौशल्य आत्मसात करणे ही काळाची गरज आहे हे त्यांनी आपल्या उद्बोधनातून पटवून दिले.

दुपारच्या सत्रात प्रा. श्रीकांत उखळकर, पाठ्यपुस्तक निर्मिती मंडळाचे प्रथम भाषा इंग्रजी सहलेखक यांनी आपल्या व्याख्यानातून मूल्यशिक्षण कसे महत्त्वपूर्ण आहे. हे स्पष्ट केले. नैतिक, सामाजिक, कौटुंबिक मूल्यांची यादीच शिक्षकांना देऊन हे मूल्य आपल्या भाषेच्या अध्यापनातून विद्यार्थ्यांमध्ये कसे रुजवावे या संबंधी मार्गदर्शन केले.

या कार्यशाळेत ५० शिक्षकांनी सक्रीय सहभाग घेतला. समारोपीय कार्यक्रमात प्रतिनिधिक स्वरूपात प्रतिक्रिया व्यक्त करून शिक्षकांच्या दृष्टीने आजची इंग्रजी

विषया संबंधीची कार्यशाळा कशी उपयुक्त ठरली हे स्पष्ट केले. समारोपीय कार्यक्रम प्रा. डॉ. शांताराम बुटे यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झाला.

या कार्यशाळेच्या यशस्वी आयोजनासाठी डॉ. कु. गोकर्णा मानकर प्रा. श्री. दीपक दामोदरे प्रा. सौ. जया काळे, प्रा. श्रीकांत उखळकर यांनी परिश्रम घेतले.

नवोपक्रम निबंधलेखन अनुधावन वर्ग

(दि. २०.०९.२०१२)

तज्ज्ञ मार्गदर्शक - डॉ. रोहिणी तडस,

डॉ. गोकर्णा मानकर

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला, येथे विस्तारसेवा विभागाच्या वतीने नवोपक्रम स्पर्धा अनुधावन वर्गाचे आयोजन दि. २०.०९.२०१२ ला करण्यात आले होते. या वर्गाच्या आयोजनासाठी विस्तारसेवा विभागाचे मानद संचालक डॉ. श्री. शांताराम बुटे यांनी विशेष प्रयत्न केले. तसेच तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून महाविद्यालयातील प्राध्यापकांनी कार्य केले. या वर्गाला अकोला व वाशीम जिल्ह्यातील प्राथमिक व माध्यमिक विभागातून एकूण १७ शिक्षक उपस्थित होते.

इयत्ता ९ इंग्रजी (तृतीयभाषा)

विषय शिक्षकांसाठी उद्बोधन वर्ग

दि. ३,४,५ ऑक्टो २०१२

विस्तारसेवा विभाग व शिक्षण विभाग (माध्यमिक) असोसिएशन ऑफ इंग्लिश टिचर्स यांच्या संयुक्त विद्यमाने इयत्ता ९ वी इंग्रजी (तृतीय भाषा) शिक्षकांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

शैक्षणिक सत्र २०१२-२०१३ पासून इयत्ता ९ चा इंग्रजी विषयाचा अभ्यासक्रम बदललेला आहे. बदललेला अभ्यासक्रम, पाठ्यपुस्तक व मूल्यमापन पध्दती याविषयी इंग्रजी विषय शिक्षकांना चर्चा करता यावी. या संदर्भात त्यांचे उद्बोधन व्हावे या हेतूने विस्तार सेवा विभाग शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला व शिक्षण विभाग (माध्यमिक) असोसिएशन ऑफ इंग्लिश टीचर्स

विद्यार्थ्यां संयुक्त विद्यमाने दि. ८ ऑक्टो. ते ५ ऑक्टो.
०१२ या कालावधीत इयत्ता ९ वी इंग्रजी (तृतीयभाषा
शिक्षकांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.
कार्यशाळेसाठी तज्ज्ञ मार्गदर्शक म्हणून

- १) श्री. डी. पी. म्हैसने
- २) श्री. डी. के. वंजारे
- ३) श्री. आर. बी. पाटील
- ४) श्री. कोहमने
- ५) श्री. अ. एस.
- ६) श्री. देशपांडे यांनी कार्य केले.

दि. ३ ऑक्टो २०१२ रोजी ठीक ११.०० वाजता
माननीय प्राचार्य, विस्तार सेवा विभागाचे मानद संचालक
श्री. शंकराम बुटे यांच्या अध्यक्षते खाली व माननीय
श्री. अशोक सोनोने शिक्षणाधिकारी माध्यमिक विभाग
अकोला यांच्या शुभहस्ते सरस्वतीपूजन व दीपप्रज्वलन
करण कार्यशाळेचे रीतसर उद्घाटन करण्यात आले.
घर्चा करून त्या संदर्भात सविस्तर मार्गदर्शन केले. दुसऱ्या
१२.३० ते १.३० या तासिकेत श्री. डी. के. वंजारे यांनी
Guided Reading of New Text book या संदर्भात
तसेच मान्यवरांचे स्वागत माननीय प्रा. डॉ. बुटे यांच्या
हस्ते करण्यात आले. मध्यंतरीच्या कालावधीनंतर त्या
सत्रात ११.०० से ११.३० आले. कालावधीत सहभागी
शिक्षकांच्या नावाची नोंदणी करण्यात आले. त्यानंतर
११ ते १२.३० या पहिल्या तासिकेत बदललेल्या इंग्रजी
विषयाच्या अभ्यास श्री. डी. बी. म्हैसने यांनी सहभागी
शिक्षकांशी घर्चा करून त्या संदर्भात सविस्तर मार्गदर्शन
केले. दुसऱ्या १२.३० ते १.३० या तासिकेत श्री. डी.
के. वंजारे यांनी Guided Reading of New Text
book या संदर्भात शिक्षकांना योग्य ते मार्गदर्शन केले.
१.३० ते २.३० या मध्यंतराच्या कालावधी नंतर दुपारचे
सत्र सुरु झाले.

दुपारच्या सत्रातील १ ली तासिका २.३० ते
३.४५ या कालावधीत श्री. आर. बी. पाटील यांनी
Improving English Teaching Skills. या विषयी
सहभागी शिक्षकांशी घर्चा करून त्यांना योग्य ते मार्गदर्शन

केले. तसेच ३.४५ ते ४.४५ या तासिकेत सुद्धा
श्री. राजेश पाटील यांनी इंग्रजी विषयातील अध्यापक
कौशल्य कसे विकसित व्हायचे किंवा करता येतील
याविषयी सविस्तर मार्गदर्शन केले. ४.४५ ते ५.३० या
कालावधीत श्री. ए.एस. बुटे यांनी Evaluation st. lx
Eng. यावर प्रकाश टाकला. आणि नवीन पाठ्यपुस्तका
नुसार विद्यार्थ्यांच्या अध्ययनाचे मूल्यमापन कसे करावे
यासंबंधी शिक्षकांनी विचारलेल्या शंकांचे निरसन करून
योग्य ते मार्गदर्शन केले.

३ ऑक्टोबरच्या या कार्यशाळेत अकोट, तेलहारा
व वाळापूर तालुक्यातील ७९ शिक्षक उपस्थित होते. दि.
०४.१०.२०१२ ला मुर्तिजापूर, वार्शिटाकळी व पातूर
तालुक्यातील इयत्ता ९ वीला इंग्रजी विषय शिकविणाऱ्या
शिक्षकांसाठी ह्या कार्यशाळेचे आयोजन केले होते.

१ ल्या सत्रात ११.०० ते ११.३० या कालावधीत
सहभागी शिक्षकांच्या नावाची नोंदणी करण्यात आली.
११.३० ते १२.३० या पहिल्या तासिकेत बदललेल्या
इंग्रजी विषयाच्या अभ्यासक्रमाविषयी श्री. डी. बी. म्हैसने
यांनी उपस्थित शिक्षकांशी घर्चा करून त्या संदर्भात
सविस्तर मार्गदर्शन केले. १२.३० ते १.३० या तासिकेत
श्री. डी. के. वंजारे यांनी Guided Reading of New
Text book या संदर्भात शिक्षकांना योग्य ते मार्गदर्शन
केले. १.३० ते २.३० या मध्यंतराच्या कालावधीनंतर
दुपारचे सत्र सुरु झाले.

श्री. आर. बी. पाटील यांनी दुपारच्या सत्रातील
१ ल्या दोन तासिका अनुक्रमे २.३० ते ३.४५ व ३.४५ ते
४.४५ या कालावधीत Improving English Teaching
Skills या विषयी मार्गदर्शन केले. सहभागी शिक्षकांनी
विचारलेल्या प्रश्नांचे समर्पक उत्तरे देऊन योग्य ते मार्गदर्शन
केले. त्यानंतरच्या ४.४५ ते ५.३० या तासिकेत श्री.
अ.एस. बुटे यांनी Evaluation st. lx Eng. या विषयावर
प्रकाश टाकला. नवीन पाठ्यपुस्तकानुसार विद्यार्थ्यांच्या
विषय ज्ञानाचे अभ्यासाचे मूल्यमापन कसे करावे यासंबंधी
योग्य ते मार्गदर्शन केले. शिक्षकांनी विचारलेल्या प्रश्नांचे
उत्तर देऊन त्यांचे समाधान केले.

या कार्यशाळेत एकूण ९० शिक्षक सहभागी झाले. मुर्तिजापूर, वार्शिटाकळी, पातूर तालुक्यातील शिक्षकांची या कार्यशाळेचा लाभ घेतला. इ. ९ वी ला इंग्रजी शिवविणान्या शिक्षकांसाठी दि. ०५.१०.२०१२ ला कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. दि. ५ ऑक्टोबरला या कार्यशाळेत अकोला शहर, अकोला तालुक्यातील इंग्रजी विषय शिवविणान्या शिक्षक सहभागी झाले होते.

सकाळी ११ ते ११.३० या कालावधीत शिक्षकांच्या नावाची नोंदणी करण्यात आली. शिक्षकांच्या नावाची नोंदणी करण्यात आली. ११.३० ते १२.३० या १ ल्या तासिकेत श्री. म्हैसने सरांनी इ. ९ वी च्या बदललेल्या अभ्यासक्रमाविषयी सहभागी शिक्षकांशी चर्चा करून मार्गदर्शन केले. तर १२.३० ते १.३० या तासिकेत श्री. वंजारे यांनी Guided Reading of New Text book या संदर्भात शिक्षकांना सखोल मार्गदर्शन केले.

दुपारच्या सत्रात २.३० ते ३.४५ व ३.४५ ते ४.४५ या दोन तासिकेत श्री. राजेश पाटील यांनी Improving English Teaching Skills या विषयी मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांना इंग्रजी विषयाची गोडी लावण्यासाठी हे Teaching Skills कसे उपयुक्त ठरू शकतात म्हणून शिक्षकांनी ते आत्मसात करणे कसे आवश्यक आहेत हे सांगितले. तर ४.४५ ते ५.३० या तासिकेत श्री. ए.एस. लौटे यांनी Evaluation Std. IX English या विषयावर प्रकाश टाकला. आणि नवीन अभ्यासक्रमानुसार विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन कसे करावे याविषयी मार्गदर्शन केले.

५ ऑक्टोबरच्या या कार्यशाळेचा लाभ एकूण ४८ शिक्षकांनी घेतला.

या कार्यशाळेच्या यशस्वीतेसाठी मा. प्राचार्य व विस्तारसेवा विभागाचे मानद संचालक डॉ. बुटे यांचे मार्गदर्शन तसेच माध्यमिक शिक्षणाधिकारी श्री. सोनोने व असोसिएशन ऑफ इंग्लिश टिचर्स या संघटनेचे मोलाचे सहकार्य लाभले. तसेच विस्तार सेवा विभागाच्या समन्वयक डॉ. कु. गोकर्णा मानकर यांनी परिश्रम घेतले.

विषय :- वन्यजीव शेतकऱ्यांचा मित्र सापाची ओळख

दि. ४.१०.२०१२ रोजी विस्तारसेवा विभागाच्या वतीने श्री. जयदीप उर्फ वाळ काळणे यांचे वन्यजीव शेतकऱ्यांचा मित्र सापाची ओळख या विषयावर तज्ज्ञ व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले.

कार्यक्रमाला अध्यक्ष म्हणून मा. प्राचार्य डॉ. बुटे उपस्थित होते. सर्वप्रथम सरस्वतीपुजन व दीपप्रज्वजनाने कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. त्यानंतर अध्यक्षानी पुष्पगुच्छ देऊन प्रसिध्द सर्पमित्र श्री. वाळू काळणे यांचे स्वागत केले.

मार्गदर्शन पर व्याख्यानात श्री. वाळू काळणे यांनी सापाविषयी सविस्तर माहिती दिली. साप हा मानवी जीवनातील एक महत्वाचा घटक आहे. आपल्याकडील घान्यापैकी जवळपास ३० % भाग उंदीर खातात. अशा उंदिराच्या संख्येवर नियंत्रण करण्याचे काम साप करतो. साप हा असा एकमेव प्राणी आहे की तो विळामध्ये जाऊन उंदीर खातो.

प्रत्यक्ष साप सोबत आणून आपल्या सहकार्यांच्या साहाय्याने साप हाताळण्याची संधी प्रशिक्षणार्थ्यांना देऊन सापाविषयी भिती घालविण्याचा प्रयत्न केला. तसेच निसर्गातील अन्नसाखळीतील अतिशय महत्वाची भूमिका बजावणाऱ्या या सापाच्या विविध प्रकाराविषयी सविस्तर माहिती दिली. त्याच प्रमाणे सापाविषयी भ्रामक कल्पना कशा चुकीच्या आहेत हेही स्पष्ट केले.

थोडेसे प्रसंगावधान व योग्य ती दक्षता घेतल्यास विनाकारण मारल्या जाणाऱ्या सापाच्या या कृत्याला आळा घालता येऊ शकतो. साप दिसला की शत्रू समजून त्याला मारण्यापेक्षा आमच्या सारख्या सर्पमित्रांशी संपर्क साधला तर निसर्गातल्या या महत्वपूर्ण घटकांचे आपण संरक्षण करू शकतो. आणि निसर्गाचा समतोल राखण्यासाठी हातभार लावू शकतो. असेही त्यांनी सुचविले. त्याचप्रमाणे सर्पदंश झाल्यास दिसून येणारे लक्षण सांगितली आणि सर्पदंशाबरोबर ताबडतोब वैद्यकीय उपचार करावेत असेही सांगितले.

अध्यक्षीय मनागतात डॉ. वुटे सरांनी श्री. वाळ
यांच्या कार्याविषयी प्रशंसा करुन प्रत्येकांनी श्री.
यांच्या मार्गदर्शनानुसार वागून निसर्गमित्र वनण्याचे
आवाहन केले.

कार्यक्रमाचे संचालन श्री. चंद्रकांत पिंपळकर
आमार प्रदर्शन कु. दीपिका योरकर यांनी केले. या
कार्यक्रमाला महाविद्यालयातील प्राध्यापक वृंद, कर्मचारी
प्रशिक्षणार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

शैक्षणिक साहित्य निर्मिती कार्यशाळा

तज्ज्ञ मार्गदर्शक - प्रा. वी. टी. ब्राम्हणे

शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात शैक्षणिक
साहित्य निर्मिती कार्यशाळा डॉ. ब्राम्हणे सर यांच्या
मार्गदर्शनाखाली संपन्न झाली.

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय विस्तारसेवा
विभाग यांच्या विद्यमाने ही कार्यशाळा संपन्न झाली.

या कार्यक्रमाचे उद्घाटन सकाळी टीक ११.००
वाजता झाले. त्या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी असलेले
महाविद्यालयाचे प्राचार्य तथा विस्तारसेवा विभागाचे
मानदसंचालक यांच्या शुभहस्ते दीपप्रज्वलन व सरस्वती
पूजनाने संपन्न झाली. प्रास्ताविक तथा संचालन कु. दीपिका
योरकर यांनी केले. तर तज्ज्ञांचे मार्गदर्शनपर परिचय
डॉ. तडस मॅडम यांनी केले.

कार्यक्रमाचे मार्गदर्शक ब्राम्हणे सर यांनी आपल्या
मार्गदर्शनामध्ये शैक्षणिक साहित्याचा उपयोग कसा करावा
हे सांगितले. तसेच या साहित्याचे पाठाकरिता असलेले
महत्त्व पटवून दिले. 'एक आकृती ही हजार शब्दांचे
काम करते' असे त्यांनी प्रतिपादन केले. शिवाय शिक्षकांच्या
अंगी कोणते गुण असावेत हे सांगितले. तसेच त्यांनी
शिक्षकाला परिसाची उपमा दिली. या परिसाचा स्पर्श
विद्यार्थ्याला झाला तर त्याचे सोने होते. तसेच शिक्षकालाही
अनेक वेळा परिसाचा स्पर्श होतच असतो. त्यामुळे
लोखंडाचे सोने होण्याची ही प्रक्रिया अधिरतपणे सुरुच
असते.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. शांताराम वुटे सर यांनी

आपल्या अध्यक्षीय भाषणात शिक्षक हा हाडांचा शिक्षक
असावा. तसेच शिक्षकांनी कोणकोणत्या यार्गीकडे लक्ष
द्यावे हे सांगितले. तसेच शैक्षणिक साहित्याचे महत्त्व,
त्याचे नियोजन कसे करावे, याविषयी मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाच्या प्रथम दिवशी ब्राम्हणे सरांनी तरंग
चित्र, व प्लॅनल बोर्ड यांविषयी मार्गदर्शन केले व त्या
कशाप्रकारे तयार कराव्या हे सांगितले. दुसऱ्या दिवशी
त्यांनी अॅनिमेशन, थी डी तसेच ट्रान्स्परन्सी कड्या
वनवाव्या ह्याचे सादरीकरण करुन दाखवले.

त्याचवरोवर तिसऱ्या दिवशी सर्व वनविलेल्या,
शैक्षणिक साहित्याचे प्रदर्शन डॉ. सामुद्रे मॅडम यांच्या
मार्गदर्शनाखाली भरविण्यात आले.

या शैक्षणिक साहित्याचे परीक्षण डॉ. तडस
मॅडम व डॉ. सौ. गणोजे मॅडम यांनी केले. त्यानुसार
क्रमांक देण्यात आले.

या कार्यक्रमाचे संचालन कु. दीपिका योरकर
यांनी केले. तसेच आभार प्रदर्शन भावना खंडारे यांनी
केले. कार्यक्रमाप्रसंगी सर्व प्राध्यापकवृंद व कर्मचारी वर्ग
शिवाय प्रशिक्षणार्थी उपस्थित होते.

इयत्ता ९ वी च्या ICT विषय शिक्षकांसाठी कार्यशाळा

तज्ज्ञ मार्गदर्शक डॉ. सीमा मुळे

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला देवे
विस्तार सेवा विभागाद्वारे आयोजित इ. ९ वी च्या ICT
विषय शिक्षकांसाठी कार्यशाळा दि. ५.०२.२०१३ ला डॉ.
सीमा मुळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली संपन्न झाली.

या कार्यशाळेचे उद्घाटन डॉ. सौ. वसुधा देव
यांच्या हस्ते सरस्वती पूजन व दीपप्रज्वलनाने झाले
डॉ. सौ. मुळे यांचा शाल व श्रीफळ देऊन डॉ. देव यांनी
सत्कार केला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व संचालन
डॉ. कु. गोकर्णा मानकर यांनी केले.

या कार्यशाळेमध्ये मार्गदर्शक डॉ. सीमा मुळे
यांनी आजच्या संगणकाच्या युगात शिक्षकांच्या दृष्टीने
ICT या विषयाचे महत्त्व स्पष्ट करुन सांगितले. त्यानंतर
विषयवार शिक्षकाचे गट पाडून त्यांना प्रत्यक्ष संगणक

हाताळण्याची संधी उपलब्ध करून दिली. विद्यार्थ्यांना कमीत कमी वेळात जास्तीत जास्त ज्ञान प्राप्त करून देण्याचे शैक्षणिक साधन म्हणून संगणकाद्वारे पॉवर पॉइंट प्रेझेंटेशनचे प्रात्यक्षिक दाखविले. त्यासाठी स्लाईडची निर्मिती कशी करावी याचे प्रात्यक्षिक करून घेतले. प्रत्येक विषयाकरीता पॉवरपॉइंट प्रेझेंटेशन कसे तयार करावे हे शिकविले. कार्यशाळेला उपस्थित असणाऱ्या शिक्षकांनी प्रत्यक्ष कृती करून आपापल्या विषयाकरीता पॉवर पॉइंट प्रेझेंटेशन तयार केले.

दुपारच्या सत्रात समारोपीय कार्यक्रम मा. प्राचार्य डॉ. वुटे यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न होऊन सहभागी शिक्षकांना उपस्थिती पत्र देऊन कार्यशाळेची सांगता झाली. या कार्यशाळेत एकूण ५० शिक्षक उपस्थित होते.

ग्रंथालय महोत्सव

प्रथम पुष्प :- मोरेश्वर गणेश मोशीकर

अध्यक्ष :- मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम वुटे

विस्तारसेवा विभाग व ग्रंथालय मंडळाच्या संयुक्त विद्यमाने दि. १३.०२.२०१३ ते १६.०२.२०१३ या कालावधीत ग्रंथालय महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले. या महोत्सवाचे प्रथम पुष्प - मोरेश्वर गणेश मोशीकर यांनी गुंफले.

दरवर्षी शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम वुटे यांच्या प्रेरणेने विस्तारसेवा विभाग व वाचनालय मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने ग्रंथालय सप्ताहाचे आयोजन करण्यात येते.

शैक्षणिक सत्र २०१२-२०१३ या वर्षी दि. १३ फेब्रुवारी ते १६ फेब्रुवारी २०१३ या कालावधीत डॉ. कु. गोकर्ण मानकर विस्तारसेवा विभाग समन्वयक व ग्रंथपाल कु. संघ्या गावंडे यांच्या प्रयत्नाने यावर्षीचा ग्रंथालय महोत्सव संपन्न झाला.

दि. १३ फेब्रु २०१२ ला मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम वुटे विस्तारसेवा विभागाचे मानद संचालक यांचा शुभहस्ते व आदरणीय गुरुवर्य श्री. मोरेश्वर मोशीकर यांच्या उपस्थितीत ग्रंथालय महोत्सवाचे उद्घाटन सरस्वती

पूजन व दीपप्रज्वलनाने तसेच ग्रंथालय शाखाचे जनक डॉ. रंगनाथन यांच्या प्रतिमेच्या पूजनाने झाले

या कार्यक्रमाचे संचालन व प्रारंभिक कु. शीनर परधरमोल यांनी केले. तर डॉ. रंगनाथन यांच्या जीवनाविषयी कु. कविता सनासे यांनी माहिती दिली.

दि. १३ फेब्रुवारी ला गणेश जयंती व लीलाकुट चतुर्थी व डॉ. रंगनाथन यांची जयंती अशा दुग्घशंकर योगावर मा. गुरुवर्य श्री. मोशीकर यांचा सहरत्रचंद्रदर्शन सोहळ्याने साजरा करण्याची सुवर्णसंधी चाळून आली. त्यानिमित्त मा. प्राचार्य डॉ. वुटे यांनी शाल व श्रीफळ व पुष्पसुच्छ अर्घ्य ज्ञानगंगा हे वार्षिकं देऊन श्री. मोशीकर यांचा सत्कार केला. व त्यांना दीर्घ आयुष्य लाने आणे त्यांचे नार्गदर्शन असेच लाभत राहो अशा शुभेच्छा दिल्या.

त्यानंतर श्री. मोशीकर यांनी तयार केलेल्या मराठी भगवतगीता अनुवादातील १६ व्या अध्यायाचे सामुदायिक पठण घेण्यात आले.

मा. मोशीकरांनी या प्रसंगी भगवतगीता मराठी अनुवाद करण्यामामची त्यांची भूमिका स्पष्ट केली. भगवतगीता हा ग्रंथ केवळ वाचनासाठी नसून तो आचरणात आणण्यासाठी उपयुक्त असा ग्रंथ आहे. मूळ संस्कृतीतील भगवतगीतेच आकलन सहज सुलभ व्हावे यादृष्टीने त्यांनी अतिशय सुलभ मराठी मध्ये अनुवाद केला व अतिशय अल्प किंमतीत तो वाचकांसाठी उपलब्ध करून दिला आहे. त्यांच्या हातून वयाच्या ८१ व्या वर्षी घडून आलेली ईश्वरीय सेवा होय असे मनोगत व्यक्त केले. मागी शिक्षकांना आपली भूमिका पार पाडण्यासाठी सुध्दा भगवतगीतेचे तत्वज्ञान कसे उपयुक्त आहे. हे थोडक्यात सांगितले.

अध्यक्षीय मनोगत थक्क करतांना मा. प्राचार्य डॉ. वुटे यांनी गुरुवर्य मोशीकरांविषयी अतिशय भावपूर्ण उद्गार काढून त्यांच्या कार्याविषयी कृतज्ञता व्यक्त केली. गुरुशिष्य हे नातं रागाजापुढे एक नया आदर्श निर्माण करून रागाजासाठी दीपरत्तंभाचं कार्य करीत आहेत असे विचार व्यक्त केले. आभार प्रदर्शन कु. सरिता लांजुडकर यांनी केले.

द्वितीय पुष्प

प्रमुख वक्ते :- मा. श्री. संजय ठाकरे

विषय :- आवाज संस्कृती

अध्यक्ष :- मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे

ग्रंथालय महोत्सवाचे दुसरे पुष्प श्री. संजय ठाकरे

यांनी गुंफले त्यांच्या व्याख्यानाचा विषय होता 'आवाज संस्कृती'.

कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती पूजन व दीपप्रज्वलनाने करण्यात आली. त्यानंतर मा. प्राचार्य डॉ. बुटे यांच्या हस्ते पाहुण्यांना शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ आणि वार्षिकांक देऊन स्वागत व सत्कार करण्यात आला. अध्यक्ष डॉ. बुटे यांचे स्वागत डॉ. कु. गोकर्ण मानकर यांनी केले, परिचय कु. शीतल परघरमोल यांनी करून दिला. परिचयानंतर प्रमुख अतिथींनी 'आवाज संस्कृती' ह्या विषयी मार्गदर्शन केले.

आवाज ही व्यक्तीत्वाची खूण आहे. आवाजावर प्रक्रिया करता येते. असे मत श्री. ठाकरे यांनी व्यक्त केले. आवाजाची व्याख्या त्यांनी 'मंदूचा किंवा मनाचा आदेश आणि स्वसनाची कृती म्हणजे आवाज' अशी केली. विचारांना शब्दरूपी आकार देऊन आपण व्यक्त होतो. विचारांच्या प्रगटीकरणाला शब्दाची आवश्यकता असते. उच्चार आणि विचार व्यक्त करतांना आवाजावर प्रक्रिया करता येते. शब्द हे मृत असतात. त्यांच्यात आपण Expression व्यक्त होऊन त्यात जीवंतपणा येतो. आवाज हा हृदयाच्या ओलाव्याने ओला होत असतो. आपलं व्यक्तीत्व हे आवाजाच्या माध्यमातून व्यक्त होत असते. आवाजात जर नाद असेल तर तो श्रवणीय असतो. आवाज हा प्रत्येकाचा चांगला असतो. प्रयत्नाने तो संस्कारित करता येतो. असे विचार श्री. संजय ठाकरे यांनी मांडले.

अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करतांना डॉ. बुटे यांनी शिक्षकांना आवाज संस्कृतीची जाण आणि भान असले पाहिजे. आवाजाचे महात्म्य जाणून घेतलं पाहिजे. भाषेचा वापर करतांना आवाजाचा वापर करतांना जबाबदारीची जाणीव असली पाहिजे असे विचार मांडले.

या कार्यक्रमाचे संचालन कु. भावना खंडारे यांनी केले. तर आभार प्रदर्शन कु. अमृता शुक्ला यांनी केले.

तृतीय पुष्प

प्रमुख वक्ते :- स्वाती दामोदरे

विषय :- वैज्ञानिक दृष्टिकोन

अध्यक्ष :- मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे

ग्रंथालय महोत्सवाचे तिसरे पुष्प गुंफण्याकरीता

प्रा. स्वाती दामोदरे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

सर्वप्रथम अतिथी व मान्यवरांचे आगमन झाले.

सरस्वती पूजन दीपप्रज्वलनाने कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. भारतीय सांस्कृतिक परंपरेनुसार शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ व वार्षिकांक देऊन अतिथींचे स्वागत व सत्कार

विस्तारसोबत विभागाच्या समन्वयक डॉ. कु. गोकर्ण मानकर यांनी केले. तर अध्यक्षांचे स्वागत ग्रंथपाल कु. संध्या

गांवडे यांनी पुष्पगुच्छ देऊन केले. अतिथींचा परिचय कु. भावना खंडारे यांनी करून दिला. त्यानंतर प्रमुख

अतिथींनी 'वैज्ञानिक दृष्टिकोन' दैनंदिन जगण्यातील

विज्ञान समजून घेऊन वैज्ञानिक दृष्टिकोण जोपासता

येतो. कार्यकारणभाव शोधणे म्हणजे वैज्ञानिक दृष्टिकोण

जपणारी व्यक्ती होय त्यासाठी जिज्ञासा, निर्मयपणा

आवश्यक आहे. एखाद्या गोष्टीचा स्वीकार केल्यानंतर

ती व्यक्ती विनम्र होते आणि नवनवीन गोष्टींचा स्वीकार

करण्यास तयार असते. तिची भूमिका निर्मय आणि

विनम्र असते. आपली संस्कृती ही कायम चांगल्या गोष्टी

स्वीकारत असते. आपल्या संस्कृतीला वैज्ञानिक

दृष्टिकोनाची जोड देऊन, वैज्ञानिक दृष्टिकोन स्वीकारून

सुयोग्य परिवर्तन घडवून आणता येते. त्यासाठी आपल्याला

आपल्या मनाची कवाड उघड्याची लागतील सर्वकष विचार

करायला शिकावे लागेल. त्यासाठी मावी शिक्षकांनी

ज्ञानार्जनाची तहान प्रचंड वाचन, अपार फष्ट करण्याची तयारी आणि सातत्यपूर्ण अभ्यास करण्याची आवश्यकता आहे असे विचार प्रा. स्वाती दामोदरे यांनी व्यक्त केले.

अध्यक्षीय मनोगत व मार्गदर्शन करतांना डॉ. शांताराम

बुटे यांनी भावी शिक्षकांनी वैज्ञानिक दृष्टिकोन जोपारत समाज

प्रदोषनाचे कार्य करावे. तसेच जगणं आणि मरणं यात एका

सारखा अंतर आहे. याचं भान ठेवत आयुष्यातील प्रत्येकक्षण

सत्कारणी लावावं असे आवाहन केले.

कार्यक्रमाचे संचालन कु. कोमल कुलकर्णी यांनी केले तर आभार प्रदर्शन कु. कविता सनांस यांनी केले. या कार्यक्रमाचा लाभ बी. एड. प्रशिक्षणार्थी, व प्राध्यापक वृंदांनी घेतला.

चतुर्थ पुष्प

प्रमुख वक्ते :- डॉ. ज्ञानेश्वर मिरगे
विषय :- ज्ञानेश्वर माऊलीचे पसायदान
अध्यक्ष :- डॉ. रोहिणी तडस

ग्रंथालय महोत्सवाचे चतुर्थ पुष्प गुंफण्यासाठी संत साहित्याचे अभ्यासक डॉ. श्री. ज्ञानेश्वर मिरगे यांची उपस्थिती लाभली.

अतिथी व मान्यवरांचे आगमन व स्थानग्रहणानंतर कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वतीपूजन व दीपप्रज्वलनाने मान्यवरांच्या हस्ते झाली. पाहुण्यांचे स्वागत कार्यक्रमाच्या अध्यक्षा डॉ. रोहिणी तडस यांनी शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ व अर्घ्य वार्षिकांक देऊन केले. तर अध्यक्षांचे स्वागत डॉ. कु. मानकर यांनी केले.

पाहुण्यांचा परिचय श्री. इर्शाद यांनी करून दिला. आपला विषय मांडतांना डॉ. मिरगे यांनी ज्ञानेश्वर माऊलीच्या ययाच्या १५ व्या वर्षी निर्माण केलेल्या 'ज्ञानेश्वरी' या अद्वितीय ग्रंथाचे महत्त्व स्पष्ट केले. ज्ञानेश्वरीत १) प्रयत्नवाद २) अहंकार नाश ३) समाजसेवा ४) समन्वय ५) देवत्वाकडे वाटघाल या पंचप्राणाचा धावता उल्लेख करून 'ओउम नमोजी आद्या वेद प्रतिषद्या' या ओवीने सुरु झालेली ज्ञानेश्वरी १८ व्या अध्यापनातील १७९३ या ओवीने संपते त्यानंतर १७९४ ते १८९३ या ९ वी ओळीत परमेश्वराकडे भाषितलेल्या 'पसायदान' यावर प्रकाश टाकला. ज्याप्रमाणे "कलश दर्शनम पापनाशनम" मंदिरातील भगवंताचे दर्शना इतकेच "कलश दर्शन" महत्त्वाचे आहे. त्याप्रमाणे ज्ञानेश्वरी इतकेच ज्ञानेश्वर माऊलीचे पसायदान महत्त्वपूर्ण आहे. ज्ञानेश्वरीत पसायदानाचे अमंग आहेत. पसायदानात ज्ञानेश्वरीचे प्रतिबिंब आहे. पसायदान हे ज्ञानेश्वरीतील नवनीत आहे. त्यातील "जे खळांची व्यंकटी सांझे, तथा सत्कर्मी रतिवाझे, भूतां परस्परे जडो मैत्री जीवांचे" अशी आशा व्यक्त करत

भाषी शिक्षकांना Watch your words आपले शब्द तोलून घ्यापून वाचस आणि हे शब्द भांडार शब्द-शब्द जपून ठेवा बकुलीच्या फुलापरी ज्ञानेश्वरी व पसायदानातील शब्द जपून ठेवा अशा आशयाचे मनोगत व्यक्त केले.

अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना डॉ. रोहिणी तडस यांनी डॉ. मिरगे सर आणि शासकीय अध्यापक महाविद्यालय यांच्यातील ऋणानुबंधावर प्रकाश टाकित भाषी शिक्षकांना Be positive व्हा आणि "गोड बोले व्हा" अशा आशयाचे मार्गदर्शन केले.

या कार्यक्रमाचे संचालन कु. ज्योती चौधरी तर आभार प्रदर्शन कु. रुपाली गिन्हे यांनी केले. या कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी विस्तारसेवा विभागाच्या समन्वयक डॉ. कु. मानकर व ग्रंथपाल कु. संघ्या गावंडे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

पंचम पुष्प

प्रमुख वक्ते :- श्री. संजय गायकवाड
विषय :- भगवतगीतेतील भक्तियोग
अध्यक्ष :- डॉ. रोहिणी तडस

ग्रंथालय महोत्सवाचे पंचम पुष्प गुंफण्यासाठी श्री. संजय गायकवाड यांची उपस्थिती लाभली अतिथी व मान्यवरांच्या आगमनानंतर कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वतीपूजन, दीपप्रज्वलन, डॉ. रंगनाथन यांच्या प्रतिमेच्या पूजनाने झाली. भारतीय संस्कृती प्रमाणे अतिथीचे स्वागत व सत्कार कार्यक्रमाच्या अध्यक्षा डॉ. रोहिणी तडस यांनी शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ व वार्षिकांक देऊन केले.

अतिथीचा परिचय कु. वैशाली रावणकर यांनी करून दिला. आपला विषय मांडतांना श्री. गायकवाड यांनी सुरुवातीला भगवतगीता हा श्रेष्ठ असा ग्रंथ असून ती माणसाच मस्तक नीट करते असते मत त्यांनी मांडले गीतेचे वक्ते २ भगवान श्रीकृष्ण व संजय, गीतेचे श्रोते ३ अर्जुन, संजय आणि धृतराष्ट्र गीतेचा १२ वा अध्याय भक्तीयोग. एकूण २० श्लोक आहेत १ त्या ओवीत प्रश्न विचारता. त्याचे उत्तर १९ श्लोकात दिले आहे. मन आणि कुडीने केलेली भक्ती जो मला अर्पण करतो तो भक्त मला शिष्य आहे. गुरुशिष्याय आध्यात्मिक उन्नती होवू शकत नाही.

ज्वाला निंदास्तुती, सुख दुःख समान आहे त्या भक्ताने नाझ नाव घेतल नाही तरी तो मला प्राप्त होतो. अशा आशयाचे मनोगत श्री गायकवाड सरांनी विविध दाखले देऊन विविध उदाहरणाद्वारे अतिशय सोप्या आणि सरळ भाषेत व्यक्त केले. गीता, दासबोध हे तरुण पिढीचे मार्गदर्शक असे ग्रंथ आहेत त्यामुळे प्रत्येकाने या ग्रंथाचे वाचन, मनन, चिंतन करून आपल्या जीवनाचे सार्थक करावे असेही मार्गदर्शन केले. आपला हा मनुष्य देह दुर्लभ आहे तो परोपकारासाठी वापरला पाहिजे. परिस्थिती माणसाला दुःख देत नाही तर त्याची मनःस्थिती माणसाला दुःखी करते. त्यामुळे आपले मनोबल वाढविण्यासाठी हे ग्रंथ उपयुक्त ठरतात. त्यासाठी प्रत्येकानेच त्याचा अभ्यास करावा असेही सुचविले.

अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करतांना डॉ. रोहिणी तडस यांनी ज्ञानाच्या सागरात आम्ही तृप्त होऊन गेलो. धन्यवाद सर आपल्या मार्गदर्शनात आम्ही धन्य झालो. असे विचार व्यक्त केले.

कार्यक्रमाचे सूत्र संचालन कु. अनिता जेठानी यांनी केले. तर आभार प्रदर्शन कु. मेघा बावणे यांनी केले.

सहावे पुष्प

प्रमुख वक्ते :- श्री. शिरीष वंजारा

विषय :- Well Said

अध्यक्ष :- डॉ. शांताराम बुटे

ग्रंथालय महोत्सवाचे सहावे पुष्प गुंफण्यासाठी श्री. शिरीष वंजारा यांची उपस्थिती लाभली. Well Said या विषयावर त्यांनी मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाची सुरुवात सरस्वती पूजन व ग्रंथालय शास्त्र जनक डॉ. स्वामी रंगनाथन यांच्या प्रतिमेचे पूजन व दीपप्रज्वलन करून करण्यात आली. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मा. प्राचार्य डॉ. बुटे यांनी भूषविले. तसेच प्रमुख अतिथी शाल, श्रीफळ, पुष्पगुच्छ व अर्घ्य वार्षिकांक देऊन त्यांचा सत्कार करण्यात आला.

अतिथीचा परिचय कु. पूनम बोचरे यांनी करून दिला. श्रोत्यांशी संवाद साधत श्री. शिरीष वंजारा यांनी आपल्या विषयाला सुरुवात केली. आपले जीवन कशाच्या आचारे चालते. अशा प्रश्नांनी सुरुवात करून शेट श्रोत्यांना विचार करायला प्रवृत्त केले. श्रोत्यांकडून मिळणाऱ्या

प्रतिसादाच्या आचारे पुढे जात आपण आपले जीवन संदर्भानुसार निर्माण करीत असतो. तुमच्या शब्दाची निवड तुम्ही कशी करता त्यावर तुमचे जीवन अवलंबून असते. त्यासाठी चांगल्या शब्दाची निवड करा. शब्द हे एखाद्याला प्रेरणादायी ठरू शकतात. शब्दाचे सामर्थ्य ओळखून त्याचा वापर विचारपूर्वक करावा. तुम्ही जे बोलता त्यावर इतरांचे आयुष्य अवलंबून असते. तुमचं छोटीशी प्रतिक्रिया तुम्ही दिलेला प्रतिसाद इतरांचे आयुष्य बदलू शकतो. त्यामुळे प्रत्येकालाच याबाबत दक्षता घेतली पाहिजे. अशा आशयाचे विचार श्री. शिरीष वंजारा यांनी व्यक्त केले.

अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करतांना प्राचार्य डॉ. बुटे यांनी आम्हा घरी घन शब्दाचीच रत्ने तुकाराम महाराजांच्या ओवीचा उल्लेख करून शिक्षकांनी शब्दरूपी घनाचा जपून वापर करावा. श्रवण, मनन, चिंतन, स्वाध्याय, अभ्यास करून आपले शब्दरूपी घनाचा साठा अधिकाधिक समृद्ध करावा असे मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन कु. कौमल कुलकर्णी व आभार प्रदर्शन श्री. राजेश वोरघाटे यांनी केले. राष्ट्रगीताने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

मा. प्राचार्य यांच्या प्रेरणेने विस्तारसेवा विभाग व वाचनालय मंडळाच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित ग्रंथालय सप्ताह दि. १३ ते १६ फेब्रुवार २०१३ या कालावधीत संपन्न झाला. या ग्रंथालय महोत्सवाच्या यशस्वी आयोजनासाठी मा. प्राचार्य डॉ. बुटे यांचे मार्गदर्शन विस्तारसेवा विभाग समन्वयक डॉ. कु. गोकर्णा मानकर व ग्रंथपाल संध्या गावंडे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. त्याच प्रमाणे विस्तार सेवा मंडळ व वाचनालय मंडळाच्या सर्व सदस्यांचे सहकार्य मिळाले. ग्रंथालय महोत्सवाचा लाभ सर्व प्रशिक्षणार्थी व महाविद्यालयाच्या सर्व प्राध्यापकांनी घेतला. ग्रंथालय महोत्सवातील सर्व व्याख्यानाचे यशस्वी आयोजनामध्ये संचालन परिचय व आभार प्रदर्शन ची वाजू विस्तार सेवा विभाग मंडळ व वाचनालय मंडळाच्या सर्व सदस्यांनी यशस्वीपणे साभाळली.

समन्वयक -

डॉ. कु. गोकर्णा मानकर

वार्षिक स्नेहसंमेलन

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला येथे २०१२-२०१३ या शैक्षणिक सत्राचे वार्षिक स्नेहसंमेलन दि. ६ व ७ मार्च २०१३ रोजी आयोजित करण्यात आले होते. स्नेहसंमेलनाचा उद्घाटन सोहळा दि. ६ मार्च २०१३ बुधवार रोजी मा. श्री. संजय खडसे उपविभागीय अधिकारी, जळगाव जामोद यांचे शुभहस्ते संपन्न झाला. या प्रसंगी व्यासपीठावर स्नेहसंमेलनाचे अध्यक्ष म्हणून मा. डॉ. शांताराम बुटे प्राचार्य शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला हे उपस्थित होते तसेच स्नेहसंमेलन प्रभारी डॉ. रोहिणी तडस व विद्यार्थी संसदेचे सर्व सदस्य उपस्थित होते.

कार्यक्रमाची सुरवात दीपप्रज्वलन, तसेच सरस्वती पूजन आणि नटराज पूजनाने झाली. शारदा स्तवनानंतर प्रमुख उपस्थितांचे स्वागत व सत्कार मा. प्राचार्यांचे हस्ते करण्यात आला. तसेच संसद सदस्याचे अभिनंदन व स्वागत अतिथीच्या हस्ते करण्यात आले.

उद्घाटन समारंभ कार्यक्रमात महाविद्यालयाची प्रार्थना व समूहगीत प्रशिक्षणार्थींनी मोठ्या उत्साहात सादर केले. उद्घाटकाचा परिचय कु. मनिषा खेडकर यांनी करून दिला. महाविद्यालयाच्या वार्षिक अहवालाचे वाचन महिला प्रतिनिधी कु. रश्मी यखरे यांनी केले. महाविद्यालयीन विविध उपक्रम, योजना तसेच महाविद्यालयाने गाठलेली उद्दिष्टे व प्रगती यांची यथार्थ माहिती वार्षिक अहवालाद्वारे उपस्थितांना देण्यात आली. निरंतर पारितोषिक योजनेअंतर्गत गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रे व पारितोषिकाची बक्षिसपत्रे रोख रक्कम देऊन उद्घाटकाच्या हस्ते अभिनंदन करण्यात आले. विषय हस्तलिखितांचे व छात्र सेवा कालाच्या अहवालाचे विमोचन अध्यक्ष व उद्घाटकाच्या हस्ते करण्यात आले.

स्नेहसंमेलनाचे उद्घाटक मा. श्री. संजय खडसे यांनी आपले मनोगत व्यक्त करतांना महाविद्यालयीन आठवणींना उजाळा दिला. तसेच कठोर परिश्रमाशिवाय

यश मिळत नाही. असे संबोधन विद्यार्थ्यांसमोर केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य व अध्यक्ष मा. डॉ. शांताराम बुटे यांनी आपल्या मनोगतातून प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रेरणादायी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे संपूर्ण संचालन कु. शीतल परघरमोल यांनी केले तर आभारप्रदर्शन कु. मीनल पाटील यांनी केले. राष्ट्रगीताने उद्घाटन सोहळ्याची सांगता करण्यात आली.

वार्षिक स्नेहसंमेलनांतर्गत प्रशिक्षणार्थींनी सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर केले यात विविध नृत्य, मूकनाट्य, कविता नाटिका व आर्केस्ट्रा इ. कार्यक्रमाचा अंतर्भाव होता.

दि. ७ मार्च २०१३ गुरवार रोजी सकाळी १०.०० वा. डॉ. युसुफ खान व डॉ. मुस्तफा खान यांच्या प्रमुख उपस्थितीत समारोपीय कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. याप्रसंगी श्री. शिवाजी सानप यांनी स्नेहसंमेलनाचा आढावा सादर केला. तसेच डॉ. युसुफ खान व डॉ. मुस्तफा खान यांनी आपआपल्या शैलीतून व शेरशायरीच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांसमोर जीवनानुभव व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. शांतारामजी बुटे यांनी संपूर्ण स्नेहसंमेलनासाठी ज्यांनी ज्यांनी मोलाचा वाटा उचला त्यांचे कौतुक करून आपले अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त केले. स्नेहसंमेलनाच्या प्रभारी डॉ. रोहिणी तडस यांनी स्नेहसंमेलनाच्या यशस्वीतेसाठी मिळालेल्या सहकार्याबद्दल सर्व प्राध्यापक वर्ग, महाविद्यालयातील प्रशिक्षणार्थी व महाविद्यालयाचे कार्यालयीन कर्मचारी यांचे प्रती मनःपूर्वक आभार मानले. कार्यक्रमाचे संचालन कु. प्राजक्ता गोखले यांनी केले. स्नेहभोजनानंतर स्नेहसंमेलनाची सांगता झाली. अशाप्रकारे प्रत्येकांनी आपआपली भूमिका हिरोरीने निभावून स्नेहसंमेलनाचा आनंद घेतला.

डॉ. रोहिणी विकास तडस
वार्षिक स्नेहसंमेलन प्रभारी



स्व. सौ. सुनंदाताई बुटे स्मृती प्रित्यर्थ आंतरमहाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धा

शासकीय अध्यापक महाविद्यालयामध्ये दरवर्षीप्रमाणे याही वर्षी कै. सौ. सुनंदाताई बुटे स्मृतीप्रित्यर्थ आंतरमहाविद्यालयीन वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन दि. ०९.०२.२०१३ रोजी करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे तर हे होते. महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे तर व पाहुण्यांच्या हस्ते सरस्वती पुजनाने स्पर्धेला प्रारंभ करण्यात आला. या प्रसंगी स्पर्धा प्रारंभ करण्यात आला. या प्रसंगी स्पर्धा समन्वयक मा. प्रा. डॉ. सौ. सुषमा गणोजे मॅडम, परिक्षक डॉ. सौ. सीमा मुळे मॅडम व प्रा. श्री. श्रीकांत उडळकर सर व्यासपीठावर उपस्थिती लाभली होती. 'आजच्या स्त्री समोरील आव्हाने' हा स्पर्धेचा विषय होता.

स्पर्धेत विविध महाविद्यालयांमधून आलेल्या २७ स्पर्धकांनी भाग घेतला. व तसेच व्यासपीठावर स्वरूपा रावल यांची उपस्थिती लाभली होती. या स्पर्धेत श्री. शिवाजी महाविद्यालय अकोला येथील विद्यार्थी प्रशांत ठाकरे याने प्रथम क्रमांक पटकाविला. द्वितीय क्रमांक रवीना मिरगे आर. एल. टी. कॉलेज अकोला. तृतीय क्रमांक शितल पागृत कर्मयोगी बाबासाहेब आपोतीकर अध्यापक व अनुसंधान महाविद्यालय यांना प्राप्त झाला. विजेत्या स्पर्धकांना मा. प्राचार्य व परिक्षक व तसेच मा. स्वरूपा रावल यांच्या हस्ते फिरती ढाल व प्रशस्तीपत्र देवून गौरविण्यात आले. आणि सहभागी सर्व स्पर्धकांना प्रशस्तीपत्र देण्यात आले.

स्पर्धेचे सूत्र संचालन शिक्षण स्नातक प्रशिक्षणार्थी सौ. पल्लवी देशमुख यांनी केले. तर आभार प्रदर्शन कोमल कुळकर्णी यांनी केले. स्पर्धेला महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, ग्रंथपाल व कर्मचारी बंधू भगिनी हे हजर होते. स्पर्धेचे आयोजन समन्वयक डॉ. सौ. सुषमा गणोजे मॅडम यांनी केले. स्पर्धेच्या यशस्वीतेसाठी शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे शिक्षण स्नातक प्रशिक्षणार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

समन्वयक / सहयोगी प्राध्यापक
डॉ. सौ. सुषमा गणोजे

आंतरमहाविद्यालयीन भावगीत स्पर्धा

शासकीय अध्यापक महाविद्यालयामध्ये दरवर्षी प्रमाणे याही वर्षी कै. सौ. सुनंदाताई शांताराम बुटे स्मृतीप्रित्यर्थ आंतर महाविद्यालयीन भावगीत स्पर्धेचे आयोजन दि. ०६.०२.२०१३ रोजी करण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे हे होते. स्पर्धेचे परिक्षक म्हणून सिताबाई कला महाविद्यालय अकोला येथील प्रा. चापके व बी. आर. हायस्कूलच्या सौ. मानसी देव यांची उपस्थिती लाभली.

प्रारंभी पाहुण्यांच्या हस्ते सरस्वती पूजन व दीपप्रज्वलन करण्यात आले. स्वागत समारंभानंतर स्पर्धेला सुरुवात झाली. भावगीत स्पर्धेत विविध महाविद्यालयातून एकूण २७ स्पर्धकांनी सहभाग घेतला. प्रत्येक स्पर्धकांनी सहभाग घेतला. प्रत्येक स्पर्धकाने अतिशय उत्कृष्ट असे गीत सादर करून, प्रेक्षकांना मंत्रमुग्ध केले.

स्पर्धेत प्रथम क्रमांक :- कु. अबोली गद्रे, द्वितीय क्रमांक :- शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे विद्यार्थी सनी भास्करराव इंगळे, तृतीय क्रमांक :- श्री. मनोज राऊत

विजेत्या स्पर्धकांना मा. प्राचार्यांच्या हस्ते फिरती ढाल व प्रशस्तीपत्र देऊन गौरविण्यात आले. आणि सहभागी सर्व स्पर्धकांना प्रशस्तीपत्र देण्यात आले. स्पर्धेसाठी पेटीवादक श्री. सतीश खोडवे, तबला वादक श्री. राजु गोगटे यांना आमंत्रित करण्यात आले होते. स्पर्धेचा निकाल आणि बक्षीस वितरणानंतर मा. प्राचार्य बुटे सरांनी अध्यक्षीय भाषणातून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शनक केले. तसेच मा. परिक्षकांनी आपल्या सुरेल आवाजाने मैफिलीत रंग भरला. या स्पर्धेचे समन्वयक मा. प्रा. डॉ. वसुधा देव मॅडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली व सर्व प्राध्यापक, ग्रंथपाल व कर्मचारी बंधू भगिनी हे हजर होते.

भावगीत स्पर्धेचे सूत्रसंचालन कु. प्रतिमा हरकरे यांनी तर आभार प्रदर्शन चि. मनिषकुमार नितनवरे यांनी केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी शासकीय अध्यापक महाविद्यालयाचे शिक्षण स्नातक प्रशिक्षणार्थ्यांनी सहकार्य केले.

मार्गदर्शक / समन्वयक
डॉ. सौ. वसुधा देव.

विद्यार्थी संसद

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला हे एक नाकाजलेले महाविद्यालय म्हणून विदर्भात ओळखले जाते. या महाविद्यालयातील सर्व प्रशिक्षणार्थी विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास होण्याच्या दृष्टीने बौद्धिक कार्यासोबत अनेक अभ्यासपूरक कार्यक्रम वर्षभर राबविले जातात. या अभ्यासपूरक कार्यक्रमाचे नियोजन व आयोजन करीत असतांना त्यामध्ये सूत्रबद्धता, नियोजन, शिस्त राखणे आवश्यक ठरते. प्रशिक्षक प्रशिक्षणार्थ्यांमध्ये स्वयंशासन निर्माण करणे या प्रमुख उद्देशाने महाविद्यालयामध्ये छात्र संसदेची निर्मिती केली जाते.

सन २०१२ - २०१३ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या मार्गदर्शनाखली दि. २९.०९.२०१२ ला विद्यार्थी परिषदेचे गठण करण्यात आले.

१९९४ च्या विद्यापीठ कायद्याप्रमाणे गुणवत्तेनुसार विद्यापीठ प्रतिनिधी, विद्यार्थी प्रतिनिधी व महिला प्रतिनिधी यांची निवड करण्यात आली. तसेच सांस्कृतिक व क्रीडा सचिव यांची देखील निवड करण्यात आली.

विद्यापीठ प्रतिनिधी -	कु. प्रियंका देवगिरीकर
वर्गप्रतिनिधी -	शिवाजी सानप
महिला प्रतिनिधी -	कु. रश्मी वखरे
सांस्कृतिक सचिव -	अमोर वारे
क्रीडा सचिव -	चंद्रकांत पिंपळकर

यासोबतच विविध क्षेत्रात अभिरुची असलेल्या विद्यार्थ्यांना त्या-त्या विषयांची मंडळे तयार करून त्या विद्यार्थ्यांची सचिव पदी नेमणूक करण्यात आली.

यामध्ये अभ्यासपूरक मंडळे व विषय मंडळे खालील प्रमाणे तयार केली.

१) अर्घ्य मंडळ	२) क्रीडा मंडळ
३) सांस्कृतिक मंडळ	४) विज्ञान मंडळ
५) श्रमदान मंडळ	६) याचनालय मंडळ
७) मराठी मंडळ	८) हिंदी मंडळ
९) इंग्रजी मंडळ	१०) भूगोल मंडळ
११) इतिहास मंडळ	१२) गणित मंडळ

- १३) सरावपाठ मंडळ १४) समाजसेवा मंडळ
१५) वृक्षारोपण व वृक्षसंवर्धन मंडळ
१६) मूल्य परिषाठ मंडळ

या सोबतच अभ्यासपूरक कार्यक्रमा अंतर्गत साजरे करण्यात येणाऱ्या दिन विशेषासाठी २५ विद्यार्थ्यांचे एक गृह याप्रमाणे १०० विद्यार्थ्यांचे १) नीलगृह २) हरितगृह ३) श्वेतगृह ४) पीतगृह याप्रमाणे चार गृह तयार करण्यात आले. प्रत्येक गृहामध्ये विद्यार्थी सचिव व विद्यार्थीनी सचिव म्हणून दोन विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली.

अशाप्रकारे वर्गाचे प्रतिनिधी मंडळाचे सचिव व गृहाचे सचिव मिळून छात्र संसदेची निर्मिती केली गेली. छात्र संसदेत स्थापन करण्यात आलेल्या विविध मंडळांनी व गृहांनी विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करून महाविद्यालयाच्या प्रगतीमध्ये हातभर लावला.

प्रभारी प्राध्यापक

डॉ. सौ. अर्चना वातकर

निरंतर पारितोषिक योजना

'सा विद्या या विमुक्तये' हे ब्रीदवाक्य असलेल्या शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात प्रशिक्षणार्थी विद्यार्थ्यांच्या अध्यापकीय व्यक्तिमत्त्वाचा विकास करण्याच्या दृष्टीने अनेक योजना राबविण्यात येतात. त्यापैकीच एक 'निरंतर पारितोषिक योजना' ही एक विशेष उल्लेखनीय योजना होय. विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्ता विकासासाठी त्यांच्यामध्ये अध्यापनाची आयड निर्माण करणे व स्वशक्तीचे उपयोजन करण्याची प्रेरणा वाढीस लावणे या प्रमुख उद्देशाने ही योजना सन २००२ पासून मा. प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने सुरू करण्यात आली. या योजनेत गठित समितीमध्ये एकूण सात पदे आहेत. मा. प्राचार्य हे या समितीचे पदसिद्ध अध्यक्ष आहेत. या योजनेत सत्र २०१२-२०१३ च्या अखेरपर्यंत एकूण १४६ देणगीदानांनी प्रत्येकी रु. १०००/- देणगी देऊन या योजनेचे सभासदत्व पत्करले आहे. या देणगीदारांची नावे खालील प्रमाणे आहेत.

- ०१) डॉ. शांताराम गोवर्धन बुटे
 ०२) सौ. सुनंदा शांताराम बुटे
 ०३) सौ. सुहासिनी ग. पाठक (रु. २०००/-)
 ०४) कु. गोकर्णा कृष्णपंत मानकर (रु. ३०००/-)
 ०५) सौ. रोहिणी विकास तडस
 ०६) सौ. वसुधा विनोद देव
 ०७) सौ. अर्चना गणेशराव वातकर
 ०८) सौ. सुषमा मुकुंद गणोजे
 ०९) सौ. संध्या उद्धवराव सामुद्रे
 १०) श्री अनंत भार्गव दांडेकर
 ११) डॉ. मोहन नामदेव खताळ
 १२) श्री सुरेंद्र प्रभाकरराव पाठक
 १३) श्री संजय भिमराव खडसे
 १४) श्री सुहास प्रल्हादराव उगले
 १५) श्रीमती प्रिया रामलखन पांडे
 १६) श्री साधुराव यशवंतराव कोटवे
 १७) श्री नीळकंठ रामदास फेगडे
 १८) श्री किशोरसिंह राजेंद्रसिंह चुंगडे
 १९) श्री गजानन साहेबराव नारे
 २०) श्री संजय नारायणराव गोकणे
 २१) नियमित वी. एड. प्रशिक्षणार्थी (०२-०३)
 २२) श्री शशिभूषण सरकटे
 २३) डॉ. मुस्तफा खान
 २४) सौ. ज्योती प्रमोद आंबेकर
 २५) कु. सुरेखा मधुकर कांबेकर
 २६) कु. सोनिया विठ्ठलराव अग्रवाल
 २७) श्री उत्तमराव भाऊराव देवरे
 २८) श्री आसिफ देशमुख
 २९) श्री समाधान दशरथ अहिरे
 ३०) कु. शीतल देविदास पाचपोर
 ३१) श्री गणेश भगवानराव सावळे
 ३२) श्री विश्वासराव किसनराव म्हैसने
 ३३) डॉ. महेश चंद्रमान डायरे
 ३४) श्री पद्माकर रेड्डी नल्लावार
 ३५) कु. अरिमता अ. उल्हे
 ३६) कु. वैशाली अशोकराव देवगिरे
 ३७) कु. संध्या माणिकराव कुंकडकर
 ३८) श्री विलास पांडुरंगजी रोडे
 ३९) श्री रमेश विठ्ठल लांडे
 ४०) श्री विनोद अभयकुमार दर्यापूरकर
 ४१) मुख्याध्यापक जे. डी. चवरे विद्या. कारंजा
 ४२) श्री रतन राजाराम अधमकर
 ४३) मुख्याध्यापक ना. ना. मुंदडा विद्या. मालंगांव
 ४४) श्री मुकुंद अंबादास कायळे
 ४५) मुख्या. भारत विद्या. अकोला (रु. २०००/-)
 ४६) सौ. शोभना लक्ष्मीकांत महाजनी (सावजी)
 ४७) श्री मोहन विष्णू खडसे
 ४८) डॉ. श्रीप्रभु गुलाबराव चापके
 ४९) श्री गोविंद ओंकार घुले
 ५०) श्री सय्यद शेख अली
 ५१) श्री पुरुषोत्तम दत्तात्रय पैठणकर
 ५२) डॉ. भूषण रमेश कविमंडन
 ५३) श्री शरद काशिनाथ जोशी
 ५४) श्री प्रशांत नीळकंठ नाफडे, मलकापूर
 ५५) कु. रीना दिगांबर मेहरे
 ५६) श्री रामभाऊ किसन गावंडे
 ५७) श्री नितीन दशरथ भांडे
 ५८) कु. शारदा मोतीलाल गरडे
 ५९) सौ. आसावरी अनंत दांडेकर
 ६०) श्रीमती नीला संतोष पाठक
 ६१) सौ. माधवी वसंत देशपांडे
 ६२) श्री गणेश नामदेवराव येळणे
 ६३) कु. गीता प्रकाश कुळकर्णी
 ६४) श्री विनोद प्रभाकर वाठोडकर
 ६५) श्रीमती सीताबाई राजाराम देवकर
 ६६) श्रीमती सूर्यकांता मधुकर काटकर
 ६७) श्री. म. श्री. अग्रवाल
 ६८) मुख्याध्यापक, बाकलीवाल विद्या. वाशिम
 ६९) श्री माणिकराव अमोणाजी बागडे
 ७०) मुख्याध्यापक, मुर्तिजापूर हाय. मुर्तिजापूर
 ७१) श्री श्याम श्रीरामपंत देशपांडे
 ७२) श्री कैलास लक्ष्मणराव सांगळे
 ७३) श्री विनायक गणपत बोराळे
 ७४) श्री गोपाळराव श्रीकृष्ण ढोरे
 ७५) प्रकाश विष्णू कापूरे
 ७६) श्री विनायक ज. क्षीरसागर

- ७७) श्री गजानन पाकिराजी जोईफोडे
 ७८) नियमित बी. एड. (२००३-०४)
 ७९) मु. वि. बी. एड. (२००१-०३)
 ८०) मु. वि. बी. एड. (२००२-०४)
 ८१) मु. वि. बी. एड., डी. एस. एम. (०२-०३)
 ८२) मु. वि. एम. एड. (२००३-०५)
 ८३) नियमित बी. एड. (२००४-०५)
 ८४) मु. वि. एम. एड. (२००४-०६)
 ८५) मु. वि. बी. एड. (२००३-०५)
 ८६) मु. वि. बी. एड. (२००४-०६)
 ८७) मु. वि. बी. एड., डी. एस. एम. (०३-०४)
 ८८) सौ. वंदना पुरुषोत्तम जायले
 ८९) माजी विद्यार्थी संघटना, शा. अ. ग. वि.
 ९०) सौ. माला रुपरिम वागडे
 ९१) सौ. आशाताई रविंद्र खोक्ले
 ९२) श्री अनिल दत्तात्रय बाळापूरे
 ९३) शालेय व्यवस्थापन (२००४-२००५)
 ९४) श्री श्रीपाद कृष्णराव लाटे
 ९५) श्री मोहन गणपतराव भोजापूरे
 ९६) श्री हनुमंत गणपतराव पाटील
 ९७) श्री श्रीकांत शांताराम उखळकर
 ९८) अंघश्रद्धा निर्मूलन समिती
 ९९) श्री गोविंदराव नारायणराव चांदुरकर
 १००) श्री दिलीप हिरालाल पवार
 १०१) श्री प्रशांत सुखदेवराव चन्हाटे
 १०२) श्री मुकुंद कृष्णराव सपकाळ
 १०३) श्री मुकुंद रामभाऊ इंगळे
 १०४) श्री राजू सूरजदीन ठाकुर
 १०५) श्री श्रीपाद कृष्णराव तारे
 १०६) श्री माधव सखाराम लाघे
 १०७) कु. वैशाली पुंडलिक हाडोळे
 १०८) श्री प्रमोद गुलाबराय देशमुख
 १०९) श्री विलास शंकरराव मानकर
 ११०) सौ. अलका विलास मानकर
 १११) डॉ. आशा मधुकर धारस्कर
 ११२) प्रा. आल्हाद बापुरावजी भावसार
 ११३) श्री प्रभु मोहन घेंडुले
 ११४) श्री अनिल शिवाजी वानखडे

- ११५) शालेय व्यवस्थापन (२००५-०६)
 ११६) श्री वयन काशिनाथ कदम
 ११७) श्री किरानराव उऊडा फाळके
 ११८) य. च. मु. वि. बी. एड. (२००५-०७)
 ११९) य. च. मु. वि. बी. एड. (२००६-०८)
 १२०) श्री अब्दुल मजीद अ. रजीक देशमुख
 १२१) सौ. मंजुषा प्रशांत देशपांडे
 १२२) श्री गजानन रामकृष्ण ठाकरे
 १२३) श्री संदीप त्र्यंबकराव यादवकर
 १२४) प्रा. रविंद्र सखाराम भास्कर
 १२५) श्री अनंद अरविंद गद्रे
 १२६) शरद पद्माकर उपश्याम
 १२७) श्री शाम विठ्ठलराव कोथळकर
 १२८) कु. रेणुका विष्णु जलताडे
 १२९) श्री दिलीप डोंगणांवकर
 १३०) श्री अशोक सुखदेवराव भोपळे
 १३१) श्री अनिल जोशी व बी. एड. (०६-०७)
 १३२) श्री शालीग्राम गावंडे
 १३३) श्री शरद पद्माकर उपश्याम
 १३४) श्री शाम विठ्ठलराव कोथळकर
 १३५) श्री दिलीप रतनलाल डोंगणांवकर
 १३६) श्री अशोक सुखदेवराव भोपळे
 १३७) कु. रेणुका विष्णु जलताडे
 १३८) श्री उदय रमेशराव कथले
 १३९) मो. खालीक शेख खलिक
 १४०) कु. मीरा मधुकर घांदले
 १४१) शालेय व्यवस्थापन २००७-०८
 १४२) नियमित बी. एड. २००७-०८
 १४३) कु. चैताली ज्ञानदेव इंगळे
 १४४) य. च. म. मु. वि. बी. एड. (०६-०८)
 १४५) य. च. म. मु. वि. बी. एड. (०७-०९)
 १४६) शालेय व्यवस्थापन २००८-०९

या योजनेत जमा झालेल्या रकमेची व्याजाची रक्कम एकूण रु. १५,७९९/- एवढ्या रकमेचे वितरण बक्षीस स्वरूपात शैक्षणिक रात्र २०१२-२०१३ च्या नियमित शिक्षण सनातकचे बक्षीसपात्र विद्यार्थी तसेच य. च. म. मुक्त विद्यापीठाचे शाराकीय अध्ययनक महाविद्यालय या अभ्यासकेंद्रावरील बक्षीसपात्र विद्यार्थी यांच्यामध्ये

वितरित करण्यात आले.

शैक्षणिक सत्र २०१२-२०१३ च्या स्नेहसंमेलन उद्घाटन प्रसंगी दिनांक ६।३।२०१३ ला मा. श्री संजय खडसे, उपविभागीय अधिकारी, जळगांव (जामोद) यांचे हस्ते करण्यात आले. बक्षीसपात्र विद्यार्थ्यांना या योजनेअंतर्गत बक्षीसांची रक्कम खालीलप्रमाणे वितरित करण्यात आली.

- १) महाविद्यालयातून सर्वप्रथम -
कु.प्रिया अजयकुमार रोकडे रु. १२६५/-
- २) विद्यार्थ्यांमधून सर्वप्रथम -
श्री शेख राजिक शे. आसिफ रु. ९५०/-
- ३) प्रश्नपत्रिका १ सर्वप्रथम -
कु.प्रिया अजयकुमार रोकडे रु. ७९०/-
- ४) प्रश्नपत्रिका २ सर्वप्रथम -
कु. प्रतिभा रमेश केळकर रु. ७९०/-
- ५) प्रश्नपत्रिका ३ सर्वप्रथम -
कु. दिपाली शिवलाल घाटोळ रु. ७९०/-
- ६) प्रश्नपत्रिका ४ सर्वप्रथम -
श्री शुभम नथथू हिरीवाले - रु. ३९५/- विभागून
कु. स्वप्ना रामेश्वर बघे - रु. ३९५/- विभागून
- ७) प्रश्नपत्रिका ५ सर्वप्रथम -
वैशाली अभिमान वानखडे - रु. ३९५/- विभागून
भाग्यश्री अशोक शिंदे - रु. ३९५/- विभागून
- ८) प्रश्नपत्रिका ६ सर्वप्रथम -
श्री मनोहर भास्कर खराटे - रु. ७९०/-
- ९) प्रश्नपत्रिका ७ सर्वप्रथम -
कु. वंदना रमेशराव मुळे - ७९०/-
- १०) मागासवर्गीय सर्वप्रथम विद्यार्थी -
श्री मनोज भास्कर खराटे - रु. ९४०/-
- ११) मागासवर्गीय सर्वप्रथम विद्यार्थिनी -
कु. प्रिया अजयकुमार रोकडे - ९५०/-
- १२) अपंग विद्यार्थी -
श्री मनोज भास्कर खराटे - रु. ९५०/-
- १३) उत्कृष्ट स्त्री खेळाडू -
कु. प्रतिभा रमेश केळकर - रु. ७९०/-

- १४) उत्कृष्ट पुरुष खेळाडू -
श्री मुकेश नंदकिशोर यादव - रु. ७९०/-
 - १५) अंतिम पाठ परीक्षा -
कु. रविना भा. राठोड - रु. ७९०/- विभागून
जहीरशाह कासमशाह -
कु. आफरीन अंजून अ. शरीफ -
कु. प्राजक्ता रमेशराव रसाळ -
कु. समिता नायाब अ. रशिद शेख -
 - १६) य. च. म. मु. वि. एम. एड्. २००९-११ सर्वप्रथम
श्री रमेश गणपत जाधव - रु. ११००/-
 - १७) य. च. म. मु. वि. बी. एड्. २००९-११ सर्वप्रथम
श्री विनोद नामदेवराव किरतकर - रु. ९५०/-
 - १८) य. च. म. मु. वि. डी. एस. एम. १०-१२ सर्वप्रथम
श्री अमित मनोहर वाघमारे - रु. ७९०/-
- वरील सर्व बक्षीसपात्र विद्यार्थ्यांचा निरंतर पारितोषिक योजना प्रमाणपत्र व बक्षीसपात्र रोख रक्कम वितरित करून गौरव करण्यात आला.

समन्वयक / अधिव्याख्याता
डॉ. सौ. अर्चना ग. वातकर

विद्यार्थी पालकत्व योजना

महाविद्यालयात विद्यार्थी पालकत्व योजनेचा प्रारंभ दि. १४.०७.०१२ रोजी करण्यात आला. त्यामध्ये विद्यार्थ्यांची गटानिहाय विभागणी करण्यात आली. महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांचे एकूण १३ विद्यार्थ्यांचा गट सोपविण्यात आला. त्यामध्ये दर शनिवारी सभा घेऊन विद्यार्थ्यांच्या अडचणींचे निराकरण करण्यात आले. महाविद्यालयात सभा दि. १५.०९.०१२, दि. २९.०९.०१२ व दि. ०६.०१०.०१२ रोजी घेण्यात आल्या. विद्यार्थ्यांचे वर्षभर पालकत्व स्वीकारण्याची जबाबदारी सर्व प्राध्यापकांनी घेतली.

डॉ. रोहणी वि. तडस

जागर जाणीवांचा अभियान २०१२ - १३ अहवाल

महाराष्ट्र हे पुरोगामी विचाराचे राज्य असून २१ व्या शतकात सामानतेचा जागर होणे गरजेचे आहे. उच्च शिक्षणामध्ये येणारे अडथळे दूर करण्यासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थी, महाविद्यालयाचे प्रशासन आणि शिक्षकवृंद यांच्या सहभागाने स्पर्धा व पारितोषिकांच्या स्वरूपात नाविन्यपूर्ण योजना राबविण्याची निकड शासनास प्रकट्याने भासली. त्यामुळे 'जागर जाणीवांचा' या अभियानाच्या माध्यमातून जिल्हा, विद्यापीठ व राज्यस्तरावर महाविद्यालयाची स्पर्धा घेऊन त्यांना पारितोषिके देण्याचा उपक्रम शासनाने सत्र २०१२-१३ पासून सुरू केला. त्याअंतर्गत शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे विविध उपक्रम, कार्यशाळा व कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

घोषवाक्य व पोस्टर स्पर्धा :

दि. १४/१२/२०१२ रोजी जागर जाणीवांचा २०१२-१३ या अभियानांतर्गत शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे स्त्री-पुरुष समानता, स्त्री-भ्रूण हत्या, महिला सक्षमीकरण या विषयावर आधारित घोषवाक्य व पोस्टर स्पर्धेचे आयोजन करण्याचे निश्चित झाले. त्यानुसार दि. १५/१२/२०१२ रोजी प्रशिक्षणाख्यांची सभा आयोजित करून वरील स्पर्धेचे नियम व अटी ठरविण्यात आल्या. सर्व प्रशिक्षणाख्यांना अधिकृत सूचना देवून स्पर्धेत सहभाग घेण्यासाठी प्रोत्साहन देण्यात आले. दिलेल्या सूचनेनुसार प्रशिक्षणाख्यांनी दि. २४/१२/२०१२ या तारखेपर्यंत वरील विषयाला अनुसरून आपले घोषवाक्य व पोस्टर प्रभारी प्राध्यापक डॉ. अर्चना वातकर यांच्याकडे संकलित केले. प्रशिक्षणाख्यांनी सादर केलेले घोषवाक्य व पोस्टर यांची प्रदर्शनी भरवून दि. २५/१२/२०१२ ला श्री नरेश बंजारी, जिल्हा पुरवठा अधिकारी, अकोला यांच्या हस्ते प्रदर्शनाचे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी डॉ. वीणा मोहोड, प्राचार्य राधादेवी गोयनका महिला महाविद्यालय, अकोला व श्री संजय कमल अशोक, अध्यक्ष, स्वामिनी संघटना, अकोला व प्रस्तुत महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शंताराम गो. वुटे यांची प्रमुख उपस्थिती लाभली.

घोषवाक्य स्पर्धेत समाविष्ट झालेल्या घोषवाक्याचे परीक्षण जिजाऊ कन्या शाळेच्या मुख्याध्यापिका सौ. कल्पना कोलारकर, व स. शिक्षिका सौ. मेधा देशपांडे यांनी केले. या स्पर्धेत तीन क्रमांक काढण्यात आले. विजेत्यांची नावे व घोषवाक्य खालील प्रमाणे आहेत.

१. प्रथम क्रमांक - श्री राजेश बोरचाटे
घोषवाक्य - वृक्ष वाचवा, पृथ्वीचे संवर्धन करा.
मुलगी वाचवा, मनुष्य जातीचे संवर्धन करा.
२. द्वितीय क्रमांक - मोहम्मद इशाद शेख हमीद
घोषवाक्य - यह तो विधाता का वरदान है, बेटी के बिना संसार विरान है।
३. तृतीय क्रमांक - कु. अर्चना बारीया
घोषवाक्य - नरनारी मे भेद नही, कह गये वेद पुराण।

तसेच पोस्टर स्पर्धेचे परीक्षण न्यू इंग्लिश हायस्कूलचे चित्रकला शिक्षक श्री आनंद बाघमारे, श्री प्रशांत हळवे यांनी केले. या स्पर्धेत प्रथम तीन क्रमांकाचे पोस्टर व स्पर्धकांची नावे खालील प्रमाणे आहेत.

१. प्रथम क्रमांक - मनीषकुमार लक्ष्मण नितनवरे व दिनेश धुडे
पोस्टर शीर्षक - स्त्री-भ्रूण हत्या थांबवा.
२. द्वितीय क्रमांक - श्री सौरभ राजाराम म्हात्रे
पोस्टर शीर्षक - संव्ह गर्ल चाईल्ड
३. तृतीय क्रमांक - श्री शिवाजी सुभाष खिराडे
पोस्टर शीर्षक - संव्ह गर्ल, सेव्ह लाईफ

लेक वाचवा जनजागरण व्याख्यान :

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला येथे महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत "जागर जाणीवांचा" अभियानांतर्गत 'लेक वाचवा जनजागरण' ह्या कार्यक्रमाचे आयोजन बुधवार, दि. १९/१२/२०१२ रोजी करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे उद्घाटन महाविद्यालयाच्या प्रा. डॉ. वसुधा देव ह्यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झाले. कार्यक्रमाचे प्रस्ताविक समन्वयक प्रा. डॉ. सुषमा गणोजे यांनी केले.

सरस्वती पूजन व दीपप्रज्वलन करून मान्यवरांनी कार्यक्रमाचे रितसर उद्घाटन केले. प्रमुख वक्ते श्री किशोर बळी यांचे स्वागत व सत्कार अध्यक्षांच्या हस्ते करण्यात आला. 'लेक वाचवा जनजागरण' कार्यक्रमामध्ये प्रमुख वक्ते श्री किशोर बळी ह्यांनी आपल्या भाषणातून स्त्री-भूषणहत्या समाजात कशी विकाळत चालली आहे, समाजामध्ये मुलांचे महत्त्व किती आहे, या विषयावर प्रकाश टाकला. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन व आभारप्रदर्शन प्रा. डॉ. रोहिणी तडस यांनी केले.

विधवा, परित्यक्ता व घटस्फोटित महिलांसाठी कार्यशाळा :

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला आणि स्वामिनी महिला मंडळ यांच्या संयुक्त विधानाने मंगळवार, दि. २५/१२/२०१२ रोजी विधवा, परित्यक्ता व घटस्फोटित महिलांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन सकाळी ११ ते ५ या कालावधीत करण्यात आले.

सदर कार्यशाळेस उद्घाटक म्हणून ज्येष्ठ उद्योजक, सामाजिक कार्यकर्ते या. श्री नाना उजवणे लाभले होते. जिल्हापुरवठा अधिकारी मा. श्री. नरेंद्र वंजारी आणि प्राचार्या डॉ. वीणा मोहोड या प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होत्या. तसेच कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे हे होते. कार्यक्रमाचे प्रस्ताविक स्वामिनी ट्रस्टचे अध्यक्ष श्री संजय कमल अशोक यांनी केले. या प्रसंगी व्यासपीठावर "जागर जाणीवांचा" कार्यक्रम समन्वयक प्रा. डॉ. धारस्कर व समन्वयक प्रा. डॉ. सुषमा गणोजे ह्या उपस्थित होत्या.

प्रस्तुत कार्यशाळेत उपस्थित मान्यवरांनी मार्गदर्शन केले. जिल्हा पुरवठा अधिकारी श्री नरेंद्र वंजारी यांनी ग्राहक मंच, ग्राहक तक्रार निवारण तसेच बीपीएल कार्डाची सुविधा याविषयावर मार्गदर्शन केले. प्राचार्य डॉ. वीणा मोहोड यांनी कोणत्याही परिस्थितीत प्रसंगावधान राखून आलेल्या समस्यांना तोंड दिले पाहिजे, समस्यांपासून, कोणत्याही बिकट परिस्थितीपासून मुलींनी पाघार घेवू नये याविषयी मुलींचे उद्बोधन केले. सध्या परिस्थितीत कर्तव्यार स्त्रियांचा आदर्श या स्त्रियांसमोर असावा, या उद्देशाने सलग २० वर्षांपासून प्रथम पुरस्कार प्राप्त करणाऱ्या शंकरपट धुकरी, श्रीमती सीमा पाटील यांचा शाल, श्रीफळ देवून सत्कार करण्यात आला. या प्रसंगी सीमा पाटील यांनी आपल्या जिद्द, चिकाटी व परिश्रमांच्या जोरावर शंकरपटासारख्या पुरुषी चर्चस्व असलेल्या क्रीडा स्पर्धेवर एका महिलेने कसा विजय मिळवला हे स्पष्ट केले.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांच्या प्रेरणेने या कार्यशाळेचे आयोजन, नियोजन करण्यात आले असून कार्यक्रम समन्वयक म्हणून प्रा. डॉ. आशा धारस्कर यांनी कार्यभार सांभाळला. कार्यशाळेच्या उद्घाटन समारंभाचे अध्यक्ष मा. डॉ. शांताराम बुटे यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणातून अतिशय मोलाचे मार्गदर्शन केले.

प्रस्तुत कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन बी.एड. प्रशिक्षणार्थी श्री सनी इंगळे व आभार प्रदर्शन कु. कल्याणी मंडलिक यांनी केले. यावेळी कु. मंडलिक यांनी आपल्या स्वरचित कवितेमधून महाविद्यालयातर्फे राबविण्यात येणाऱ्या "जागर जाणीवांचा" या विषयी मत व्यक्त केले. या कार्यशाळेत आपल्या हक्क व अधिकारासाठी लढतांना बलिदान देणाऱ्या श्रीमती लता देशमुख ह्यांच्या पाचव्या पुण्यस्मरणानिमित्त त्यांना श्रद्धांजली वाहण्यात आली.

उद्घाटन कार्यक्रमा नंतर दुपारी २ ते ५ पर्यंत तज्ज्ञ मार्गदर्शकांनी कार्यशाळेला संबंधित विषयाच्या अनुषंगाने मार्गदर्शन केले. संजय कमल अशोक यांनी त्यांच्या समस्या जाणून घेतल्या व त्याचे योग्य ते निराकरण करण्याचे प्रयत्न केला.

महिलांविषयक कायदे व मानवी हक्क कार्यशाळा :

कार्यशाळेचा प्रारंभ ठिक ११.३० वा. कार्यशाळेच्या उद्घाटनाने झाला. उद्घाटनाचे अध्यक्ष डॉ. चमूभा देव ह्या होत्या. सभ्यतेने पूजनाने व दीपप्रज्वलनाने कार्यक्रमाची सुरवात झाली. त्यानंतर प्रशिक्षणाधीनी शारदा स्तयन व स्यागलगील सादर केले. प्रास्ताविक व अतिथी परिचय करून दिला. अध्यक्षीय समारोपानंतर उद्घाटनाचा कार्यक्रम संपव झाला.

सत्र पहिले -

प्रथम सत्राचे मार्गदर्शक अॅड. सुहास उंटवालने ह्यांनी स्त्री विषयक कायदे यावर मार्गदर्शन केले. ह्यात प्रामुख्याने घातकी कायद्यांवर प्रकाश टाकला. हुंडा विरोधी कायदा, परित्यक्ता, स्त्रीयांकरिता असणारे विविध कायदे, बलात्कार विरोधी कायदे, हुंडाविरोधी कायदे, अशा विविध कायद्यांवर त्यांनी प्रकाश टाकला. विविध Case-Study च्या माध्यमातून त्यांनी ह्या कायद्यांवर प्रकाश टाकला. स्त्रीयांनी आता कायद्यांचे ज्ञान घेण्यास हवे, हे ज्ञान घेतल्यास त्या आपल्या कुटुंबाचे संरक्षण चांगल्या पद्धतीने करू शकतात म्हणून स्त्रीयांबाबतच्या कायद्यांसाठी त्यांनी सजग रहावे, अशा आशयाचे मार्गदर्शन केले.

१.३० वा. प्रश्नोत्तराचा तास घेण्यात आला. ह्यात प्रशिक्षणाधीनी प्रश्न विचारले. त्यातील काही निचडके खालील प्रमाणे.

१. बलात्कार पिडित स्त्रीया असल्यास वडिलांचे नाव व इस्टेटोत वाटा मिळतो का ?
२. कायद्याचा फायदा घेवून मुली जर मुलांना ब्लॅकमेल करित असतील तर मुलांनी काय करावे?
३. लग्नाच्या नोंदणीच्या वेळी हुंडा दिला किंवा घेतला काय ह्याची नोंद असते का?
४. विवाहापूर्वी एखादी स्त्री मनोरुग्ण असेल तर पुरुषाने काय करावे?
५. मुस्लीम कायदे कोणते आहेत ?

वरिल प्रश्नांना मार्गदर्शकांनी समर्थक उत्तरे दिलीत व प्रशिक्षणाधीनींचे समाधान केले.

सत्र दुसरे -

दुपारी २.३० वाजता 'स्त्री-पुरुष व मानव अधिकार' ह्या विषयावर अॅड. अनघा सोनखासकर ह्यांनी पॉवर पॉइंट प्रेझेंटेशनच्या आधारे प्रशिक्षणाधीनींना मार्गदर्शन केले.

खालील विषयांवर सोनखासकर मॅडम यांनी स्लाईड सादर केल्या. लिंगभेद, मानवाधिकार, लिंगसमानता, भारतातील सामाजिक रचना, भारतातील धर्म, भारतीय राजकारण व कायदे, भारतीय अर्थकारण, भारतातील नारी प्रतिमा वृत्तपत्रातील वास्तववादी सांख्यिकीय माहिती अत्याचाराचे शारीरिक, मानसिक, आर्थिक प्रकार वाढता हिंसाचार

समारोपीय कार्यक्रम -

समारोपीय कार्यक्रम ठिक ४.०० वाजता प्रारंभ झाला. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे हे होते ह्या प्रसंगी कुरुपाली गिन्हे, श्री अमोल वारे व पल्लवी देशमुख ह्यांनी प्रतिक्रिया व्यक्त केल्या व प्रस्तुत कार्यक्रमातून कायद्याबाबत जाणवे जागृती केल्याबद्दल महाविद्यालयाच्या प्रति ऋण व्यक्त केले.

युवतींसाठी स्वसंरक्षणार्थ कार्यशाळा :

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत 'जागर जाणीवांचा' अभियानांतर्गत 'युवतींसाठी स्वसंरक्षणार्थ कार्यशाळा' आयोजित करण्यात आली. या कार्यशाळेचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांचे अध्यक्षतेखाली संपन्न झाले. उद्घाटन प्रसंगी व्यासपीठावर अजिंक्य फिटनेस, अकोला येथील मा. श्री. धनंजय भगत, श्री प्रशांत घुले, श्री स्वप्नील बढे, तसेच डॉ. सुपमा गणोजे समन्वयक तर डॉ. संघ्या सामुद्रे व डॉ. आशा धारस्कर ह्या कार्यक्रमा समन्वयक

म्हणून उपस्थित होत्या. सरस्वतीपूजन व दीपप्रज्वलन करून पान्यवरांनी कार्यशाळेचे शितसर उद्घाटन केले. अतिथींचा अभ्यासाचे हस्ते स्वागत व सत्कार करण्यात आला. मा. प्रशांत बुले यांनी आपली व्यवस्थापनाचे महत्त्व, आजच्या परिस्थितीत त्याची आवश्यकता व स्वसंरक्षणासाठी करावयाचे साहसी उपक्रम याबाबत सविस्तर उद्बोधन केले. साषाचे प्रकार व त्यापासून उद्भवणारे धोके विस्तृतपणे विशद केले. साष चावल्यानंतर करावयाचे प्रथमोपचार सहजतेने सांगितले. त्यानंतर विविध प्रकारच्या साहसी कोशल्यामात्रे शरीराच्या विविध प्रकारच्या गाठी पाडण्याचे कौशल्य विद्यार्थ्यांना सांगितले. यामध्ये सर्वत्र प्रशिक्षणाच्यांनी उत्स्फूर्त सहभाग घेवून शरीराच्यागाठी बांधून दाखविल्या.

दुसऱ्या सत्रात Vally Rappling & Vally Crossing यांचे चित्तचरक प्रात्यक्षिक तज्ज्ञ टीमने प्रशिक्षणाधीन करून दाखविले. या प्रात्यक्षिकामध्ये प्रशिक्षणाधीनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. Vally Rappling मध्ये एकूण २२ आणि Vally Crossing मध्ये एकूण ८ मुलींनी प्रात्यक्षिक करून दाखविले. इतर मुलीसुद्धा वासाठी तयार होत्या परंतु घेळेअभावी त्यांना बचित सहावे लागले.

मा. प्रशांत बुले सरांनी माणसाला आग लागली, घरात आग लागल्यास, शॉट सर्कॉट झाल्यास प्रथम कोणत्या बायी करावयाच्या, कोणते प्रथमोपचार करावे, तसेच आवश्यक सेवा ज्या आहेत त्यांचे फोन नंबर जवळ ठेवावे, लगेच त्यांना फोन करावे, प्रसंगावधान ठेवून प्रसंगानुरूप प्रथमोपचार करावे, याबाबत उदाहरणादाखल विस्तृत मार्गदर्शन केले.

युवतींसाठी योगाभ्यासाद्वारे मानसिक स्वसंरक्षणार्थ कार्यशाळा :

दि. २ जानेवारी २०१२ ला दुपारी २.०० वाजता आयोजित प्रस्तुत कार्यशाळेचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे व्यासपीठावर उपस्थित होते. तज्ज्ञ मार्गदर्शक राजयोगिनी ब्रम्हकुमारी रुख्मिणी दीदी व बपांदीदी तसेच कार्यक्रम समन्वयक डॉ. सुषमा गणोजे व विषय समन्वयक डॉ. अर्चना वातकर याही उपस्थित होत्या. कार्यशाळेचा प्रारंभ सरस्वती पूजनाने करण्यात आला.

कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे यांनी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करतांना युवतींच्या संरक्षणासाठी योगाभ्यासाद्वारे मानसिक विकासाची आवश्यकता प्रतिपादन केली. कार्यशाळेच्या प्रथम सत्रात राजयोगिनी ब्रम्हकुमारी रुख्मिणी दीदी यांनी योगाभ्यासाची संकल्पना स्पष्ट केली. तसेच युवतींनी स्वतःचे संरक्षण करण्यासाठी आत्मविश्वास बाढविला पाहिजे व त्यासाठी योगाभ्यास केला पाहिजे या बद्दल मार्गदर्शन केले. कार्यशाळेच्या द्वितीय सत्रात ब्रम्हाकुमारी बपांदीदी यांनी विचारांचे विविध प्रकार सांगून सकारात्मक विचारांचे स्वसंरक्षण करण्यासाठी प्रत्यक्ष योगाभ्यासाचे प्रात्याक्षिक करून घेतले.

प्रस्तुत कार्यशाळेचे सूत्रसंचालन कु. कल्याणी मंडलिक, अतिथीपरिचय कु. सुषमा भगत व आभारप्रदर्शन कु. मिनल नांदुरकर यांनी केले. या प्रसंगी प्रजापिता ब्रम्हकुमारी या संस्थेद्वारे तयार केलेल्या सुविचार भितीपत्रकांचे प्रदर्शनही भरविण्यात आले होते.

'पोरी जरा जपून' कार्यशाळा :

दि. ३१/१२/२०१२ रोजी १२.३० वाजता 'पोरी जरा जपून' कार्यशाळेचे उद्घाटनपर कार्यक्रमाचा प्रारंभ सरस्वतीपूजन व भावित्रोबाई फुले यांच्या प्रतिमेला पुष्पहारार्पण व दीपप्रज्वलन करून झाला. बाबेळी डॉ. आशा मिरगे यांचे अध्यक्ष डॉ. सौ. वसुधा देव यांचे हस्ते पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत करण्यात आले. या प्रसंगी व्यासपीठावर समन्वयक डॉ. सौ. सुषमा गणोजे, अध्यक्ष डॉ. वसुधा देव व मार्गदर्शक, डॉ. आशा मिरगे उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाकरिता सर्व शिक्षण स्नातक प्रशिक्षणाधी व जिजाऊ कन्या शाळेच्या इयत्ता ९ वी विद्यार्थिनी व शिक्षिका सौ. मेधा देशपांडे समवेत उपस्थित होत्या. कार्यशाळेचे सूत्रसंचालन कु. मेधा बावणे यांनी केले अतिथी परिचय रजनी तालोट व राजेश बोरघाटे याने करून दिला. तर आभार प्रदर्शन आनंद पद्मने याने केले.

डॉ. आशा मिरगे -

आजची मुलगी उद्याची माता आहे. हे लक्षात घेवूनच तिचे सांगोपन करण्यात यावे, त्यासाठी आजची आई जानी.

आत्मविश्वास, अधिक दृष्ट्या सक्षम, निर्णयक्षम, कायदाप्रियगी जागरूक असणे आवश्यक आहे. गिना कायद्याचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे. तसेच मुलींच्या याद, विकारामध्ये तिच्या आरोग्याची काळजी घेणे. भेदभाव न करत आहार विहाराच्या चांगल्या सवयी मुलीमध्ये विकसित करणे आवश्यक आहे.

तसेच संवर्धनासोबतच संरक्षणाच्या दृष्टीने सक्षम होणे आवश्यक आहे. त्यादृष्टीने स्वसंरक्षणाच्या दृष्टीने शारीरिक, मानसिकदृष्ट्या सक्षम असण्यासोबत काही युक्ती किंवा तंत्राचा वापर करण्यास शिकणे, आजच्या परिस्थितीत आवश्यक आहे. बदलत्या सामाजिक स्थित्यंतराचा परिणाम आपल्या कुटुंब व्यवस्थेवर झाला आहे. आणि विभक्त कुटुंबात वाढणाऱ्या किडोग्रहण मुली आणि मुलांना विविध समस्यांना तोंड द्यावे लागते. अशा परिस्थितीत मुली आणि मुलांनी आई वडिलांना मित्र बनवून आपल्या भावना, विचार त्यांच्याशी शेअर करून समस्या सोडविण्याचा प्रयत्न करावा. असे मार्गदर्शन डॉ. आशा मिरगे यांनी केले.

डॉ. आशा निकते -

आई वडिल हेच खरे मुलांचे मित्र, मार्गदर्शक आणि तत्त्वज्ञ आहेत. तेव्हा मुलांना आपल्या आई वडिलांनाच खरे मित्र बनवा तसेच जीवनाकडे सकारात्मक दृष्टीने पहा. वाढत्या वयानुसार होणारे शारीरिक, मानसिक बदल समजून घेत आपल्या भावनांवर नियंत्रण ठेवायला शिका. स्वसंरक्षणाच्या दृष्टीने आत्मबल वाढवा. काही शारीरिक क्षमता विकसित करा. तसेच स्वसंरक्षणाच्या दृष्टीने काही युक्ती, तंत्र, आत्मसात करा. तसेच आहार-विहार आणि पोषाख राहणीमान या विषयी काही नियमांचे पालन करा. स्वसंरक्षणा सोबतच इतरांच्याही संरक्षणाबाबत जागरूक असा, संकट किंवा आपत्ती पूर्वसूचना देऊन येत नसतात. तेव्हा आलेल्या समस्यांना आत्मविश्वासपूर्वक, सर्वशक्तीनुसार प्रतिकार करा.

स्त्री-पुरुष समानता पथनाट्य :

दि. २ जानेवारी २०१३ रोजी सकाळी ११.३० वाजता शासकीय अध्यापक महाविद्यालयातून सकाळी ११.३० वाजता रेली निघून १२.०० वा.न्यु इंग्लिश हायस्कूल येथे पोहोचली. तेथे पथनाट्य अतिशय प्रभावीपणे सादर झाले. शाळेतील विद्यार्थी व शिक्षकांचा प्रतिसाद अतिशय उत्स्फूर्त होता. दुपारी १२.३० वाजता ज्युविली इंग्लिश स्कूल तसेच १.०० वा. जि. प. सावित्रीबाई फुले कन्या शाळेत पथनाट्य सादर झाले. प्रशिक्षणाधीच्या अभिव्यक्तीने संपूर्ण शालेय परिसर भारावून गेला. दुपारी २ वा. रेली महाविद्यालयात विसर्जित झाली. ह्या पथनाट्यात पुढील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

सहभागी विद्यार्थी -

- | | | |
|-------------------------------|--------------------------------|---------------------------|
| १. आनंद शंकरराव पद्मन | २. सनी भास्कर इंगळे | ३. जयंत वासुदेवराव पोटें |
| ४. सुनिल प्रल्हादराव राठोड | ५. शिवाजी सुभाष खिसडे | ६. पंकज राजेशराव कचवे |
| ७. अशोक शेषराव इंगळे | ८. नितेश वासुदेवराव गुळसुंदरे | ९. सुरज सुधाकरराव बेडी |
| १०. अमोल प्रकाशराव वारे | ११. चंद्रकांत राजेंद्र पिंपळकर | १२. सौरभ राजाराम म्हात्रे |
| १३. मनियकुमार लक्ष्मण नितनवरे | १४. दिनेश विश्वनाथ धुडे | |
| १. पल्लवी प्रभाकर देशमुख | २. वैशाली महादेवराव पायधन | ३. रुपाली भानुदास गिन्हें |
| ४. मंघा गुणवंतराव चावने | ५. अस्मा परवीन शंख वानू | ६. सरीता दिनकर लक्ष्मणकर |
| ७. छाया तुळशीराम रौंदळे | ८. कविता दिवाकर पडोळे | ९. प्रिया अंबादास मुंदे |
| १०. दिपिका नारायणराव बोरकर | ११. सुषमा मोतीराम दाभाडे | |

या पथनाट्यास प्रा. आल्हाद भाकरराव यांचे मार्गदर्शन लाभले.

स्त्रीमुक्ती दिन':

दि. ३ जाने. २०१३ रोजी 'स्त्रीमुक्ती दिन' कार्यक्रमाचा प्रारंभ दुयारी २.०० करण्यात आला. सर्वप्रथम मान्यवरांच्या हस्ते सरस्वती पूजन करण्यात आले. त्यावेळी स्वतःगृहाच्या सदस्यांनी शारदास्तवन सादर केले. त्यानंतर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षा डॉ. गोकर्णा मानकर यांच्या हस्ते अतिथी सौ. सीमा रोडे ह्यांचे शाल. श्रौंफळ व पुष्पागुच्छ देवून स्वागत केले. त्यानंतर स्वतःगृहाने केलेल्या भिक्तीपत्रकाचे अनावरण मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले. त्यानंतर उपस्थित सर्व श्रोतृवृंदांना नारी सन्मान प्रतिज्ञा देण्यात आली. सादर प्रतिज्ञा डॉ. गोकर्णा मानकर यांनी तयार केली होती. त्यानंतर प्रशिक्षणाची भाषण सादर केले. ह्या भाषणातून सावित्रीबाई ह्यांच्या जीवन व कार्यावर प्रकाश टाकण्यात आला. त्यानंतर 'मुलगी झाली हो' हे पयनाटय सादर करण्यात आले. ह्यात युद्धील प्रशिक्षणार्थी सहभागी झाले.

सहभागी विद्यार्थी -

- | | | |
|------------------------|---------------------|-----------------------|
| १. कु. छाया रोंदळे | २. कु. वैशाली कोलते | ३. कु. मिनल मांदुरकर |
| ४. कु. भावना खंडारे | ५. कु. आरती देशमुख | ६. कु. अंकिता चौधरी |
| ७. कु. स्वाती चोपडे | ८. कु. प्रिया मुंदे | ९. कु. उज्वला वाचमारे |
| १०. अस्मा शेख | ११. कु. मेघा मालगण | १२. कु. रोहिणी चरखे |
| १३. कु. कल्याणी मंडलिक | १४. कु. पूनम बोचरे | |

तसेच कु. कल्याणी मंडलिक ह्या प्रशिक्षणार्थीने 'मी सावित्री बोलतेय' हा एकपात्री प्रयोग सादर केला. प्रमुख अतिथींनी आपल्या मार्गदर्शनात सावित्रीबाई फुले ह्यांच्या जीवन कार्यावर प्रकाश टाकला.

अध्यक्षीय समारोपाने प्रा. डॉ. गोकर्णा मानकर यांनी स्त्रीमुक्तीचा आशय समजून ह्या स्त्रीयांचा आदर करा. स्त्री-पुरुष समानता बाळगा असे आवाहन केले. कार्यक्रमाचे सुप्रसंगाला कु. पूनम बोचरे व कु. मेघा राठोड यांनी केले व आभार प्रदर्शन श्री विनोद काळे यांनी केले. राष्ट्रगीताने कार्यक्रमाची सांगता झाली.

जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत वरील कार्यशाळा, विविध कार्यक्रम, उपक्रम पार पाडताना नियोजन व आयोजनाच्या टप्प्यावर महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा. डॉ. शांतारामजी बुटे यांचे मार्गदर्शन लाभले, त्याकरिता अभियान समन्वयक या नात्याने त्यांचे प्रती कृतज्ञता व्यक्त करते. महाविद्यालयातील प्राध्यापक बंधू भगिनी व कर्मचारी बंधू भगिनी यांनी केलेल्या सक्रिय सहकार्यामुळे हे अभियान यशस्वी होवू शकले त्याकरिता ही त्या सर्वांची ऋणी आहे.

पयनाटयाच्या यशस्वीतेसाठी शाळांचे मुख्याध्यापक बंधू-भगिनी, विद्यार्थीगण, शिक्षकवृंद यांचे आभार मानते.

अभियानांतर्गत विविध कार्यक्रमातील उत्स्फूर्त सहभाग व उपस्थिती याकरिता महाविद्यालयातील विद्यार्थी वर्ग निश्चितच कृतज्ञता पात्र आहेत. या अभियानाचा सचित्र, सुरेख व सुबक अहवाल निर्मितोस कारणीभूत ठरलेले श्री नितो न भांजापुरे यांना मनःपूर्वक धन्यवाद देते. संपूर्ण जागर जाणीवांचा अभियानांतर्गत उत्कृष्ट छायाचित्रणाकरिता श्री सचिन कोकटे यांचे आभार मानते.

जागर जाणीवांचा अभियानाच्या यशस्वीतेकरिता प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे ज्यांचे ज्यांचे सहकार्य लाभले त्या सर्वांच्याप्रती कृतज्ञता व्यक्त करते.

डॉ. सौ. सुषमा गणोजे

समन्वयक

जागर जाणीवांचा अभियान, २०१२-१३

नारी सन्मान प्रतिज्ञा

मी विश्व नागरिक या नात्याने संपूर्ण विश्वातील नारी शक्तीचा सन्मान करण्याची प्रतिज्ञा घेत आहे.
अखिल विश्वातील मनुष्य मात्रावर माझे प्रेम आहे.
प्रत्येकाशी स्नेहपूर्ण व सौजन्याने वागणे माझे परम कर्तव्य आहे.
स्त्री पुरुष हे निसर्गाचे देणे त्यांचे संरक्षण व संवर्धन करणे हे माझे आद्य कर्तव्य आहे.
संपूर्ण विश्वातील या सृजनशक्तीला अभिवादन करण्याची पात्रता माझ्या अंगी यावी म्हणून मी सदैव तत्पर आहे.
भारतीय संस्कृतीला पूजनीय असलेल्या मातृशक्तीचा मी ऋणी आहे.
समस्त स्त्री जातीशी असलेल्या प्रत्येक नात्याची जपणूक अत्यंत आदराने, जिज्हाळ्याने करीत आहे.
प्रत्येकाच्या ठिकाणी असलेल्या क्षमता, भावना, संवेदना शोधून त्या विकसित होण्याची प्रत्येक संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी सदैव प्रयत्नशील राहणार आहे.
मी प्रत्येक स्त्री बीजाचा अंकुरण्याचा हक्क मान्य करीत आहे,
समाजातील प्रत्येकाने मान्य करावा यासाठी जाणीव जागर करण्याचा प्रामाणिक प्रयत्न करीत आहे.
माझे कुटुंब, समाज, राष्ट्र अखिल विश्वातील समस्त मातृशक्तीचे कल्याण आणि समृद्धी यातच माझे सौख्य सामावले आहे.

- रचयिता : प्रा. डॉ. गोकर्ण मानकर



प्राध्यापक प्रबोधिनी

प्राचार्य डॉ. शांताराम बुटे

- १) दि. १६ मे २०१२ ला अध्यापक महाविद्यालय सुलतानपूर येथे प्राचार्य पदाच्या मुलाखतीसाठी विद्यापीठ प्रतिनिधी म्हणून उपस्थिती.
- २) बाल संस्कार शिवीर समारोपीय कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून संत गजानन महाराज मंदिर शिवनगर अकोला येथे दि. २० मे २०१२ ला उपस्थिती.
- ३) एम.एड. बाह्यपरीक्षक लालजी देशमुख अध्यापक महाविद्यालय तिवसा जि. अमरावती येथे दि. १८ जून २०१२ ला उपस्थिती
- ४) घला पंढरीसी जाउ वाप रखुमादेवीवरा पाहू दै. पुण्यनगरी वर्तमान पत्रात आपाढी एकादशी निमित्त दि. ३० जून २०१२ ला लेख प्रसिध्द.
- ५) सिटी न्यूज सायं दैनिक वर्तमान पत्रात दि. २ जुलै २०१२ पासून संत तुकाराम दररोज एक अभंग 'तुका म्हणे' प्रसिध्द.
- ६) ॲकेडेमिक स्टाफ कॉलेज, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे, उद्बोधन वर्गास साहित्यातून मूल्यशिक्षण या विषयावर दि. २३ जुलै २०१२ ला व्याख्यान.
- ७) शासन प्रतिनिधी म्हणून कला महाविद्यालय वनोजा येथे इंग्रजी प्राध्यापक निवड समितीवर दि. २४ जुलै २०१२ ला उपस्थिती.
- ८) 'नाचू कीर्तनाचे रंगी' ज्ञानदीप लावू जगी' संत नामदेव महाराज पुण्यतिथी निमित्त सिटी न्यूज मध्ये लेख प्रकाशित.
- ९) वारकरी संप्रदायामध्ये संत सावता महाराजांवर सिटी न्यूज सायं दैनिकात दि. १८ जुलै २०१२ ला प्रकाशित.
- १०) जुलै २०१२ ला 'संत जनाबाईच्या अभंगाचा चिकित्सक अभ्यास' हा संशोधनात्म लेख International research Janrnal Research Analyse & Evaluation. मध्ये प्रकाशित.
- ११) U.S. College खासगांव येथे महाती व रसायनशास्त्र विषयांच्या प्राध्यापकांच्या मुलाखती घेण्यासाठी दि. ६ ऑगस्ट २०१२ ला उपस्थित.
- १२) महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण संचालनालय पुणे येथे दि. १० ऑगस्ट २०१२ रोजी वेतनस्थान निश्चिती करिता समिती सदस्य म्हणून उपस्थित.
- १३) उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव शिक्षणशास्त्र शाखा अभ्यासमंडळावर सदस्य म्हणून नियुक्ती.
- १४) कला महाविद्यालय साखरखेडा येथे रसायनशास्त्र व वाणिज्य पदाच्या मुलाखती घेण्यासाठी २४ ऑगस्ट २०१२ ला शासन प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित.
- १५) दि. २६ ऑगस्ट २००८ रोजी कस्तुरी चॅरिटेबल ट्रस्टच्यावतीने 'कस्तुरी भूषण' व कस्तुरीरत्न' पुरस्कार वितरण कार्यक्रमाला प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित तसेच या कार्यक्रमानंतर ५५० लोकांसाठी स्नेहभोजनाचे आयोजन करण्यात आले. स्नेहभोजनासाठी २७,५००/- घनराशी खर्च करण्यात आले.
- १६) वारकरी शिक्षण विद्यालय आपोती येथे ह.म.प. श्री. नाना महाराज आळंदी यांचा सत्कार सोहळ्यास २७.०८.२०१२ रोजी उपस्थित.
- १७) दि. ५ सप्टेंबर २०१२ रोजी पंजाबराव कृषी विद्यापीठ अकोला येथे शिक्षक दिनाकरिता प्रमुख वक्ते म्हणून उपस्थित.
- १८) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे ॲकेडेमिक स्टाफ कॉलेज येथे उद्बोधन वर्गास संत साहित्यातून शिक्षण मूल्य या विषयावर दि. ७ सप्टेंबर २०१२ रोजी व्याख्यान
- १९) दि. ३ सप्टेंबर २०१२ पासून साय. दैनिक सिटीन्यूज अकोला मध्ये 'तुका म्हणे' हे संत तुकाराम महाराजांचे १०० च्यावर अभंग नियमित प्रकाशित.
- २०) दि. ३.०९.०१२ व ४.०९.०१२ यशवंतराव चव्हाण म. मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे मूल्यमापन प्रक्रियेतील गोपनीय कामासाठी उपस्थिती.
- २१) तुका म्हणे दि. २४ ते २८ सप्टें २०१२ दररोज

- एक अमंग सिटीन्युज या दैनिकात प्रसिध्द.
- २२) दि. २२ ३०.०९.०९२ रोजी पाटबंधारे कर्मचारी पतरांस्थेचे उद्घाटन म्हणून मार्गदर्शन.
- २३) "शोध समीक्षा और मूल्यांकन" सप्टें २०१२ मध्ये लोकसंख्या शिक्षण विषयक" शैक्षणिक खेळणी व साधनांचा प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकांवर झालेल्या परिणामांचा अभ्यास" हा रिसर्च पेपर प्रकाशित.
- २४) दि. ०७.१०.२०१२ रोजी दम्पनी नेत्र अस्पताल व कस्तुरी चॅरिटेबल ट्रस्ट व कर्मयोगी शिक्षण प्रसारक संस्थेतर्फे विकासराव तडस यांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ आयोजित नेत्रतपासणी व मोतीबिंदू शस्त्रक्रिया शिविरासाठी अध्यक्ष म्हणून उपस्थित.
- २५) दि. १२.१०.२०१२ रोजी ॲकेडेमिक स्टाफ कॉलेज संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे Orientation Programme मध्ये "संत साहित्यातून शिक्षणमूल्य" या विषयावर व्याख्यान.
- २६) दि. १७.१०.२०१२ संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे शिक्षणशास्त्र पदव्युत्तर विभागाद्वारे आयोजित "अध्ययन कौशल्य" कार्यशाळेत एका सत्राचे अध्यक्ष म्हणून मार्गदर्शन.
- २७) तुका म्हणे सोमवार ते शनिवार सिटीन्युज सायं दैनिकात अमंग निरूपण.
- २८) दि. २५.१०.२०१२ रोजी वारकरी विद्यालय आपातापा येथे हरिभक्त परायण संभाजी महाराज यांची भेट प्रसंगी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून उपस्थिती.
- २९) जगदंबा युवा समिती जवळा ता. शेगाव जि. बुलढाण येथे दि. २ नोव्हेंबर २०१२ रोजी पुरस्कार वितरण सोहळ्यामध्ये प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून मार्गदर्शन.
- ३०) 'जागर जाणियांचा' स्त्री-पुरुष समानतेचायत आयोजित सभेत अमरावती विद्यापीठ दि. १० डिसेंबर २०१२ रोजी अमरावती येथे उपस्थिती.
- ३१) कला व वाणिज्य महाविद्यालय हिवरखेड येथे ल NSS कॅम्प करिता दि. १४ डिसेंबर २०१२ रोजी

- "संत साहित्यातून शिक्षण मूल्य" या विषयावर व्याख्यान.
- ३२) जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव जिल्हा क्रीडा अधिकारी कार्यालय अकोला यांचेद्वारे आयोजित शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला येथे दिनांक १५.१२.२०१२ रोजी अध्यक्ष.
- ३३) जागर जाणियांचा अभियानांतर्गत दि. २५ डिसेंबर २०१२ व दि. २९ डिसेंबर ते ३ जानेवारी २०१३ दरम्यान एकूण सहा कार्यशाळेच्या आयोजनासाठी मार्गदर्शन सक्रीय सहभाग.
- ३४) विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक ताण व शैक्षणिक संपादन यातील सहसंबंधाचा अभ्यास हा Research paper ISSN क्रमांक प्राप्त डिसेंबर २०१२ च्या शिक्षकमित्र या मासिकात प्रसिध्द.
- ३५) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे २९ डिसेंबर २०१२ रोजी झालेल्या निवडणूकामध्ये शिक्षण विद्याशाखा अभ्यासमंडळावर अविरोध एकमताने निवड.
- ३६) दि. २५ जाने. २०१३ अध्यापक महाविद्यालय काटोल जि. नागपूर येथे स्नेहसंमेलन उद्घाटक म्हणून मार्गदर्शन.
- ३७) नटश्रेष्ठ निळू फुले आर्ट फाउंडेशनच्या वतीने २०१२ नटश्रेष्ठ निळू फुले स्मृति पुरस्कार प्राप्त.
- ३८) दि. १ फेब्रु. २०१२ रोजी अध्यापक महाविद्यालय खामगाव येथे प्राध्यापक पदासाठी निवड समितीवर कुलगुरु प्रतिनिधी म्हणून कार्य.
- ३९) ४ फेब्रु. २०१३ रोजी बालाजी अध्यापक महाविद्यालय वाशिम येथे प्राचार्य निवड समितीवर कुलगुरु प्रतिनिधी म्हणून उपस्थिती.
- ४०) संत तुकाराम महाराज बीज निमित्त तुका झालासे कळस हा लेख सिटीन्युज दि. २९.३.२०१३ ला प्रकाशित झाला.
- ४१) स्थानिक संत ज्ञानेश्वर महाराज मंदिर जुने शहर येथे काय सांगू आता संताचे उपकार या अभंगाचे निरूपण.

विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत विस्तारसेवा विभाग द्वारा आयोजित ११ व्या पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत "ग्रामीण व मागार क्षेत्रातील प्राथमिक शिक्षकांसाठी क्षलाकांच्या हक्कांच्या संदर्भात जीवन कौशल्य" ह्या प्रशिक्षण कार्यशाळेचे २० मार्च ते २२ मार्च २०१२ रोजी आयोजन समन्वयक म्हणून कार्य.

१३ मे २०१२ रोजी वाराशर ब्राम्हण वधुवर परिचय मेळाव्याच्या उद्घाटन प्रसंगी प्रमुख अतिथी.

Chinmayasanskar.com ह्या वेवसाईटच्या दि. १४ जुन २०१२ रोजी प्रारंभ.

प्रसिध्द गायक श्री. श्रीधर फडके ह्यांच्या "फिटे अंधाराचे जाळे" ह्या कार्यक्रमाचे यशस्वी आयोजन.

"संस्कारधारा" ह्या संपादीत पुस्तकांचे प्रकाशन. १७ व १८ जुलै S.C.E.R.T. पुणे येथे Visionary Program for CTE ह्या कार्यशाळेकरिता हजर.

दि. ९ जुन २०१२ रोजी S.N.D.T. पुणे येथे C.T.E. सभेत उपस्थिती.

९ व १० ऑक्टो. २०१२ मनुताई कन्याशाळा अकोला येथे चिन्मय मिशन द्वारा जीवन जगण्याची कला ह्या विषयावरील दोन दिवसीय शिबीराचे यशस्वी आयोजन.

दि. ०७.१२.०१२ रोजी एम.एड. संलग्नीकरण समिती सदस्य म्हणून शासकीय अध्यपक महाविद्यालय बुलढाणा येथे कार्य.

१३ डिसें. २०१२ रोजी बुलढाणा येथे चिन्मय गीता पठण स्पर्धेचे यशस्वी आयोजन.

दि. ९ डिसें. रोजी प्राथमिक स्तरावर गीता पठण स्पर्धेचे समन्वयक म्हणून कार्य

१६ डिसें. २०१२ रोजी माध्यमिक स्तरावर चिन्मय मिशन अकोला गीता पठण स्पर्धेचे समन्वयक म्हणून यशस्वी आयोजन.

२३ डिसें. २०१२ रोजी माध्यमिक स्तरावरील चिन्मय

गीता पठण स्पर्धेचे समन्वयक म्हणून यशस्वी आयोजन.

१५) जागर जागिवांचा ह्या अभियाना अंतर्गत महिला विषयक कावदे व मानदी हक्क ह्या कार्यक्रमाचे यशस्वी आयोजन.

१६) जागर जाणीवांचा व अभियाना अंतर्गत "मी सावित्री बोलतेय" ह्या कार्यक्रमाचे आयोजन.

१७) १२ जाने. २०१३ महाराष्ट्र माध्यमिक शाळेत स्वामी विवेकानंद जयंती निमित्त मुख्य अतिथी म्हणून उपस्थिती.

१८) १४ जाने. २०१३ जागर जागिवांचा ह्या अभियानांतर्गत झालेल्या उपक्रमांचे सहसंयातक कार्यालय अमरावती येथे परिक्षक म्हणून उपस्थिती.

१९) १५ जानेवारी २०१३ रोजी रामकृष्ण आश्रम अकोला येथे विवेकानंद व युवा ह्या विषयावर मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित

२०) २१ जाने ते २३ जाने २०१३ नर्मदाबाई बोडखे अध्यापक महाविद्यालयात बाह्य परिक्षक म्हणून कार्य

२१) ०३.०२.२०१३ रोजी देशस्थ ऋग्वेदी ब्राम्हण मंडळात "लेक वाचवा" ह्या विषयावर मार्गदर्शन.

२२) ६ फेब्रु. २०१३ स्व. सुनंदाताई बुटे स्मृती प्रित्यर्थ आंतरमहाविद्यालयीन मावगीत स्पर्धेचे समन्वयक म्हणून कार्य.

२३) केंद्रसमेलन साधन व्यक्ती मार्गदर्शिका यात "शैक्षणिक चिंतन" ह्या पुस्तकाचा संदर्भ ग्रंथ म्हणून समावेश.

२४) दि. १७ फेब्रु. २०१३ इंद्रायणी मनोविकास केंद्र अकोला तर्फे आयोजित Stem cell थेरपी ह्या शिबीरात सक्रिय सहभाग

२५) १७ फेब्रु. २०१३ महिला कामगार संघटनेतर्फे आयोजित सावित्रीबाई फुले जयंती निमित्त आयोजित महिला कामगार मेळाव्यात "लेक वाचवा" ह्या विषयावर मार्गदर्शन.

प्राध्यापक डॉ. रोहिणी तडस

- १) दि. ३० मे २०१२ कर्मयोगी बाबासाहेब आपोतीकर महाविद्यालय आपोती येथे अधिव्याख्यात्यांच्या मुलाखतीसाठी उपस्थिती.
- २) दि. २६ ऑगस्ट २०१२ रोजी कस्तुरी चॅरिटेबल तर्फे आयोजित कार्यक्रमात विकास किरण योजने अंतर्गत अभियांत्रिकी शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थीनीस दत्तक घेतले. या कार्यक्रमात प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित.
- ३) दि. ३० सप्टेंबर २०१२ रोजी ब्राम्हण सभा द्वारा संचालित "माझी बालशाळा" ह्या शाळेत प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थिती.
- ४) दि. ७ ऑक्टोबर २०१२ रोजी. स्व. श्री. विकास श्रीधरराव तडस यांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ आपातापा येथे नेत्र तपासणी व मोफत मोतीबिंदू शस्त्रक्रिया शिविराचे आयोजन.
- ५) साखरखेडा येथे कला महाविद्यालयात अधिव्याख्यात्यांच्या मुलाखतीसाठी शासन प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित.
- ६) दि. ०८.११.०१२ रोजी एम.एड. संलग्नीकरण समिती च्या कामासाठी शाहु महाराज अध्यापक महाविद्यालय बुलढाणा येथे उपस्थित.
- ७) दि. २६.११.०१२ रोजी जांभरुण परांडे, वाशिम येथे बाळाजी अध्यापक महाविद्यालय LEC सदस्य म्हणून उपस्थित.
- ८) दि. ३१ डिसें. २०१२ रोजी "जागर जाणिवांचा" अभियानांतर्गत "पोरी जरा जपुन" या कार्यशाळेच्या कार्यक्रम समन्वयक म्हणून सहभाग.
- ९) दि. ३ जाने. २०१३ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंती कार्यक्रमात प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित.
- १०) दि. ७ ते ९ जाने. २०१३ दरम्यान असगर हुसेन शिक्षण महाविद्यालय अकोला येथे वी.एड. पाठ परीक्षेकरीता वाह्य परीक्षक.
- ११) दि. २८ ते ३० जाने. २०१३ दरम्यान शासकीय अध्यापक महाविद्यालयात वी.एड. पाठ परिक्षा

घेण्याकरीता अंतर्गत परिक्षक.

- १२) दि. ३१ जाने व २ फेब्रु २०१३ दरम्यान कर्मयोगी बाबासाहेब आपोतीकर अध्यापक व अनुसंधान महाविद्यालय आपोती (खुर्द) येथे वी.एड. पाठ परीक्षेसाठी वाह्य परिक्षक.
- १३) दि. १० जाने. २०१३ रोजी MSACIT ही परीक्षा उत्तीर्ण केली.

प्राध्यापक डॉ. अर्चना वातकर

- १) 'शोध समीक्षा और मुल्यांकर' या आंतरराष्ट्रीय जर्नल मध्ये "Comparative study of Laboratory method & Demonstration method" या विषयावर रिसर्च पेपर प्रकाशित.
- २) Research Analysis and Evaluation या आंतरराष्ट्रीय जर्नल मध्ये "Teaching Effectiveness of Memory model; An Experimental Study" या विषयावर रिसर्च पेपर प्रकाशित.
- ३) विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत व विस्तार सेवा विभागा तर्फे आयोजित ११ व्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत "कुमारावस्थेतील विद्यार्थ्यांच्या ताणतणावाचे व्यवस्थापन" कार्यशाळेचे दि. २६ मार्च २०१२ ला राष्ट्रीय शाळा उमरी अकोला येथे यशस्वी आयोजन व कार्यक्रम समन्वयक.
- ४) दि. १७.०९.०१२ व १८.०९.०१२ ला दोन दिवशीय 'व्यक्तिमत्व विकास' या चर्चासत्राचे समन्वयक.
- ५) दि. ०२.१०.०१२ ला ब्रम्हकुमारी अकोला केंद्राचे महाविद्यालयात आध्यात्मिक सहलीचे आयोजन.
- ६) दि. ०६.१०.०१२ व १०.१०.०१२ ला य.च.म.मु.वि. नाशिक येथे वी.एड. उद्बोधन प्रशिक्षण वर्गास उपस्थिती.
- ७) दि. १७.१०.०१२ ला 'शैक्षणिक मार्गदर्शन' या कार्यक्रमाचे आयोजन.
- ८) दि. ८.११.०१२ ला शाहु महाराज अध्यापक महाविद्यालय बुलढाणा येथे एम.एड. संलग्नीकरण समितीत सदस्य म्हणून उपस्थित.

२) दि. २९.१२.०१२ ला जागर जाणिवांचा अभियानांतर्गत स्त्री-पुरुष समानता व स्त्री-शुणहत्या या विषयावर घोषवाक्य स्पर्धा व पोस्टर स्पर्धा आयोजन / समन्वयक

१०) दि. ०२.०१.२०१३ ला जागर जाणिवांचा अभियानांतर्गत युवतींसाठी मानसिक स्व. संरक्षणार्थ कार्यशाळा समन्वयक.

११) १०, ११ व १२ जाने. २०१३ ला कवी कुलगुरु कालीदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक अंतर्गत के.के. जोशी शिक्षण महाविद्यालय अकोला येथे अंतिम सराव पाठ परिक्षेसाठी बाह्य परीक्षक म्हणून उपस्थित.

१२) दि. १४.०१.०१३ ला महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागांतर्गत जागर जाणिवांचा अभियानांतर्गत सभेसाठी सहसंचालक कार्यालय, अमरावती येथे उपस्थित व कार्यपालन.

१३) दि. ३१ जाने ते २ फेब्रु ०१३ ला उत्तमराव देशमुख अध्यापक महाविद्यालय, शेगाव येथे अंतिम पाठ परिक्षेसाठी बाह्य परीक्षक म्हणून उपस्थित.

१४) MS-ACIT for Teacher परीक्षेत ८७ % गुणांकाने उत्तीर्ण.

१५) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती येथे शिक्षणशास्त्र विद्याशाखेत पीएच. डी. मार्गदर्शक म्हणून मान्यता.

प्राध्यापक डॉ. सुषमा गणोजे

१) दि. १३ मार्च २०१२ रोजी विद्यापीठ अनुदान आयोग प्रायोजित (११वी योजना) 'दुर्बल' घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी 'पर्यावरण शिक्षण' कार्यशाळेचे आयोजन.

२) दि. २६ मार्च रोजी विद्यापीठ अनुदान आयोग प्रायोजित (११ वी योजना) दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी 'ICT' for student teachers' या कार्यशाळेचे समन्वयक.

३) "शोध समीक्षा और मुल्यांकन" या जर्नलमध्ये 'विविध

विद्याशाखांच्या महाविद्यालयीन शिक्षकांमधील जागतिक तापमान वाढीसंबंधी जागरूकतेचा तैलनिक अभ्यास' हा शोध निबंध जून २०१२ मध्ये प्रकाशित.

४) Research Analysis & Evaluation' या जर्नलमध्ये 'माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या गराठीच्या शुद्ध लेखनात होणाऱ्या चुकांचा शोध' हा शोधनिबंध जून २०१२ मध्ये प्रकाशित.

५) दि. १८.१०.०१२ रोजी विस्तार सेवा विभाग आयोजित शै. साहित्य निर्मिती कार्यशाळेत परीक्षक.

६) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती येथे शिक्षणशास्त्र विद्याशाखेत पीएच. डी. मार्गदर्शक म्हणून मान्यता.

७) दि. १९ डिसें. २०१२ ते ३ जाने. २०१३ दरम्यान 'जागर जाणिवांचा' अंतर्गत घेण्यात आलेल्या विविध कार्यक्रम व सहा कार्यशाळेकरीता समन्वयक म्हणून कार्य.

८) दि. १४ जाने. २०१३ रोजी महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च. शिक्षण विभागांतर्गत 'जागर जाणिवांचा' अभियानांतर्गत सभेसाठी सहसंचालक कार्यालय, अमरावती येथे उपस्थित.

९) दि. ३१ जाने ते २ फेब्रु. २०१३ या कालावधीत कर्मयोगी बाबासाहेब आपोतीकर अध्यापक व अनुसंधान महाविद्यालय, आपोती खुर्द येथे बाह्य परीक्षक म्हणून उपस्थित.

१०) जनता विद्यालय, नेरपिंगळाई प्रकाशित हिरक महोत्सवी स्मरणितेत 'मोरपीस' हा लेख प्रकाशित.

११) दि. ७ फेब्रुवारी २०१३ रोजी स्व.सौ. सुनंदाताई शां. बुटे स्मृतीप्रित्यर्थ वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन.

१२) दि. १०जानेवारी २०१३ रोजी MSACIT परीक्षा ९२ टक्के गुणांसह उत्तीर्ण.

प्राध्यापक डॉ. संध्या सामुद्रे

१) विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत व विस्तारसेवा विभागाद्वारे आयोजित ११ व्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत 'दुर्बल घटकातील महिला सयलीकरण

- कार्यानुभव कार्यशाळेचे दि. १६ मार्च २०१२ रोजी आयोजन व कार्यक्रम समन्वयक म्हणून कार्य.
- २) 'शिक्षकमित्र' या ISSN क्रमांक प्राप्त मासिकात Compartire Study of Emortional Intaligence among B. Ed. students हा शोध निबंध प्रकाशित.
- ३) भारतीय शिक्षण ISSN क्रमांक प्राप्त मे २०१२ च्या मासिकात जागतिक तापमानवाढीसंबंधी जाणिव जागृती निर्माण करण्याबाबत अभ्यासक्रमात अपेक्षित बदल हे लेख प्रसिध्द.
- ४) महाराष्ट्र शासनाच्या 'जागर जाणीवांचा' अभियानांतर्गत युवतींच्या स्वसंरक्षणार्थ कार्यशाळेचे कार्यक्रम समन्वयक म्हणून दि. २९ डिसें. २०१२ रोजी आयोजन.
- ५) 'माध्यमिक शिक्षकांच्या अध्यापन परिणामकारकतेचा तुलनात्मक अभ्यास' हा Research paper ISSN क्रमांक प्राप्त डिसेंबर २०१२ च्या शिक्षणमित्र या मासिकात प्रसिध्द.
- ६) 'माहिती संप्रेषण तंत्रविज्ञान' हे पुस्तक २७ डिसें. २०१२ दत्तजयंती या दिवशी प्रकाशित.
- ७) दि. १०,११,१२ जाने. रोजी कवी कुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक अंतर्गत के. के. जोशी शिक्षण महाविद्यालय, अकोला येथे बी.एड. अंतिम पाठ परीक्षा घेण्याकरीता बाह्य परीक्षक.
- ८) दि. २१,२२,२३ जाने २०१३ दरम्यान नर्मदाबाई बोडखे अध्यापक महाविद्यालय, तेल्हारा येथे बी.एड. अंतिमपाठ परीक्षा घेण्याकरीता बाह्य परीक्षक.
- ९) दि. ३१ जाने. ते १ व २ फेब्रु. दरम्यान कर्मयोगी बाबासाहेब आपोतीकर अध्यापक व अनुसंधान महाविद्यालय आपोती (खुर्द) येथे बी.एड. अंतिम पाठ परीक्षा घेण्याकरीता अंतर्गत परीक्षक.
- १०) "Self concept among B.Ed. students of Arts and science faculty - A Comparative Study" हा Research Paper शोध समीक्षा और मूल्यांकन फेब्रु. २०१३ च्या ISSN क्रमांक प्राप्त आंतरराष्ट्रीय मासिकात प्रसिध्द.
- ११) Use of ICT in Teaching Learning Process हा Research paper शोध समीक्षा

और मूल्यांकन मार्च २०१३ च्या आंतरराष्ट्रीय मासिकात प्रकाशित.

- १२) MS-ACIT IT for Teachers प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम ९१ % गुणांनी उत्तीर्ण.

प्रा. डॉ. मोहन खताळ

- १) दि. १७, १८, मे २०१२ रोजी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षक मंडळात भूगोल अभ्यास मंडळाच्या बैठकीसाठी उपस्थित.
- २) दि. १९ ते २८ मे २०१२ या कालावधी य. च. म. मुक्त विद्यापीठ यांच्या बी.एड., एम.एड., एम. कॉम., एम. ए. शिक्षणशास्त्र या परीक्षेसाठी प्रस्तुत केंद्रावर अंतर्गत परीक्षक म्हणून कार्य.
- ३) दि. ५ जून ते ७ जून २०१२ कालावधी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे एम.एड. परीक्षेचे मूल्यांकन करण्यासाठी उपस्थित.
- ४) दि. १६ जून रोजी संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती विद्यापीठ एम.एड. मौखिक परीक्षा घेण्यासाठी सावित्रीबाई फुले शिक्षण महाविद्यालय, अकोट येथे बाह्य परीक्षक म्हणून उपस्थित.
- ५) दि. १८ जून १९ जून रोजी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ पुणे येथे अभ्यास मंडळाच्या बैठकीसाठी उपस्थित.
- ६) दि. २२ जून रोजी शासकीय अध्यापक महाविद्यालय बुलढाणा येथे एम. एड. मौखिक परीक्षेसाठी बाह्यपरिक्षक म्हणून उपस्थित.
- ७) दि. २३ जून २६ जून रोजी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे एम.एड. व एम.ए. परीक्षेचे पूर्व मूल्यांकनासाठी उपस्थित
- ८) ३ जून २०१२ रोजी शासकीय ज्ञान, विज्ञान, महाविद्यालय अमरावती येथे शासकीय बी. एड. सी.ई.टी. साठी शासन प्रतिनिधी म्हणून उपस्थिती.
- ९) ४ जून २०१२ कला वाणिज्य महाविद्यालय मलकापूर येथे प्राध्यापक मुलाखतीसाठी शासन प्रतिनिधी म्हणून

उपस्थिती.

- १) जुलै २०१२, ५.६.७ जुलै रोजी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ पुणे येथे भूगोल अभ्यास मंडळाच्या बैठकीसाठी उपस्थित.
- २) ऑगस्ट विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत व विस्तारसेवा विभागाद्वारे आयोजित ११ व्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत आदिवासींसाठी कार्यानुभव कार्यशाळेचे दि. २६ मार्च २०१२ रोजी शहानुर येथे 'आदिवासींसाठी आरोग्य विषयक मार्गदर्शन शिबीराचे आयोजन व कार्यक्रम समन्वयक म्हणून कार्य
- ३) गो.से. महाविद्यालय खामगाव येथे सहा. प्राध्यापक मुलाखती घेण्यासाठी दि. ७.०८.२०१२ रोजी शासन प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित.
- ४) राजस्थान आर्य कॉलेज वाशिम येथे सहा. प्राध्यापक मुलाखतीसाठी दि. २३.०८.२०१३ रोजी शासन प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित.
- ५) सप्टेंबर- दि. २५ ऑगस्ट २०१२ रोजी भूगोल अभ्यासमंडळाच्या मिटींगसाठी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे येथे उपस्थित.
- ६) दि. ३.०९.२०१२ व ०४.०९.२०१२ रोजी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक येथे मूल्यमापन प्रक्रियेतील गोपनीय कामासाठी उपस्थिती.
- ७) दि. १०.०९.२०१२ रोजी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे येथे भूगोल अभ्यास मंडळाच्या मिटींगसाठी उपस्थित.
- ८) दि. ११.०९.२०१२ ते १५.०९.२०१२ महाराष्ट्र शासन बी. एड. प्रवेश समितीवर कार्य करण्यासाठी शिक्षण संचालनालय पुणे येथे उपस्थित.
- ९) दि. १०.११.२०१२ रोजी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे येथे भूगोल अभ्यास मंडळ इयत्ता १२ वी पाठ्यपुस्तकाचे लेखन बी.एड. प्रवेश तपासणी कार्य.
- १०) जानेवारी दि. १ जाने २०१२ रोजी जागर जाणीवांचा ह्या उपक्रमांतर्गत 'महिला विषयक कायदे व मानवी

हक्क' कार्यशाळेचे आयोजन.

- २०) दि. २ जानेवारी २०१२ रोजी कर्मचारी बावागाहेव आपोतीकर अध्यापक व अनुसंधान अशापक महाविद्यालय आकोली तुरु. येथे वार्षिक रनेहासमेतकाच्या वरिष्ठ वितरण व सन्मान कार्यक्रमाचे अतिथी म्हणून उपस्थित.
- २१) दि. ३ जानेवारी २०१२ रोजी 'जागर जाणीवांचा' या अभियानांतर्गत सावित्रीबाई फुले जाली 'मी सावित्री बोलते' या कार्यक्रमाचे आयोजन कार्यक्रम समन्वयक.

प्राध्यापक डॉ. गोकर्ण मानकर

- १) दि. १३ मार्च २०१२ विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत व विस्तारसेवा विभागाद्वारे आयोजित ११ व्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी 'पठोवरण शिक्षण' कार्यशाळेचे आयोजन विस्तारसेवा विभाग समन्वयक म्हणून कार्य.
- २) दि. १६ मार्च २०१२ रोजी विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत व विस्तारसेवा विभागाद्वारे आयोजित ११ व्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत 'दुर्बल घटकातील महिला सबलीकरण' कार्यानुभव कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात विस्तारसेवा विभाग समन्वयक म्हणून कार्य.
- ३) जाने. २०१२ गांधीजी आणि सत्याग्रह हे Reserch Article, Reserch Anaylisis & Evaluation International या Journal मध्ये प्रकाशित.
- ४) मार्च २०१२ Reserch Anaylisis & Evaluation या जर्नलमध्ये डॉ. आंबेडकर तथा महिला सशक्तीकरण हे Reserch Article या International जर्नलमध्ये प्रकाशित.

११ व्या पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत

विद्यापीठ अनुदान आयोगाद्वारे विस्तारसेवा विभागात समाजनिमुख उपक्रमाद्वारे महाविद्यालयाच्या गुणवत्ता विकासाकरीता आणि समाजातील दुर्बल घटकांच्या सबलीकरणाकरीता जो निधी प्राप्त झाला त्यातून समाजातील दुर्बल घटकातील व्यक्तींसाठी पुढील

कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

- १) दि. १३ मार्च २०१२ दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी पर्यावरण शिक्षण विषयक कार्यशाळा.
- २) दि. १४ मार्च २०१२ ला दुर्बल घटकातील महिलांसाठी कायदेविषयक जाणीव जागृती कार्यशाळा.
- ३) दि. १५ मार्च २०१२ महिलांसाठी आरोग्यविषयक मार्गदर्शन कार्यशाळा.
- ४) दि. १६ मार्च २०१२ दुर्बल घटकातील महिलांसाठी महिला सबलीकरण कार्यानुभव कार्यशाळा.
- ५) दि. २० ते २२ मार्च २०१२ या कालावधीत ग्रामीण क्षेत्रातील प्राथमिक शिक्षकांसाठी बालकांच्या हक्कांच्या सदर्भात जीवन कौशल्ये प्रशिक्षण कार्यशाळा.
- ६) दि. २६ मार्च २०१२ दुर्बल घटकांतील विद्यार्थ्यांसाठी माहिती संप्रेषण कार्यशाळा
- ७) दि. २६ मार्च २०१२ ला कुनारावस्थेतील विद्यार्थ्यांच्या ताणतणावांचे व्यवस्थापन कार्यशाळा टिळक राष्ट्रीय सरस्वती विद्यालय उमरी येथे आयोजित केली.
- ८) दि. २७ मार्च २०१२ आदिवासी बांधवांकरिता उद्योगाभिमुख कार्यानुभव कार्यशाळा वनसंकुल शहानूर, नरनाळा अभयारण्य परिसरात आयोजित करण्यात आली.
- ९) दि. २८ मार्च २०१२ आदिवासी ग्रामस्थांकरिता नरनाळा अभयारण्य परिसरातील शहानूर येथील वनसंकुलात आरोग्य तपासणी शिबीर घेण्यात आले.
- १०) दि. १७ व १८ सप्टे. २०१२ रोजी शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे व्यक्तिगत विकास चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले.
- ११) श्री. शिवाजी कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय अकोला द्वारा आयोजित Impacy of climate change in Agriculture. या विषयावरील U.G.C. पुरस्कृत राष्ट्रीय चर्चा सत्रास दि. सप्टेंबर २०१२ ला उपस्थित.
- १२) दि. १६ ते १८ ऑक्टोबर २०१२ दरम्यान शैक्षणिक साहित्य निर्मिती कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले.

- १३) दि. २५ डिसेंबर २०१२ रोजी जागर जाणिवांचा अभियानांतर्गत "स्त्री-पुरुष समानता व स्त्रीभूषण" या विषयावर आधारित घोषवाक्य व पोस्टर स्पर्धेच्या आयोजनात सक्रीय सहभाग.
- १४) दि. ६ फेब्रुवारी ते ९ फेब्रुवारी २०१३ दरम्यान असगर हुसेन शिक्षण महाविद्यालय, अकोला येथे बी.एड. अंतिम पाठ परीक्षेकरिता बाह्य परीक्षक म्हणून कार्य.
- १५) दि. ३१ जाने. ते २ फेब्रु. २०१३ दरम्यान कर्मयोगी बाबासाहेब आपोतीकर अध्यापक व अनुसंधान महाविद्यालय आपोती खुर्द. येथे बी.एड. अंतिम पाठ परीक्षेकरिता बाह्य परीक्षक म्हणून कार्य.
- १६) दि. २८ जाने. ते ३० जाने. २०१३ दरम्यान शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला येथे बी. एड. प्रात्यक्षिक पाठ परीक्षेकरिता अंतर्गत परीक्षण म्हणून कार्य.
- १७) MS-ACIT IT for Teacher प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम ८६% गुणांकाने उत्तीर्ण.

डॉ. आशा धारस्कर

- १) माहे ऑगस्टच्या 'शोध समिक्षा और मुल्यांकन' या आंतर राष्ट्रीय जर्नल्स मध्ये (ISSN ०९७४ - २८३२) AUG - २०१२, vol-IV 'मराठीच्या अध्यापनातून भाषिक सृजनशीलतेचा विकास'हा शोध निबंध पेंपर प्रकाशित.
- २) किर्त केसरी भाऊसाहेब शेवाळकर शिक्षा महाविद्यालय, परतवाडा येथे दि. २५.०९.२०१२ रोजी शालेय व्यवस्थापन पदविका अभ्यासक्रम, समन्वयक समंत्रक उद्बोधन कार्यशाळेस उपस्थिती य. च. म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक तर्फे आयोजित.
- ३) दि. १८.१०.२०१२ रोजी क्षत्रिय भावसार समाजातर्फे गुणवंत नागरिकांचा सत्कार समारंभात सत्कार.
- ४) "जागर जाणिवांचा" अभियाना अंतर्गत दि. २५ डिसेंबर २०१२ रोजी "विधवा/ परितक्त्या व घटस्फोटीत महिलांसाठी कार्यशाळेचे यशस्वी

आयोजन व कार्यशाळेचे समन्वयक म्हणून कार्य.
"जागर जागियांघा" अभियाना अंतर्गत
दि. २९.१२.२०१२ रोजी "युवतींसाठी स्वसंरक्षणार्थ
कार्यशाळेचे" आयोजन कार्यक्रम समन्वयक म्हणून
कार्य.

दि. २ फेब्रुवारी २०१३ रोजी शालेय व्यवस्थापन
पद्धतिका शिक्षणक्रम प्रशिक्षणार्थी साठी "प्रमात डे
बोर्डिंग" स्कुल येथे "क्षेत्रभेट" आयोजन.

MSACTI - IT for teachers प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम
९०% प्रतिशत गुण मिळून उत्तीर्ण.

मातोश्री शांताबाई गोटे कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय, वाशिम तर्फे आयोजित विद्यापीठ
अनुदान आयोग पुरस्कृत "Human Rights and
social Justice" या विषयावरील राष्ट्रीय चर्चासत्रात
दि. ११ व १२ फेब्रुवारी २०१३ रोजी प्रत्यक्ष सहभाग
व "मानवाधिकार्याची अभिनव व अर्जिजात
विचारचारा" या विषयावरील शोध निबंध प्रकाशित.

९) एरा.जी. टोम्बे कला, वाणिज्य, विज्ञान, महाविद्यालय
घांदुर याजार, जि. अमरावती येथील स्वामी
विवेकानंद अभ्यासकेंद्र तर्फे स्वामी विवेकानंदाच्या
१५० व्या जयंती महोत्साहा निमित्तत प्रकाशित "
Swami Vivekananda's philosophy of
Education" या पुस्तकात स्वामी विवेकानंदाचे
शैक्षणिक चिंतन हा लेख प्रकाशित.

१०) हनुमान व्यायाम शाळा प्रसारक मंडळ, अमरावती
व पदव्युत्तर शारीरिक शिक्षण महाविद्यालय तर्फे
आयोजित विद्यापीठ अनुदान आयोग पुरस्कृत
"महात्मा गांधी विचारदर्शन" या विषयावरील
दि. २२ व २३ फेब्रु. २०१३ रोजीच्या राष्ट्रीय परिषदेत
"महात्मा गांधीच्या तत्वज्ञानावर आधारित
शांतीशिक्षा" या विषयावरील शोध निबंधाचे वाचन
व IIBN पुस्तकात लेख प्रकाशित.

पीएच. डी. शिक्षणशास्त्र चे मार्गदर्शक

प्राचार्य, डॉ. शांताराम गोवर्धन बुटे

प्रा. डॉ. सौ. वसुधा विनोद देव

प्रा. डॉ. रोहिणी विकास तडस

प्रा. डॉ. सौ. सुषमा मुकुंद गणोजे

प्रा. डॉ. सौ. अर्चना गणेशराव वातकर

प्रा. डॉ. मोहन नागदेव खताळ

प्रा. डॉ. आशा गधुकर धारस्कर

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचे विविध उपक्रमातील संपादन

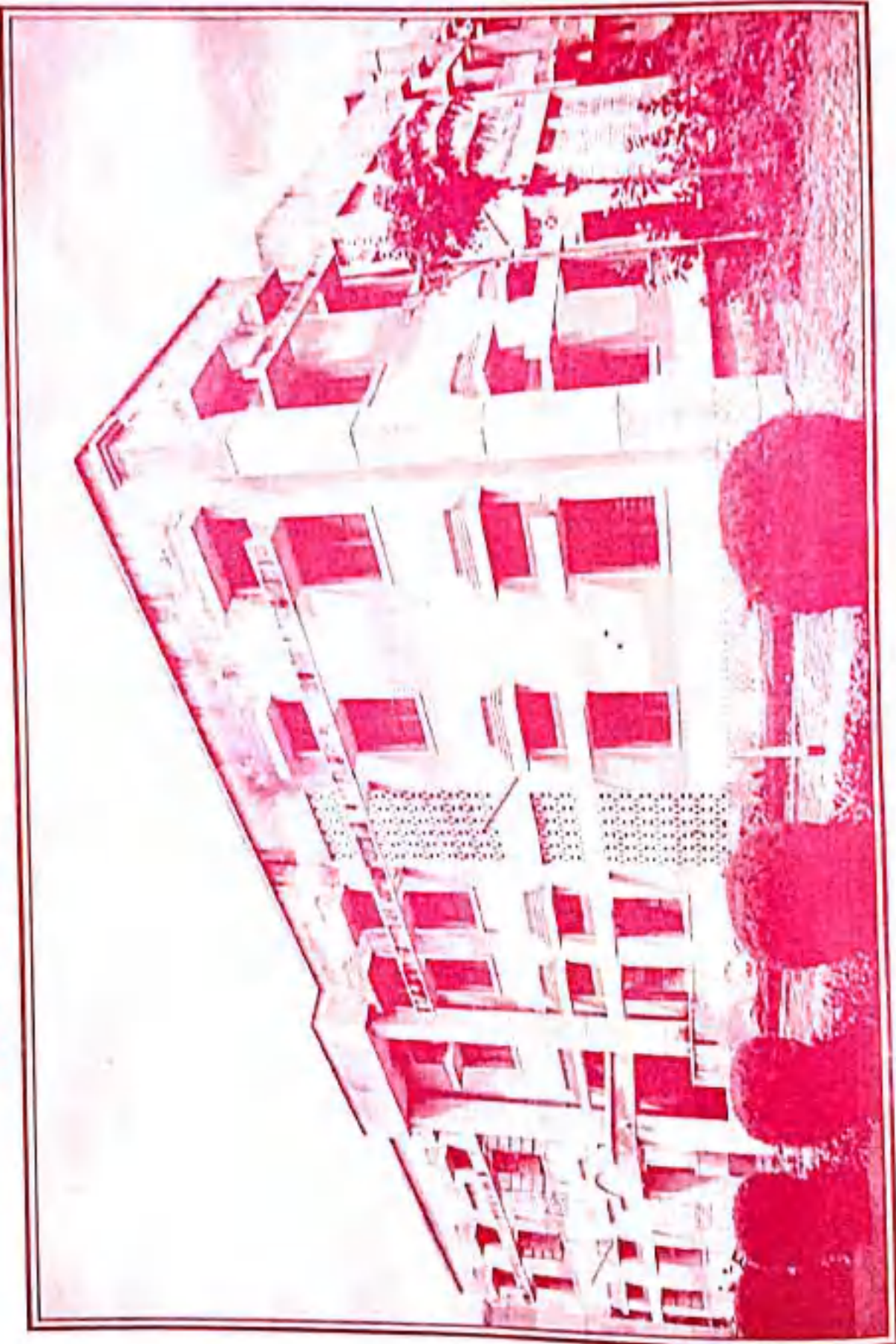
प्रशिक्षणाध्याय नांव	स्पर्धेचे नाव	आयोजक	वर्तार	सुपावता
१. पल्लवी देशमुख	<ul style="list-style-type: none"> सुगम संगीत धिन्मय मिशन-आयोजित जिवन जगण्याची कला सेमीनार स्पर्धा सांस्कृतिक महोत्सव सुगम संगीत 	<p>के. के. जोशी महाविद्यालय मनुताई कन्या शाळा, अकोला</p> <p>अमिनव कॉलेज, धिखली प्रमिलाताई ओक हॉल शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>आंतर म. वि. आंतर म. वि.</p> <p>आंतर म. वि. जिल्हास्तरीय आंतर म. वि.</p>	<p>सहभाग सहभाग</p> <p>सहभाग सहभाग सहभाग</p>
२. कु. कल्याणी मंडलिक	<ul style="list-style-type: none"> डान्स डान्स (नेहरू युवा नेस्ट) 	<p>शा. अ. म. वि. अकोला</p> <p>शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>आंतर म. वि.</p> <p>आंतर म. वि.</p>	<p>सहभाग</p> <p>सहभाग</p>
३. कु. भावना खंडारे	<ul style="list-style-type: none"> भावगीत स्पर्धा भावगीत स्पर्धा भावगीत स्पर्धा 	<p>टी. टी. एन. म. विद्यालय आर. डी. जी. म. महा. वि. शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>आंतर म. वि.</p> <p>आंतर म. वि.</p> <p>आंतर म. वि.</p>	<p>सहभाग</p> <p>सहभाग</p> <p>सहभाग</p>
४. कु. मेघा बावणे	<ul style="list-style-type: none"> पथनाट्य (सांस्कृतिक महोत्सव) 	<p>प्रमिलाताई ओक हॉल</p>	<p>आंतर म. वि.</p>	<p>सहभाग</p>
५. कु.मिनल नांदुरकर	<ul style="list-style-type: none"> भावगीत स्पर्धा 	<p>शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>महाविद्यालय</p>	<p>सहभाग</p>
६. सोनिया केशवानी	<ul style="list-style-type: none"> सेमीनार 	<p>अमिनव कॉलेज, धिखली</p>	<p>आंतर म. वि.</p>	<p>तृतीय क्र.</p>
७. कु. मनिषा खेंडकर	<ul style="list-style-type: none"> प्रथम सत्र परीक्षा 	<p>शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>महाविद्यालय</p>	<p>तृतीय क्र.</p>
८. कु. प्रियंका देवगिरीकर	<ul style="list-style-type: none"> प्रथम सत्र परीक्षा 	<p>शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>महाविद्यालय</p>	<p>द्वितीय क्र.</p>
९. कु. सरिता ताडे	<ul style="list-style-type: none"> प्रथम सत्र परीक्षा 	<p>शा. अ. म. वि. अकोला</p>	<p>महाविद्यालय</p>	<p>तृतीय क्र.</p>
१०. मनिषकुमार नितनवरे	<ul style="list-style-type: none"> वादविवाद वादविवाद वक्तृत्व स्पर्धा डान्स पथनाट्य 	<p>बापुजी अणे वाचनालय सिन्हा महाविद्यालय, पातूर शा. अ. म. वि. अकोला प्रमिलाताई ओक हॉल प्रमिलाताई ओक हॉल</p>	<p>राज्यस्तरीय राज्यस्तरीय</p> <p>जिल्हास्तरीय जिल्हास्तरीय</p>	<p>सहभाग सहभाग</p> <p>सहभाग सहभाग</p>
११. दिनेश धुर्डे	<ul style="list-style-type: none"> पथनाट्य 	<p>प्रमिलाताई ओक हॉल</p>	<p>जिल्हास्तरीय</p>	<p>सहभाग</p>
१२. शिवाजी खिराडे	<ul style="list-style-type: none"> पथनाट्य डान्स 	<p>प्रमिलाताई ओक हॉल प्रमिलाताई ओक हॉल</p>	<p>जिल्हास्तरीय जिल्हास्तरीय</p>	<p>सहभाग सहभाग</p>
१३. सनी भा. इंगळे	<ul style="list-style-type: none"> भावगीत स्पर्धा सुगम संगीत भावगीत स्पर्धा वक्तृत्व स्पर्धा पथनाट्य सुगम संगीत वक्तृत्व स्पर्धा 	<p>शिवाजी म. वि. अकोला टी. टी. एन. म. वि. अकोला रा. दे. गो. म. म. विद्या बापुजी देशमुख वाचनालय सांस्कृतिक महोत्सव अकोला शा. अ. म. वि. अकोला सिन्हा महाविद्यालय, पातूर</p>	<p>आंतर म. वि. आंतर म. वि. आंतर म. वि. म. वि. जिल्हास्तरीय जिल्हास्तरीय राज्यस्तरीय</p>	<p>द्वितीय क्र. सहभाग सहभाग सहभाग सहभाग द्वितीय क्र. सहभाग</p>

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.

सत्र २०१२-२०१३



शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.




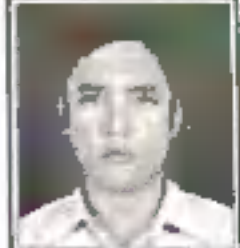





अशी पाखरे येती

















१	<p>कु. वैशाली अरविंद नानोटी जवाहर नगर रोड गोकुळ कॉलनी, अकोला मोबा. : ९४०५८८४५९६</p>	
२	<p>इरशाद हुसेन खान अनवर हुसेन खान अडगांव खुर्द ता. अकोट जि. अकोला मोबा. : ९७६५२९३७८४</p>	
३	<p>कु. मेघा सोनाजी मालगण अयोध्या नगर, जुना बाळापूर रोड कॅनाल वेदांत कोथिंग क्लासजवळ, अकोला मोबा. : ८६०५२८४६६३</p>	
४	<p>कु. पल्लवी राजेंद्र देशमुख जगदंबा आशिष मातृभूमी प्रेसमागे गौरक्षण रोड, आदर्श कॉलनी, अकोला मोबा. : ९४२९९४९७६९</p>	
५	<p>कु. स्वाती सुरेशराव चोपडे लक्ष्मी नगर, मोठी उमरी अकोला जि. अकोला मोबा. : ९५०३२४९६०५</p>	
६	<p>आनंद शंकरराव पद्मण मु. पो. पिंपळगांव काळे ता. जळगांव (जा.) जि. बुलडाणा मोबा. : ८०५५६६०२७७</p>	

७	कु. भूमिका माणिकराव गाडगे रुखिमणी नगर, अमरावती ता. जि. अमरावती मोबा. : ९८९०६६९५४८
८	सूरज सुधाकर वेष्टी साई नगर, घाटंजी ता. घाटंजी जि. यवतमाळ मोबा. : ९९२२२०९३९३ ✓
९	कु. प्रतिमा माधव हरकरे महाजनी प्लॉटस जठारपेठ, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८६०००४७९७४
१०	कु. भाग्यश्री संजय धामोळे वाडेगांव - पातूर रोड, सिव्हील कोर्ट अकोला नाका, गजानन महाराज मंदिरामागे ता. बाळापूर जि. अकोला मोबा. : ८९७५५००६७०
११	कु. रूपाली भानुदास गिन्हे द्वारा - अशोक गावंडे, ४० क्वॉर्टर जवळ गुडधी रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८८५५८४२३३४
१२	कु. पूनम रामदास बोचरे द्वारा - एम. एन. पाटील, फत्तेपूरवाडी, मोठी उमरी, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९४०३४७३९०८
१३	कु. कविता दिवाकर पडोळे प्रगती नगर, मंगरूळ रोड, कारंजा लाड ता. कारंजा लाड जि. वाशिम मोबा. :










<p>१४ जयंत वासुदेवराव पोटे पाटोळ नगर, लहान उमरी, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८९८३२४१९३२</p>	
<p>१५ राजेश उद्धवराव बोरघाटे अमानखोर् प्लॉट, शास्त्रीनगर, गोरे अपार्टमेंट नं.६ समोर, अकोला मोबा. : ९०२८१९८३७४</p>	
<p>१६ सुनिल प्रल्हाद राठोड आनंद नगर, हिगणा रोड, बाजोरिया ले-आऊट, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९९२१९९५५६६</p>	
<p>१७ नंदकिशोर चव्हाण पंचवटी, अमरावती ता. अमरावती जि. अमरावती मोबा. :</p>	
<p>१८ कु. भावना गजाननराव खंडारे द्वारका नगर, साईनगर, अमरावती जि. अमरावती मोबा. : ७३०४०९६८१९</p>	
<p>१९ कु. सुषमा आश्रुजी भगत शिवणी (खदान) मलकापूर पां. कृषिनगर, ता. जि. अकोला मोबा. : ९०११७०२८५१</p>	
<p>२० कु. वंदना गौतम शिरसाट मु. पो. बाभुळगांव जाहॉ. ता. जि. अकोला मोबा. : ८८०५०९४४३८</p>	

२१	विजय भीमराव जाधव मु. पो. कान्हेरी सरण ता. वाशीटाकळी जि. अकोला मोबा. : ९७६३११५२४५	
२२	कु. मनिषा वासुदेव खेंडकर संतकृपा निवास, अंबिका नगर मलकापूर रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९९२११३४८३८	
२३	कु. छाया तुळशीराम रौंदळे मु. पो. वरवट बकाल ता. संग्रामपूर जि. बुलडाणा मोबा. : ९५२७५२३६०१	
२४	पंकज राजेशराव कचवे प्रकाश नगर, गोपाल नगर जवळ, अमरावती जि. अमरावती मोबा. : ७२७६६०५७७१	
२५	कु. ज्योती काशिनाथ चौधरी द्वारा - श्री संतोष गाडेकर श्री शिवाजी पार्क समोर, देशमुख पेठ, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८६०५७०३९२९	
२६	कु. मिनल दिनेश नांदूरकर राम नगर, सुधीर कॉलनी, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९५०३९७१४७१	
२७	कु. प्रिया अंवादास मुंदे रा. पारवा (कोहर) पो. पोहा ता. कारंजा लाड जि. वाशिम मोबा. : ९६३७९९२७०३	

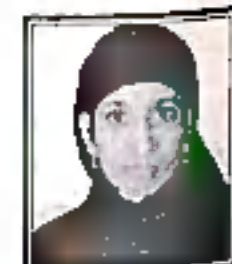
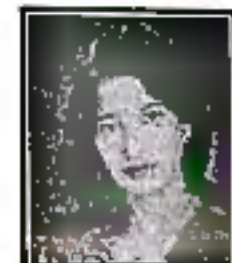
२८	कु. मेधा मुणवंतराव वावणे मु. पो. पळराखेड ता. चांदूर रेल्वे जि. अमरावती मोबा. : ९५६११७०३९४	
२९	कु. दुर्गा केशवराव चव्हाण मु. पांगरी पो. म्हसोला (का.) ता. आर्णी जि. यवतमाळ मोबा. : ९६८९४८४१८९	
३०	राहुल भीमराव गजगिये मु. पो. समजा नगर, दर्यापूर ता. दर्यापूर जि. अमरावती मोबा. : ९९२२०३८४०६	
३१	दिनेश विश्वनाथ धुर्डे मु. पो. वरवट वकालता. ता. संग्रामपूर जि. बुलडाणा-४४४ २०२ मोबा. : ८४८२९९४६७९, ९९७५३७९४४६	
३२	कु. दिपिका राजाभाऊ बुंदेले रामधन प्लॉट, रेलकर मार्ग, रामदास पेठ, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८८५५८८४८४०	
३३	मनिषा विजयकुमार वेदी व्ही. एच. वी. कॉलनी, तार फैल, क्वॉ. नं. ८०/१५ अकोला मोबा. : ७५८८४९५६३९	
३४	कु. अंजली प्रभाकरराव भागवत भवानी नगर, जुनी वस्ती मुर्तिजापूर जि. अकोला मोबा. : ९९६०७५३०४४	







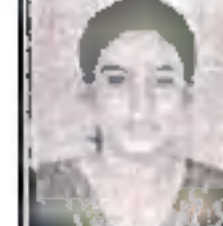
३५	अशोक शेषराव इंगळे मु. पो. पळसो वढे ता. जि. अकोला मोबा. : ९७६३५४५४३९
३६	कु. सरिता दिनकर लांजुडकर बोबडे कॉलनी, खामगांव ता. खामगांव जि. बुलडाणा मोबा. : ८९७७८९७६४३
३७	कु. अमृता अशोककुमार शुक्ला स्टेट बँक कॉलनी नं. ५ लहान उमरी, अकोला मोबा. : ९८५०२६४६९९
३८	कु. अंकिता उत्तमराव चौधरी मु. पो. नेरपिंगळाई ता. मोर्शी जि. अमरावती मोबा. : ८००७७९०९६९
३९	गीता जियालाल चंदनपत्रे जुने शहर, वानखडे नगर, डाबकी रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९८५०३५३०४९
४०	कु. स्नेहल बापुराव चव्हाण पावसाळे ले-आऊट, अकोला कौलखेड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९८८९४८५५०७
४१	कु. दिपीका नारायणराव बोरकर मिलचाळ नं. २, नवी वस्ती बडनेरा जि. अमरावती मोबा. : ८५५२०४९७३५







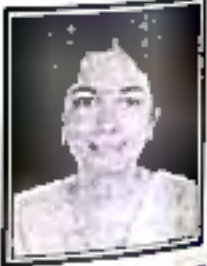


४२	<p>अब्दुल अकिल अब्दुल खलील मु. पो. माहुली घांढे ता. दर्यापूर जि. अमरावती मोबा. : ९८८९६६७८६३</p>	
४३	<p>अमोल सुखदेवराव बोळे गायत्री नगर, मोठी उमरी अकोला ता. जि. अकोला मोबा. : ९६८९८४८९७८</p>	
४४	<p>कु. कविता नेमीनाथ सनांसे सेंट्रल वेअर हाऊस जवळ, देशमुख पेठ, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९८५०५६२३६८</p>	
४५	<p>अमोल प्रकाशराव वारे अकोली रोड, अंबाविहार, अमरावती जि. अमरावती मोबा. : ९३७३९३०९२४</p>	
४६	<p>कु. जया गणेश दोळे आंबेडकर नगर, नवीन बस स्टॅंड मागे, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८९७५२६६५५३</p>	
४७	<p>कु. शीतल रामचंद्र परघरमोल ओबेरॉय मॅन्शन पहिला माळा शिवजी कॉलेज समोर, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९४२०९८४६६७</p>	
४८	<p>नितेश वासुदेवराव गुळसुंदरे मु. तामसवाडी पो. पाढणी पूर्णा ता. चांदूर बाजार जि. अमरावती मोबा. : ९०४९८९०८८४</p>	

४९	कु. प्रणिता गजानन काळे द्वारा- श्री पद्माकर मा. खानझोडे समता नगर, मुर्तिजापूर जि. अकोला मोबा. : ८८०६२०७१३१
५०	कु. रश्मी अनिल वखरे शिव-पार्वती, छोटी उमरी, भगतसिंग चौक, एस. बी. आय. कॉलनी-५ अकोला जि. अकोला मोबा. : ८८८८३८४३२९
५१	कु. प्रियंका रामेश्वर फायरे बसेरा कॉलनी, गोरक्षण रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९७६६७१६५६७
५२	निलेश किसनराव घायल मु. पो. सोगोडा, ता. संग्रामपूर जि. बुलडाणा मोबा. : ८६०५५०९६८३
५३	कु. सुनिता प्रकाश नवले जुने शहर, डाबकी रोड, अयोध्या नगर, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९७६७९२८१४९
५४	कु. रोहिणी श्रीराम वरखे मु. पो. माळीपूर पारस, ता. बाळापूर जि. अकोला मोबा. : ७३८७१२७००४
५५	सादिया झारा शेख वझीर वार्ड क्र. १८, सैय्यदपूर, बाळापूर ता. बाळापूर जि. अकोला मोबा. : ९९२१८३३३५९










५६	<p>कु. शिल्पा डिगांबर नराजे आश्रय नगर, डाबकी रोड, जुने शहर, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८३०८९६६३३९</p>	
५७	<p>कु. उज्वला रामदास वाघमारे शालीमार नगर, अमानखॉ प्लॉट, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८८८८७४७८७३</p>	
५८	<p>कु. पूनम बाबुलाल कात्रे पंचमुखी चौक, डाबकी रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९७६५३२६४४६</p>	
५९	<p>कु. धनश्री सुरेश काजळे संतोष नगर, खडकी बु. ता. जि. अकोला मोबा. : ९४०५९४४३७९</p>	
६०	<p>कु. वैशाली अरुण कोलते बालाजी प्लॉट, मु. पो. नादुरा ता. नांदुरा जि. बुलडाणा ९७०९०६०९३२</p>	
६१	<p>कु. सुषमा अशोक तेलमोरे मु. पो. पाटी (माता) ता. मुर्तिजापूर जि. अकोला मोबा. : ९४०४३७४४९८</p>	
६२	<p>अनिता शमलाल जेटाणी पक्की खोली, सिंधी कॅम्प, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९४०५५९५६७५</p>	








६३	कु. सोनिया मुरलीधर केशवाणी पक्की खोली, सिंधी कॅम्प, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८०८७३१३३७१	
६४	निलेश लकडे मु. शेंदुरजना (मोटे) पो. शेलुबाजार ता. मंगरुळपीर जि. वाशिम मोबा. : ९८८१७५०७२२	
६५	कु. मेघा गजाननराव राठोड चिंतामनी नगर, खंडेलवाल कॉलेज जवळ, डाबकी रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९३७१५७४५९२	
६६	कु. प्राची प्रकाश मटकरी द्वारा- श्री अभित उदय धिनमिनो मधुमालती निवास, परिअम्मा नगर, मोठी उमरी, अकोला मोबा. : ९४०४८३२०७१	
६७	इकरा फातेमा मजहर खान किलोरी बस शहर, बाळापूर ता. बाळापूर जि. अकोला मोबा. : ८३८१००७७३९	
६८	कु. वैशाली महादेवराव पायघन द्वारा- महेश नगर ता. अंजनगांध सूजी जि. अमरावती मोबा. : ९९२१६३३०६९	
६९	कु. प्रगती भागवंतराव बारखे रेणूका नगर, डाबकी रोड, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९०११२९४६४७	

७०	<p>विपिनसिंह अशोकसिंह महिलोत्त गुजरी लाईन, पातूर ता. पातूर जि. अकोला मोबा. : ९४२१८३५१८१</p>	
७१	<p>कु. सीमा शेषराव मिलके रा. खळणा ता. नेर जि. यवतमाळ मोबा. : ९५४५३६३१७३</p>	
७२	<p>सौरभ राजाराम म्हात्रे महा.-जीवन प्राधिकरण क्वॉर्टर बस स्टॅंड मागे, अकोला जि. अकोला मोबा. : ८२३७३६४१४७</p>	
७३	<p>कु. आरती प्रल्हादराव देशमुख व्ही. एच. वी. कॉलनी, गौरक्षण रोड, प्लॉट नं. व्यू. ई. ७६ अकोला जि. अकोला मोबा. : ९९७५९२५०२८</p>	
७४	<p>मनिषकुमार लक्ष्मणराव नितनवरे शिवनगर रेस्ट हाऊस जवळ, पातूर ता. पातूर जि. अकोला मोबा. : ९०४९९६६६९७</p>	
७५	<p>कु. सोनम अशोकराव सरनाईक सी/१२, बाजोरिया नगरी, हिंणणा रोड, अकोला मोबा. : ९८२३११०४८५</p>	
७६	<p>कु. प्रियंका अरुणकुमार देवगिरीकर अग्रसेन भवन जवळ, जवाहर नगर अकोला जि. अकोला मोबा. : ८०८७१६०७२३</p>	

७७	विनोद गणेशराव काळे मु. पो. पिपळगांव उंडा ता. मेहकर जि. बुलडाणा मोबा. : ८००७१४४९६३
७८	मो. इरशाद शे. हमीद हमजा प्लॉट, मनवर मस्जिद जवळ, वाशिम रोड, जुने शहर, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९०४४९७४५००
७९	सौ. धनश्री गोपाळ इंगळे केशव नगर, अकोला मु. पो. ता. जि. अकोला मोबा. : ९४२३०७९७३९
८०	कु. हेमांगी चिंतामण मोरे द्वारा-राजाभाऊ म्हात्रे, मु. कसुरा पो. पारस ता. बाळापूर जि. अकोला मोबा. : ९०९६५३३७३६
८१	कु. कल्याणी विजयराव मंडलिक गुलजार पुरा अंजनगांव सूर्जी जि. अमरावती मोबा. : ९०९६९६३४३६
८२	कु. सरिता सचिन ताडे मदर टेरेसा कॉन्व्हेंट जवळ, द्वारका नगरी, जवाहर नगर, अकोला मोबा. : ९४०४०९०९०८
८३	कु. सुपमा मोतीराम दाभाडे मु. पो. पांढरी (खा.) ता. अंजनगांव सूर्जी जि. अमरावती मोबा. : ९५६९९००८०८



८४	सुनिल गजानन बोचरे मु. विवरा पो. पातूर ता. पातूर जि. अकोला मोबा. : ९५०३०७९२९४	
८५	शिवाजी राघोजी सानप ता. रिसोड जि. वाशिम मोबा. : ९५०३२२५२५९	 SK
८६	कु. जया शेषराव राठोड म. फुले नगर, बाळापूर रोड पातूर ता. पातूर जि. अकोला मोबा. : ९६२३९००५५४	
८७	शिवाजी सुभाष खिराडे मु. पो. हर्षी (युनी.) ता. पुसद जि. यवतमाळ मोबा. : ९९२९५९५७६५	
८८	कु. मिनल वसंत पाटील उदय कॉलनी, नांदुरा रोड, जळगाव (जा.) जि. बुलडाणा मोबा. : ९६२३७७९८०७	 P.T.C.
८९	चंद्रकांत राजेश पिंपळकर मु. पो. महान ता. बारशिटाकळी जि. अकोला मोबा. : ९४२३४२२९४०	
९०	सुरज मोहनलाल पुरोहित मु. पो. धारणी ता. धारणी जि. अमरावती मोबा. : ९५९५३८५३९९	

९१	<p>कोमल कुलकर्णी द्वारा- श्री सुधीर मुलमुले, आशीर्वाद, स्टेट बँक कॉलनी, केशवनगर, सिंग रोड, अकोला मोबा. : ८८०५०९८२९२</p>	
९२	<p>कु. प्राजक्ता चारुदत्त गोखले वनमाला बकाल रेसिडेंसी, समर्थ कॉलनी जवळ, रणपिसे नगर, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९९२३४२६९८४</p>	
९३	<p>कु. वैशाली गोवर्धन रावणकार केशव नगर, अकोला मु. पो. ता. जि. अकोला मोबा. : ९९२२३३९९५५</p>	
९४	<p>कु. शुभांगी शालीग्राम पल्हाडे एफ-५५, विद्युत नगर, पारस ता. बाळापूर जि. अकोला मोबा. : ९९७५७०४८२४</p>	
९५	<p>मयुरी काकड माधुरी हॉटेल जवळ, मोरेश्वर कॉलनी मेहरे यांचे घर, अकोला जि. अकोला मोबा. : ९७३०४७२४४२</p>	
९६	<p>सनी भास्कर इंगळे मु. निंबी बु. पो. भेंडी महाल ता. बार्षिटाकळी जि. अकोला मोबा. : ९९२९९९८३४७</p>	
९७	<p>असमा परवीन शेख बन्नु जामा मस्जिद जवळ, मु. पो. खेद्री ता. पातूर जि. अकोला मोबा. : ९२२६६७७३४३</p>	

९८
✓

कु. रजनी पंजाबराव तालोट
भुईंभार ले-आऊटं, गायत्री नगर,
मोठी उमरी, अकोला जि. अकोला
मोबा. : ८३७८९३५३७५



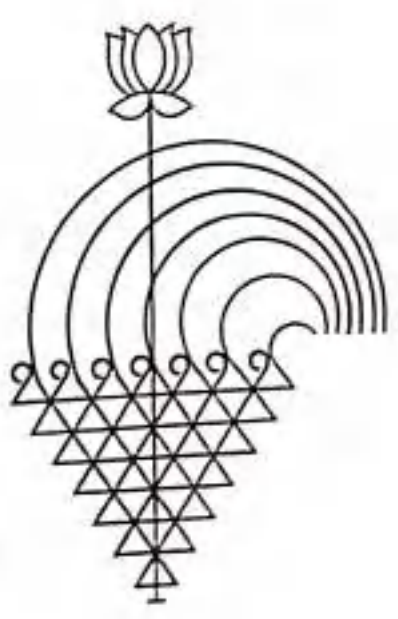
९९

कु. केतकी जगदीश घाणेकर
द्वारा- डॉ. कृ. ग. पराडकर, वी३-४११, रामी हेरिटेज,
आर. टी. ओ. ऑफीस समोर, अकोला जि. अकोला
मोबा. : ९९२११३४२७४



१००

कु. अर्चना किशनभाई वारिया
द्वारा- योश लालचंद बघेरे
अकोट फेल, अकबर प्लॉट, अकोला जि. अकोला
मोबा. : ९८२३९३८६८९



हादिक अभिनंदन

शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.

महाराष्ट्र शासन पुरस्कृत राज्यस्तरीय

जागर जाणीवांचा अभियान २०१२-१३

अंतर्गत महाविद्यालयास

राज्यस्तरीय द्वितीय पारितोषिक - रु. ३ लाख

विद्यापीठ स्तरावर प्रथम पारितोषिक - रु. २ लाख

जिल्हास्तरावर प्रथम पारितोषिक - रु. १ लाख

असे रु. ६ लाखाचे पुरस्कार प्राप्त झाल्याबद्दल



डॉ. शांताराम गो. बुटे
प्राचार्य

मा. प्राचार्य, समन्वयक, प्राध्यापक,
शिक्षकेतर कर्मचारी व प्रशिक्षणार्थी
या सर्वांचे हादिक अभिनंदन !



प्रा. डॉ. सुषमा मु. गणोले
समन्वयक



शुभेच्छुक

माजी विद्यार्थी संघटना, शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, अकोला.

प्रार्थना

ओम्... भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम् देवाः ।
भद्रं पश्येमाक्षभिर्य जन्त्राः ॥
स्थिरै रंगैस्तुष्टुवांसस्तनुभिः ।
व्यशेम देवहितं यदायुः ॥

प्रशिक्षणार्थिनः सर्वे । वयमत्र समागतः ॥
स्मरेम बोधवाक्यत्रः । सा विद्या या विमुक्तये ॥

या कुन्देन्दुतुपारहारधवला या शुभवस्त्रावृता ।
या वीणावर दण्डमण्डितकरा या श्वेतपद्मासना ॥
या ब्रम्हाच्युतशंकर प्रभृतिभिः देवैः सदा वंदिता ।
सा मां पातु सरस्वती भगवती निः शेष जाड्या पहा ॥

आता विद्वात्मके देवे, येषो वाग्यज्ञेतोपावे ।
तोषोनि मज द्यावे पसायदान हे ॥

जे खळांची व्यंकटी सांडो तया सत्कर्मी रती वाढो ।
भूता परस्परे जडो मैत्र जीवांचे ॥
दूरितांचे तिमिर जावो विद्वस्वधर्म सूर्ये पाहो ।
जो जे वांछील तो ते लाहो, प्राणीजात ॥

विद्यालय हे मंदिर सुन्दर प्रयाग जणू हे प्रज्ञेचे ।
ज्ञान दिवाळी शोभा उजळी प्रसन्न गृह हे विद्येचे ॥
समता, ममता, त्याग, बंधुता, सेवा गुण हे नित्य स्मरा ।
अमृतत्वाच्या जयजयकारा ज्ञान धनाची कास धरा ॥

समर्पितांचे जीवन जगणें प्रतिभारत हा छंद महा ।
तोचि शिक्षक संस्कृति रक्षक ज्ञानदान ही ज्यास स्पृहा ॥
इये भारती ज्ञानआरती उन्मेपांची अर्ध्यफुले ।
अर्पित सजले विद्यामंदिर मांगल्याची ज्योत जळे ॥

या वेदीवर अज्ञतमाचा अहंपणाचा होम करू ।
स्फूर्तिदीप्तीला प्रेरक ऐषा कृतिने विद्यालय सजवू ॥
भगीरथ होऊ हीच प्रतिज्ञा, चैतन्याचा फुलवू मळा ।
देवि शारदा प्रसन्न होवो, साधकास ह्या 5 तिचा लळा ॥

इधे नित्य व्हावे, सुखी सर्व जीव ।
इधे आयुरारोग्य नांदो सर्व ॥
सदानंद मांगल्य लाहोत सर्व ।
नसो दुःख कोणा, असो शांतिपर्व ॥

ओम्... सहानाववतु, । सहनौ भुनक्तु ।

सहवीर्यं करवावहै ॥
तेजस्विना वधीतमस्तु ।
मा विट्पिपावहै ।

ओम् ... शांतिः शांतिः शांतिः ... ॥